Est. 1. de MS.

Tab. D.

TRACTA
TVS.
De alkaestmo

[illegible]

TRACTATUS.

De altissimo

Trinitatis mysterio Authore R. P. Ignatio de Vargas Gaditano è Societate Jesu Sacerdote Theologo, et in Collegio eiusdem Soc. Cordubensi D. Catharinæ V. et M. Sacro vespertinæ Cathedræ Professore.

OPUS

Ipsimet Sanctissimæ, et indiuiduæ Trinitati toto mentis affectu Sacrum, totoque ex animo appensum. Anno. 1678.

Ad. All.

Investigandum, et exponendum suscipimus secretum illud Trinitatis, quod nulla visibilis, aut invisibilis creaturarum potuit investigare ratio, ut Ad nostros Imperatores in sua Epistola Summus Pontifex Hormisda testatur. Quod insolito, et periculosiore conabimur, nisi suppliciter Divi Numinis implorato lumine, quo humani ingenii imbecillitas roborata in altissimos Divinitatis abyssos possit assurgere. Deinde eam lucem ex Sanctis Patribus, qui copiose argumentum hoc adeo sublime tractarunt, mutuari debemus, et praecipue ex regulis Fidei, tum in Conciliis Generalibus, tum in Sacris Litteris maxime in novo testamento ab ipsa incarnata Sapientia nobis dilucide propositis. Fides autem Catholica haec est, ut unum Deum in Trinitate, et Trinitatem in unitate veneremur, neque confundentes personas, neque substantiam separantes, ut sanctus Christianae religionis doctor in symbolo Athanasii.

Innumeri sunt Theologi scholastici, et quidem praestantissimi, qui in explicatione tanti mysterii feliciter elaborarunt. Legas Magistrum in 1° a dist. 2, usque ad 34, Legas Divum Thomam 1a parte a quaestione 27 ad 43. Quidquid autem circa hoc argumentum disputari solet, praecipue inter Catholicos, octo dissertationibus disputationibus stringimus, gravioribus, et expetitae brevitati studentes. Dissertatio 1a erit de possibilitate existentia, et cognoscibilitate mysterii Trinitatis. 2a de processionibus Divinis tam activis, quam passivis. 3a exponet relationes Divinas, earumque distinctionem ab essentia. 4a erit de personis Divinis in communi. 3es subsequentes de singulis personis in particulari. 8a tandem, et ultima dissertatio erit de missione Divinarum personarum.

Disp.° 1.ª

De Constitutione, et cognoscibilit.° Trinitatis.

Ds. Trinus, et unus Deus e. et fundus summum Christianae religionis q. a sit variis temporibus laborare coacti ii Heretici, et adhuc n. desierunt Novatores; eq. rem ipsis, eq. modos loquendi int. Catholicos receptissimos, pugnarunt. Quorum delira, et inexias refuerunt, et impugnarunt antiqui DD., et moderni; et nos diversis in locis huius Th.ae indicabimus. Sed qui de his controversiis audire velit, adeat Salderus de omnibus Controversiis, Belarm. to. 1.° Contr.ª 2.ª lib. 2.°, et 1.° de Christo, D.m Valentiam tomo 1.° disp. 2. Montoia de Trinit.e disp. 36, et D.m Salmeron. to. 1.° in Evangelia a. th. 6. Interim nos ad q. int. Catholicos controversias accingimur.

Q.ª 1.ª

De Constitutione, et ex.ª Trinitatis.

Sect. 1.ª

Necessaria quorumdam terminorum expositio.

2. Frequens e. in hac Th.a quorumdam terminorum usus, qui raro, aut nunquam in aliis controversiis theologicis occurrunt, quorum explicat. em praemittere necessario ducimus, tum ut res ipsas facilius percipiamus, tum ut Haereticos loquendi modos agnoscamus, et vitemus: etenim si in ulla alia disp.e theologica in hac maxime verum e., id q.d ex Hieronimo cont. circumfert, ex verbis inordinate prolatis incurrit heresis: q.a n. so. ex praescripto Ecclesiae, et Sanctorum Patrum consensu, constat q.d in hoc mysterio credere debeamus, q.q.q. et loquendi modus, et terminis nostram fidem explicare possimus.

3. Igit. regula generalis e. in hac m.a so. ee usurpanda illa nomina, q.q.q. ita declaret in Deo ee tres personas, ut n. neget nec unitatem, et itas significet unitatem esse, ut n. neget personarum realem distinctio. Imprimis nn. Trinitas, aut Trinus receptissimum e. ob exordio Ecclesiae, et ide q.d optime explicet pluritate personarum absque ulla dist.e Deitatis. D.ª n. p.t dici triplex

aut multiplex, quia his vocibus non solo significat pluralitas perso-
narum, sed et Deitatis. Deinde ut notat S. Thomas hic quaest. 31
art. 2. catholice dicere possumus, Patrem esse alium a filio, non
vero esse aliud, quia alius alter, et similes masculine accepta
denotant solum distinctionem personae, si vero dicant in ratione neutra
indicant distinctionem naturae, seu essentiae, contra illud Christi Ego et Pater
unum sumus.

4 Essentia dicitur in Deo illa res, quae communis est tribus personis, et est
conceptus primarius, qui dicitur Deitas, sive natura Dei, nam in praesenti
hec tria nomina in eundem sensum usurpantur; Quapropter sicut
in personis Dei datur perfectissima unitas essentiae, naturae, seu Dei-
tatis, ita datur unitas cuiuscumque perfectionis communis, seu convenientis Deo
ut uni, vocabulum idem intelligitur, eadem vox etc. Nomen substantiae Dei
simpliciter sumptum idem significat, quod essentia Dei, quam Graeci vocant Ousi-
am: quapropter tres personas homousion dicunt, idest unius essentiae, et no-
stri contra Arianos, aliosque Hereticos non admittentes in Deo perso-
narum identitatem, sed similitudinem essentiarum, idem quod Graece homousion La-
tine dicitur consubstantiale.

5 Subsistentia in Deo idem significat, quod personalitas, quia
subsistentia in communi est id, ratione cuius natura substantialis completa sistit in
se, et non transit ad communicationem, seu unionem cum alio extremo, ...
quo a illa natura in se sistens est rationalis, et intellectiva qualis est Dei,
eius subsistentia dicitur personalitas, et ab aliis et appellatur suppositalitas, quam dicunt esse conceptum communem, et indifferentem, ut contrahat per sub-
sistentiam naturae intellectivae aut non intellectivae, quapropter in Deo ad-
mittunt tres personalitates tres subsistentias, aut suppositalitates,
quae nominibus significant illa specialia praedicata quae cum essentia Dei con-
stituunt Patrem, filium, et Spiritum Sanctum, et tamen ea praedicata sunt Pater-
6 nitas, filiatio et spiratio passiva. Hae personalitates, seu subsi-
stentiae sunt et relationes eo quod faciant unam personam referri
ad aliam, vel ad alias in ratione producentis, et producti. Dantur
a nobis in Deo relationes quatuor nempe Paternitas, qua Pater
refert ad filium, filiatio qua filius refert ad Patrem

relatio spiratoris, qua Pater, et filius tanquam unicum principium
referunt ad Spiritum Sanctum: et tandem relatio spirati, seu spira-
tio passiva, qua Spiritus Sanctus refertur utrique ad Patrem et Filium.

§ 7 Circa tres hypostases magnum olim certamen fuit, quibusdam ostenden-
tibus per illas significari substantias, seu essentias, et sic de ea notarunt
non in Deo tres hypostases: alijs vero e contra asserentibus, per eam
vocem significari personas in concreto aut in abstracto, et ideo admit-
tebant in Deo tres hypostases, sed vero Damasus Papa, et a-
liorum authoritate constet in Deo admittendas esse tres hypostases
eo quod vox ista idem significet quod personalitas aut persona.

§ 8 Propria persona-
lia in Divinis dicuntur notiones, seu propria notionalia, quorum
ne illorum dignoscimus, et distinguimus unam personam ab alia; quapropter
notionale proprium competit ei, quod est cujusque Divinis proprium, quod non est
commune omnibus personis: quapropter spiratio activa seu relatio spiratoris
non est proprium notionale, licet sit commune Patri et filio. Circum-
insessio dicitur in Divinis existentia unius propria in alio utrique dicto ratione
identitatis cum aliquo identificato cum illo ut dictum, quapropter Pa-
ternitas dicitur esse per circuminsessionem in filio quia Paternitas distingui-
tur utrique a filio, et identificatur cum Deitate identificata cum fi-
lio; et ideo quodlibet proprium Divinum est in quocumque alio, tum per iden-
titatem, tum per circuminsessionem.

Sect. 2.

Exponitur Veritas Catholica.

9 Antequam sum-
me ardua difficultates evolvamus, supponendus est hujus materiei, et
[illegible] subtus ne de subito [illegible] dictum fiat. Consistit a Trini-
tatis mysterium in eo quod triplex vere persona identificet unicam indivisibi-
lem, seu substantiam: ita quod Pater sit Deus per identitatem cum Deitate, et fi-
lius sit Deus, et Spiritus Sanctus sit Deus; et tamen non sint plures Dij
sed unicus, quia Pater est idem Deus qui est filius et Spiritus Sanctus, licet Pater
sit distincta persona, a persona filij, et a persona Spiritus Sancti. Quae-
rimus ergo, an hoc mysterium sit possibile et de facto existens?

10 Firmiter tenendum est mysterium Trinitatis esse fidei, et de facto existere. Haec veritas probatur 1.° ab authoritate, quae in hoc genere summa, et certissima est, et omnibus testimoniis ex veteri testamento, ubi hoc mysterium obscure adumbratum est, so attingunt primum, aut alterum testimonium ex novo testamento, in quo palam nobis prodiit mysterium Trinitatis: Augustinius est illud Matt 28 baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. In quo testimonio signat unitatem naturae, et essentiae per illam vocem in singulari positam in nomine; per nomen enim denotat potestatem, virtutem, et divinitatem, quae una, et singularis est in tribus personis, de quibus ibi fit expresse mentio. Haec minus efficax est illud 1.ae Joannis 5: tres sunt qui testimonium dant in coelo; Pater Verbum, et Spiritus Sanctus; et hi tres unum sunt: nam quod dicit sunt, indicat distinctas personas; quod vero dicit unum neutraliter, signat unitatem essentiae. Quod in simili testimonio notavit Augustinus tract. 36 in Joannem asserens, sic impugnari errores Sabellii, et Arii illis verbis Joannis 10: ego et Pater unum sumus.

11 Haec et similia testimonia urgent Sancti Patres, quos late referunt Valentia disp. 2 puncto 1, et Bellarminus lib. 1°, et 2° de Christo. Accedit authoritas Ecclesiae Catholicae quae, ut inquit Ireneus Lib 1° c. 2°, fidem in Deum Patrem, Filium, et Spiritum Sanctum ab Apostolis accepit, quae in omnibus Conciliis sanctissime protestata est. Alia, quae veritatem istam definiunt, plena manu adducit Suarez, Vasquez, Montoia, et alii com.

12 Alit haec probatio ab authoritate institui potest, et solet, valde probando singularum personarum divinitatem. Patris Divinitas constat ex illo Joannis 1.° Verbum erat apud Deum, alt contrem et nomen ipsa Patri 1.° Petri Apostolus 2° personis Dei Patris. Filii, Verbi, seu Christi Domini divinitatem praedicat omnis Scriptura, et praecipue Evangelium Joannis scriptum contra Ebionem Cerinthum, aliosque Haereticos negantes Christi divinitatem, ut testatur Hyeronimus Lib de scriptoribus Ecclesiasticis; et ideo incipit: In principio erat Verbum, et Verbum erat

apud Dm, et Ds erat Verbu. Spiritus Sti Divinitas probat ex illis Actorum 5: mentiri te spiritui Sto, non es mentitus hominibus, sed Deo. Alia testimonia urgent PP. contra Macedonianos negantes Spiritus Sti Divinitatem, quam expresso in suis voluminibus defendunt Basilius, Nazianzenus, Cyrillus, Nissenus, Athanasius, et Aug. Cum ergo ratione nali evictum sit non dari nisi unum Deum; et ex praefatis testimoniis constet, Patrem esse Deum, et similiter filium, et Spiritum Sctum esse Deum evidenter colligitur Patrem, filium, et Spiritum Stum esse unum et eundem Deum, hocque dari mysterium Trinitatis.

13 Probatur 2o Mysterium Trinitatis quasi reflexe, praesertim adversus Judaeos, qui novum testamentum non admittunt, et adversus paganos, qui nullum librum Dei scriptum agnoscunt. Probatur inquam mediate ex motivis credibilitatis nostrae fidei. Etenim supra ma se fide docent omnes theologi nostrae fidei non posse subesse falsum, esse prudenter, et evidenter credibilem. Deinde cum hoc mysterium contineatur in nostra fide, ut patet ex superius dictis, manifeste colligitur, Trinitatem existere, et esse evidenter credibilem, et moraliter innegabilem, quod rursus constat hoc syllogismo. Quidquid continetur in nostra fide verum est, et evidenter credibile: sed Trinitatis existentia continetur in nostra fide: ergo Trinitatis existentia vera est, et evidenter credibilis. Major probanda est ex motivis credibilitatis nostrae fidei. Minor a testimoniis adductis, et doctorum descriptionibus.

14 Ratione vero probari potest 3o. ex a Trinitatis in hunc modum. Mysterium Trinitatis possibile est in Deo: ergo de facto datur. Antecedens non aliter probari potest efficaciter, quam ex non repugnantia, quae argumentorum solutione ostendenda est. Consequentia vero probatur: nam quidquid possibile est in Deo per identitatem cum ipso de facto datur; sed possibile est mysterium Trinitatis: ergo de facto datur. Major ista non solum in Deo; sed in quolibet ente vera est, quia eo ipso quod hoc vel existat debet habere quidquid illi non repugnat per identitatem, seu quidquid illi possibile est per identitatem: repugnat enim quod Petrus existat et careat aliquo gradu, seu perfectione sua identificata, aut quam posset per identitatem habere: ergo repugnat quod Deus existat, cuius existentiam in praesenti supponimus et quod non sit trinus in personis. Patet consequentia

ex 1° arti; nq qd Ds sit trinus in psonis e qd pole, seu n repugnans Deo p identitatis; o Ds de facto het quidq illi n repugnat p identitate: g° Ds de facto trinus e in psonis, acpinde dat mysterium Trinitatis.

15 Sed huius argti occasione rogas, a qua pota mysterij Trinitatis dicat pole, an a pota Loga, seu phica? Potam phicam appellamus virtutem productivam rei; Logam vero illationem ab ipso ee actuali rei: quapropt quelibet res existens het suam Logam ad existendum, n vero phicam, qd sit in Deitate, que nullam het virtutem productivam sui; cum tn ipsa Deitas polis sit, seu n repugnas. Deo igit mysterium Trinitatis dici pole ab utraq pota Loga, et phica. Roe, qa aliqua sunt constitutiva Trinitatis, quae idea pota Loga conveniunt; aliqua vero quae et conveniunt pota phica: nq filiatio, et spiratio passiva constituunt Trinitatem et hent potam productivam ipsarum, a qua rtr producantur; alie vero perfectes constituentes Trinitatem sunt oino improductae, acpinde solum hent potam Logam.

16 Ultimo loco adducimus a[...] ex Trinitatis congruentias nales, que licet n sint demonstrative, ut ostendunt Lessius, sua probabilitate n carent, et slm supposita fide convincunt Trinitatem n ee contra rone nale. 1a desumit ex na boni, cuius proprium e se diffundere, et communicari: cu g° Ds sit summum et infinitum bonum debet se communicare summe et infinite: o hoc requirit tum qa creaturis, neq qa alterum Dm, nq utrumq repugnat eventi boni nali: g° hec infinita communicatio fit intra Dm et qa alteram psonam. Sibi argto ductus Afres et Thircus et prius ignorans Trinitatem asseruit mundum extitisse ab eterno, eo qd iudicaret indignum bonitate Dei se in eternitate suspendere, et n diffundi, et communicari alteri. Qd satis ostendit fortitis hoc ee probabile desumptum ex na bonitatis Dei.

17 2a congruentia desumit ex foecunditate re Dei: nq qui tribuit aliis generatis n erit ipse sterilis, ut dr Isaie 66. Cum g° Ds n possit generare alterum distinctum in na: hoc em repugnat unitati Deitatis, generare potest alterum in psona. Congruentia 3a desumit ex pfecta beatitudine Dei, que comprehendit oia bona, quorum unum e excluso so-

litudinis, et consortiis equalis; neque à Deo habere consortiis equalis in natura sui summa perfecta: ergo habet consortium equalis illum in personis. 4.º adhuc convenientia desumitur ex vestigiis Trinitatis impressis in creaturis, quas late exquirit et in huius rei confirmationem adducit Aug. de Trinitate a libro 9.

sect. 3

Principalis argumenti solutio.

18 Mysterii propositi difficultas gravissima satis se ipsa consideranti manifestat, tota quidem consistit in eo, quod tres inter se personae, seu extrema identificentur realiter uni et singulari, et indivisibili, scilicet Deitati; quin illa extrema identificentur inter se. Ad huius difficultatis solutionem errorem quemdam invenit Ioachimus Abbas asserens, tres Personas divinas non esse unam singularem essentiam, neque unam numero Deitatem, sed solum dici unam per aggregationem, aut similitudinem, sicut multi numero homines sunt una natura humana, vel sicut multi fideles sunt una Ecclesia. Hic error damnatus in Lateranensi sub Innocentio 3.º c. 2, et late impugnat Pater Arriaga disp. 41 de Trinitate. Neque ab hoc errore discederet qui indicaret dari hanc distinctionem numericam Deitatis, quamvis diceret eas Deitates esse connexas essentialiter, et essentialiter determinatas ad idem amandum intelligendum, et operandum, ut nonnulli sibi excogitarunt.

19 Unitas ergo numerica Deitatis, seu naturae Dei hoc discursu facile ostenditur. Tres personae Dei non possunt habere Deitates numero distinctas: ergo debent habere unam, et eandem numero naturam, et Deitatem per quam quaelibet persona sit verus Deus. Probatur antecedens. 1.º quia plures illae Deitates numero distinctae constituerent plures inter se Deos: sicut plures naturae humanae solo numero distinctae constituunt plures inter se homines. 2.º quia illae Deitates numero distinctae vel sunt equales, vel inequales, si equales esse dicant, ergo darentur tres essentiae eque [illegible], et tria summa bona, quod repugnat rationi naturali. Si vero inequales esse dicant, sola illa, quae perfectissima esset, constitueret verum Deum et inde sola una persona esset verus Deus: quia Deus est id, quo maius nihil potest dari, neque excogitari: ergo repugnat quod tres personae Dei habeant Deitates numero distinctas. Probatur: nam illae Deitates simul, vel constituunt unam Deitatem adequatam, vel plures adequatas Deitates constituunt. Si dicat

sit, infert event. nulla psona Dei, p se sumpta ee Deum, quia nulla habet simpliciter Deitatem, sed partem Deitatis sive Deitatem inadaequatam. Si dicat 2um, eadem eventia infert dari tot Deos, quot personas Dei, quia quaelibet psona habet Deitatem integram, et adaequatam, et a Deitate alterius psonae distinctam adaequate. Utrumque autem altius fidei et nali rationi rugnat.

20 Constat ergo Deitatem ee unam, et eamdem re in tribus psonis Dei. Unde potissima mysterii difficultas innotescit, quam sic propono. Mysterium Trinitatis infert praedicata contradictoria: ergo est impossibile. Patet cons: quia sicut rugnat poni duo praedicata contradictoria, ita rugnat poni id ex quo inferuntur: nam ut ab ipso Dialecticae exordio constat, valet ab impossibilitate conseqntis ad impossibilitatem antis. Probat ans: quia ex mysterio Trinitatis infert Paternitatem distingui realiter a filiatione, et Deitatem non distingui realiter a filiatione; Paternitatem non communicari realiter filio, et Deitatem communicari realiter Filio. Sed haec sunt praedicata contradictoria, quae verificant de Paternitate, et Deitate, cum Paternitas, et Deitas sint idem realiter: ergo de eodem subiecto reali verificant contradictoria in Trinitate.

21 Confirmat, et explicat: quia evidens est illud principium metaphysicum, quae sunt eadem uni tertio sunt idem inter se: sed hoc falsum esset, si mysterium Trinitatis ut a nobis explicatur est sit possibile: ergo tale mysterium impossibile est. Minor ostendit: quia Deitas adaequate sumpta est Pater, et filius est et Deitas adaequate realiter; et tamen Pater realiter non est filius: ergo Pater et filius identificant realiter cum Deitate; et tamen non identificant realiter inter se: ergo id falsum erit principium illud metaphysicum, in quo universa ars syllogistica nititur. Explicat aliter: nam syllogismi expositorii evident concludunt, et demonstrativi censent apud omnes: si tamen Trinitatis mysterium est verum, contradicenda erit consequentia huius syllogismi demonstrativi: haec Paternitas est haec essentia: sed haec essentia est haec filiatio: ergo haec Paternitas est haec filiatio. In quo syllogismo praemissae admittunt verae; consequens autem non, ut falsum.

22 Ut gravissimae huic difficultati solutionem exhibeant, et vim contradictoriorum eludant, multa excogitarunt Theologi. Omnes fere ad distinctionem aliquam confugiunt inter essentiam Dei et relationes, ratione cuius distinctionis ea contradictoria sine contradictione verificent.

Quidam ad distis modalis recurrunt; ad medium alii; et alii tandem ad distis rationis, quos omnes in disp.e 3 reiiciemus, eo quod distes istae aut non existant in Deo, aut sint insufficientes ad propositis difficultatis expedites. Nos a in presenti supponimus illam distis realis virtualis, quam in eadem disp.e exponemus, et propugnabimus. Ea vero dist.e supposita certissimum e, posse verificari in Deo illa predicata inter se contradictoria: quia distinctio haec virtualis realis e equivalentia distis actualis realis in ordine ad verificanda predicata inter se contradictoria; dentur hinc equivalentia distis actualis realis in ordine ad verificanda predicata inter se contradictoria potest illa verificare ut patet: ergo distinctio haec virtualis realis sufficiet ad verificanda predicata inter se contradictoria. 7

23 Quapropter ad argumentum respondendo ari: ad probatis concedo illa predicata esse inter se contradictoria; assero tamen non esse contradictoria contracta, et in illius subti. Probo e: quia non sunt de eodem omnino subto: sed de duplici simpliciter virtualiter; quod sufficit, ut non sint contradictoria contracta. Itaque numquam possunt verificari predicata contradictoria de entitate omnino indivisibili; possunt tamen verificari de entitate indivisibili formaliter, et actualiter; dummodo sit divisibilis virtualiter, qualis e essentia Divina, et Paternitas. Ad confirmationem similiter respondeo, primum illud debere intelligi de extremis omnino identificatis virtualiter cum uno 3o, hoc e, de extremis, quae nullam habeant a parte rei distis cum uno 3o. Cum a relationes Divinae et si identificentur actualiter cum essentia Divina adhuc distinguantur ab illa, virtualiter, inde e, quod non identificentur inter se, quia non identificantur omnino virtualiter cum uno 3o. Denique ad id quod addit de syllogismo demonstrativo eadem doctrina soluto renuimus, syllogismum illum demonstrativum non esse, eo quod extremitates non identificent omnimoda distis reali cum medio, videlicet cum essentia Divina, a qua virtualiter distinguuntur Paternitas, et Filiatio.

24 Aliter possumus exponere illud primum metaphysicis, quod fundatum e artis syllogisticae, quae sunt eadem uni 3o Sunt. et propositioni congruerent satisfaceret. si videlicet notemus cum Divo Thoma 1a parte quaestione 39 art. 4, essentiam, seu Deitatem ita esse singularem, ut in praedicationibus fundat munere tamen universalis. Et quidem hoc e proximum et speciale fundamentum in ea

det ess.a quedã simplicissima, et cum singularis, et adhuc sit com=
municate reali, et communicabilis tribus illis personis. Quapropter in summu
lis doceri solet, et nos quoque docuimus terminum D.ᵘᵐ, seu ess.ᵃ D.ᵃ ita
esse singularem, ut licet non sit cois communitate rationis, est communitate reali; quam
vis non sit terminus universalis, eo quod eius dotis sit immultiplicabile. Ut
ergo inferat identitatem extremorum inter se debet fieri comparatio illorum cum
3.º singulari, et non com, neque communitate rationis, neque communitate reali, quod
si medium, cum quo extrema comparantur, sit coe, distribui debet, alioquin i
dentitas extremorum inter se non inferret, ut patet in creatis. Nam haec
illatio nulla est: Petrus est homo: Paulus est homo: ergo Petrus est Paulus. Itaque iden
titas Petri cum Paulo non infert ex eo, quod uterque identificet cum hoc, quia
homo est aliquid utrique coe communitate rationis, et non distribuitur in praedicato.
25
Iam ergo di
cimus principium illud universaliter esse verum, si ita explicetur: quaecumque sunt ea
dem uni 3.º non coi, aut distributo sunt idem inter se. Unde hic syllogi
mus non concludit Deitas est P.: Filius est Deitas: ergo Filius est P.
Ratio est: quia terminus ille Deitas est cois communitate reali, et nullo pacto
distribuitur. Debebat dici in maiori: quaecumque est Deitas est P.: et hac ratione
syllogismus concludit; sed maior est falsa, ut patet: quia Filius est Deitas, et
non est P. Apparet eandem rationem invalidus est hic syllogismus: natura D.ᵃ non
generat: P.ᵉʳ est natura D.ᵃ: ergo P.ᵉʳ non generat: quia valet terminus ille
natura D.ᵃ cois est, et nullo pacto distribuitur. Quod si maior supponeret
quaecumque est natura D.ᵃ non generat, tunc supponeret falsa: quia P.ᵉʳ est natura D.ᵃ
et P.ᵉʳ generat. Unde ad id quod addit de syllogismo expositorio
verum, medium syllogismi expositorii debere esse singulare, et incommu
nicabile pluribus illis; cum autem medium illius syllogismi sit ess.a D.ᵃ,
quae ut dixi cois est illis pluribus, ideo non recte deducit coem, et
iuxta hanc doctrinam solvendae sunt omnes instantiae, quae suadere intendunt
mysterium Trinitatis destruere artem syllogisticam. Hanc vero doctrinam
desumpsimus ex P.ᵉ Suarez Lib 4 de Trinitate c.ᵉ 3.º et ex P.ᵉ
Molina 1.ª parte q.ᵉ 28 art 3 disp.ᵉ 3, quibus consentire videtur
Vasquez 1.ª parte q.ᵉ 123.

Sect. 4.

Reliqua argta. dissolvit.

26 Argtu 2um. cª. Trinitatis depromit ex opposit.e ipsius cu rone nali. Si enim id qd opponit recte ro ni falsum e, est impole: cª Trinitatis mysteriu opponit recte roni: gº Trinitatis mysteriu e impole. Maior e certa. Pbat min: qª vis nalis intellus iudicaret, tale mysteriu ee impole: cª hec vis nalis intellus e recta ro: gº recta ro opponit Trinitatis mysterio. Pbat 1º: qª nequit ee pole id, qd prudent iudicat impole; cª ro nalis prudent iudicaret ee impole mysteriu Trinitatis: gº e impole. Pbat 2º: qª hoc mysteriu e cª oem actus nals versantis cc.ª illud: nq oi actus nalis cc.ª Trinitatis e Flus: gº hoc mysteriu Trinitatis e cª rone nals. Pbat 3º: qª ars syllogistica every. e rom na Li: cª mysteriu Trinitatis opponit arti syllogistice: qª in mysterio Trinitatis ars syllogistica sepe fallit: gº mysteriu Trinitatis opponit roni nali.

27. Reo mysteriu Trinitatis ee supra rone nals, n tn ee cª illa, neqº illi oppositu; ideo concessa mai, no mins. Ad illius pbatis omissis primis nanda e coa: nq qd vis nalis intellus iudicet mysteriu Trinitatis impole, so arguit, qd sit supra ipsius capty, et sphera, n vº qd sit cª rone nals, ut sequenti qe latius exponemus. Ad 19 pfraone nanda e mai: pot enim contingere, qd aliquid prudent iudicet impole; et re ipsa impole n sit: sicut pot contingere, qd aliqd prudent iudicet Flum, qmvis reipsa verum sit. Hoc a pvenit in ma pserti ex excellentia obti, et exim pfecte nali intellus creati. Ad 29 pfraone omitto ans, et no coq: qª recta ro nalis nequit consistere in actu Flo: cu gº oi actus na Lis cc.ª Trinitatis supponat Flus, qmvis mysteriu opponat oi actui na li cc.ª illud, adhuc n opponet roni nali, que in actu Flo n pot consistere. Ad 39 pfraone concessa mai, nanda e min: cuius falsitas constat ex dictis secte anti.

28. Sed ut plenius argti solutis percipias, advertendu e, ronem nals posse sumi radicalit, Fr, et obtive. Ro nalis radicalit sumpta e ipsa virtus intellectiva creata: si vº Fr sumat: e actus nalis elicitus ab intellu creato. Tandem obtive sumpta ro nalis signat obtus nalit cognite

Iam 3° diximus mysteriu Trinitis n. ee 9ª rone nale radicale, frale, neq
Sotiva: q° neq opponit alicui virtuti intellectivae creatae, neq destruit aliqd
obiu nalit cogcile, neq falsificat aliqm cognionem nalem verā. Et certe
cognio nalis everis nulla pot ee 9ª mysterii Trinitatis: q° rugnat co
gnio èveris et nalis, quae illa sit. Cognio á nalis illa, et pbabilis, ubi
qs dari pot 9ª ex am Trinitatis, seu quae affirmet Trinitate n existere,
cu hec cognio n e recta ro nalis, ut supra diximus. Trinitas 9 Dª
n opponit roni nalir, quomq's modo accipiat ro nalis.

29 Quum argtū desumit ex
pfecte, et simplicitate Dº, quae p Trinitate destruit: q° plura n poss
ee unus rtr sine aliqua 9pone reali, d in Trinitate admittimus plu
ra quae sint unus rtr, vdlt tres relates identificatas cū Deitate: q°
admittimus in Trinite 9pones reales, ac proinde rugnantes Deo. 9frat:
nā quelibet psona Trinitatis 9stituit rtr p Deitate, et p aliq noxio
nale, seu ppriū talis psone: q° quelibet psona Trinitatis rtr 9ponit;
qd rugnat simplicitati Dei. Pterea n pot 9gruent explicari, quo
pacto Trinitas sit unus p se, cū 9ponat ex pluribus rtr distis, quo
rū q̃hbet e aliqd subsile 9pletū, vdlt ex pluribus psonis; neq ad
mitti debet qd Trinitas sit unus p accidens; in quo manifesta
imperfectio relucet.

30 Rēo, mysteriū Trinitatis recte 9poni cū simplicitate Dº, quae
stat in eo, qd nulla pfectio simplicit simplex distinguat rtr actualit ab
aliqua alia pfecte Dº. Etenim psona Dª e p se 9positionis realis,
eo qd speciale 9stivū ipsius sit rtr identificatum cum alio 9stivo
aliis psonis coi, vdlt cum Deitate, a qua nulla relatio Dª rtr
actualit distinguit. Quapp̄t dd° e mar agti, plura n poss ee unū rtr
p identitate cū illo, se aliqua 9pone nō mare; plura n poss ee unū rtr
p unione se aliqua 9pone ommino. In Trinitate á admittimus plures re
lates, quae ss unus cū Deitate p identitate cū illa n v° p aliqm unionem re
alē, et ideo nullā admittimus realem 9ponem. Ad 9fraonem 9cesso anti
no cog: q° 9stivū noxionale, et ppriū cuiusq psone identificat cum
alio 9stivo coi et hac de ca 9stivū coe et ppriū n faciunt 9po
nes reales. Et hinc apparet [illegible] quo pacto Trinitas sit unus p se:

qª vult oēs prone Dīi et quorv illarv p se sumpta heat iden-
titatē cu Deitate, et ita qy Dī ē unv qᵈ simplicissimv unite
ne prola et quamv quylibet prona Dīᵉ sit eius oplety, oēs pon̄ s
pinere, aut quasi sponere unv p se grt identitate, qⁿ hent ey uno
3º coi, vitt ey Deitate.

31 Ultimv argty ppunt ex quodq; sacrarv litterarv testimo-
nijs, que ab Hereticis, oª Trinitatē opponi solent. 1ᵐ e illud Xpti Dⁿⁱ,
Pᵗ mās me e: 2ᵐ, illud Proverbiorv 8, ubi sapientia eterna, sive Verbum
Dy appellat creaty. 3ᵐ e illud Pli ad Rom 8 asserentis Spiritū Stum
gemere, et postulare p nobis gemitibus inenarrabilibus. Hij, et alibus
testimonijs grave intellty deducebant Arriani so Pm e Dm, acy
inde Trinitē negarunt. Sed facile remus. Ad 1ᵐ, Xpty Dy ee
patre minꝫ qᵃᵈ humanitē; ibi enī de se tanqm hoe loquuty
fuit. Ad 2ᵐ silit dicimus, ibi sermone ee de sapientia eter-
na ut incarnata, n̄ de ss o ut hoe, q si vely de Verbo
Dº quoad Divinitē illud testimoniv intelligere dm ent, voce
illā creaty n accipi in sensu pprio, et rigoroso, s qy idp signat
qᵈ genity, aut pduty. Ad 3ᵐ dic, Spirity Stᵐ postulare, aut
gemere active, qy nos movet ad id faciendv, et auxilijs sup-
nalibus illustrat. Sed de hijs plura apud ɔtroversistas supra ci-
tatos.

Cᵖ. 2ᵐ.

De cogcilitate mysterij Trinitatis

Sect. 1ᵃ.

Aliqua pmittunt ey Doctorv sni.

32 Plures sub titulo
huius qⁿ difficultates ɔtinent, nā cogcilitas mysterij Trinitatis pot exami-
nari respective ad lumen nale, l respective ad cognitionē supnalē. Dein
de cogcilitas mysterij p lumen nale post revelatē, et miracula specialē
het difficultatē, et dicta ab ea, que pcedit de cogcilitate mysterij p
lumen nale ante oem suppositē revelatis, l alterius prij supnalis. P-
terea specialis e diffas de cognitione nali, aut supnali, que sit quiddita
tiva, et abstractiva Trinitatis, et que heat p ppria species aut p aliq

medii supernale. Denique de utraque cognitione naturali, et supernaturali dubitari potest an sit, et possit esse evidens, aut probabilis quoad existentiam, et possibilitatem Trinitatis. De his omnibus suo ordine disseremus

33 Supponendum tamen est 1°, easdem esse difficultates de cognitione Trinitatis quoad possibilitatem, et quoad existentiam: si enim cognoscibilis est possibilitas Trinitatis naturaliter, aut supernaturaliter ante, aut post revelationem, post revelationem cognoscibilis procul dubio erit eodem modo existentia Trinitatis; quia res creatae per se Deo per identitatem existunt necessario in Deo ut constat ex n° 14. Supponendum 2° est Trinitatem esse cognoscibilem, et de facto cognosci, tum a Beatis instructis lumine gloriae, tum a Viatoribus per fidem supernaturalem. Utrumque est de fide, et id docent Theologi in tractatu de visione, ubi docemur Beatos videre Deum intuitive, idque fieri non posse naturaliter. Et in tractatu de fide de qua constat esse cognitionem supernaturalem dotem revelati illud certo et obscure attingentis.

34 Supponendum est 3°, intellectum creatum solo lumine naturali, et nulla supposita revelatione posse devenire in apprehensionem huius quaestionis an Deus sit Trinus: Hoc enim potest naturaliter contingere, aut casu, sicut plerumque occurrit apprehensio et cogitatio aliarum quaestionum et de rebus impossibilibus, et omnino fictitiis, aut a studio ordinata investigatione: cur enim intellectus creatus sibi relictus non potest ordinate ita procedere, ut advertens varios modos distinctionis, et foecunditatis, quos reperit in creaturis cum imperfectionibus, et ex eo quod videat ab intellectu creato procedere verbum et a voluntate amorem, excitet, et ascendat ad Deum, apprehendat quaestionem hanc generalem, an in Deo possit dari foecunditas processionum verbi et amoris, sublatis imperfectionibus pluralitatis in natura, accidentis inhaerentis? Quapropter difficultas solum est, an mysterium Trinitatis sit ita cognoscibile, ut intellectus creatus possit iudicium ferre, sive iudicare certo, et evident, aut saltem probabiliter, et opinative quaestionem positis;

35 Prima sententia asserit, mysterium Trinitatis ita excedere rationem naturalis, ut et illi sit oppositum evidens. Ita asseruisse videtur Albertus in 1° dist. 3°. Quam sententiam temperatam tradit, et explicat Magister Albertus de Trinitate quaestione 32 disp. 5 sect. 1°.

asserens mysterium trinitatis esse contra rationem naturalem actualiter hoc est, contra
cognitionem naturalem apparenter evidentem, eo quod nondum naturaliter appareat evidens illud
mysterium hoc: It in se et re verum sit. Quae explicatio, et doctrina
placuit et quidem ingeniosis nostris Provinciae Magistris, qui et illam patri
Herrera imponunt; Ceterum P. Herrera aperte reiicit hanc sententiam et
illam impugnat quaestione 3a de trinitate sect 5; asserit tamen, mysterium tri-
nitatis esse contra rationem naturalem probabilem hoc est oppositum cognitioni probabili et prudenti
quam intellectus creatus sibi relictus recitus eliceret contra trinitatem. Quae duae maxime di-
versae sunt et sunt quae iis ut infra exponemus.

36 2a sententia extreme opposita docet mysterium
Trinitatis esse evidenter cognoscibile, et demonstrabile per solum naturale lumen. Hanc
sententiam imbuit Ricardo de Sancto Victore Enriquez Patroni et Maioris illustris Godoi
de trinitate disp 83 § 1. Illam aperte defendit Raim. Lullius in opusculo
speciali in quo discurrens per omnes fidei articulos ostendit omnes posse evidenter
probari, ut refert P. Granado tract 6 de trinitate sect 4, qui indicat, Raimun
dum solo docuisse Trinitatem et alia fidei mysteria esse naturaliter demonstrabi-
lia supposita fide, et dependenter a Scriptura revelatione, quam interpretationem prius
exhibuerat P. Vasquez 1a parte disp 33. Alii tamen cum P. Montoia disp
41 sect 1 censent, Raimundum docuisse trinitatem esse naturaliter demonstrabilem
independenter etiam a Scriptura revelatione, et ab aliis principiis supernaturalibus nostrae fidei.
36

37 3a singularis
sententia Scoti in 4o dist 49 quaestione 11 asserentis, intellectum creatum saltem Angeli-
cum posse naturaliter, et evidenter cognoscere trinitatem per species naturales illius a Deo
immissas, et liberaliter exhibitas, quam speciem possibilem admittit, et naturalem esse defen
dit, eo quod non excedat naturalem activitatem intellectus Angelici, illique tribuat
ad eliciendam cognitionem scientiae naturalem. Haec a cognitio dicitur solum esse im-
mediata, et quidditativa trinitatis in se, non tamen esset intuitiva. Magistrum suum
sequuntur Discipuli, et illius mentem multis modis exponunt.

38 4a sententia inter Theologos
receptissima docet, mysterium trinitatis non esse naturaliter demonstrabile, neque
evidenter cognoscibile per lumen naturale, sive hoc lumen consideret ante reve-
lationem, et alia principia supernaturalia, sive consideret post revelationem 39. Ita
ex Magistro, et D. Thoma docent reliqui Theologi, quos plena manu addu-

cit, et seqq. Mortoria supra citatus Qui et fere omnes unanimiter docent, heri posse naliter cognitionem probabilem Trinitatis supposita revelatione mysterii. An à et ant ad ejus revelationem D9 potuit heri naliter cognitio aliqua opinativa, et probabilis circa existentiam Trinitatis, n. detrahunt const. DD, qui de cognitione evidenti, et demonstrativa tantummodo curasse videntur. Adhuc tn notitiam nalem Trinitatis probabilem, et opinativam independenter a Da revelatione admittit expresse Pr Alarcon dispe 1a sect 3, et alii apud ipsum, ubi et asserit in hoc puncto nullum sibi Theologum esse oppositum.

39 Denique circa cognoscibilitatem huius mysterii per lumen supernale communis sna docet, Trinitatem esse evidenter cognoscibilem supernaliter abstractive, et quoad an est per medium aliquod creatum. Ita Pr Suarez to 1o in 3 ptis disp 27 sect. 3; illi tn opponit Pr Vasquez 1a pte disp 4, quem seqq Turrianus 2a 2ae dispe 9 asserentes, Trinitatem non esse evidenter cognoscibilem, neque demonstrabilem etiam supernaliter, nisi per lumen gloriae, ratione cuius Trinitas intuitive, et in se videatur, atque inde defendunt dari n. posse cognitionem supernalem evidentem, et demonstrativam Trinitatis, quae abstractiva cognitio sit, et habita per medium aliquod creatum evidenter cognitum.

Sect. 2.

Quo pacto Trinitas sit contra nalem cognitionem?

40 Adeo certum est, Trinitatem n. opponi rectae rationi nali, ut Haereticis aliquibus visum sit asserere, Trinitatem esse contra lumen nale. Et certe lumen nale in quocumque accipiatur nullam pot habere oppositionem cum veritate obiectiva, et quidem infallibili, qualis est Trinitas Da, et quodcumque aliud nostrae fidei mysterium, ut constat ex no 28. Ideo in praesenti solum rogamus, an cognitio nalis, et elicita per lumen rationis sibi ipsi relictum habeat oppositionem cum Trinitate? quae oppositio stare pot absque illa oppositione mysterii cum lumine nali, seu cum recta ratione: quia cognitio eo ipso, quod opponat Trinitati falsa est; cognitio autem falsa neque est lumen ipsum nale, neque recta ratio, ut est evidens.

41 Dicendum nobis est 1o, mysterium Trinitatis n. esse contra aliquam cognitionem nalem evidentem. Pt ex dictis: quia esse contra cognitionem nalem evidentem, est quod detur, aut dari possit aliqua cognitio nalis

every de impossibilitate Trinitaty: sed implicat cognio naly every de impossibili-
tate Trinitaty: go implicat, qd mysteriy hoc sit 2a aliqm cognione nals
eventy. Illar e explicatio terminorum. Probat minr: qa eo ipso qd cognio sit
every, e nessario vera: sed rugnat cognio vera affirmans impossibilitate Trinita-
ty: go rugnat cognio every affirmans impossibilitatem Trinitaty. Minr ista pt:
qa cognio affirmans impossibilits obti nessarij, et infalibily nessario e fla,
et difformat a suo obto, acyinde n pot ee vera; alioqui erit sl vera,
et fla, qd rugnat: sed Trinitas e obty nessariy, et in se infalibile, ut
supponimus ex fide: go rugnat cognio vera, que affirmet impossibilits Trinity.

42 Probat:
qa ut mysteriy opponeret cognioni nali eventi, debebat dari aliqd
priy nalit cogcile, ex quo event inferret falsitas mysterij, et negatio
Trinitaty; sed nullus dat, nec pot dari priy nalit cogcile ex quo
inferat event falsitas mysterij, aut natio Trinitaty: go mysteriy Tri-
nitaty n opponit, nec pot opponi cognioni nali eventi. Probat minr
qa nully e adversy Trinits argty a rone, et prijs nalibus desumpty
qd n possit solo lumine nali probabilit dissolvi: si em aliqd priy
eet, maxime illud, quod si eadem uni 3o etc; qd certe every n e
in sensu opposito Trinitati: nam pot multis, et probabilibus responsio-
nibus infringi. Atqui argta, que nalit possi dissolvi probabilit n si
eventia, ut pt: qa every e id, qd intelly nessitat ad assensy, et
cuius oppositum n e probabile: go etc.

43 Dico 2o. Mysteriy Trinitis n e 2a cognioney na-
lis apparenti eventis. Dicitur 2a Adam, Aristy, et alios PP. Probat: nulla co-
gnio dat attenta sola vi nali apparent every de impossibilitate Trinitaty: go
Trinitas n e 2a cognione nals apparent eventis. Pt cona, et ans probat:
qa nully dat priy nalit cogcile, qd intellui solo relicto appareat e-
vent oppositum Trinitati; sed cognio apparent every de impossibilitate Trinitaty
requirit priy, seu argty, qd intellui appareat event oppositum Trinitati: go
nulla cognio dat attenta precise vi nali apparent every de impossibilitate
Trinitaty. Probat mar: qa nully dat priy adversus Trinitis, qd n possit
probabilit dissolvi solo lumine nali, ut oes admittunt, et costat ex dicto
anti: sed priy, qd solo lumine nali het probabils solutis, nequit apparere

lumini nali event oppositu Trinitati: g° etc. Minor hec ostendit: q̃a
nequit apparere veru id, cuius oppositu apparet probabile; s3 solo lumine
nali apparet probabilis solutio cuiuscu3 pri adversu Trinitas: g° solo lumi
ne nali nequit apparere veru prius aliquod adversu Trinitas, ac proinde Tri-
nitas n e apparent falsa event lumini nali.

44 Probat: q̃a intellus sibi relictus ad
vertens oia pria, et difficultates c̃a Trinitas n cogit necessario ad as
sensu cc̃a impossibilis Trinitatis: g° intellui sibi relicto n apparet veru
impossibilitas Trinitatis; ac proinde nulla dat evidentia apparens, seu appa
rent c̃a Trinitas. Ans probat: q̃a oia ea pria, et difficultates possu
solvi, et probabilit dissolvi solo lumine nali. Cons v° ostendit;
q̃a id, qd intellui apparet veru, apparet event veru; id aut qd e-
vent veru apparet, n relinquit libertas ad dissensu, ac proinde cogit
ad assentiendu: g° id qd n cogit ad assensu, n apparet event veru,
neq apparet intellui veru. Quapropt quod rationi nali e apparent e
veru, seu apparet veru, e et ibi veru: nã evidentia n e aliquid se
tenens ex pte obti, s3 e modus quidã cognoscendi vi cuius obtu cla
re Trinit, et se ambiguitate actuali, aut poali pcipit ab intel
lu. Unde inutilis et rignarie illa distio evidentie realis, et
apparentis, qua utunt nonnulli RR.

45 Dico 3°. Mysteriu Trinitatis c° cognione
nalis probabilis. Probat: q̃a ee c° cognione nalis probabilis e qd det aliqua
cognio nalis probabilis de impossibile Trinitatis; s3 intellus sibi relictus, et in
dependent ab oi prio supnali elicit cognione nalis probabilis de impossibili
tate Trinitatis: g° mysteriu Trinitatis e c° cognis nalis probabilis. Maior
continet sensu conclusionis, et solus illius explicatio. Probat min: q̃a intel
lus sibi relictus het argta, seu prius inferens probabilit impossibilitas
Trinitatis, nempe que si eadẽ uni 3° si eadẽ int se, et oia alia
argta, que c̃a Trinitas obiecimus a n° 20: s3 intellus habens ar
gta, seu prius inferens probabilit impossibilitas Trinitatis, pot elicere co
gnione probabilis de tali impossibile: iudiciu em probabile fit, aut
pot fieri, quoties dat fundamentu, seu ro probabilis ad tale iudiciu:
g° intellus sibi relictus elicit cognione nalis probabilis de impossibi

tate Trinitatis.

46 Sed 2.a argumenta, quae Trinitis probabiliter inferant illius impossibilitatem: quae a ... 1.o quia saepe opinamur, et probabiles assensus elicimus, ... motiva et argumenta ... sed ea quae adversus Trinitatem obiiciunt: ergo ... haec motiva possunt elici assensus probabiles contra Trinitatem. 2.o quia solutio argumentorum adversus Trinitatem, quam ratio naturalis adhibere potest, ... et non est demonstrativa falsitatis eorum argumentorum: ergo rationi naturali sibi relictae adhuc manet probabilitas argumentorum adversus Trinitatem, et consequenter potent intellectus sibi relictus ... assensus probabiles de impossibilitate Trinitatis. Probatur: nam ideo commendat fidem Trinitatis: quia assensui huius mysterii multum refragatur sua ratio, seu argumenta naturaliter cogitata: ergo impossibilitas Trinitatis potest probabiliter affirmari ab intellectu sibi relicto, et non habente principia supernaturalia.

47 Contra 1.m ... nihil occurrit solutione dignum: ea enim quae obiici possunt soluta a nobis sunt quaestione antecedente. Sed contra 2.m ... ita obiicit Mag.r quidam Recentior: Mysterium Trinitatis praescindendo a ... revelatione, et ab omni alio principio supernaturali opponitur apparenter principiis rationibus luminis naturalis; sed eo ipso opponitur apparenter evidenter luminis naturalis: ergo mysterium Trinitatis apparenter opponitur lumini ... naturali. Probatur maior: quia principia illa videntur verificanda universaliter: nam lumen naturale non cognoscit distinctionem realem ... virtualem inter subiecta ... actualiter identificata: ergo mysterium opponitur apparenter illis principiis rationibus. Probatur: quia evidenter apparens est id quod intellectui apparet evidens; sed impossibilitas Trinitatis apparet evidens intellectui sibi relicto: ergo impossibilitas Trinitatis est apparenter evidens. Probatur minor: quia principia illa adversus Trinitatem apparent intellectui sibi relicto ut vera universaliter, et admittenda absque illa distinctione.

48. Ideo dd maior: Mysterium Trinitatis opponitur apparenter evidenter principiis rationibus luminis naturalis, nego maiorem; opponitur apparenter probabiliter, concedo maiorem. Et eadem distinctione excipienda est minor. Ad probationem solutio dico, quod principia illa videntur probabiliter verificanda universaliter, non tamen videntur evidenter verificanda universaliter: quia si ita evidenter viderentur verificanda, nulla posset solutio neque probabilis exhiberi illis principiis. 2.o ... ex dictis, et ex omnium Catholicorum sensu. Ad confirmationem concessa maiori, nanda est minor.

Ad cuius probat. dic prīa illa apparere probabilit, et n event verificanda universalit, et admittenda probabilit absq. alia dyp.e. Hinc tn no colligit. Mysteriu Trinitatis ee 9a rōng seu cognōng nals probabilis; qd libent admittimus; n tn infert ee 9a cognōng nals. events rlr, aut event apparent; qd apud nos ipse e.

49 Magyster Gotiō 39 selong n admittit; d 9a illq ita doiēit dyp.e 43 §. 3o. N e probabile, qd Trinitas psonary in una essa rignet: go Mysteriu Trinitatis n e 9a lumen nale probabile, hoi e 9a cognōng nals probabilis. Probat ans; qa n e probabile id, cuius oppositu e oī no certu; d pltas, et exa Trinitatis e oīno certa, et infallibilis, ut docet fides: go impltas Trinitatis n e probabilis: impltas em opponit pltati eiusde rei ut 9stat. Probat argtu: qa si eet probabile Trinitate n ee, et eet probabile, Dm mentiri, aut falli: d hoc 2u probabile n e: go neq. probabile e Trinitate n ee. Maior sequela probat: nq Ds dicit Trinitate ee: go si probabile e Trinitate n ee, et erit probabile, Dm mentiri l falli. Pt ans: qa ille mentit l fallit, cuius dictio, seu locutio falsa e: d probabile e p nos dictions affrants exa Trinitatis ee flq: go probabile e dictions oppositu ee veru go probabile erit Dm mentiri, l falli.

go Reo dd ans: n e probabile attenta pcise rone nali, qd Trinitas psonary in una essa rignet, no ans; n e probabile 9currente revelate Da, aut alio prio supnali, omitto. Ad illius probat. 9cessa mai dd. mis: pltas Trinitatis e oī no certa ex vi solius luminis nalis, no mis; ex Da revelate, et authoritate, 9do mis. Ad 9fraong nanda e mai. Ad illius probat 9cesso ant dysquendu e. coeru eads dyp.e. Itaq. cognio probabilis cca impltis Trinitatis hetr ex vi pcisa principiory nalis, quae pbent fundu ad assensu nals probabilis, et prudents; attamen si 9curat revelatio Da, et sufficient cognoscat ab intellu, statim cessat probabilitas cca impltis Trinitatis, et fit assensus Trinitatis oīno certus calts adhesive: go certu oīno e, Dm n posse mentiri neq. falli: et sicut certu e Dm ee sapients, et veracs, ita certu e, locutions Ds ee veru, ac proinde manet improbabile qqd locutioni Di rignat.

Trinitas non est evidenter cognoscibilis lumine naturali ante revelationem Divinam.

91 Probatur 1° ab authoritate. Nam sacra Scriptura, Ecclesia, et PP. docent, mysterium Trinitatis non posse cognosci, nisi ab intellectu haerente revelationi Divinae: sed hoc esset falsum, si mysterium Trinitatis esset evidenter cognoscibile lumine naturali ante revelationem Divinam: ergo mysterium Trinitatis non est evidenter cognoscibile lumine naturali ante revelationem Divinam. Minor patet: quia id, quod est incognoscibile excludit cognitionem sui saltem evidentem: si enim [?] evidenter potest cognosci, utique cognoscibile erit, ut patet: cum ergo mysterium Trinitatis dicatur incognoscibile independenter a Divina revelatione, necesse est, quod excludat cognitionem evidentem sui, quam possit elicere intellectus sibi relictus, ac proinde quod tale mysterium non possit evidenter cognosci lumine naturali independenter a Divina revelatione.

92 Maior probatur ex illo Matth. 11: nemo novit Patrem nisi Filius, et cui voluerit Filius revelare: et Lucae 10: nemo scit, quis sit Filius nisi Pater, et quis sit Pater, nisi Filius, et cui voluerit Filius revelare. In quibus testimoniis cognoscibilitas distinctionis personarum in Deo denegatur intellectui creato non illustrato revelatione Divina. Et in hunc sensum exponuntur praedicta testimonia a Gregorio Nazianzeno lib. 2°, et a S. Basilio contra Eunomium, aliisque Sanctis Patribus. Magis [?] est illud Matth. 16. ubi cum Petrus Divinitatem Christi Filii Dei eiusque aeternam generationem proclamasset, audivit ab ipso Christo: Beatus es Simon Bariona, quia caro et sanguis non revelavit tibi; sed Pater meus, qui in coelis est. Hunc autem textum exponit Hieronymus: Beatus ille est qui ultra humanos oculos intendisset, et vidisset. Laudatus est, non id quod ex carne et sanguine erat intueris; sed Dei Filius coelesti Patris revelatione cognoscens [?]. Quod ex proinde adhuc asserit idem Hieronymus ad illa verba Proverbiorum 30: quod nomen est eius, et quod nomen filii eius, si nosti? subiungens: de Dei Patris et Filii nomine dixit, cuius mysterium saecularis sapientia naturaliter scire non potest; omnes unum esse Deum intelligere possunt. Unde patet ex mente Hieronymi Deum ut unus posse naturaliter cognosci; Trinitatem vero Deum esse naturaliter incognoscibilem saltem independenter a Divina revelatione.

93 Quam doctrinam expressis verbis fatentur Dionisius, Justinus Martyr, Athanasius

Cyprianus, Nazianz. Cyrillus, Anselmus, et Aug. qui oes videri poss in De Montoia de Trinit. disp. 41. sed intentus evincit testimoniis Patrum asserentiu ee impole rom nali penetrare discrimen int Dam generatem et processions, quos et adducit Montoia disp. 5. Unde bo. Victor. Pap. Ephesini c. 23 refert illud cuiusda Episcopi testimonium: quomodo Pr Filius genuerit, silentio honoret. Huiusmodi rei investigatio oes pene modus caelestes virtutes, nedu hoes, hos cogitationes excedit. Quae oia plane convincunt, intellus creatus n illustratus revelat. Do nullatenus posse cognoscere slm event Trinitatis Dj; imo ex pdictis testimoniis graves Theoli iudicant legitime inferri, ee impole notitia et pbabilis mysterii Trinitatis, in intellu sibi relicto, et n illustrato revelate Do; d de hoc infra nos ex pfesso dicemus.

94 Pbat 2o rone. Evens notitia nequit heri, nisi res cognoscat in se, aut in alio, vel p sui ca, aut effus: d nullo ex his modis pot cognosci event Trinitas lumine nali: go nullo pacto pot hari evens notitia Trinitatis p lumen nale. Cons e evens; et mai manifesta: qa notitia evens attingit rem mediate, aut immte, ac inde attingit rem in se, aut in alio: si attingat rem immte, et in se erit cognio qqditativa, aut intuitiva; si vo attingat rem mediate, et in alio, hoc aliud erit ca, l quasi ca, aut effus; ex cuius cognione intellus nessario, et event deveniat in cognione talis rei: quelibet go cognio evens attingit rem in se intuitive, aut quidditative, l in alio, nempe in sua ca, aut effu.

95 Qd a nullo ex his modis possit event cognosci Trinitas lumine nali, quod erat min syllogismi pbat. Nq inprimis fide sancitus e, Dm n posse lumine nali intuitive, et ut e in se cognosci, ut docent oes Theologi in tr de visione Dei; si a Ds immte, et in se cognosceret event, et cognosceret intuitive, ut specialit d a Satis inferius ostendemus: Trinitas go nequit p lumen nale event cognosci immte in se ipsa. Deinde n pot cognosci event in alio tanqm in ca: qa nulla dat ca Trinitatis, neqs ro aliqua a priori cognoscibilis nalit event, ex qua inferat demonstrative ex a Trinitatis. Denique Trinitas n pot cognosci event in alio tanqm in effu: qa effus quilibet nalit cognitus, ut demonstrat cq 27 qd concurrit, l p re requisitas ad effum.

sed D's p̄cise ut unus occurrit, et p̄ se reqr ad effus creatos; n v° D's ut trinus: g° effus creatus n petit Dm qus p̄ductivus illius; D's a qus p̄ductivus creaturę e D's qus unus, et n qus trinus: g° D's qus trinus n p̄t event cognosci in alio tanqm in effu.

96 Cfrat, et explicat: g° p̄ lumen nale D's n p̄t cognosci, nisi p̄ creaturas, quę ab ipso p̄cedunt tanqm ab authore nali: ɔ huiusmodi creaturę n ostendunt Dm trinus, ɔ p̄cise unus: g° p̄ lumen nale n p̄t ostendi D's trinus. Mar pt: g° D's nali lumine n p̄t immte, et in se cognosci event: cognio em immta Dei ut e in se eet intuitiva, qualis rugnat lumini nali. Deinde creaturę p̄cedentes a Deo ut authore supnali n poss event cognosci p̄ lumen nale: g° tales creaturę supnales ss; supnalitas a petit ee supra vim nalis cognoscendi slm event, et intuitive: creaturę g° p̄cedentes a Deo, ut authore supnali n poss deservire ad cognionę g° Dm eventis nalis, atqinde ss creaturę p̄cedentes a Deo ut authore nali poss ducere nalit in cognionę eventis Dei. Mir v° p' syllogismi p̄bat: g° creaturę p̄cedentes a Deo ut authore nali nullis hent connexionę immtis, aut exigentia trinitatis; ss em exigunt Dm ut p̄ductivus ad extra; D's a ut p̄ductivus ad extra n e D's ut trinus; alioqui n posset intelligi D's ut p̄ductivus ad extra, nisi intelligeret ut trinus; qd plane fbye: g° creaturę p̄cedentes a Deo ut authore nali n ostendunt Dm trinum, ɔ p̄cise unus, et Oipotentis.

sect. 4.

P̄cedens doctra specialit p̄bat s° Scotus.

97 Subtilis Doctoris sna, qm indicavimus n 31, admittit dis cognionę nalis eventis trinitatis, quę quidis cognio n heat in alio, neqs p̄ aliud; ɔ immte, et p̄ p̄rias species trinitatis. ita tn ut talis cognio intuitiva n sit, ne ɔa certis fidei doctris inferat pols ee nalis intuitionę Dei. Appellamus cognionę quidditativis illis, quę clare attingit oia p̄rata essalia dοti p̄ p̄rias species, et immte. intuitiva v° cognio e, quę attingit clare rem existentis ut talis, et ut p̄sentis, et hac rone distiguit a cognione abstractiva p̄ qm cognoscit dοtis n ut existens, neqs ut p̄sens; ɔ ss eis p̄rata essalia abstrahendo ab eorum exna. Affirmat igit Scotus, Dm posse infundere species nalis trinitatis, p̄ qm intellus

creaty posit evert immte, et q^d ditative cognoscere Trinits, ita ut hec cognio sl sit abstractiva, et n intuitiva.

58 Sed hanc doctr cu coi Theolory reiicimus, et impugnamus ɔfrando ɔclons statuta sect^e ant^e. Etenim cognio evens, et q^d ditativa Trinitaty p ppriq specie nessario e intuitiva: ɔ rugnat cognio naly intuitiva Trinitaty: g^o rugnat cognio naly evens, et q^d ditativa Trinitaty p ppriq speciem; acp inde et rugnat taly species naly. Cetera ɔstant; pbat mar: q^a cognio evens, et q^d ditativa Trinitaty debet exprimere oia, que ss de ess^a Trinitaty: ɔ cognio exprimens oia que ss de ess^a Trinitaty, nessario e intuitiva: g^o cognio evens, et q^d ditativa Trinitaty nessario e intuitiva. Mar ɔstat ex ɔptu cognioni q^d ditative, que taly dr, eo q^d repret tota q^d ditate, seu essq sui ɔbb^l. Pbat mir: q^a cognio exprimens oia, que ss de ess^a Trinitaty, nessario exprimit exq Trinitaty: g^a de ess^a Trinitaty e ex^a actualy ut ɔstat: ɔ cognio exprimens exq Trinitaty nessario e intuitiva; cu supponamus alias pfectiones taly cognioni ad intuitione requisitas, vdlt q^d sit evens, q^d sit immta, et q^d heat p ppriq specie: g^o taly cognio q^d ditativa nessario eet intuitiva.

59 Pbat 1°: g^a rugnat q^d Ds, l aliquod praty Dy cognoscat clare; et q^d n cognoscat ut ens actuale: g^o rugnat, q^d Trinitas cognoscat clare, et q^d ditative, et q^d n cognoscat ut ens actuale, acp inde ut existens, et intuitive. Pbat ans: q^a cognosci clare Dm e cognosci ut Dm; ɔ Ds e Ts, et metphe ens actuale: g^o rugnat Dm cognosci clare, et n cognosci ut ens actuale. Pt cons: q^a Ds ut Ds e Ds cu prata sua metpha, et essalia. Pbat 2°: g^a cognio illa q^d ditativa repraret Trinits ut psents rer intellui: g^o cognio illa repraret Trinits intuitive. Pt cons: q^a cognio intuitiva apud oes Phos, et Theos e illa, que reprat obty pseny ut pseny. Ans v^o pbat: q^a obtu sit pseny rer intellui p ppriq, et immtq specie sui; nec alio modo pdt intelligi psentia obti requisita ad intuitione: ɔ illa cognio q^d ditativa heret p ppriq, et immtq specie Trinits, ut supponimus: g^o repraret Trinits ut psents rer intellui.

60 Colligit, hanc cognione q^d ditativq et abstractivq Trinitaty ee ex na sua implicatoriq. Unde

neq viatori hoc e, n videnti D^m neq n viatori comunicari pot. Praeterea ea cognio hita p propria specie repugnans e, sive cognio naly, sive supnaly dicat: nq ro implicationy stat in eo qd repret event immte, et p propria speciem mysteriy Trinitaty; et qd adhuc n sit intuitiva Trinitaty: ex quo infert ee cognions reprants oia prata essalia Trinitaty, et il n reprants aliqd praty essale Trinitaty. Repraret oia prata eo qd eet qdditativa, et every sui obti: n repraret aliqd praty essale, eo qd n repraret exy, quae e aliqd praty metphy et essale Trinitaty.

61. Dices 1o qa sna Scoti. Creaturae possi cognosci qdditative abstractive, et absq intuitione: go ids dm erit de Deo, et de Trinitate. Neo, seclusa anti, nando coq. Discrimen e manifesty: qa creaturae contingent exystunt, caryq essa n sstituit fr p ee actuale et ideo possi cognosci creaturae ut u essalit; qmvis n cognoscantur ut exystentes neq intuitive. Ceterny Ds, cy sit Ens nessario exysteny, n pot clare cognosci: nisi intelligat ut exysteny, et et intuitive, si p propriam speciem cognoscat: qa n pot clare cognosci, nisi cognoscat ut e sim in suo ee metphco in quo afferit nessario actualy exa. Neq obstat, qd exa in creaturis sit ids cy essa: nq sim nra rone distinguunt: qd in Deo n accidit: nq Ds et rone nra e. nessario exysteny: e em in Deo ids exystere, et posse exystere ut coe e apud Theos.

62. Dices 2o. ex Pe Arriaga, qui disp. 43 de Trinite. sect 9 favere videt mnq Scoti, et hanc strong admodum sequendi revocare. Qmvis enim ex praty Trinitaty sit actu exystere, pot dari cognio clara immta Trinitaty, quae n attingat Trinitats ut exystents: go pot dari cognio qdditativa et abstractiva Trinitaty. Pt cia, et pbat any: qa pot dari cognio clara essc Dei, qn cognoscat oia quae u fr in essa Dei: go qmvis actu exystere sit fr in Trinitate poterit dari cognio clara Trinitaty; qn cognoscat illius exy. Sic at hoc any: qa cognio Beato e qdditativa et clara essc Dei; et tn n cognoscit clare ea oia quae u fr in essa Dei. Sq si essa Dei sstituat p intellectu, aut p Dipog Ly oes res, quos dicit ad creaturas pbles, et exystentes, cognio Beata n cognoscit clare hos oes res; et tn e cognio qdditativa essc Dei intellectiony, aut Dipoe: go cognio clara, et qdditativa essc Dei, l alterius pfectiony pot dari; qn cognoscat oia quae u fr in essc l in tali pfectione.

63 Resp. nando ant. pr. illius probatis non itemque ant., si loquamur de cognitione ess. adequata: quia ess.ª adequata nihil aliud e, quam oia prata, quae ss. sr in ess.ª; ac proinde implicat in tmis. quod clare cognoscat ess.ª adequata; et n. cognoscat clare quodq. sr e. in ess.ª Ad probatis dic, visionem Beatam debere cognoscere oia, quae ss. sr in ess.ª, si cognoscat essam adequatam. Et ppt eamdem ronem, si visio Beata attingit quidditative intellectus, aut Oivos, debet et attingere clare oes rus, ex quibus illae perfectiones stituunt sr. Quia tn aliquae perfectiones, seu formalitates Dei n. includunt in aliis, ideo in psenti omittimus unam formalitatem, aut perfectiones Dei videri posse n. visa alia. Hoc a Loco here n. pot in exª Dei, quae sr includit in ess.ª, et stit in Trinitate, et in quacumque alia perfecte Dei: quapropter Trinitas quidditative cognosci n. pot, nisi cognoscat exª, sive ut existens.

64 Itaque aliud e Loqui de pratis so ltr identificatis; aliud vº de pratis et sr, et metphe identificatis, aut sr stituentibus. Ideo Lt omittamus, quod possint clare, quidditative, aut et intuitive cognosci unum pratum; quin cognoscat clare aliud identificatum rtr cum illo; attamen semper nandum e, quod possint unum pratum clare quidditative, neque intuitive cognosci; quin cognoscant clare oia prata formalit stituentia illud pratum. Ita aial ut tale pot clare cognosci, quin cognoscat clare roale ut tale identificatum rtr cum aiali; attamen hoc nequit clare cognosci, nisi cognoscat clare roale, eo quod roale stituat sr, et metphe hoc. Cum quo Trinitas, et quodlibet aliud pratum Dei n. so rtr; d et sr in suo spta afferat exam actualem, impossibile prorsus e, quod Trinitas clare cognoscat quidditative; quin cognoscat ut existens, ac proinde impossibile erit, quod Trinitas cognoscat per pprias species quidditative; quin cognoscat et intuitive.

Sect. 9.ª

Dissolvit argtª pro eventia nali Trinitate revelata.

65 Obiicit 1º. In oibus creaturis dat vestigium aliquod Trinitatis, ut docet Aug. 6º de Trinite c 10: quo ro nalis perfecte cognoscens, aut et comprehendens has creaturas poterit ex illis cognoscere event Trinitatis: sicut e vestigio hois viso event cognoscimus, hoiem illac transiisse. Cfrat ex Genesi 1º, ubi ho specialit dr imago Dei; quod explicante Augº Lib 14 de Trinite c 3 ita intelligendum e, ut ho dicat, et sit imago Dei ut Trini: d solo Lumine nali ho cognitus e event, et comprehensive:

q° solo lumine nali cognitus e event Ds ut trinus. Pbat 2ra: q° cognita imagine cognoscit exemplar, seu ptotypus: d imago Dei ut trini pot nalit, et event cognosci: q° et pot event cognosci Ds ut trinus. Præterea multi exan tiquis Phis videntur cognovisse traditione mysterium hoc, ut pbant multa eorum testimonia; quæ referunt ius thus hic q° 32 art 1. Augustinus lib. 1° de poremi Aria, Salmeron to 2 in evangelia 13, Vasquez, 1 p te disp 132, et alij cont: d illi Phi solo lumine nali Dm noverant ex effectibus creatis: q° solo lumine nali ex effectibus creatis e cognoscibilis Ds ut trinus

66 Dico, in creaturis dari vestigium trinitatis, quia in illis relucet sapientia, bonitas, et pota Dei, quæ si pfectes abse, et sphuentes Dm ut unus; et p qmdq adnodatis psonis divis singulariter tribuant. Ho à specialiter dr imago Dei, q° e volitivus, et intellectivus, et ita repræt Dm ut volitivus, et intellectivus, quæ cu si pfectes abse, et etiam psone DC speciali titulo tribuant. Cur à alie pfectes, quas no repræt imbuat speciali titulo huic, aut illi psonæ DC, n pot ro nalis dignoscere event. Qua ppt creatura e vestigium et ho e imago trinitatis sub ptu Dei; n vero sub ptu trinitatis: ideo ex creaturis pot cognosci event trinitas qus Ds; n v° trinitas qus trinitas. Exus de vestigio hois n e ad rē: q² vestigiu hois repræt aliqd ppriu hois; creaturæ v° n repræt aliqd ppriu singularum psonarum trinitatis. Unde stat ad argtum, et ad illius sfraonē.

67 Et hoc forte intendit Sus Thus supra citatus ad 3us asserens creaturas ee adeo imperfectas trinitatis imagines, ut illis cognitis et event aut sphensive n possit cognosci event trinitas: imperfectio em istarum imaginum despitit in eo q° n repræsent Dm 2us oia Dei prata; d tantummodo 2us certa quædā prata coia tribus Dis psonis, et ideo p creaturas so posset cognosci eiusmodi prata coia quæ stituunt Dm ut unus. Q° explicari pot ex° imaginis artificialis: nq pictura Cesaris v.g. Et dicat illius imago, n repræt Cesarē 2us oia prata Cesaris: et ideo qmvis picturam intuitive, aut sphensive cognoscat, n pinde cognoscunt oes pprietates, et accidentia Cesaris. Ita alit creaturæ repræsant trinitatē n 2us oia prata trinitatis; d 2us Deitatis, sapientiæ aut bonitatis, aequivoce so hæ pfectes possent ex creaturis nalibus event cognosci in Deo. Q° à in scriptura dicat, faciamus hoem ad imaginē, et similitudinē nrā, so denotat, hoem ee imaginē pfectus Dæis

abscultarum, quas cum omni rigore, et proprietate nostri appellant Trinitatis Dei.

68 Ad id quod addit de notitia huius mysterii habita a Philosophis nihil urget: Et enim dicamus eam notitiam naturalis opinativam, et meticulosam, nunquam verosimilit probari potest notitia evidens naturalis, neque certa de hoc mysterio, quam certam notitiam non namus in pierti. Et hinc accidit, ut bene observat P. Suarez lib. 1 de Trinitate c. 2, illos Philosophos saepius errasse in expositione, et intelligentia huius mysterii; quod satis probat, nullam habuisse notitiam certam, neque evidentem Trinitatis. Quod si nonnulli aliquando recte scripsiunt, et exponant mysterium Trinitatis credendum est, illos divinitus fuisse illustratos, ut de Sybillis sentiunt quamplurimi cum Aug. Lib. 18 de Civitate Dei c. 23, vel ab aliis Divino lumine afflatis hausisse Trinitatis notitiam, vel ex Sacris Litteris, vel ex Hebraeorum communicatione.

69 Obiicit 1°. Creaturae naturales connectunt realiter, et metaphysice cum Deo ut Trino. Sed istae creaturae possunt evidenter cognosci solo lumine naturali independenter a Dei revelatione: ergo Deus ut Trinus potest evidenter cognosci solo lumine naturali independenter a Dei revelatione. Maior indiget probatione: minor de veritate minoris nullus merito dubitare poterit: quia Angelus naturaliter, et independenter a quacumque revelatione Dei potest comprehendere creaturas omnes naturales, utpote inferiores et imperfectiores ipso Angelo. Consequentia vero patet: quia nequit evidenter cognosci extremum connexum ut tale, quin cognoscat terminum connexionis, seu extremum cum quo connectitur: sed ergo creatura naturalis connectat realiter, et metaphysice cum Deo ut Trino necesse est, quod Angelus comprehendens naturaliter eam creaturam naturalem cognoscat evidenter eius connexionem cum Deo ut Trino: et hac ratione cognoscat et evidenter, et naturaliter Deum ut Trinum.

70 Probatur ergo illa maior 1°: quia creatura naturalis, verbi gratia Petrus connectitur essentialiter cum Deo realiter vero: sed Deus ut realiter verus est Deus ut Trinus: namque ablata Trinitate non manet Deus verus; sed fictus, et impossibilis: ergo Petrus connectitur essentialiter cum Deo ut Trino. Probatur 2° eadem maior: quia Petrus connectitur essentialiter cum omni eo, a quo essentialiter pendet sua causa; sed Deitas, vel Omnipotentia, quae est causa Petri, pendet essentialiter a Trinitate: ergo Deitas, Omnipotentia, et quodcumque aliud praedicatum absolutum petit essentialiter communicari per identitatem tribus Divinis personis: ergo Petrus connectitur essentialiter cum Trinitate. Probatur 3° illa maior: quia Petrus connectitur essentialiter cum omni eo, quod per se requiritur ad sui productionem; sed ad sui productionem Petrus requirit Trinitatem Personarum, ne dicamus Trinitatem esse per accidens ad productionem creaturae

ry: q° Pry onectit essalit cy frinitate gionary. Pbat 4° eadg mar: q° Pry onecht essalit cy sua ca onalit subsistente: ng si ca onalit n subsistat, n poterit here actiong productivg: ð ca Pri onalit subsistens e Dˢ ut fri nus: q° Oipoa n subsistit onalit, nisi p triplicg subsistentig ditivg frinitg: q° Pry onecht essalit cy deo ut frino. 17

71 Ad solutg huiy argti, qd magni het ab aliquiby, suppono, ad onexiong uniy extremi cy alio n sufficere, qd uny n possit quomodolibet existere sine alio. Id qd meminimus a me notaty fuisse ad Lib 2 Phicory, dum de onexione cę efficienty cy suy effectiby disputarem. Reqr q° ad onexiong, qd uny sine alio dari n possit rone illiy, qd dr onexy, et ex indigentia ipsiy: ng Lt Pry n possit dari, qn formica sit posy, et Chymera impolis, adhuc Pry n onectit cy posbilit° formicę, neqe cy impolitate Chymerę. Silit iste acty elicity nalit ab intellu huo, equy e aial dari n pot, qn equy sit aial; adhuc tn ille acty n onectit cy hac verite obtiva. Et denique Lt Pry n possit existere sine monte Olimpo, n pindet cy illo onectit. Et ro horū oiy e: q° neqe Pry ad sui exn indiget posbilit° formicę, neqe impolit° chymerę, neqe x° Olimpi.

72 Pterea notandy, qd una entay pot exigere aliqd praty alteriy; qn exigat aliud praty identificaty cy prato exacto, qd multy exēplis pbat, et declarat: ng cognio elicita ab hoe exigit praty intellectivy; et qmvy hoc pry intellectivy sit et volitivy, et sensitivy, illa intello rone sui neqe petit pry volitivy, neqe sensitivy, acpinde so onectit cy prio intellectivo ut tali, et qmvy pfecte cognoscat so ducit in cognitiong prij intellectivi. Parformit sensatio vg acty auditiony, ł visiony corporeę exigit aial, seu pry sensitivy, n tn exigit roale, nec pry intellectivy; qmvy pry sensitivy exacty a sensat° identificet vtr cy roali, ł intellectivo, et p prius ad rę nrę accidenty veritatę huiy doctrę ppbamuy ex coi sensu: ng Pry exigit ad sui pductę Oipoę Dj, aut si magy placet et frinitatę; n tn exigit eternitatę, immensitatę, neqe alias pfectiones Dˢ identificatas cy Oipoa, et cy frinitate. Imo in ipsa Oipoa Dei dant varij ocpty, seu prata, quory uny exigit a Pro; n v° aliud: q° Pry exigit Oipoę, qy e virtus pductiva Pri; n v° qy e virtus pductiva formicę. Qqn notaty manifesta e argti solutio.

73 Reo 9° ad arg^tm nando mars. Ad 1^m illius pbati dd°: e max: Prus essalit onectit cum Deo ob^n vero 2^m oia prata realia Dei, no mars; 2^m aliqd praty reale Dei, odo mars. Et ro e: q° Prus rone sui n exigit oia prata realia Dei; d ro virtuty sui productivy; alioqui et onectere t Prus cum immensitate ut tali, eternitate ett. Ad 2^m pbati diguo mars: Prus onectit cum oi eo, a quo essalit pendet sua ca ad producendy Prum, odo mars; cum oi eo a quo essalit pendet sua ca ad subsistendy, l ad aliosy effy, no mars. Silit ad mirs reo Deitaty, et Gipog exigere trints ad subsistendy; n v° ad producendy Pry. Ad 3^m pbati oces a mari, no mirs. Neque em e inveniens, q^d trinitas dicat ee p accens ad creaturary producti; q° hoc n denotat otingentiy trinitaty; d ro q^d trinitas n exigat a creatury ad ipsary producti: sicut n exigit immensitas, eternitas ett°; cum hc pfecti uite n sint in Deo otingent. Ad 4^m pbati no mars: q° subsistentia p se, et nessario n regr ad operandy, q^d si omittamus, subsistentiq ad operandy requiri, sufficiet quids unica subsistentia onaly ex indigentia effus: ac inde cognito effu nali ro poterit in Deo cognosci una subsistentia; n v° triplex.

74 Rogas, qua rone dicant acty p se pendere a supposito, cum n pendeant p se a supposito D°, ut diximus, et videt ee oppositu coi ploquio, actes ss suppository? Reo actiones ro denoative p se pendere a supposito; n v° fr, neq elicitive: unde ro denoative actes ss suppository, quy virtus productiva coit, et onalit residet in supposito, et denoat producens suppositum ab acte elicita adequate ab ipsa virtute productiva, q^d si virtus aliqua productiva oservaret extra suppositum, eque bene posset producere suos effus, et tunc taly effus neq denoative eet suppositi ut pt. Si v° virtus productiva subsistat in alieno supposito, et poterit producere eque bene effus suos: in quo casu ea virtus n habit suppositum onale, neq actio ita proveniens denoabit onale suppositum; d potius suppositum alieny, et n onale; q^d re ipsa otingit de facto in humanitate Xpti Di subsistente p subsistentiq Vbi Di; et hac de ca actiones provenientes ab illa humanitate tribuunt ipsi Deo.

75 Instas I°. Onexio creature cum Deo n pscindit a trinitate psonary: q° creatura detrate onectit cum trinitate psonary. Pbat ary: q^a si ista onexio pscinderet a trinitate, posset cre-

atura p̄duci ab unica p̄sona D^a, nq in unica p̄sona D^a daret qq^d creatura exigit ad sui p̄ductꝫ: ꝯ creatura n̄ pōt p̄duci ab unica p̄sona D^a: nq opera Trinitatis inseparabilia s̄, ut ꝯstat: g^o ett^o. Reo n̄ando anr. Ad p̄batꝫ d̄stinguo maiꝫ: si ista ꝯnexio p̄scinderet a Trinit^e, posset creatura p̄duci ab unica p̄sona, attenta p̄cise exigentia creaturæ, ꝯdo maiꝫ; posset creatura p̄duci ab unica p̄sona, attentis aliis titulis D^{ij}, no maiꝫ. Itaq^e g^d creatura p̄ducat ab unica p̄sona D^a, rugnat r̄one identitatis realis, qm̄ hēt Oipoa cū trib^s D^{ii} p̄sonis; ꝯ q^a hæc identitas Oipotæ cū tribus p̄sonis n̄ exigit a creatura, ut p̄ducat, neq^e ab oipoa ut illam p̄ducat, ideo neque r̄one creaturæ, neq^e r̄one oipotæ ut p̄ductivæ n̄ rugnat, q^d p̄ductio ad extra fiat ab unica p̄sona D^a. Idem q^d ab oibus d̄m e circa ꝯnexionꝫ creaturæ cū Deo ut immenso, et æterno ett^a, ut ꝯsideranti patebit.

76 Instas 2°. Tota Trinitas e ca cuiuslibet actionis ad extra; ꝯ actio ꝯnectit essalit cū sua ca: g^o quælibet actio ad extra ꝯnectit essalit cū Trinitate. Reo dd maiꝫ: tota Trinitas ut talis e ca fr. et elicitive cuiuslibet actionis ad extra, no maiꝫ; tota Trinitas ut talis e ca denoative cuiuslibet actionis ad extra, ꝯdo maiꝫ. Et silit ad miꝫ d̄m e actionꝫ ꝯnecti essalit cū sua frali ca, et elicitiva; n̄ vero cū sua ca s̄o denoative. Itaq^e sola Oipoa e ca fralis a qua elicit actio ad extra: g^a sola Oipoa e virtus p̄ductiva; q^a in actiones s̄ suppositoꝫ, ut supra exposuimus, tota Trinitas denoat p̄ducens p̄ actꝫ elicitꝫ ab Oipoa subsistente in triplici p̄sona. Unde fit, Oipoꝫ posse event cognosci cognita actꝫ; n̄ vo Trinitatꝫ ut talꝫ: q^a ex acte event cognita s̄o cognoscit ca fralis, et elicitiva illius; n̄ v^o ca, quæ talis s̄it s̄o denoative nq hanc eꝫ n̄ exigit p̄ se actio, neq^e cū illa ꝯnectit.

77 Instas 3°. ꝯnexio creaturæ cū Deo e realis, et independens es p̄cissione intellus: g^o creatura ꝯnectit cū Deo ut e in se r̄tr. Deo T^i in se r̄tr e Trinus; g^o creatura ꝯnectit cū Deo ut Trino. ꝯfrat a ꝯrio. g^a si creatura ꝯnecteret cū Deo ut p̄cise Oipotente hæc ꝯnexio eet p̄cisiva, et dependens ab operate intellus: g^o n̄ eet ꝯnexio realis, et entitativa. Ans pt: g^a D^i ut p̄cise Oipotente e p̄cisio intellus et g^d n̄ existens obive r̄tr. Reo ꝯcesso anti dd ꝯnsꝫ: creatura ꝯne-

ctit' cu Deo ut e in se rtr 2º oia prata realia Dei, no cog; 2º a-
ligd praty reale Dei, ado cog. Dyty verity, et intelligentia ostat ex nº
73. Ad ofraons no ary, et illiy pbats: qa Ii ut pcisse Oxistente
n signat in psenti pcisiong intelluy, d tituly reals, entitativy, et obtivy,
rone cuiy onectit creatura cu Deo. Quappt cu dicimy, creaturg onecti
cu Deo ut pcise Oxistente, loquimur in sensu causali, signamusqz,
creaturg onecti cu Deo, n qa Ds e Ixiny, immensus, aut Ꝺterny;
d qa e virtus pductiva oino nessaria ad pducts creaturg. Que veri-
tas e qd obtivy et reale, et oino independens ab Operatie, et pcisione
intelluy nri
18 Obicit 3º Anluy pot cognoscere nalit Prum ut dyty a quolibet
alio: gº Anluy pot nalit cognoscere Prum ut dyty a Trinitate. Ary
e certy: ng Anluy pot nalit ophendere Prum; ad ophensiong a regr,
qd obty ita pfecte cognoscat, ut dicernat ab oi n ipso, seu ab oi dyto.
Nec minus certa e coa: ng Pry revera e aliqd dyty a Trinite. Modo sic
eo ipso qd cognoscat Pry ut dyty a Trinite cognoscit ipsa Trinitas:
gº Trinitas pot nalit, et event cognosci. Reo omisso enthimemate dod
ary subsumpty: eo ipso qd cognoscat Pry ut dyty a Trinite, cognosci
t apphensive Trinitas, ado ary; cognoscit Trinitas p iudicium de illiy
pslibate, aut ex a, no ary. Itaqz Anluy ophendeny Prum ad summy pot
cognoscere Prum dysqui a Deo Trino, seu n ee Dm Trinum; n vº pot
cognoscere, qd Ds Triny sit psly, aut existeny. Ro e a priori: gº sive Ds
Triny sit psly, sive imposly, semy Pry disquit essalit a Deo Trino: ac
proinde cognita hac dyte ex pte Pri, nequit intelluy iudicare, Trints
ee pslg, aut impslp.
19 Obicit 4º. Ho het capacits ad videndg Trints; imo ad uniong rea-
lp cu qualibet psona Trinitg: gº Anluy ophendeny nalit hop cognoscit event
hanc capacitatp: ng cognoscit event qqd identificat cu hoe; hec a capacitas cum
hoe identificat: gº Anluy ophendeny nalit hop pot event cognoscere Trinitatem.
Pbat hec coa: qa nequit cognosci event capacitas ad videndg Trints, l ad uni-
ong cu psonis Dii, nisi cognoscat Trinitas tangm tmy illiy capacitaty. Reo
capacits illg huy n ee nalp, d obedialp: quappt n pot cognosci nalit ab
Anlo illa capacitas, qº e capacitas obedialy: gª cognio naly et ophensiva

so cognoscit event entitatis nalis in ordine ad tros nales, quos entitas pot recipere aut producere, Ut à cognoscat entitas nalis event in ordine ad tros supnales, rear comio supnalis. Unde pt argti solutio

40 Omitto obiects desumpta ex ronibus Lulliaris, quas attraimus a n 16: qa illæ rones, aut consequentiæ nunqm poss event ostendere veritatis Trinitatis nalit: nq quotiescuqs dicat, in Deo dari concordia, equalitas, communicatis infinita, generatis etc. Rndendus nobis e, id oe verus ee, d n evens, neqs demonstrabile nalit: qa hec concordia, equalitas communicatio, aut generatio supponit dupls in Dis; hec à dupl in Dis n e nalit evens, neqs demonstrabilis. Evens qo erit, dari in Deo concordia, equalitatis etc, si supponamus dari dupls: qa concordia, equalitas, et communicatio sunt perfectes, ceterus cus tale suppositus n sit evens nalit: qqd ex illo infert, n pot ee nalit evens.

Sect. 6.

An det eventia nalis cca Trinitis post revelatis Dq?

41 Supponimus, mysteris Trinitatis post revelatis Dq ee event credibile: hoc em coe e oibus articulis a Deo revelatis, ut pbat a Theolis in ma de fide, et roe: qa supposita fide et revelate Da dant tot motiva ad credendus articulum revelatus ut imprudentissime qs tali articulo dissentiret, aut n assentiret. Et nunc e exq Trinitatis post revelatis Dq ee moralit events: qa motiva credibilitatis event hent connexiones morales cus veritate, articuli revelati, acsinde illa motiva faciunt moralit events veritatis Trinitatis, et cuius cusqs alterius mysteris revelati. Etenim id dr evens moralit, qd ita apparet verus, ut prudent nari n possit: d exa Trinitis post revelatis Dq prudent nari n pot ppt motiva credibilitatis nre fidei: qo exa Trinitatis post revelatis Dq e moralit evens. Io qo rogamus in presenti, an possit dari eventia phica, aut metphca obtenta per lumen nale cca exq Trinitis post revelatis Dq, et post miracula, et alia motiva credibilitatis in contrarius Trinitatis concurrentia.

42 Nra resolutio sit cus coi Theolorus nna. Adhuc supposito fidei lumine, et revelate Da n potest nalit cognosci Trinitas Da event. Pbat: Evencia nalis cca Trinitis requirit aliqd prium nale event illativum

Trinitatis; ergo supposita revelatione Dei nullius dat principium naturale evidenter illativum Trinitatis: ergo supposita revelatione Dei adhuc non datur evidentia naturalis circa Trinitatem. Consequentia patet: maior ostendit: quia ad evidentiam naturalem objecti inevidentis, et omnino incogniti, qualis est Dei Trinitas, requiritur aliquod principium distinctum, in quo evidenter cognoscatur; cum á ratione naturali non possit evidenter cognoscere principia supernaturalia, necessarium erit aliquod principium naturale, seu naturaliter cognitum, in quo, aut ex quo evidenter cognoscatur Trinitas, et ulterius requiritur, quod tale principium sit evidenter illativum Trinitatis; quia intellectus nequit evidenter cognoscere veritatem consequentis; nisi cognoscat evidenter veritatem antecedentis, et illationem antecedentis ad consequens. Minor vero syllogismi probatur; quia fides Dei, aut revelatio non potest facere, quod res naturales habeant connexionem intrinsecam, quam antea non habebant: sed ante revelationem Dei nihil naturale dabat connexionem cum Trinitate, neque illam inferens evidenter; ut constat ex hucusque dictis: ergo et supposita revelatione Dei nihil naturale dat illativum evidenter Trinitatis, neque connexionem cum illa.

83. Probatur 1º quia ad assensum Trinitatis, vel assumitur pro antecedenti ipsa revelatio Dei, vel assumitur aliquod principium naturale: sed neutro modo potest assensus Trinitatis esse evidens, et naturalis: ergo nullo modo potest fieri naturaliter assensus evidens Trinitatis. Probatur minor quoad primam partem: quia si pro antecedenti sumatur ipsa revelatio Dei, aut aliquod principium supernaturale, cognitio inde deducta evadet obscura, aut supernaturalis: quia cognitio naturalis nequit evidenter cognoscere revelationem Dei, neque aliud principium supernaturale: assensus ergo Trinitatis, aut non erit naturalis, aut erit obscurus, et non evidens. Quoad secundam partem probatur illa minor: quia si pro antecedenti ponatur solum aliquod principium naturale nihil ponit ex quo evidenter inferatur Trinitas: quia nihil dat in natura connexionem cum Trinitate: ergo assensus inde deductus circa Trinitatem non potest esse evidens. Probatur 2º: quia et post revelationem Dei commendatur a SS Patribus valor, et meritum credendi Trinitatem propter difficultatem captivandi intellectum in obsequium fidei; quae difficultas nulla esset, si mysterium hoc post revelationem Dei esset naturaliter evidens: ergo adhuc supposita revelatione Dei non est evidenter cognitus Trinitas per lumen naturale.

84. Dices tamen contra 1º. Mysterium Trinitatis post revelationem Dei

e event credibile p lumen nale: g° mysterium trinitis e event cogcile p lumen nale post revelats Dj. Ary a nobis tangm certy supponit initio sectionis. Ca pbat: g° every e lumini nali id, q° e credibile p fidē Dj; d mysterium trinitatis e credibile p fidē Dj post revelats: g° every e lumini nali mysterium trinitatis post revelats Dj, acyinde cogcile e event p lumen nale. Mar pbat: g° every e lumini nali, q° fidei Dj n. vdt subee flg: n. cut every e nalit, Dm n. posse mentiri neq fallere, acyinde locutions Dj ee vera: g° quoties cognoscit event dbty ee credibile p fidē Dj, cognoscit et event, tale dbty ee very. Sed lumen nale cognoscit event post revelats Dj trinitats ee credibiq: g° cognoscit event lumen nale post revelats Dj, trinits ee verg, acyinde tunc dabit eventia naly cc° trinits.

95 Reo mysterium aliqd supnale dupliciter posse dici credibile event p fidē Dj. 1° g° event cognoscat revelatio Dj° exystery, acyinde cognoscat event dbty revelaty ee credibile. 2°. g° event cognoscat dari motiva ad credendq exq revelationy Dj, motiva inquam ita urgentia, ut imprudentissime intelly retineat assensu taly revelaty, et hac rone cognoscat event, dbty ee credibile p fidē Dj. Hec posterior eventia credibilitaty n efficit eventiq phicq; d so moralq certitudine mysterij revelati: g° motiva suadentia exq revelaty Dj so pet moralq certitudine opatibilq phice, cum negate revelaty, et mysterij. Prior eventia credibilitaty inducit eventiq phicq mysterij revelati: g° every phice e revelats Dj n posse ee fcq: qui g° event cognoscit dari revelats Dj de trinitate, event et cognoscit dari trinits. Mysteria igit supnalia ss event credibilia in 2° sensu; n tn in 1°: q° nalit n. cognoscat event exo revelaty Dj; lt nalit cognoscant motiva efficacit suadentia exq revelaty Dj; ita ut n nisi imprudent posset intelly dissentire.

96. Quaspt scessio anti, nanda e cca. Ad illiq pbats dd° e mar: every e lumini nali id q° e credibile p fidē Dj si sit credibile p eventiq revelaty Dj, ccdo mary; si sit credibile p solq eventiq motivory moralit suadentium, no mary. Eadq dyt° adhibenda e reliquis argti pponibq. itaq trinitas Dj° n e event pdiy; lt sit event credibiliy: g° motiva credibilitaty nalia

que ista posi event cognosci n. hent phicg, aut mephcg cnexiong cu Trinitate, ut requirebat ad evertiq cca polits Trinitatj; d 10 hent cnexiong moralg, que sufficit, ut mysterig sit event credibile. Et quidg sepe ctingit, qd aliqd obty sit hac rone credibile event, lt in se fly sit, et impole, ut pt, quoties extrema ctradictoria 11 event pbabilia, et ita ex authoritate credibilia. Videat Pr Suarez de fide disp 4 sect 2a. et Pr Rigalda in 3ti de fide disp 45.

67 Dices 1o. Solo Lumine nali pot event cognosci libi Di Incarnatio, stm post revelats, et miracula in eius cfraone patrata: qo et Trinitas. Cea pt, tum qa n e mar diffas cognoscendi unq, qm aliq pong Trinity: tum pcipue, qa si semel admittimus cognione nalg eventem alicuig obti supnaly, n e cur neget poly taly cognio cca Trinits. Ans pbat. qa Demon event noverat, miracula Xpti fieri in testimoniq Divinitaty, et filiationg illiq naly: sed hec scia supnaly n erat, que pdige, et absqz Junto tribuet Demoni: qo solo Lumine nali etc. Pbat mar: qa Demon event audivit testimoniq ipsiq Dei de Coelo clamanty, Hic e filiq meus dilectus etc. Sciebat a Demon, hoc testimoniq n ee platy ab hoe, neqz ab alio Demone, aqinde sciebat platy fuisse a Deo, l ab aliquo Angelo cphensore, qui decipere n posi. Deinde audivit ipsiq Xpty sepe asserenty a se fieri opera miraculosa in testimoniq Divinitaty, ut het Matt. 9, Luc 11. et sepe alias: cq qo evens sit, Dm n posse testari flum, neqz patrare miracula in cfraong doctre fle, Demon event cognovit Xpty ee filiq Dei: nq in huiq rei cfraonem, et vidit miracula, et audivit testimoniq Dy.

68. Cfrat: qa Anlus lumine nali cognoscit event humanits Xpti Di carere sua ppria subsistentia: qo pot event colligere illq humanits subsistere p subsistentiq Dy. Ans videtur certy: qa Anlus het pfectas species intelligibiles rerq nalq, pqq event cognoscit res nales stm existentes: cq qo ibi n videat subsistentiq ppriq et nalg, event colligit, talem subsistentiq n dari, aqinde humanitatg Xpti carere subsistentia ppria: sicut nobis evens e, Lucq n dari in media nocte, eo qd apertis oculis Lucem n videamus. Cea vo pbat: qa Anlus videns illq humanits carere ppria subsistentia, event colligit, illam

ee tratq p subsistentiq Dq: qa certo scit, n ee tratq p sub-
sistentiq creatq alienq, tum qa ab ipso Anlo videret hec subsisten-
tia create aliena, si daret; tum qa id iudicat impole ppt limi-
tationq subsistentie create, que nequit extendi ad trandq alienq nq:
q° Anlus event colligit humanitas Xpti Di tratq ee p subsistentiq Dq.

89 Omissis a-
liorq solutionibq, resp nando anq. Ad illiq pbats no marq: qa Demon
nunqm habuit plusqm moralq certitudinq, aut eventiq cca Divinits Xpti, ut
docet Hieronimus ad cap 8 Matt. his verbis: demones suspicari magis filium
Dei, qm nosse intelligendi 11. Qd aperte tradit S. Thomas 3 p
q 44 art 1° ad 2 asserens, demon visis miraculis ex quadq suspicione putavit, eq ee filiq Dei ubi et p se adducit Ambros. et Chrisos. Ulteq
iudico necessario dicendum, qd Demon Dia virtute impeditus sit, ne event cogno-
sceret Divinits Xpti Di: Nec enim absqs ullo fundo diceret, ut ostendit
P. Suarez to 1° in 3 p disp 31 sect 4: cum enim p lumen na-
le n posit ea veritas event cognosci, prius inutile, et supervaceneus erit
illud impedimentum divinitus appositum. Ad pbats illius maris resp n ee Demo-
ni event miracula facta fuisse a Deo in pbationq Divinitatis Xpti Di: qa
id n debebat cognosci manifesto loquendo, et sensus ponius fors ipsius et mira-
culi et denique fieri n posset miraculum in pbationq falsae doctrinae, que ota n poss
p se nale lumen event cognosci. Poterat qo Demon suspicari, ea opera
fieri ab aliquo agente sibi ignoto, vel fieri in pbationq filiationis adoptive,
et eximie aliarius sanctitatis etc.

90 Ad pbationq resp, anq ee falsq, et ex illo n inferri coneq. Falsus
e anq; qa et Anlus n videat subsistentiq ppriq humanits, poterit dubitare, an
visio illius impediatur a Deo ppt aliquem finq sibi ignotq ac proinde nequit
event colligere, illq subsistentiq ppriq n dari. Deinde n infert coneq: qa
Anlus dubitare poterat, an illa na hua posset subsistere p subsistentiq alie-
nq creatq, cuius visio a Deo impediret p subtracts concursq simultaneus: pos-
set et dubitare Anlus, utrq illa na hua cet prius absqs subsistentia:
qa n e event, neqs certum nq, ubiqs n posse existere absqs ea subsisten-
tia. Nunqm qo Anlus p se nale lumen cognosceret event unionq hy-
postaticq, neqs subsistentiq Dq trare humanits Xpti Di.

91 Existentias: qo nunqm poterit dari

everitia de negatione, seu de n ex^a alicuius obti naly; acjinde n erit verus, media nocte Lucis abesse. Pbat illatio: q^a semp poterit intellus ambigere, an res positiva abscondat, et impediat a Deo illius visio: sicut a nobis dr Anly posse ambigere cc^a exq subsistentie ppriae in humanitate Xpti Di eo q^d visio illius possit a Deo impediri p subtractus concursus istanei. Deo nando illatus, et pbatus illius, q^a n pt ambigere cc^a n exq rei, nisi q^do dant funda, que pbant rem illq existere: tunc em argut^a, que obti exq testant, cant pbabile dubiu, ambiguitatis Ita otingit Anlo videnti accidentia panis in Euch^a; et n videnti substantiq panis, neqs aliq^d cu illa incpatibile. Silr otingit Anlo videnti humanitatis, que nalit exigit subsistentiq suq ppriq, et n videnti tals subsistentiq. In his q^o, et silibus casibus Anlus merito, et prudent dubitat, an defeus visionis oriat ex defeu obti; l ex defeu concursy Di, l ex alia ca supnali sibi ignota: Q^d si hec argta deficiant, n poterit intellus ambigere, o^d event cognoscet verus negationes, ut otingit n videnti Lucis media nocte, et asertis occultis.

Sect. 7.

De cognione nali pbabili cc^a Trinits.

92 Supe despidenda q^o. de polit^e cognionis nalis pbabilis cc^a mysteriy Trinitis in qua difficultas dm nobis e 1°, pose ee cognions nals pbabils Trinitatis, supponita revelat^e Di. Hec e coiisima Theolorv sna, et quae facile pbat ex dictis n 81. Etenim id q^d Lumini nali apparet event credibile pot pbabilit cognosci p Lumen nale: o mysteriu Trinitis post revelatus Di apparet Lumini nali event credibile: q^o mysterius Trinitatis post revelatis Di pot cognosci pbabilit p Lumen nale. Itaqs mysteria nre fidei ppt motiva credibilitatis ita apparent vera Lumini nali, ut infideles absqs ulla prudenti excusatione possint induci ad eorum assensus: dant q^o motiva nalia ad assentiendus pbabilit mysteriis revelatis.

93 Orat, et explicat: q^a possi ego mysterio Trinitatis assentiri ppt fides humanas pdicatoris, aut Patris illud docentis. Deinde pot alius qui hoc mysterius fide Di novit mihi persuadere eamds veritats ex coniecturis humanis, variis exemplis, silitudinibus, et ronibus nalibus, qqq ego pbabilit, et nalit assentiri possi mysterio Trinitis. Id accidit in adulto n dum bap-

hzato, qui trahit ad credendy fide Dno p quasdq pbabiles, et humanas rones, qqq ex se pbabilia apparent mysteria nrae fidei, et n figmenta impossibilia. Accidit et in Heretico, qui nihil credit fide supnali et tn n ois Hereticus nat Trinitatis: credit go Hereticus ille mysteriy Trinitatis fide nali, et hua, qui assensus ccoa Trinitatis prudens e et pbabilis.

94 2dm nobis e 2o. Potest e aliqua cognio nalis pbabilis ccoa Trinitatis ant ad os revelatis Dq, et independent ab illa. Hanc selones, quae n adeo cos e, firmius pbandq, et dilucidius exponendq suscipimus. Qd ut pstemus, nota 1o, Trinitas sone sub nalit cadere sub apprehensione independent a Dea revelat et a quocumqe alio prio supnali, ut stat ex no 34. Nota 2o mysteriy Trinitatis n ce sa rones nales, neqs posse event pbari aliqd illi oppositis; d oia sa illud argta posse solo lumine nali dissolvi, sim pbabilit, ut insinuavimus a n 27 et plane ostendimus a n 40. Nota 3o p veritate Trinitatis afferri posse aliquas rones nales et congruentias, quae independentes si a revelate Dea et a priis supnalibus, quas in confraone mysterij nri adducimus a no 18. Alias et congruentias, et pbabiles rones adducunt Theoli, et nos et adducemus cum dytem reales virtuales impugnemus: quae quidem rones si p lumen nale inveniri possunt supposita revelate Dea, n e cur et pcissa revelate nequeant, imo ex ote inveniri. Qqq indtatis.

95 — Pbat 1o hac selo. Intellus pot assentiri pbabilit doto pposito, quoties n dat evens argtu ad dissentiendy, et dat aliqua pbabilis ro ad assentiendy: d ita se het mysteriy Trinitatis re intellus creati ant et independent a Dea revelate: go intellus creatus ant et independent a Dea revelate pot assentiri pbabilit mysterio Trinitatis, ac proinde potest aliqua nalis cognio pbabilis ccoa Trinitatis ant et independent a Dea revelate. Discursus legitimus e. Pbo mars, postea mins pbaturus: qa eo ipso qd n det evens argtu ad dissentiendy n urget intellus dissentiri doto pposito. Et eo ipso qd det aliqua pbabilis ro ad assentiendy n urget intellus ad dubium prale, seu ad retinendy assensy, et dissensy. go sola eventia falsitatis necessitat intellus ad dissentiendy doto pposito; et solus defectus ronis, seu fundamenti pbabilis necessitat intellus ad dubiy prale, seu ad retinendy assensy

et dissensum ut stringit, quod nobis proponitur hoc quod, utrum astra sint paria; sed quod intellectus non cogitur ad dissensum, neque ad dubium, vale, sive ad retinendum assensum, et dissensum potest probabiliter assentiri ut patet: quod intellectus potest assentiri probabiliter, quoties non dat evidens argumentum ad dissentiendum; et dat aliquam probabilem rationem ad assentiendum.

96 Nam vero minorem illius discursus ostendo per suas partes: nam imprimis mysterium Trinitatis independenter a Divina revelatione potest intellectui creato proponi, et ab illo apprehensive cognosci. Deinde quamvis contra Trinitatem gravissimae difficultates occurrant ex principiis naturalibus, omnes illae difficultates possunt probabiliter dissolvi ab intellectu philosophico, et Angelico, eo quod eventus non ostendat, nec possit ostendi repugnantia Trinitatis. Denique intellectus ille Angelicus verosimiliter iudicare potest consentaneum esse eminentiae Dei perfectionum habere communicationem, et foecunditatem processionum realium per intellectum, et voluntatem, ac proinde personarum distinctarum ad mutuam amicitiam, et societatem, exclusis imperfectionibus solitudinis in persona, et distinctionis in natura. Et hac ratione invenit intellectus Angelicus aliquod fundamentum probabile ad assentiendum Trinitati personarum in unitate naturae. Occurrit quod in mysterio Trinitatis, quod possit naturaliter intellectui proponi, et quod illi non appareat ita falsum, ut cogat dissentiri; et quod aliquam rationem probabilem inveniat ad assentiendum: quod poterit intellectus sibi relictus exhibere assensum probabilem Trinitati.

97 Probatur 2° eadem conclusio. Theologus quilibet catholicus habet modum aliquem, seu rationem probabilem proponendi in Deo Trinitatem personarum cum unitate esse: sed hic modus, seu ratio probabilis est independens a Divina revelatione: quod independenter a Divina revelatione potest cognosci aliquis modus, seu ratio probabilis proponendi in Deo Trinitatem personarum cum unitate esse, ac proinde independenter a Divina revelatione potest intellectus probabiliter assentiri mysterio. Maior patet; probatur minor: quod nullus ad solvenda argumenta contra Trinitatem recurrit ad revelationem Dei; sed exhibet aliquas rationes probabiles, et consequentias, quibus argumenta dissolvit, et potius Trinitatem suadet. Confirmatur: quod revelatio Divina non tribuit principiis naturalibus vim illativam Trinitatis; sed post revelationem Dei dantur principia naturalia, quae habent vim opinativam, et probabiliter illativam Trinitatis: quod et ante revelationem Dei, et independenter ab illa dantur principia naturalia, quae habeant vim opinativam, et probabiliter illativam Trinitatis. Sed ea principia naturalia possunt causare assensum opinativum, et probabilem Trinitatis: quod etc.

98 Debuit itaque dari principia naturalia

pbabilit inferentia Trinits; ceteru hec pria n apparerent pbabilia in-
tellui sibi relicto, et independent a Dña revelate: go vis illativa Trinitatis,
que reperit in prijs nalibs e occulta nali roni, eo qd intellus sit preoccu-
patus evertia apparenti cca falsits mysterij. Sed sic e 1o: go nulla dat e-
vertia apparens ga Trinits, ut vidimus a no 43, sic e 2o: go eo ipso qd
dent pria nalia pbabilit inferentia Trinits, possi ea pria, et eorum pbabi-
litas cognosci nalit ab intellu hūano, et Angelico: go hec pria nalia eo-
rumqz pbabilitas n si nessario occulta roni nali. Pt: Qo ro nalis slm
angelica pot penetrare qdcumqz prius nale, et illius vim illativus dignosce-
re: het em Anlus species pfectas intelligibiles rerum nalium, aut slm pot
illas here nalit, ut nullus sane mentis nare poterit: si go in prijs
nalibus dat vis pbabilit illativa Trinitatis independent abo revelate Dñi;
hec vis poterit nalit cognosci ab Anlo et ab illa detrahi ad assensum nalis
pbabilis Trinitatis.

99 Fateor, qd seclusis attentis prijs nalibus urgentiora si sunt ad negandum qm
ad credendum possibilitatem Trinitatis: ideo pbabilior e falsitas, qm veritas Trinitatis nu lumi-
ne nali sibi relicti. Et hoc ro intendit cum doctra Theologorum asserentium my-
sterium Trinitatis solo lumine nali n posse cognosci pbabilit, eo vult gradu pba-
bilitatis, qui supposita revelate haberi pot, neqz eo gradu quo pbabilis e natio
Trinitatis: dicunt go Trinits roni nali n ee eque pbabile cum natione illius.
Sed hoc n obstat, quominus Trinitas roni nali sit et pbabilis; go pbabili-
tas nalis ga Trinits n excedit tres pbabilitatis, ac inde reiringunt Trinits
nale pbabile slm native. Et cum preterea dent alique positive rones nales p
Trinitate, Trinitas manet et positive pbabilis nalit; Et hec pbabilitas e-
xigua sit, et cum formidine, et vacillatione intellus eta saepe inveniunt
opiniones simpliciter pbabiles: Et una illarum sit longe pbabilior altera.

100 Obiicies. Myste-
rium Trinitatis prat a Scriptura, Dlys, et Patribus incognoscibile nalit, ut
ostendimus a no 51: d id qd pot solo lumine nali cognosci pbabilit n
e incognoscibile nalit; cum fere oia que nalit cognoscimus, solum pbabilit
cognoscamus: go mysterium Trinitatis solo lumine nali n pot cognosci pba-
bilit. Pbat: qa ad excellentiam entis supernalis ptinet, qd sit supra rones nales:
go id a fortiori conveniet excellentissimo, et altissimo Trinitatis mysterio.

ò id qd p nale rong pot pbabilit cognosci n e supra rong nalem: nq multa nalia cognoscunt so pbabilit, et ideo n ss supra rong nale: go mysteriy Trinitaty nequit pbabilit cognosci p so nale lumen.

101 Reo mysteriy Trinitaty dici incogcile, et investigabile nalit, ex eo qd p solas vires ne n sit cogcile event: sicut em illy authoritatiby n excludit cognio nalis apphensiva, ita neq excludit iudiciy nale pbabile, et opinativy: go id, qd so pbabilit, et incerto modo cognoscit, n dr pprie capi, nec investigari, ò vere e supra nrum capty id qd p se tale e, ut n sit apty cognosci event. Et quidē sicut mysteriy Trinity, et alia supnalia poss cognosci pbabilit p lumen nale supposita revelate Dº, et adhuc manēt nalit investigabilia, et supra nry capty: ita qmvis cognoscant pbabilit p lumen nale independent a Dº revelate, adhuc manebunt nalit investigabilia, et supra nry capty. Hoc à locy n het in rebus naliby, quę apte ss ut suppositis speciebus intelligibiliby naliby cognoscant event ab intellu creato; qmvis multę rū nri sint valde difficiles ppt defum speciery intelligibility naliy, et ideo p accidens nequeunt a nobis event cognosci; imo aliqua ss intra ordine ne, quę neq pbabilit a nobis cognoscunt ppt defum eory, quę nalit requirunt ad cognione pbabile.

102 Quapropt Dcessa maridiriquo miris: qd pot p lumen nale cognosci so pbabilit, n e incognoscibile event nalit, no miris; alit, omitto. Ad id, qd addit, reo, oia nalia ce event cognoscibilia p lumen nale, et si aliqd n cognoscant, id aliunde pvenit; et n ex incognoscibilitate obti naly. Ad Ofraonem Dcesso entimemate no ans subsumpty: go id qd event n pot cognosci dr supra rong nale, lt pbabilit cognoscat. Deinde no, aliq obty nale ee incogcile event p lumen ne, ac proinde nihil nale e supra rong. Ro à cur rugnet cognio naly evens ccª obta supnalia; n vº rugnet cognio pbabily, pot ee: gª cognio evens Dnectit cum suo obto; n vº cognio pbabily: ò nihil nale Dnectit cy supnali: gª ens supnale e supra oem exigentiā, et Dnexionem nae: go rugnat cognio naly evens ccª supnalia; n vº pbabily.

103 Drytas. N e opinative afirabily Trintas Deitaty in unitate prone: gº attento solo nali lumine

n e opinative afrabilis Trinitas personarum in unitate Deitatis. Comprobat: quia attento precise nali lumine non minus videtur repugnare, quod sit naliter una essentia identificata cum tribus personis, quam una persona identificata cum tribus essentiis, ideo concesso antecedente, nando consequens, et illius probationem. Disparitas e manifesta: nam in Trinitate Deitatis datur argumentum evidentia naliter cogita: evenis enim e naliter non dari plures Deos, ac proinde non e probabile, neque opinative afrabile, quod detur pluralitas Deorum. Ceterum de Trinitate personarum nullum extat evidens argumentum: omnia enim pro ea probabiliter dissolvi per ipsum nale lumen, ut saepe diximus, et ideo relinquitur possibilis affirmatio nalis probabilis circa Trinitatem personarum.

Sect. 8.

Utrum Trinitas sit evidenter cognoscibilis in aliquo medio creato supernali?

104 Postrema huius quaestionis difficultas procedit de cognitione evidenti Trinitatis, quae abstractiva sit, et habeat per alienas species, videlicet per species alicuius entis supernalis essentialiter connexi cum Trinitate. Cum difficultas alia hic nobis proponenti, utrum sit evidenter cognoscibilis Trinitas vi alicuius luminis supernalis distincti a lumine gloriae? Etenim lumen gloriae dat ad cognoscendum Deum evidenter intuitive: si ergo lumen supernale distinguatur a lumine gloriae, et vi illius cognoscatur evidenter Trinitas, non cognoscet intuitive; sed abstractive, et in alio. Cum a nullo medio nale detur, in quo comprehenso possit evidenter cognosci Trinitas, quia nihil nale connectitur cum Trinitate, neque illam exigit, ut hucusque vidimus; gradum igitur facimus ad investiganda media supernalia, ex quorum comprehensione possit evidenter cognosci Trinitas...

105 Nostra resolutio sit cum Patre Suárez citato n.° 37, et cum communi Theologorum. Trinitas e evidenter cognoscibilis in aliquo medio creato supernali. Probatur. Dantur creaturae supernales, quae habent connexionem metaphysicam, et essentialem cum Trinitate, ergo in his creaturis intuitive, et comprehensive cognitis Trinitas e evidenter cognoscibilis. Antecedens ostendit designando eiusmodi creaturas supernales: nam imprimis triplex unio hypostatica possibilis ad triplicem personam Divinam habet connexionem cum Trinitate, quia unio quaecumque ex suo conceptu e metaphysice connexa cum suo termino. Deinde visio Beata, et cognitio intuitiva Trinitatis connectitur metaphysice cum Trinitate: quia ea intuitio e cognitio evidens, et essentialiter vera, et repugnans existere sine suo obiecto. Praeterea actus supernalis fidei circa mysterium Trinitatis connectitur essentialiter cum Trinitate: quia actus supernalis habet a suo

prio certitudine entitativa, sive infallibilis, ratione cuius repugnat existere, nisi obtus illius sit, sicut repugnat ab actu. Denique revelatio Dei, seu locutio passiva qua Deus manifestat creaturae suae cognitionem de Trinitate, habet essalem connexionem cum Trinitate: quia illa revelatio, et locutio Dei essalit est vera, et nequit existere sine existentia obti a Deo manifestati, ut constat. Dantur ergo creaturae supernales, quae habent essales, et metaphysicas connexiones cum Trinitate.

106 Contra vero illius sententiam arguitur probat: quia nequit cognosci comprehensive creatura connexa essaliter cum Trinitate, quin cognoscatur evidenter Trinitas: ergo in illis creaturis perfecte, et comprehensive cognitis cognoscitur evidenter Trinitas. Probatur hoc antecedens: quia non potest perfecte cognosci aliquod ens, nisi cognoscantur omnia praedicata sibi intrinseca et essalia: ergo si creatura sit essaliter connexa cum Trinitate, debet cognosci ut connexa cum Trinitate, si perfecte cognoscatur; sed eo ipso cognoscit evidenter Trinitatem: ergo entitatem esse connexam cum alio nequit intelligi sine illo alio ut patet: ergo etc. Confirmatur 1°: quia propter connexionem cuiuslibet effectus cum Deo ut uno cognoscimus evidenter Deum ut unum existere: ergo propter connexionem quorundam effectuum cum Trinitate, possumus evidenter cognoscere Deum ut trinum existere. Confirmatur 2°: quia in praedicto casu formatur hic discursus. Quoties existit A, existit B: sed modo existit A: ergo et existit B. Praemissae huius discursus sunt evidentes in casu posito: ergo et est evidens consequens. Antecedens hoc patet: quia intellectus evidenter cognoscit, entitatem connexam cum alia non posse existere sine alia; et praeterea evidenter cognoscit, illam entitatem supernaliter connecti cum Trinitate.

107 Dices 1°. ex Patre Vasquez disp. 135 1ae partis c. 4. Relatio connexionis reperta in cognitione intuitiva ad obtum nequit perfecte cognosci, nisi cognoscatur intuitive tale obtum: ergo in medio hoc supernali non est cognoscibilis Trinitas absque lumine gloriae. Patet consequentia; et probatur antecedens: quia ut perfecte cognoscatur eam intuitionem Trinitatis debet intellectus discernere talem visionem esse intuitivam Trinitatis; sed hoc nequit discerni absque intuitione Trinitatis: ergo etc. Confirmatur: quia haec relatio cognitionis intuitivae ad obtum est denominatio extrinseca desumpta ab obto ut existenti; quam quidem denominationem constituit per ipsum obtum existens: ergo qui perfecte cognoscit illam cognitionem esse intuitivam Trinitatis, et cognoscit intuitive Trinitatem.

108. Deo negando antecedens

Ad illius probationem concessa maiori, nego minorem. Sicut enim relatio connexionis reperta in

creatura ad creatorem pot perfecte, et intuitive cognosci ab Angelo, quin necesse sit cognoscat Angelus intuitive creatorem; ita relatio connexionis reperta in cognitione intuitiva ad objectum pot perfecte, et intuitive cognosci, quin cognoscat intuitive tale objectum; quae enim connectit, et dependet creatura a creatore, atque visio ab objecto visio. Ad confirmationem nego antecedens; quia illa relatio est transcendentalis ad objectum; relatio autem transcendentalis distinguitur necessario a termino, quem respicit, et identificat adequate cum ipso extremo, quod dicitur referri transcendentaliter, ut in Philosophia probari solet. Relatio ergo cognitionis intuitivae ad Trinitatem identificat adequate cum ipsa cognitione, ac proinde ipsa cognita perfecte, et intuitive non deducit cognitio abstractiva Trinitatis per alienas species.

109 Dices 2° ex Magistro Bañes 1.a p. q. 12 art. 1° singulariter asserente, nullum donum supernaturale posse intuitive cognosci absque lumine gloriae, sicut Beata et perfectissima omnium cognitio: ergo nequit intuitive, et perfecte cognosci, nisi mediante lumine gloriae, ac proinde visio Trinitatis nequit intuitive cognosci, nisi a vidente ipsam Trinitatem. Probatur consequentia quia visio Beata nequit elici, nisi a lumine gloriae propter perfectionem talis visionis: ergo nequit cognosci perfecte, et intuitive, nisi per lumen gloriae. Firmatur ex Magistro Alvarez disp. 119 de auxiliis: quia nequit evidenter, et intuitive cognosci scilicet, quin evidenter, et intuitive cognoscat principium illius: Deus principium, et objectum visionis beatificae, unionis hypostaticae, et aliorum donorum supernaturalium est Deus: ergo ista dona supernaturalia non possunt perfecte, et intuitive cognosci; quin evidenter, et intuitive cognoscat Deum: ac proinde in his donis non est cognitus Deus evidenter abstractive.

110 Respondeo concesso antecedenti, negando consequentiam. Ad illius probationem concedo iterum antecedens, et nego consequentiam: quia principium elicitivum debet continere effectum, ac proinde requirit aequalem perfectionem cum illo; principium autem cognoscitivum non debet esse aeque perfectum cum objecto cognito, ut patet; alioquin non esset possibilis cognitio perfecta, et intuitiva Deitatis intenta ab intellectu creato. Quod autem cognitio attingens immediate et intuitive Beatitudinem formalem sit imperfectior ipsa Beatitudine probatur: quia beatitudo formalis habet pro objecto immediato motivo ipsum Deum; cognitio vero reflectens supra Beatitudinem formalem habet pro objecto immediato ipsam formalem Beatitudinem, quae in esse entis, et in esse intelligibilis exceditur infinite a Deo. Ad confirmationem respondeo, Deum esse principium solum Physicum unionis hypostaticae visionis, aliorumque donorum supernaturalium; non vero esse principium Logicum, aut metaphysicum; quod solum

e omnino necessarii ad cognoscendum connexionem. Quapropter habent potentiam cognitionis intuitivae, et quod ditativa in principii intrinsecis, et gratiis essentialibus horum donorum, quae sine Deo possunt immediate innotescere.

111 Dices 3° ex Ragusa to. 1° in 3 p. disp. 92. Creaturae supernales a nobis assignatae habent connexionem cum Trinitate ut est in se: ergo non possunt intuitive cognosci, nisi cognoscatur Trinitas ut est in se, aeque intuitive, et per lumen gloriae. Probatur consequentia: nam connexio illa consistit in participatione Trinitatis ut est in se: sed participatio Trinitatis ut est in se nequit cognosci intuitive, nisi et cognoscatur Trinitas ut est in se: ergo etc. Maior videtur certa: quia creaturae supernales sunt participationes Dei ut est in se ab omni creatura diversus. Minor vero probatur: quia nullus potest cognoscere Trinitatem ut est in se participari, nisi Trinitatem ut est in se cognoscat: sicut nullus potest cognoscere imaginem referre Caesarem prout est in se, nisi Caesarem ut est in se cognoscat: si enim ego ignorem, qualis sit species, et facies Caesaris non possum certo cognoscere imaginem vivam referre Caesarem: ergo ut cognoscatur aliquid ens esse participationem Trinitatis ut est in se, debet cognosci ipsa Trinitas ut est in se, aeque intuitive, et per lumen gloriae.

112 Respondeo concedendo antecedens, et negando consequentiam. Ad confirmationem omissa maiori, nego minorem. Ad huius probationem respondeo: aliud est Trinitatem cognosci ut est in se, et quod cognoscatur per propriam speciem immediate, et intuitive; hoc autem non requiritur, ut cognoscamus Trinitatem ut est in se participari: sufficit enim quod cognoscamus, quod sit in se Trinitas undecumque illud sciamus. Quod patet exemplo ipsius imaginis: quia eo ipso quod ego sciam, qualis sit species, et facies Caesaris, possum certo cognoscere imaginem vivam referre Caesarem; quamvis ipsum Caesarem numquam viderim, sed solum cognoverim per species alienas, vel ex revelatione Dei, vel ex attestatione illorum, qui illum viderunt. Ita apud omnes, qui cognosceret evenit testimonium Dei circa Incarnationem ut est in se evenit cognosceret ipsam Incarnationem; non vero intuitive, et in se immediate, sed abstractive, et in ipso testimonio Dei. quod cognoscit esse infallibile, et non posse dari, sine existentia Incarnationis ut est in se. . .

113 Ad finem rogas, an evidentia Trinitatis habita in praedictis mediis supernalibus sit demonstratio a priori, vel a posteriori? respondeo demonstrationem esse a posteriori. Ratio est; quia demonstratio a posteriori non solum est illa, quae desumitur ab effectibus; sed quaecumque

desumpta a medio supponente rem, que demonstrat: ô demonstratio trinitis ista in actu fidei visione, unione hypostatica etc. desumit a medio supponente existit ipsius trinitis: quia hec entia supernalia supponunt trinitem, et non sunt illius causa, ut patet: ergo hec demonstratio trinitis non est a priori; sed a posteriori.

Disp. 2ª

De processionibus — Divinis.

114 Processio in Divinis appellatur et Origo, et actus personalis, significatque rationem illam formalem, seu actualitatem, per quam persona producit seu procedit a suo principio et per quam principium producit actualiter suum terminum. De his processionibus, earumque principiis, et terminis praesentem disputationem instituimus: cum enim in praecedentibus dixerimus in Deo dari tres personas in unitate essentiae, sequitur huius pluralitatis personarum rationem exhibere, quae non aliunde potest desumi, quam ex processionibus, aut productionibus Divinis: quia ut celebre est apud theologos proloquium, omnia sunt unum in Deo ubi non obstat relatio, seu oppositio producentis et producti.

Quaestio 1ª

De existentia, et qualitatibus processionum Divinarum.

Sectio 1ª

Datur in Deo realis processio.

115 Ex tribus Divinis personis 1ª vocatur Pater, est omnino improducta, et producit 2am nempe filium: utraque autem persona 1ª, et 2ª producit 3am, quam spiritum sanctum appellamus; quo fit ut 1ª persona trinitatis non producatur, et producat: 2ª producatur, et producat: 3ª producatur, et non producat. Ita definitum est ab Ecclesia Catholica in Concilio Niceno, Florentino, Constantinopolitano 1º, et Tridentino sess. 3, continetur que in symbolo Athanasii, ubi dicitur: Pater a nullo est: filius a solo Patre est: Spiritus sanctus a Patre et filio. Quas veritates ex multis sacrae Scripturae testimoniis deducunt Patres Ecclesiae, quos adducunt Pater Suarez lib 1º de trinitate cap. 1º. Vasquez in 1ª partis disp 104. Valentia disp 2ª. de trinitate quaestione 1ª. Montoia disp 67, ubi clarissima testimonia in huius rei probationem reperies, quae a nobis brevitatis causa omittuntur, et quia res est extra controversiam inter Catholicos.

116 Hinc deducitur evenit dari in Deo processionem realem. Probatur: quia ubi datur persona realiter procedens, et persona a qua realiter procedit, debet dari processio realis, et similiter ubi datur persona realiter producens, et persona realiter producta, debet et dari productio realis; sed in Deo datur persona producens, et producta realiter: persona procedens, et a qua procedat realiter: ergo in Deo debet dari processio, et productio realis. Maior patet: quia producens realiter nequit dari sine actualitate

producendi et procedens rtr negat dari sed actualiter procedendi: o productio et processio realis e actualitas producendi, et procedendi rtr: go etc. Prat. ga in Deo dant rtr plures personae: go dat processio seu productio realis unius ab alia. Prat cons.: ga in divinis n. dat distinctio realis, nisi ubi obstat relationis oppositio processionis, aut productis.

117 Dices, personas Divinas sufficient distingui, et multiplicari rtr, eo qd una potest ab alia procedere; et actualiter n procedat: go ex multiplicitate reali personarum male intulimus processionem realem actualem. Reo omisso anti, nando cons: nam qqd perfectio e in Deo ad intra de facto dat: si go ex distinctione reali personarum infert, qd una potest rtr procedere ab alia; et inferri debet, qd una rtr, et actualiter procedat ab alia; alioqui esset in Deo possibilis processio, quae de facto n daret; qd repugnat. Et hinc sprat 2°. ex a reali processionis in Deo; nam qd dat realis processio unius personae ab alia nullam dicit imperfectionem; o in Deo dat qqd nullam dicit imperfectionem: go in Deo dat processio realis. Maior ostendenda e solutionibus eorum, quae contra Divinas processiones excogitarunt antiqui, et recentes Haeretici.

118 Fuit igitur error quorumdam asserentium in Deo nullas dari personas productas, qui hac de ca Authoteani dicti ss, atque inde oem productionem, et processionem realem ad intra Deo denegarunt. Videat Genebrardus in praefatione Librorum de Trinitate, et Salmeron to 2° in Evangelia tt 10. Pro hoc errore multa possunt adduci 1° ga persona producta n e ens a se; o ab alio, videlicet a producente: go persona producta n e Deus; ga Deus e ens a se; et n ab alio. 2°: ga persona producens e ca; et persona producta e effectus: nam effectus e id, qd accipit esse ab alio; repugnat a, qd persona Divina sit effectus: esset enim creatura. 3° ga persona producta, vel producit ex nihilo, vel ex aliquo: utroque modo affert imperfectionem: nam si producatur ex nihilo, producetur per creationem, et erit creatura; si a producatur ex aliquo producetur per generationem, sive per eductionem, erit que receptibilis in subiecto: go persona producta affert necessario imperfectionem, atque inde nequit esse Deus. 4°: ga persona producta dependet a producente, et sine illa n potest existere: o dependentia in existendo affert inferioritatem, et imperfectionem: go nequit convenire personae Divinae.

119 Ad haec oia facile hent soluta. Ad 1um reo, psona pducta ee ab alio alietate psonae, n alietate nae: qa lt pducenti psona dicta, n het dicta na a psona pducta: et ideo utraq psona e cui a se, et n ab alio neutralit - Dre relatae pmiue no 3o. Ut a psona pducta sit creatura debet ee ab alio neutralit, hoc e ab alio in na, seu ab hente dicta nq. Et hinc ad 2um reo, psona pducens in Dis n e caa, neqq psona pducta ee effum: qa effus n e qqd accipit ee ab alio in psona; ed so id, qd accipit ee ab alio in na. Quapropt psona pducens in divinis dr prius; psona vo pducta appellat trus. Ad 3um reo, psona pducta in Dis pduci ex nihilo subti, hoc e, independent a subto; n tn creari: qa creatio, sicut effectio significat pducte tri finiti, et dicti in na; nulla a psona Da e trus finitus, neqq disquit ab alia psona in na seu esio: et ideo nulla psona Da pducit p creatione. Deinde psona pducta pducit ex subtia pducentis: acinde lt pducat ex nihilo subti; n tn pducit ex nihilo sui; qa subtia pducentis e et subtia pducti in Dis

120 Ad 4um reo, psona pducta n conecti ppriè loquendo, neqq dependere a pducente: qa conexio pprie sumpta, et dependentia n pot dari, nisi int extrema adequate dicta; psona a pducens, et pducta n disquiunt adequate; qa utraqq ssitiva e eadem Da na. Et hac de ca multi phi nant unione conecti cu conposito, aut ab illo dependere: qa ab illo n disquit adequate: qqq nos et in qe de solo nne advertimus. Comuis usus iq obtinuit, qd vox dependentia significet inferioritatem, acinde dicta in na: quapropt psona pducta in Dis nequit dici dependere a pducente, qa n het dicta ab illa in na, neqq inferiorita ae pducentis.

121. Dices tandem. Persona pducta in Dis l erat, l n erat, antequm pduceret. Si iq erat: qo Dis, et inutilit pducit. Si n erat: qo psona pducta aliqdo n erat, acinde nequit ee Ds: nq qq Ds e, semp fuit. Reo ex Basilio Lib. 1o Ca Eunomiu psona pducta n fuisse, antequm pduceret; inde tn n seqr, psona pducta aliqdo n fuisse: qa psona pducta semper pducit, atque ita semp fuit: cum em nunqm verificet, qd n pducat, nunqm verificari pot, qd n sit. Itaqq pductio Da ad intra e eterna, et ab eterno: quapropt sicut nunqm averificat, qd n det

productio ad intra, ita nunquam potest verificari, quod non detur persona producta ad quod ab omnibus dicitur cum generationibus creaturarum ab aeterno, quas possibiles admittunt cerit. Phi.

Sect. 2ª

De immanentia, vitalitate, et necessitate productionum Divinarum processionum.

122 Operatio, seu productio immanens in creatis dicitur illa, cuius terminus manet in principio producente, ut frigiditas in aqua, intellectio in intelligente, et volitio in principio volitivo, quod stimat per unionem physicam termini producti cum principio producente: et haec dicitur immanentia, quae reperitur in creaturis, solet appellari physica, et affert imperfectionem, et procedit ex forma, et subiecto. Caeterum imperfectio ista non est de ratione immanentiae, ad quam solo requiritur, quod terminus procedens, seu productus maneat in producente; quia propterea Theologi omnes constanter docent, processiones, seu productiones Divinas esse immanentes perfectissime; Et id non eodem modo ab omnibus probatur. Quia tamen res est omnino certa, et quae graviora nobis, et difficilia occurrent, breviter in praesenti hanc, et alias Divinarum processionum qualitates exponemus.

123 Dicendum nobis est 1º. Processiones Divinae sunt immanentes. Probatur: quia persona producta in Divinis manet in producente, et persona procedens manet in persona, a qua procedit: ergo processio, et productio in Divinis est immanens. Probatur consequentia; et probatur antecedens: nam quaelibet persona Divina est in qualibet alia per circumincessionem, quam explicuimus n.º 8: ergo persona producta manet in producente ratione identitatis realis cum natura personae producentis. Probatur, et explicatur: quia terminus creatus dicitur immanens propter solam unionem illius cum principio producente, a quo producitur, et adaequate distinguitur: ergo terminus Divinus, et increatus debet dici immanens propter identitatem cum natura principii producentis. Probatur consequentia: nam id quod identificatur cum natura alterius manet propriius, et perfectius in illo, quam si cum altero uniretur sola unione physica, ut est evens: ergo si sola unio termini cum suo principio sufficit ad immanentiam, identitas termini cum natura sui principii a fortiori sufficiet ad perfectissimam, et propriorem immanentiam.

124 Dices 1º: in natura rationali nulla est operatio immanens praeter intellectionem, et volitionem: sed processiones Divinae non sunt volitio, et intellectio: ergo processiones Divinae non sunt immanentes. Nec in creaturis rationalibus non dari alias opera-

tiones immanentes, pt intellonem, et volitem: gº creaturae rales ut tales n hent alias operats intellectuales, nisi intellonem fralem, neq alias operats voales, nisi fralem volitionem. Ceterum in Deo ptr intelligere, et velle fr dant duo alii actus, vdlt dicere, et spirare, quorum 1us ptinet ad intellm, 2us vero ad voatem. Quapropter nos infra cum coi Theologorum dicemus, pcessiones Dnas ee fr exercitia poe vitalis, quarum una e p intellm; alia p voatem. Et hinc e, pcessiones Dnas ee immanentes: nam ideo in creatis intellio, et volitio st immanentes, quia st exercitia poe vitalis: sed in Deo dicere, seu pducere Verbum, et spirare, seu pducere Spiritum Sanctum st et exercitia poe vitalis: gº dicere in Deo, et spirare st operationes immanentes. Unde constat ad obiectionem.

125 Dices rebus e 1º. Processiones Dnae st vitales. Ita constat apud Theos. Pbat: gº illa pcessio e vitalis, p quam exercet pris fr ut vitale, et vi cuius tro cmunicat fr vita: sed ita se het utraq pcessio Dnae: gº utraq pcessio Dnae e vitalis. Mar constat: gº pductio accipit denoaonem a modo, quo p illam se exercet pris, et a pfecte, quae vi illius cpetit tro: ideo pductio dr generatio, gdo pris se exercet, ut generans, et dr creatio, gdo primum se exercet ut creans: gº gdo pris se exercet ut vivens, pcessio, seu pductio debet ee vitalis. Mir vº pbat: nam p 1am pcessionem Dnam se exercet Pr ut intivus, et p 2am pcessionem Dnam se exercet Pr et Filius ut volitivus. Deo e: gº una pcessio Dnae e p intellm; et alia p voatem, ut supponimus. Una gº petit, gd pris sit intelligens; alia vº gd pris sit amans: atqinde utraq petit pris vitale, et gd ut vitale exerceat. Deinde, tro 1ae pcessionis cmunicat fr intellio; et tro 2ae pcessionis cmunicat fr volitio: gº utriq tro cmunicat fr vita vi pcessionis.

126 Obiicies 1º. Actio vitalis supponit pris cstitutum in suo ee cnali: sed nulla pcessio Dnae supponit pris cstitutum in suo ee cnali: gº nulla pcessio Dnae e vitalis. Pbat mir: gº pcessio Dnae trat ad pducendum cplementum rei Dnae, vdlt relates: gº ante pcessiones n supponit Dns cstitutus in suo ee cnali, atqinde pcessiones Dnae n st vitales. Deo 1º narratio mam: gº creatura, cui debita eet cognio alicuius obti, pduceret vitalit cognionem, quae eet cplemtum sui, ante gd n supponeret cstituta in suo ee cnali. Hanc a creaturis admittunt pss ples tum Phi tum Theoli.

sed prius ad rs nrg reo 2° omitta mari nando mirs. Ad illius pbats disquo ary: processio Da trat ad producendy complemty nl Dc, quat nada e in prio producente no arg; quate in tro producto, sclo. Itaq ant ad try prioritate Originis supponit prius estitutus in suo ee onali: qa supponit na Da in Pe ad productus Filij: et in Pe, et Filio ad productus Spiritus Sti.

127 Obicies 8°. Vivere e se ab intrinseco movere: d nulla psona Da movet se ab intrinseco p processionem: g° nulla psona Da vivit p processionem: g° nulla processio Da e vitalis. Neo, mars ee oino flam, si p motus ab intrinseco intelligat transitus de n ee ad ee: hoc em pbaret, Dm abiea n vivere, ut pt. Sufficit g° ad estus viventis, q heat exercitius vitale, qualis e intello, et volitio, t q producat immanent try vitalis. Cum g° psona producens in Dis dicat fr intellects, aut volits; et p processione omunicet tro immanenti vity, inde fit psonas producentes in Divinis vivere p suas processiones, aut producti.

128. Obicies 5. Prium ut prius productivus in Dii n e vitale, neq trus ut prius productus e vitalis: g° processiones Dae n vitales. Pbat ary: nq prius ut prius productivus in Divinis n ptinet ad lineas intivas, neq volitivas: et ids otingit in tro ut prius producto: d qqd n ptinet ad lineas intivas, neq volitivas in Divinis n e vitale: g° prius ut prius productivus in Dii n e vitale: et ids dm de tro ut prius producto. Pbat hec mar: qa id q ptinet ad lineam intellectivas, aut volitivas e pratis absolutus, et coe: d ee prius prius productivus, et ee trus prius productus n e pratis absolutus: d noxionale in Deo: g° ee prius prius productivus, et ee trus prius productus n ptinet ad lineas intivas, neq volitivas in Deo.

129 Plura inculcat hec obiectio, que infra a nobis examinanda sunt. Interim reo 1° dd ary: prius ut prius productivus in Divinis n e fr; et estive vitale, cdo ary; n e fr onexive vitale, no ary. Ad illius pbats sufft omittendus e, prius ut prius productivus in Divinis n ptinere estive ad lineas intellectivas, neq volitivas; nandus tn e, q n pertineat ad illas lineas onexive, et ex indigentia frali. Idemq dm e de tro ut prius producto in Divinis. Itaq prius ut prius productivus in Pe.

ut nuit Pr, et sibive intelligens, petit intellonem communicandum filio, et tum ut passive productus in filio petit sui intellonem communicatum a Patre: quamquam tam prius producens, quam tum productus est connexive vitalis, quia connexive est intelligens. Id ipsum contingit in principio productivo spiritus Sancti, et in ipso Spiritu Sancto, ut passive producto: quia in utroque reperit volitio per exigentiam, et connexionem formalem: quia prius spiritus Sancti ut passive productivus exigit sui volitionem communicandam tro producto.

130 Brevioribus tamen ponimus vere 2°. concedendo simpliciter, quod prius ut passive productivus in Divinis non sit vitale; negando tamen, quod prius ut communicativus non sit vitale. Iam quia cum processio non solo dicat prius ut productivus; sed et ut communicativus, inde est, processionem evadere vitalem. Et similiter terminus, quamvis non sit vitalis ut passive productus, tamen ut communicatus debet esse vitalis. Cum autem processio ex parte termini non solo afferat esse productum, sed et esse communicatum, processio illa erit vitalis, quia se tenet ex parte termini. Ratio utriusque est: quia prius in Patre prout relatus productivus dicit sui intellectus communicativus sui filio: et terminus in filio prout relatus productus dicit sui intellectus communicatus a Patre. Quae omnia ex infra dicendis manifesta fient.

131. Dicendum nobis est 3°. Processio Verbi omnino necessaria, et non libera. Constat apud omnes processionem filii esse necessariam, et naturalem: quia in nullo sensu potest dici libera. Ratio est: quia processio filii neque est contingens, neque respicit ut prius sui voluntatis; sed intellectus: quod autem liberum est, tale dicitur ex eo quod sit contingens; vel ex eo quod sit voluntarium; seu procedens a voluntate. Neque obstat, quosdam Eccl. PP. asseruisse, Patrem Eternum voluntarie genuisse Filium: quia sensus eorum est, Patrem Eternum genuisse filium non coacte, neque contra aliquam voluntatis efficacem, aut inefficacem: quia nulla est in Patre repugnantia generandi, neque ad generandum impellitur, aut cogitur ab alio, atque proinde generat voluntarie native. Praeterea illud dictum potest exponi de voluntario complexive, et concomitanter, quia Pater, et tota trinitas complacet in processione filii, et ideo haec processio est objectum complacentiae Dei; hinc autem solo deducitur processionem filii esse voluntariam objective; non vero formaliter, ut patet. Videatur Pater Montoia disp. c. 94. Constat ergo inter Catholicos processionem filii non esse liberam; sed omnino necessariam.

132. Aliqua tamen dissentio est, et quidem de voce, circa processionem spiritus Sancti propter Scotistas ex subtili Doctore in 1° dist. 10 q. unica asserentes, processionem Spiritus Sancti esse liberam: sed hunc loquendi modum cum communi Theologorum sententia rejicientes asserimus, processionem spiritus Sancti esse necessariam, et non liberam. Probatur: quia operatio libera debet

procedere a principio indifferenti, et potenti illam ponere, aut cohibere pro suo arbitrio; sed Spiritus Sanctus non procedit a principio ita indifferenti, ut constat ex fide: ergo Spiritus Sanctus non procedit libere, neque eius processio est libera. Probatur 1º: nam ideo actiones brutorum procedentes sine coactione ab appetitu sub cognitione non sunt liberae, quia non procedunt a principio indifferenti, sed determinato ad unum: ergo ad libertatem actionis non sufficit processio ab appetitu sub cognitione, neque sufficit, quod deficiat coactio. Probatur 2º: quia apud scotistas operatio elicita sub praemotione physica non est libera, sed necessaria; quamvis eiusmodi operatio non sit coacta, neque eliciat a voluntate displicente in illa, aut illam nolente: ergo haec omnia non sufficiunt ad actus liberos, ac proinde requiritur indifferentia in principio: sed haec indifferentia reperiri non potest in principio productivo Spiritus Sancti: ergo etc.

133. Dicunt 1º scotistae. libertas est perfectio sine imperfectione: ergo concedenda est processioni Spiritus Sancti. Dicunt 2º. Principium liberum est illud, quod ex perfecta cognitione se determinat ad operandum: sed ita se habet principium Spiritus Sancti: ergo principium Spiritus Sancti est liberum, ac proinde eius processio libera erit. Dicunt 3. Processio Spiritus Sancti est voluntaria, seu procedens a voluntate, et quidem non coacta: ergo processio Spiritus Sancti est libera. Dicunt 4. Principium liberum non petit indifferentiam ad utrumlibet: ergo August., et alii PP. saepe docent, hominem non potentem peccare liberiorem esse quam hominem potentem peccare: ergo ex defectu indifferentiae in principio non debet negari libertas processioni Spiritus Sancti. Resp.

134 Resp. ad 1, libertatem quae est creata esse perfectionem, et imperfectionem; ceterum esse perfectionem Dei, neque in Deo dat libertas, neque ea libertas daret absque ingenti imperfectione. At certe ut omittamus, libertatem absolute loquendo esse perfectionem non proinde convenire debet processioni Spiritus Sancti: nam haec processio non continet omnes perfectiones simpliciter, sed solum perfectiones suae lineae. Denique hoc argumento probari etiam posset, processionem Filii esse liberam, et omnino perfectionem Dei, ut respondenti patebit. Ad 2um concessa maiori nego minorem: quia principium Spiritus Sancti est essentialiter determinatum ad illius productionem, ac proinde nullam habet indifferentiam a se determinabilem ad operandum. Ita Deus se amat necessario ex perfecta sui cognitione: et similiter Beatus ex perfecta cognitione amat necessario Deum; non tamen dicitur Deus se determinare ad amandum seipsum, neque Beatus dicitur se determinare ad amandum Deum: ergo neque Deus habet indifferentiam ad se amandum, neque Beatus ad amandum Deum.

139 Ad 3um reo [illegible] anti, nando cog: q.a voluntary e in differens ad libery et necessary: aliqdo em procedit a vrate aliqd inevitabilit; aliqdo vo libere, et contingent. Ita amor Dei clinky a Beato e voluntariy: n tn liber; et amor quo D. se ipsum amat, e voluntariy, et n coacty; q.ry inde sit liber. Ad 4um reo nando ans, qd nungm docuerunt Sti PP. nam quotiescumq qd dicunt, hoem n potentes peccare ee liberiores, loquunt de libertate morali a peccato, qm deperdit ho, qdo peccaty subiicit Xo illud Xpti D.; ois qui facit peccaty servy e peccati; ob hac subiectne morali liberior e ho impotery peccare qm potery, ut pt. Cetery ho ille impotery peccare n e liber ad peccandy, q.a n het indiq ad ponendy, et n ponendy peccaty, ut vegr ad verg, et phicq libertas peccandi.

Sect 3a.

Quot sint in Deo processiones?

136 Processiones D.as ee duas tanty, tangm certy de fide ab orbus Theoly docet; ut videri pot in Pe. Montoia disp 3 de Trinite. Hec veritas catholica duplices continet ptem, alterg positivg, nativg alterg. 1a e, processiones D.as multiplicari, seu ee duas rtr. 2a pr e, qd Dl processiones n sint plures qm due. Abstrahimus a iu pienti ab eo qd iste processiones identificent cum prio producente, aut cy tro producto, qm difficultates infra discutimus.

137 Neque 1e pti huius doctre obstat id, qd in strary videt adducere Raimundy apud Pem Suarez hic lio 1o ce 9, videlt processiones D.s ee infitg et adequatg virtuti Dei, ac proinde n relinquere locum 2e processioni. Prat: nam quaelibet processio D.a het oem pfectem idem in genere processiony: go n e poly duplex realit processio D.a. Ideo em rugnat duplex cognio D.a rtr, q.a quaelibet D.a cognio het oem pfectem in genere cognioni: go idem dm e de processione D.a. Hec inquam n obstant: go sicut psona D.a e infita, et adequata virtuti Dei, diceryqd oem pfectes idem in genere psons; adhuc tn admittenda e pluralitas psonary productary: Ita debet admitti pluralitas processiony; qmvis processio D.a sit infita, et adequata virtuti Dei, diceryq oem pfectem idem in linea processiony.

138. Ro e: nq qd processio sit infita, et adequata virtuti Dei, io probat, try

p illa procedens ee infinitus, et adequatus suo principio, quasi intensive, eoque non possit dari alius terminus perfectior ab illo principio. Hoc autem non tollit, quod illud principium possit habere alium terminum infinitum, et similiter illi adequatum. Quod patet in causa creata, quae potest habere multos effectus, quorum quilibet sit adequatus virtuti eius, et eque perfectus eius illa, ita ut non sit possibilis ab illa causa effectus perfectior: ut ignis potens producere plures ignes, et homo potens producere plures homines. Ad tertium dicendum est, quamlibet processionem Divinam habere omnem perfectionem possibilem in genere processionis suae lineae; non alterius lineae; quia prima processio habet omnem perfectionem pertinentem ad lineam intellectivam; secunda vero processio habet omnem perfectionem pertinentem ad lineam volitivam. Et praeterea quaelibet ex his processionibus habet et equivalenter perfectionem alterius. Exemplum de cognitione Divina realiter unica non est ad rem: quia cognitio Divina est perfectio absoluta, et eius, ac proinde immultiplicabilis; processio autem est perfectio relativa, quae in Deo solum multiplicari potest ex parte principii relativi.

139 Constat igitur ex fide, processiones Divinas esse duas tantum. Sed qua ratione id probandum sit, non constat inter Theologos. Aliqui nullam omnino inveniunt, et ad solam fidem recurrentes asserunt dualitatem processionum Divinarum nulla ratione probari posse et supponunt pluralitatem personarum. Alii vero asserebant processiones Divinas duas esse eoque personae productae sunt duae; praesertim cum istae personae productae differant specie, aut quasi specie. Sed haec ratio facile reiicitur: quia per unicam actionem possunt produci duo termini specifice diversi: ergo ex dualitate personarum productarum non infertur dualitas processionum, aut productionum. Antecedens probatur: quia unicum principium potest producere tres specie distinctos, ut patet in Deo, et in multis creatis: ergo unica actio potest esse productio duplicis termini specie distincti. Confirmatur: quia unica unio potest nectere extrema specifice diversa, ut est evidens: ergo unica actio potest esse productio extremorum specifice differentium. Neutra ex his partibus potest solida aliqua ratione infirmari.

140 Horum alii rationem adducunt ex Scoto in primo dist. 44 seu 1o subiecti 1o, ex eo quod 2a persona procedat a 1o; 3a vero procedat a 1o et 2o: unde inferunt, processiones multiplicandas esse necessario; quia per unicam actionem nequit unus terminus produci ab unico principio; et secundus terminus simul produci a duplici principio. Sed neque haec ratio est omnino efficax: quia non videtur repugnare, quod aliquis terminus se ipso producatur a Deo: et quod sit ratio formalis producendi alium terminum in quo eventu 1us terminus producetur a principio increato, et eius producet

a duplici principio nempe creato, et increato; quamvis non detur duplex vera productio. Exemplum solet adduci in igne, qui se ipso produceretur a Deo, et qui sit res formalis producendi caloris: tunc enim ille ignis a solo Deo produceretur; calor vero produceretur a Deo, et ab igne; adhuc tamen daretur unica realiter productio: quia per actus identificatus cum igne produceretur ille ignis, et sic produceretur caloris: ergo ex pluralitate illa ratione, non infert pluralitas productionis, neque processionis. Probatur, et explicatur:

141 Probatur, et explicatur: quia de facto ab unico principio fluit actio, et terminus per illius productus, ita ut actio se ipsa fluat a principio; terminus vero non se ipso, sed per illius actus distinctus: ergo solet ab unico principio absque multiplicitate actionis posse oriri duo termini, ita ut primum proveniat proveniat a solo illo principio; terminus vero a duplici. Hanc suppono communiter in forma, et illius veritatis in praesenti non examinamus. Probatur consequentia: quia sicut non repugnat actioni esse effectum suum, ita non repugnat esse causam alterius: est enim probabilissimus, et mecum videri verus, ergo ea potest esse ipsa res formalis producendi suum effectum: si ergo actio se ipsa potest produci, poterit et se ipsa producere. Inquam casu terminus erit productus, et sic principium producens absque multiplicitate reali productionis: ergo ex eo tamen, quod 2a persona producatur a 1a, et quod 3a producatur a 1a et 2a, non infert multiplicitas realis processionis, seu productionis.

142 Adhuc tamen congruus, et efficax sunt, ad probandam dualitatem Divinarum processionum ita exhibemus. Quilibet terminus productus in Divinis identificatur omnino vere cum sua productione: et solet quilibet terminus procedens in Divinis identificatur omnino vere cum sua processione; sed in Deo dantur duo termini realiter producti, et realiter procedentes, videlicet persona filii et persona Spiritus Sancti: ergo in Deo dantur duae processiones, seu productiones realiter. Sola maior potest esse dubia, eam probo: quia principium ad intra productivum per se ipsum tanquam per rationem formalem producit: ergo terminus productus ad intra per se ipsum tanquam per rationem formalem producitur. Probatur utrumque est: quia principium ad intra productivum non est indifferens ut producat, atque inde non requirit ad producendum aliquid a se distinctum, per quod determinetur: et solet terminus ad intra productus non est indifferens ex se ut producatur, atque inde non requirit aliquid a se distinctum, ut determinetur ad hoc ut producatur actu: ergo multiplicatis terminis productis intra Deum debent multiplicari productiones.

143 Probatur, et explicatur: quia generatio et spiratio sunt processiones ad intra; sed generatio distinguitur ratione realiter ab spiratione: ergo processi

ciones Ds necessario distinguunt rtr. Mar explicatio tiory. Probat mar: q° genera-
tio e id, p q° filius distinguit ab Spiritu S.to et spiratio e id, p q° Spiritus
S.tus distinguit a filio; d id p q° filius distinguit ab Spiritu S.to debet necessario dis-
tingui ab spiratione p[er]m Spiritus S.tus distinguit a filio: q° generatio debet necessario
distingui ab spiratione. Itaq filius eo q° generet, het pratus speciale, q° n repe-
rit in Spiritu S.to et Spiritus S.tus, eo q° spiret, het pratus speciale q° n re-
perit in filio: quapropter generari, et spirari nequit ee unus rr, neq pratus abso-
lutus: q° nequit ee unus rr absolutus id p q° una persona distinguat rr ab alia.
Atqui generari, et spirari si processiones Dl: q° processiones Dl n. si aliqd unum
rtr absolutus: q° si rtr duo.

144 Dices. Per unicam actionem indivisibilem potest produci duplex terminus, quorum u-
nus creet, et alter generet: q° forte contingit in 1° rerum conditu, q° producta sunt
a Deo una simul cum fra: q° n. infert multiplicitas productionis, seu processio-
nis ex eo q° dent in Deo terminus generatus, et terminus n generatus; d spiratus:
uterq em terminus cum ea diversitate posset produci p unicam indivisibilem productionem.
seu processionem. Deo omittendo ans, si actio illa distinguat rr a termino p illam
productus; q° si actio identificet cum termino falsum omnino erit ans: q° repugnat, q°
terminus sit rtr duplex, et q° actio identificata cum illis sit rtr unica, et indivisi-
bilis. Nos igit dualitatis processionis Dl n. probamus ex pura dualitate tri producti;
d ex eo q° processio cuiuscumq tri Dl identificet omnino rtr cum ipso tro procedē-
te: quapropter cum terminus procedens sit rtr duplex, necesse e, q° processio sit et du-
plex rtr. Qa productio cuiuscumq persone debeat identificari rtr, et rrtr
cum ipsa persona producta, ex infra dicendis plenius constabit

149 Altera pars catholice doctrine e, proces-
siones Dlas n ee plures duobus. Probat: q° in Dlis so dant due persone producte, ut
constat ex No 115: q° processiones, seu productiones n si plusquam due. Probat cons: q°
in Deo so dant ille processiones, que necessarie si, ut dent due persone producte.
d ad hoc sufficit duplex processio: q° in Deo so dat duplex processio. Mar pt:
nam processio in Divinis so admittit, eo q° dent in Deo persone producta,
ut constat ex n 116. Mir v° probat: q° ut producat una persona, sufficit
una productio, seu processio adequata: sicut sufficit una actio adequata, ut p-
ducat terminus unus creatus: q° ut producat duplex persone sufficit duplex p-
ductio, seu processio. Confirmat: q° 3° processio l traret ad 3am personam productam

l eet superflua: d in Deo repugnat processio terminata ad 3am personam productam, et repugnat processio superflua: ergo repugnat in Deo 3a processio, ac proinde processiones sunt duae tantum. Tandem 3a processio si traheret ad filium, vel ad spiritum sanctum esset superflua: quia istae personae supponuntur productae per 1am et secundam processionem. si vero 3a processio traheret ad personam distinctam a filio, et spiritu sancto, iam daretur triplex persona producta in Deo; quod repugnat fidei catholicae.

146 Dices. Ideo Pater Eternus producit ad intra, quia est Deus intelligens: et ideo Pater, et filius producunt ad intra, quia est Deus habens voluntatem infinitam: sed haec omnia reperiuntur in spiritu sancto, qui etiam est Deus perfectissime intelligens, et habens voluntatem infinitam: ergo et spiritus sanctus producit ad intra, ac proinde possibilis est 3a processio. Confirmatur: quia in Deo ponenda est potentia ad intra productiva, quae sit foecundissima, et perfectissima; sed potentia productiva plurium terminorum foecundior, et perfectior est: ergo in Deo ponenda est potentia productiva pluriorum terminorum, ac proinde admittendae sunt plures processiones, seu productiones ad intra. Argumentum, et confirmatio probat in Deo infinitas processiones, et consequenter infinitas personas productas; quod et rationi naturali, et Deo fidei repugnat.

147. Deo igitur nandomarg: non Pater Eternus non producit ad intra, praecise quia est intelligens; sed quia habet paternitatem; et similiter Pater, et filius non producunt ad intra, praecise quia habent voluntatem infinitam; sed quia habent spirationem activam: nam Pater Eternus requirit Paternitatem ad producendum filium; et Pater, et filius requirunt spirationem activam ad producendum Spiritum Sanctum; quidquid sit an Paternitas, et spiratio activa sit principium, vel sola conditio requisita ex parte principii ad producendum; de quo infra. Ad confirmationem concessa maiori, nego minorem: quia non praecise ex numero; sed ex perfectione, et excellentia terminorum desumitur foecunditas; et perfectio potentiae: cum igitur tres Divinarum processionum sint perfectissimi, eorum potentia erit perfectissima, et foecundissima; licet ad plures terminos se non possit extendere.

lect 4

Utrum activae processiones distinguantur a passivis?

148 Processio adaequate, et completive sumpta significat rem principii, et actualitatem per quam principium actu producit, et per quam terminus actu producitur: quapropter processio simpliciter sumpta utramque actualitatem essentialiter includit, et quaecumque ex illis actualitatibus non intellecta, non intelligitur processio

simpliciter. Eteenim generatio abre loquendo non est illum esse ro[n]e formalis, qua Pater actu generat; sed est esse ro[n]e formalis, per quam filius actu generatur, et similiter spiratio simpliciter sumpta non sed est actualitas, vi cuius Pater, et filius tanquam unicus principium actu spirat, sed est actualitas, qua spiritus sanctus actu spiratur. Quemadmodum in creatis actio productiva non sed est ro[n]e formalis, per quam causa est actualiter causans; sed est ro[n]e formalis, per quam effectus dicitur actualiter causatus.

149 Iam vero processio activa non est utraque illa actualitas: sed precise illa ro[n]e formalis, per quam principium denotat producens. Processio vero passiva est sed illa ro[n]e formalis, per quam terminus denotat productus; et ex utraque processione, activa scilicet, et passiva resultat, et quasi componitur processio adequata, et absoluta simpliciter. Quae notatio addita notionis aperit difficultati solutionem: quia licet activa processio distinguatur realiter a passiva, adhuc processiones divinae non erunt plures duabus ut tanquam certum de fide statuit manet secte arrianorum. Ro[n] est: quia licet activae processiones distinguantur realiter a passivis, ac proinde dentur in Deo duae processiones activae, et duae passivae; adhuc non dabitur quadruplex processio simpliciter; sed duplex tantum resultans, et quasi composita ex activis et passivis processionibus. Quapropter unica dabitur in Deo generatio; licet detur activa generatio realiter distincta a passiva: quia ex utraque resultat unica generatio adequata, et similiter dabitur in Deo unica spiratio, licet detur activa spiratio realiter distincta a passiva: quia ex utraque resultat unica simpliciter spiratio.

150 Est ergo difficultas satis inter Theologos implexa, utrum processio activa distinguatur realiter a passiva; hoc est, an sit una entitas realis illa per quam principium actu producit et terminus actu producitur, vel potius sint duae realiter entitates, quarum una faciat principium producere, et alia terminum produci? in praesenti autem procul removenda est imperfectio actus, et passionis, quae in Deo reperiri non potest: quia actio, et passio important distinctionem realem producti a producto, ac proinde denotant productum esse effectum, et quod imperfectius producente. Nominibus ergo activae, et passivae processionis utuntur Theologi, quae precise significant rationes formales producendi, et producti, sive ipsius producere, et produci.

191 Prima sententia identificat realiter processionem activam cum passiva. Eam sententiam defendunt aliqui Antiquorum apud Aureolum in 1° distinctione 27 art. 2. et apud Suarez lib. 6° de Trinitate c. 8. Hanc sententiam defendit expresse Pater Turrianus Iacobus? pontius quaestione 41 art. 1° dubio 3°. et Albertinus quaestione 19 corollario 12 dubio 4 ubi pro se allegat Scotum, et Henricum. Probatur ergo sententia haec, generatio tam activa quam

passivus identificari cum filio et similiter spiratio activa et passiva identificari cum Spiritu Sancto; quapropter nullam distinctionem realem admittit inter processionem activam, et passivam; imo aliqui nimium docti neque distinctionem rationis cum fundamento concedunt inter activam, et passivam productionem.

192 Nobis tamen dicendum est processionem activam virtualiter distingui a passiva: activam quidem identificari cum principio producente; passivam vero cum termino producto, aut procedente. Quapropter generatio activa identificatur cum Patre; generatio vero passiva identificatur cum filio: et conformiter spiratio activa identificatur cum Patre, et filio; spiratio vero passiva identificatur cum Spiritu Sancto. Haec est 2a sententia, quam docent communiter Thomistae cum Magistro, et Divo Thoma, quos refert, et sequitur Pater Suarez supra citatus. Et in huius sententiae comprobationem adducit Pater Montoia disputatione 84 sect. 2a plura testimonia ex Sanctis patribus, quorum unum aut alterum attingemus.

193 Probatur ergo 1o authoritate Athanasii in Dialogo de Trinitate contra Anomeos: nulla est inquit differentia Patris et Filii, et Spiritus Sancti nec in natura, nec in voluntate; sed in eo demum aliqua, quod gignere, et gigni, emittere, et procedere, seu emitti inter se differunt. Unde sic argumentor: Gignere, et emittere est processio, et generatio activa; et procedere seu emitti, et generari est processio et generatio passiva; sed gignere, et gigni, emittere, et emitti inter se differunt ut constat ex citato testimonio; ergo generatio, et processio activa differt a processione, et generatione passiva. Probatur ex Divo Fulgentio, qui verus ad Tamen Trasimundum Arianorum obiectis docet, generationem Patris, et Nativitatem filii esse proprietates in unaquaque persona. Sed proprietates personales ex suo conceptu dicunt distinctionem realem: ergo generatio Patris, et nativitas filii ex suo conceptu dicunt distinctionem realem. Cum autem generatio Patris sit activa processio; et Nativitas filii est processio passiva, istae processiones ex suo conceptu debent distingui realiter.

194 Ratione vero probatur 2a haec solo: quod processio, seu productio activa debet habere omnimodam identitatem realem cum principio producente et processio, seu productio passiva debet habere omnimodam identitatem realem cum termino producto: sed id quod habet omnimodam identitatem realem cum principio producente distinguitur virtualiter ab eo quod habet omnimodam identitatem realem cum termino producto: ergo processio, seu productio activa debet distingui realiter a processione, et productione passiva. Syllogismus rectus est. Maior probatur est facit: quod principium productivum in Divinis debet esse summe perfectum, et habere essentialiter summam actualitatem suae lineae, et similiter terminus productus debet esse

summe pfectus, et haec essalit summa actualitas suae lineae: ô actualitas prius producentis e processio, seu productio activa, et actualitas tri producti e processio, seu productio passiva: g° productio activa debet identificari essalit, et oimoda identitate reali cum prio producente, et productio passiva debet identificari essalit, et oimoda identitate reali cum tro producto. Mir vo si syllogismi ostendit: nq qqd identificat oimodo rr cum prato primo unius psonae debet rr distingui ab eo, qd identificat oimodo rr cum prato primo alterius psonae; alioqui speciale pratum unius psonae identificaret cum speciali prato alterius psonae; qd rugnat.

195 Explicat, et dfrat haec ro: g° poa intellectiva dtr dista ab intellone e poa impfecta, et rugnans in Deo: g° poa ad intra productiva rr dista â productione activa e impfecta et Deo rugnans. Pbat cons: nq ideo illa poa intellectiva e impfecta, q° n identificat secum dtr actualitatem suae lineae, quae e intellio, ô productio activa e actualitas lineae poae productivae ad intra: g° poa productiva ad intra dista dtr â productione activa n identificat secum dtr actualitatem suae lineae, ac proinde e impfecta, et Deo rugnans. Idem fit argtum in tro producto, cuius actualitas e productio passiva, ac proinde passiva productio identificari debet cum ipso tro producto. Unde haec cons evenit deducit: g° neque productio activa pot identificari cum tro producto, neque productio passiva pot identificari cum prio producente; ac proinde productio activa debet dtr distingui a productione passiva. Pt, q° id qd n pot identificari cum tro producto in Divinis distinguit rtr ab eo, qd n pot identificari cum prio producente.

196 Pbat 2° eadem cclo: nq Pr p seipsum e essalit detratus ut actu generet filium; et filius p seipsum e essalit detratus, ut actu generetur a Pe: g° detrao ut Pr actu generet e dtr dista a detraone, ut filius actu generetur. Atqui detrao ut Pr actu generet e generatio activa, et detrao ut filius actu generetur, e ~~generatio activa~~ passiva, ut dstat: g° generatio activa distinguit rtr a passiva. Ans si enthimematis videt innegabile: nq Pr n e ex se, et dstive indifferens ut generet filium; neque filius ex se, et dstive e indifferens, ut generetur a Pe: q° Patrem generare actu e pfectio Patris, et filium actu generari e pfectio filii. Pfectio â cuiuslibet psonae nequit rr

pvenire ab aliquo dicto a tali persona: ergo Pater per se ipsum et essentialiter detrahit, ut actu generet: et Filius per se ipsum essentialiter detrahit, ut actu generet. Consequentia vero si enthymematica probatur: quia detrao ut Pater actu generet est ipse Pater; et detrao ut Filius actu generet est ipse Filius: neque Pater per se ipsum habet essentialiter detraonem ad generandum active; et Filius per se ipsum habet essentialiter detraonem ut generet: ergo etc. Idem fit argumentum de spiratione activa comparatione facta ad passivam spirationem.

197 Urgetur: neque si generatio activa identificaret cum Filio Paternitas produceretur a Patre, sive illam media productione acquireret: utrumque repugnat principiis fidei: neque Paternitas est improducta, et nequaquam per productionem: ergo generatio activa non identificat cum Filio ac proinde distinguitur a generatione passiva, quae cum Filio identificatur. Maioris sequela probatur: neque quod identificat cum Filio, producit a Patre, sive media processione acquirit. Urgetur iterum: neque Pater constituitur per esse actualiter Patrem, tanquam per primatum primus Patris; sed primatus primus Patris non identificat cum Filio: ergo esse actualiter Patris non identificat cum Filio. Sed esse actualiter Patris est generatio actualis activa: ergo generatio actualis activa non identificat cum Filio, ac proinde neque cum filiatione, seu nativitate, quae est generatio passiva.

198 Demum probatur post haec solo: neque sicut est perfectio prima primi, quod producat: ita est perfectio prima tertii, quod producatur: sed producere est productio activa; et produci est productio passiva: ergo perfectio prima primi est productio activa, et perfectio prima tertii est productio passiva, ac proinde distinguuntur istae processiones. Urgetur: ergo si processio activa identificaret cum passiva nulla esset ratio, cur poneret in tertio producto, et non in primo producente. Dicunt processiones ponendas esse in tertio ut sit infinite perfectum: quia non erit infinite perfectum, si non per se, sed per aliud procedat. Sed contra est, quia primus non erit infinite perfectus, si non per se, sed per aliud producat. Dicunt processionem esse rationem formalem, qua tertium producit; et hanc de ea ponendam esse in tertio. Sed contra est: quia processio est etiam ratio formalis, qua primum producit: ergo ponenda est ex parte primi. Cum ergo non detur ratio, cur potius in primo, quam in tertio ponenda sit productio; necesse est ponere activam in primo, et passivam distinctam in tertio.

sect 9

Nostra prime statuta vindicat ab objectionibus.

159. Prima 1a diff. activae et passivae processionis distas ita proponit. Idem est, principium producere terminum, et terminum produci a principio; sed processio activa est quod principium producat terminum; et processio passiva est, quod terminus producat a principio: ergo idem est processio activa et passiva; ac proinde istae processiones non possunt distingui. Ista maior indiget probatione quam ita exhibemus: idem formalissime est, quod Pater amet Filium, et quod Filius amet a Patre: et similiter idem est formalissime, quod materia uniat cum forma, et quod forma uniat cum materia: ergo idem formalissime est, quod principium producat terminum, et quod terminus producat a principio. Probat 1o. nam per idem per quod Pater producit filium, Filius necessario denotat productus a Patre; sed id per quod Pater producit filium, est activa productio, et id per quod Filius denotat productus a Patre est passiva productio: ergo activa, et passiva productio sunt omnino idem. Probat 2o: quia implicat dari in re, imo neque mente concipi, quod principium actualiter producat terminum, quin concipiat terminum actualiter productum a principio: ergo posse intellectu principio actualiter producente intelligit terminum actualiter productum: ergo principium producere terminum, et terminum produci a principio sunt omnino idem: ac proinde activa, et passiva processio inter se identificant.

160. Propter hoc argumentum AA quidam sequuti Aureolum, et Arriagam disp. 46 sect 1a subsect 3a docent duplicem dari generationem activam, et duplicem passivam, et similiter dari duplicem spirationem activam, et duplicem passivam spirationem; quia videlicet datur forma duplex per quam Pater vere denotat generans filium, nempe generatio activa identificata cum Patre, et generatio passiva, seu nativitas identifica cum Filio: et similiter datur duplex forma per quam Filius denotat genitus a Patre, nempe generatio passiva identificata cum Filio, et generatio activa identificata cum Patre. Itaque haec sententia admittit Patrem generare per formam sibi intrinsecam, et secum identificatam, et praeterea generare per aliam formam, quasi extrinsecam Patri, et ab illo realiter distinctam, videlicet per generationem passivam; quae eo ipso quod denotet Filium genitum a Patre, denotat et Patrem generantem Filium; et eodem pacto admittit Filium generari per formam sibi intrinsecam, et secum identificatam; et prae-

rea generari p alia tra distincta a filio, et quasi extrinseca, velut p generatis activa, quae eo ipso, quod denotat Patrem generantis filium denotat et filium genitum a Patre.

161. Sed haec doctrina nobis vehementer displicet 1º eo quod ex ipsa inferat, dari duas paternitates in Patre, quarum una sit intrinseca, et constitutiva Patris; alia vero distincta a Patre et illi extrinseca: et similiter infert, dari in Deo duas filiationes, quarum una constituat filium; alia vero non constituat, et distinguatur realiter a filio. Quod satis novum, et absurdum esse constat, et sequi probatur: quia eo ipso quod 1a persona intelligatur habere filium, intelligitur habere Paternitatem, et esse Patrem: atqui per generationem secum identificatam intelligitur 1a persona habere filium, et rursus per generationem a se distinctam intelligitur habere filium: ergo 1a persona intelligitur habere duplicem Paternitatem, seu duplex esse Patris. Confirmatur, et explicatur: nam quaelibet generatio tam activa, quam passiva denotat Patrem actu generantem filium; sed id quod denotat Patrem actu generantem filium est Paternitas: ergo quaelibet generatio tam activa, quam passiva est Paternitas. Atqui generatio activa realiter distinguitur a passiva generatione: ergo in Patre datur Paternitas realiter distincta a Paternitate: ac proinde datur duplex Paternitas. Et idem potest fieri argumentum in filiatione, quae similiter erit duplex, videlicet passiva generatio et activa: nam quaelibet illarum denotat filium actu generatum; id autem per quod filius est actu generatus, est filiatio.

162. Displicet 2º praedicta solutio: quia contra illam quodlibet principium in Divinis bis producit suum terminum: et quilibet terminus Divinus bis producitur a suo principio; quod inauditum est et aperte inutile, et contra infinitatem processionum Divinarum. Sequela autem probatur: nam quodlibet principium Divinum semel producit suum terminum ratione productionis activae; et iterum producit eundemque terminum ratione productionis passivae: et pariformiter quilibet terminus Divinus semel producitur ratione productionis passivae, et iterum producitur idem terminus ratione productionis activae: ergo quodlibet principium in Divinis etc. Probatur hoc argumentum: nam principium est actu producens per illam formam, a qua denotatur abstracte producens: et terminus est actu productus per illam formam, a qua denotatur abstracte productus: sed quodlibet principium Divinum denotatur abstracte producens per duas formas realiter distinctas, nempe per productionem activam et passivam; et similiter quilibet terminus Divinus denotatur abstracte productus per duas formas realiter distinctas: ergo principium Divinum bis actu producit, et terminus Divinus bis actu producitur.

163 Et hinc est, cur 3º displiceat haec solutio: quia videlicet processiones Divinae

n ss plures duabus, ut tamen pi̇ce certis qbaviimus n.° 147. Hoc à destrui videt paritas sdut.e, quę admittit duplicem pcessionem activam ptinentem ad intellm, et duplicem aliam pcessionem activam ptinentem ad voltem: g.o admittunt pcessiones quatuor, et quids. dicte rr. Pbat ans: q.° in eo sdut.e admittit duplex generatio activa, et duplex rr activa spiratio, quarum una sit intrinseca prio, et altera quasi extrinseca, et ab illo dicta: d quęlibet generatio in divinis ptinet ad intellm, et quęlibet spiratio ptinet ad voltem: g.o admittit pcessiones quatuor adequatas duas v̇lit intrinsecas et identificatas cum prio, et duas alias dictas a prio, et quasi extrinsecas. Alit g.o solvenda a nobis e pponta diffas.

164. Q.d ut pitemus, notandum e, pcessionem activam n ee totum id, q.d reqr, ut prius pducat trum, d dumtaxat ee id, q.d reqr ex p.te prii; et pcessionem passivam n ee totum id, q.d reqr, ut trus pducat a prio; d so ee id, q.d reqr ex p.te tri. Etenim ut prius pducat simplicit trum reqr tam activa, qm passiva pductio, et sĉlit ut trus simpliciter pducat a prio reqr et utraq pductio passiva, et activa. Cum d iste pductes distinguant rti in divinis, ut pbatus manet, et una se heat ex p.te prii, altera v.o ex p.te tri, inde fit, solam pcessionem activam n sufficere, ut prius abse pducat trum, neq solam pcessionem passivam sufficere, ut trus abse pducat a prio. Cum quo stat, q.d ex parte prii nihil pt activam pcessionem requirat, neq ex p.te tri aliud pt passivam pcessionem requirat; tum ut prium pducat trus, tum ut trus pducat a prio.

169 Quę doctra duplici ex.o facile pcipiet. 1.um sit in quocumq d obto cogeili: g.o ut obtus sit cogeile simplicit reqr cogeilitas activa, et passiva, hoc e, reqr aliqua vis cognoscitiva, et et reqr n repugnantia obti ut cognoscat. Ceterum cum hoc stat, q.d ex p.te intellus sola vis cognoscitiva requirat, et ex p.te obti cogeilis so requirat n repugnantia, ut cognoscat. Pariformit in nro casu asserimus, solam pcessionem activam requiri ex p.te prii, et solam pcessionem passivam requiri ex p.te tri, lt utraq pcessio simplicit requirat, ut prius pducat trum, et ut trus pducat a prio. 2.um exemplum sit in qualibet ca pductiva: g.o ut ca possit pducere effum, nihil pt virtutem pductivam reqr ex p.te ipsius cę, atq ut effus possit pduci a ca, nihil pt pducibilitatem passivam reqr ex p.te ipsius effus. Ceterum v.o, v̇lit virtus pductiva cę, et pducibilitas passiva effus reqr nessa-

rio, ut ca possit simpliciter producere effum, et ut effus possit simpliciter
produci a ca. Producibilitas q̃ abse sumpta constituit productivitas productivas ce, et producibilitates passivas effus, ita tn ut ex pte ce so requirat vii productiva;
et ex pte effus so requirat passiva producibilitas. Idem asserimus de pro-
ductte actuali activa, et passiva in Divinis.

166 Ex qqq ad argtus initio sectĩs proposit reo dd
maris: idem e, prius producere trus, et trus produci a prio sm oia, quae ad hoc requi-
runt, cdo maris: sm id peiise qd reqr ex pte prij, aut sm qd id peiise, qd re-
qr ex pte tri, no marp. Ad illius pbats, scesso anti, disquendus e coeus: id
e qd prius producat sm id qd reqr ex pte prij, et qd trus producat sm id qd reqr
ex pte tri, no coq; alit omitto. Ad 1q cfraone distinguo marp: p id ipius, p qd
Pater producit Filius, Filius denoaat productus a Pe qtum e ex pte Patris, cdo marp; Fi-
lius denoat productus a Pe abse, et qtum e ex pte Filij, no marp. Sibi dist excipien-
da e mr. Ad 2am cfraone reo dd arg: implicat mente scipi, qd prium producat
trum; qn scipiat cstive trus actualit productus, no ans; qn scipiat slm cnexive
trus actualit productus, cdo arg. Itaq prium qtum e ex se produceret trum so
dicit cstive products activus; qa tre productio activa in Dis n cstituit p pass-
vg id so illas exigit, et cum illa cnectit metphe, ideo n pot intelligi
productio activa, seu prium qtum e ex se producere trum qn intelligat pro-
ductio passiva, seu trus qtum est ex se produci. Hinca illa cnexio infert,
n vero identitas, neq cstitutio talis productionis active p passivas, aut cο.

167. Sed instant 1o. In
creatis actio, et passio ss ids n so rr, d et ir, et ideo actio, et passio in cre-
atis n cnectunt, d oino identificant: qo productio activa, et passiva in Dis
identificat et n cnectit. Pbat cora: nq ideo actio, et passio identificant
in creatis, qa nequit intelligi ca actualit producens, nisi intelligat effus actu-
alit productus; d et prium Dum n pot intelligi actualit producens, nisi intel-
ligat trus Dus actualit productus: qo productio activa, et passiva in Dis identi-
ficant.

168. Reo scesso anto, nando coq. Ad illius pbats nanda e mar. Etenim
in creatis actio pont distincta ab agente; qa ca e indifferens, ut producat hunc,
l alium effum: et simlit effus e indifferens, ut producat ab hac, l alia ca; igo
neq ca ex se e essalit detrata ad producendus actus, neq effus e essalit detra

tus, ut actu producat. Ideo in creatis nullum dat fundum admittendi determinationes elytas, quarum una se teneat ex parte causae; alia vero ex parte effectus. Hinc nullum dari fundum in creatis distinguendi determinationem agentis a determinatione termini producti, ideoque actio, et passio identificantur. Caeterum in Divinis cum primum se ipso sit determinatus essaliter ad producendum suum terminum, et terminus se ipso sit determinatus essaliter ad produci, debemus necessario admittere duas determinationes, quarum una se teneat ex parte principii; altera vero ex parte termini, ac proinde cogimur distinguere passivam productionem ab activa.

169 Instant 1°. Productio activa aliquam tribuit denominationem termino; et nequit aliquid tribuere, nisi denominationem producti: ergo productio activa tribuit termino denominationem producti; et id per quod terminus denominatur productus est productio, seu processio passiva: ergo productio, seu processio activa est et passiva. Isto argumento probat, quod processio passiva denominat producentem principium Divinum, ac proinde principium quodlibet in Divinis erit bis producens; et terminus quilibet erit bis productus, semel a productione passiva, et rursus ab activa.

170 Respondeo productionem activam nullam tribuere formaliter denominationem termino in Divinis, neque productionem passivam principio: ergo productio activa solo denominat formaliter primum producens, et productio passiva solo denominat formaliter terminum productum. Quia tamen primum producens infert inevitabiliter terminum productum, et illi quasi efficienter dat esse, ideo potest admitti, quod productio activa tribuat illative, et quasi efficienter denominationem producti suo termino. Idemque proporcione servata dicendum est de productione passiva respectu principii producentis. Hinc vero neque infert duplex denominatio producentis in principio, neque duplex denominatio producti in termino. Et, ergo denominatio calidi unica est, licet formaliter proveniat a calore; effective autem, et illative ab actione calefactiva: ergo denominatio producti in quolibet termino Divino erit unica, licet formaliter proveniat a productione passiva, illative autem et productive ab activa processione. Quapropter ad instantiam respondeo esse, distinguo majorem: productio activa tribuit formaliter aliquam denominationem termino. Concedo majorem; tribuit aliquam denominationem illative, et quasi efficienter; concedo majorem; constat ex dictis solutio, et ejus veritas.

171 Objiciunt 2°. impugnando illam rationem, quam pro nostra sententia adduximus n. 156: ergo principium esse determinatum ad operandum non est ipsum operari: ergo ex eo quod principium Divinum sit determinatum ad producendum, non sequitur quod sit ipsa productio, seu operatio actualis. Probat antecedens: ergo ea necessaria est determinata ad operandum, quando habet omnia requisita ex parte actus primi; et tamen non operatur per se ipsius, neque identificatur

cū ipso operari actuali: ergo principium esse determinatum ad operandum non est ipsum operari. Confirmatur: quia possibilis est creatura essentialiter determinata ad producendum per actionem distinctam ab ipsa creatura: ergo quod principium, dum sit essentialiter determinatum ad producendum, non probat productionem actionem identificari cum ipso principio. Consequentia legitima est; et contrarium non debet admitti, dum non ostendat repugnantiam in illa creatura possibili. Et idem potest fieri argumentum de termino: nam licet terminus sit essentialiter determinatus ut producatur, poterit distingui a productione passiva.

172 Respondeo ad argumentum, distinguo antecedens: principium esse determinatum ad operandum hunc numero terminum non est ipsum operari, nego antecedens; principium esse determinatum ad operandum hunc, vel alium terminum, non est ipsum operari, concedo antecedens. Et probatur ratio, quia licet haberet omnia requisita ex parte actus primi, adhuc esset indifferentis ad producendum hunc, vel alium numero effectum, ac proinde indigere actione distincta, per quam determinet, et alliget ad hunc numero effectum producendum. Itaque actio, seu causalitas principii est determinatio illius ad producendum terminum, quem re ipsa producit: quapropter repugnat, quod principium sit determinatum ad producendum terminum, quem re ipsa producit, et quod adhuc non habeat actionem, seu causalitatem. Unde confirmationem antecedentis distinguo: possibilis est creatura essentialiter determinata ad producendum per actus distinctos requisitos ad producendum, nego antecedens; per actus distinctos non requisitos ad producendum, omitto. Etenim si creatura supponatur essentialiter determinata ad producendum, se ipsa erit determinatio, et causalitas, ac proinde non potest requirere causalitatem distinctam ad producendum; quod si talis creatura essentialiter determinata adhuc operetur per causalitatem a se distinctam, dabitur duplex causalitas adaequata, quarum prima identificet cum ipsa causa, secunda vero distinguatur ab illa. Hoc autem in Divinis locum habere non potest: nam secunda illa determinatio, et quasi causalitas esset superflua, et ideo esset repugnans in Deo.

173 Obiiciunt 3.° Ratio formalis producendi non potest distingui realiter a termino producto infinite perfecto, qualis est quilibet terminus Divinus: atqui ratio formalis producendi est productio activa: ergo productio activa non potest distingui realiter a termino producto infinite perfecto. Probatur maior: nam eo ipso quod terminus productus sit infinite perfectus, nequit pendere per aliquid a se distinctum tanquam per rationem formalem producendi: ergo ratio formalis producendi non potest distingui realiter a termino producto infinite perfecto. Probatur antecedens: quia terminus productus per aliquid a se distinctum tanquam per rationem formalem producendi erit productus extrinsece, et non ratione sui, neque essentialiter et positive: atqui terminus productus extrinsece, et non ratione sui, neque essentialiter positive nequit esse infinite perfectus, ut videtur evidens: ergo etc. Unde concludunt productionem activam identificari cum passiva in Divinis: nam productio passiva identificatur cum termino Divino, ut nos ipsi

fatemur; ꝙ tuŋ D.us pductuŋ identificat cum pduct.e activa: g.o pductio activa, et passiva int se identificant.

174 Sed eadem arguendi fra pot pbari, rone, frali pducendi ide tificari cum prio D.o. Etenim sicut tuŋ pductuŋ in Diviniŋ e infite pfectuŋ: ita prium pductivuŋ in Diviniŋ e infite pfectuŋ: g.o prium pductivuŋ in Diviniŋ debet identificari cum rone frali pducendi; alioqui erit pducenŋ extrince, et n rone sui, neqȝ essalit ꝯstive: g.o erit prium imperfectum; et hinc de ea tuŋ pductuŋ dr imperfectuŋ. Quapropt nesse e distiguere duas rones, frales pducendi, activaŋ vdlt et passivaŋ, quaruŋ una identificet cum prio, altera cum tro, et hac rone tam prio, g.m tro ꝯdit pfectio infita respective, et in suo genere. Distiguenda igit e mar argt.i: ro fraliŋ pducendi passive n pot distigui rlr a tro pducto infite pfecto, ꝯdo marȝ, ro fraliŋ pducendi active n pot distigui a tro, neo marȝ. Et eadȝ distinctione admittendȝ ss reliquȝ argti pponeŋ. Itaqȝ ro fraliŋ pducendi active, seu pductio activa debet identificari cum prio pducente, ne priuŋ hoc evadat imperfectuŋ, cum a prium pducenŋ debeat distigui rlr a tro pducto, pductio et activa, seu ro fraliŋ pducendi active debet distigui a tro pducto, quantumviŋ pfecto.

Q.o 2.a

Utrum processiones D.æ distinguant in ꝯrato absoluto, l relativo?

Sect. 1.

Explicat difficultas, et pponunt ptes.

175 Processiones D.æ afferunt necessario pductum, et ꝯmunicatum, vdlt pductum prone, et ꝯmunicatum nrȝ D.æ, et oiŋ attributorŋ: cum enim in Diviniŋ una psona ita pcedat ab alia, ut distiguat ab illa in psonalitate, et n distiguat in Deitate, neqȝ in aliquo ꝯrato abro, et attributali, nesse e, q pducat id q.d distiguit, vdlt psonalitaȝ, et q.d n pducat id, q.d n distiguit, nempe ess.a, et attributa: id g.o q n pducit, ss ꝯmunicat prone pducte. Quapropt certissimuŋ e, in qualibet psona pducta dari aliqd pductuŋ, et aliqd n pductuŋ, ꝯ ss ꝯmunicatuŋ: nȝ id q.d distiguit a psona pducente e pductuŋ; et id q.d n distiguit a psona pducente n pducit, ꝯ ss ꝯmunicat. Hoc utrumqȝ e: q.a ut e coe Theologorŋ pverbiŋ iam sepe a nobis insinuatŋ, in Diviniŋ oia ss unŋ, ubi n obstat pductioniŋ oppositio: quapropt ubi huiusmodi oppositio pductioniŋ dat,

nesse e, dari dupl. Cum ergo persona procedens distinguatur in personalitate ab illa a qua procedit, et non distinguatur in natura, neque in aliquo praedicato attributali absoluto, inde fit, processiones afferre necessario productis personalitatis, et communicatis naturae, et omnium praedicatorum communium.

176 Supponendum igitur est pro difficultatis explicatione, communicatis in divinis aliquomodo distingui a productione, et ab illa necessario oriatur. Etenim est eadem persona, ergo Pater, et producat filiationem, et communicet filio deitatem, productio e vera realis emanatio tracta ad terminum filium, quae habet aliquid distinctum realiter. Caeterum communicatio est sola identitas naturae Dei cum ipso filio, quae natura Dei supponebat in aliquo priori originis identificata cum Patre. Et inde e communicatis oriri necessario a productione Dei quia terminus productus in filio, velut relatio filiationis identificat necessario cum illa eadem natura, quae praesupponebatur existens in Patre, quapropter nesse est quod filio producto communicet ea natura in Patre praeexistens prioritate illa originis.

177 Est ergo difficultas, utrum processio Dei essentialiter, et active afferat aliquid absolutum, vel aliquid relativum, vel relativum simul, et absolutum? eandem difficultatem alii ita instituerunt, an processio Dei afferat in recto solum praedicatum relativum: in obliquo autem absolutum, vel utrumque in recto? Communis est difficultas haec tam processioni activae, quam passivae; et nonnulli solam illam examinent circa activam processionem; et tanquam certum, et extra controversiam statuunt, processionem passivam consistere essentialiter in relativo, afferre quod absolutum solum in obliquo. Sed nobis eadem de utraque processione difficultas est, quod nullius disparitatis rationem invenire possumus, ideoque communis et erit circa utramque processionem resolutio.

178. In hac difficultate prima sententia docet, processiones Dei consistere essentialiter in absoluto perfecte connotando relativum, seu afferendo in obliquo perfectis relativum. Unde haec sententia asserit, processionem filii consistere essentialiter in intellectione absoluta connotante relationem Paternitatis: et similiter processionem Spiritus Sancti consistere essentialiter in voluntate absoluta connotante relationem Spirationis. Ita Ferrara 4o. contra Gentes cap. 13, Caietanus 1a parte quaestione 27 art 1o. Torres ibidem art 9. Vasquez disp 111. Granado tractatu 2 disputatione 3 sect 3. Moerahius tractatu de Deo disputatione 45, et disputatione 99, quibus accessit Magister Godoi tractatu 9 disp 1. § 9. et apud hos alii, qui pro se adducunt Augustinum, Fulgentium, et Anselmum asserentes, dictiones includere essentialiter intellectionem, et idem omnino esse in Patre intelligere, ac dicere, seu producere Verbum. Adducunt et Sturm

tham multi in Scr, et pcontim in hac q^e 27 art 9 asserentes, processiones accipiendas esse in Divinis in intelligere, et velle

179 secunda sna docet, processiones Divinas consistere essentialiter in praedicato relativo, ita ut processio activa sit idem adaequate cum relatione personae producentis; et processio passiva sit idem adaequate cum relatione personae productae. Quapropter sna ista defendit, generationem activam esse ipsam Paternitatem; passivam vero generationem, seu nativitatem esse ipsam filiationem: et similiter spirationem activam esse relationem spiratoris; passivam vero spirationem esse ipsam relationem spirati. Ita Eximius Dr lib 6 de Trinitate c^e 1° asserens, hanc snam esse communem Theologorum, desumi q. ex Aug^o in 1° dist^e 26 docente generationem, et Nativitatem aliis nominibus esse Paternitatem, et filiationem. Adducit pro hac sna S. Thom q^e 41 art 1° ad 2um Bonaventuram, Scotum, Gabrielem, Capreolum et alios, et in hujus snae probationem adducit Athanasium dialogo 1° de Trinit^e contra Anomaeos, Damascenum lib 1° c^e 10 Amb, Fulgentium, et Aug. apud eumdem Suarez lib 7. c. 6. qui omnes pro eodem accipiunt esse Patrem, et esse genitorem: et esse filium, et esse genitum, asserunt ergo, personas Divinas non solum relationibus, sed et processionibus distingui.

180 3^a sna asserit, processiones Divinas consistere essentialiter, et in recto tam in absoluta, quam in relativa praedicat^e. Ita ut generatio activa in recto, et essentialiter afferat intellectionem absolutam, et paternitatem; nativitas autem, seu generatio passiva afferat essentialiter eamdem intellectionem, et filiationem: et similiter spiratio activa claudat essentialiter volitionem absolutam, et relationem spiratoris; spiratio vero passiva essentialiter et claudat eam volitionem, et relationem spirati. Ita optime bene Illmus Franciscus de Lugo disp 9 de Trinit^e c^e 2° ubi asserit hanc snam a nullo Theologorum positive fuisse negatam: nam licet aliqui dicant, processiones Divinas consistere in praedicato absoluto non negant, afferre et praedicatum relativum. Ex alia vero licet alii dicant, processiones consistere in praedicato relativo, non negant, afferre et praedicatum absolutum. Et hac ratione diversae partes snas adducit in concordiam.

181 Ad hac 3ª sna merito citari possunt Pr Valentia to 1° disp 2^a q^e 13 punct 2° Montoia disp 100 sect 5, Annibal disp 14^a c^e 3 Zuñigo disp 16 dubio 4, et alii asserentes, principium quo in Divinis constitui essentialiter ex praedicato absoluto, et relativo. Cum autem principium in Divinis debeat identificari cum sua processione activa, et terminus productus cum passiva ut constat ex dictis a n 192,

processiones et in horum Theologorum sententia debent afferre essentialiter praedicata absoluta, et relativa. Tenent 3am sententiam doctores Mag.r Gilloy ... 4 disp. 1 sect. 9, et Martinus Perez disp. 2 sect. 4, qui asserunt productionem consistere in solo praedicato relativo; communicationem vero in solo praedicato absoluto. Cum ergo processio essentialiter dicat productionem, et communicationem, processio constituatur essentialiter ex praedicato relativo, et absoluto. Hanc sententiam amplectimur, et per partes probandam suscipimus.

sect. 2a

Processio quatenus productio consistit solo in relativo.

182 Haec est 1a pars nostrae resolutionis, in qua loquimur de processione Divina, quatenus praecise est productio: nam ab alio conceptu, videlicet a communicatione, qui et in processione Divina continetur essentialiter, abstrahimus in praesenti. Asserimus ergo in hac sectione, processiones activas secundum praecisum conceptum productionis esse solam relationem personae producentis; et processiones passivas secundum conceptum praecisum productionis esse solam relationem personae productae; unde generatio activa quatenus praecise est productio est relatio Paternitatis, et generatio passiva, seu nativitas, quatenus praecise est productio est relatio Filiationis. Idemque asserimus de spiratione tam activa, quam passiva secundum conceptum productionis. Processio igitur quatenus productio solo consistit in relativo, quae conclusio est ad mentem illorum Theologorum, quos pro 2a sententia supra adduximus.

183 Probatur 1o haec conclusio. Generatio passiva, quatenus praecise est productio, non includit aliquam perfectionem absolutam, sed solo relativam: ergo generatio activa, quatenus praecise est productio non includit aliquam perfectionem absolutam, sed solo relativam: et idem fit argumentum a spiratione passiva ad activam: ergo quaelibet Divina processio, quatenus praecise est productio consistit in solo relativo. Antecedens ab omnibus admittitur: ergo generatio passiva, quatenus praecise est productio, est ipse terminus generationis, quatenus praecise est productus; sed terminus generationis in Divinis, quatenus praecise est productus dicit solam perfectionem relativam: nam quidquid in Filio productum est relativum respectu ad Patrem; nihil enim absolutum Filii est realiter producibile: ergo generatio passiva, quatenus praecise est productio solam dicit perfectionem relativam. Probatur veritas eiusdem antecedentis: nam productio passiva Filii est respectus realis ad Patrem, et est aliquid productum a Patre: sed in Filio sola perfectio relativa est realis respectus ad Patrem, et est aliquid a Patre productum: ergo nulla perfectio absoluta, et consequenter dat in Filio, quae producatur a Patre. et per quam Filius formaliter referatur ad Patrem ut est certum: ergo productio passiva Filii est sola perfectio relativa.

184 Iam vero pbat coa. 1.a extimemat: nam ideo ꝑcenio passiva, quia pductio ꝑ se n affert ꝑfectis absolutaq, qa nulla ꝑfectio absa pducit; ꝯ et nulla ꝑfectio absa pducit: gᵒ ꝑenio activa, quia pductio n affert ꝑfectis absam. Maior cstat: nam oes ꝑfectio absa, et eius e incommunicabilis rr, et ideo nequit ee trus pductus, neque pductio passiva. Minor pbat: nam ideo trus ut si pductus n e aliqd absolutum, et coe; qa trus pductus debet ee distus a suo prio: ꝯ et prium, ut pducens e ad aliud, et debet ee distus a suo tro: gᵒ prium ut pducens n e aliqd absolutus, et coe, ac proinde nulla ꝑfectio absa pducit. Pbat, et explicat: nam ideo nullus pratus absolutum filius pducit a Pe, qa oia prata absa filii identificant cum Pe; ꝯ sicut oia prata absoluta Patris identificant cum filio: gᵒ nullum pratus absolutus Patris pducit: gᵒ ꝑcenio activa, quia ꝑ se pductio n consistit in aliquo prato absoluto; ꝯ sed in relativo.

185 Haec doctra valde conformis e cilio lateranensi in c. damnamus de summa Trinit. ubi docemur, essentiam Dei n generare, neque generari, ubi noe essentiae intelligit quodlibet pratum absolutus, ut cstat apud oes. Ex qua Dei doctrina inferunt oes Theologi, nihil absolutus cstituere generatus passivaq, gᵒ si aliqd absolutum cstitueret pductum passivaq: tale absolutus pduceret, et generaret: gᵒ nil absolutum cstituit et generatus activaq: nam si aliqd absolutus cstitueret pductus activaq, tale absolutum pduceret et generaret. Atqui tam certus e essentiam Dei n pducere, qm essentiam divinam n pduci: gᵒ tam certum debet ee, essentiam n cstituere pductem activam, sicut certus e, essentiam n cstituere passivam pductus. Activa igit, et passiva pductio Dei cstituenda e essaliter in solo prato relativo.

186 Pbat 2ᵒ. Haec solo ꝑcertim ca. Aristotelis sne; qa intellectio cnotans paternitatis n distinguit a filiatione: ꝯ pductio activa debet distingui a filiatione e cum realis rus ad illam: gᵒ intellectio cnotans Paternitatis n e pductio activa. Et idem fit argumentum de quocumque alio prato absoluto, et coe, ut inferat, nullum pratus absolutus ee pductus activaq, ac proinde consistere in prato relativo. Maior ex qua pendet discursus pbat: qa intellectio Patris identificat cum filiatione, sicut Deitas Patris identificat cum filiatione; alioqui poneremus in Deo tres Deitates, intellectiones, volitiones etc. ꝯ intellectio Patris e intellectio cnotans Paternitatem: gᵒ intellectio cnotans Paternitatis identificat cum filiatione. Ro apriori e: qᵒ ut ppositio vera, satis e, qd rectum subiecti identificet cum recto prati: ꝯ rectus subiecti identi-

tificat cum recto prati in hac ppone: intello instans Paternitatis e filia- tio: g.º hec ppo vera e; acpinde intello instans Paternitatis identificat cum Fi- liate.

187 Urgebat hec ro: gª pductio activa e id rone cujus psona pducens distiguit a pducta, d so relatio e id rone cujus psona pducens distiguit a pducta: g.º pductio activa e sola relatio. Mar pt: gª psona pducens, eo q.d pducat, distiguit a pducta; q.d q.d psona pducat, distiguit fr in pductione activa. Et hac de ca Sti P.P. citati n. 179 docent psonas D.as Originibus, seu pcessionibus distigui, pcessionibus vult sub ratione pductionis. Mir vero ostendit: gª psona pducens distiguit rr a pducta: d n distigui- t rr p aliq.d prati absolutis: g.º so distiguit p relatem. Pt hec mir: ng q.dlibet pra- tum absolutum in Divinis e coe oibus psonis: d una psona n distiguit ab alia p id q.d e utrisq coe communitate reali, ut e evens: g.º una psona n distiguit ab alia in Divinis p aliq.d pratis absolutis.

188 Rebus p P.P. H. sic, pcessiones activas n e aliq.d pratis absolutis p se sumptis; d in instando relatis: vg activa generatio n e intello essalis sm se sumpta, d intello instata Paternitate, q.m vocant intel- lonem notionalis. Sd hec cois adversariorum responsio multis ronibus ostendit insufficiens. 1.º e; gª intello instata filiate n e pductio passiva: g.º intello instata Paternitate n e pductio activa. Ans ab adversariis tanq.m certum admittit; d incoent ab ipsis nat coa; illam pbo: nam ideo intello D.a instans filiatis n e pductio passiva, gª passiva pductio c rr ab alio, si- ve aliud distis rr a pducente; intello a D.º et instans filiatem n e rea lit aliud a pducente: d et pductio activa e rr ad aliud, sive e aliud rr a tro pducto; intello a.d et instans Paternitatis n distiguit rr a filio pducto: g.º intello instans Paternitatis n e pductio activa. Et certe mir q.m pot exhiberi ro disparitatis, cur vult trus pductus, seu pductio pas- siva debeat rr distigui a prio pducente; prium vero pducens, seu pductio activa n debeat ita rr distigui a tro pducto.

189 Secunda ro sit: gª si pductio activa Filii consisteret fr in intellone instata Paternitate, Paternitas erit conditio, aut requisitis, ut intello pducat; d hoc repugnat: g.º pductio activa Filii n consistit fr in intellone instata Paternitate. Mar e doctrina adversariorum. Mir pbat: gª si Paternitas est conditio, aut requisitis, ut intello pducat, intello

in Spiritu S.to produceret Filium, ac inde Spiritus, huius esset principium Filius. Probat: quia ratio formalis operandi non potest non operari ex defectu requisiti: quo si intellectio est productio activa, seu ratio formalis operandi, non poterit non operari in Spiritu S.to ex defectu Paternitatis, quae solum dicitur esse conditio, aut requisitum ad operandum. Item virtus productiva aliquando non operatur ex defectu requisiti; caeterum operatio ipsa, seu productio non potest non operari ex defectu requisiti: nam productio est ipsum operari, ut est evidens: si ergo intellectio est operatio ipsa, seu productio formalis, intellectio producet in quacumque persona; Et non in quacumque habeat conditionis, aut requisitum ad operandum.

3.o: quia repugnat, quod intellectio abstracta et praecisa a Paternitate sit notionalis: quo intellectio abstracta et praecisa a Paternitate nequit esse activa generatio, seu productio. Patet consequentia; quia activa productio, quae sit generatio debet esse actus notionalis, et soli Patri conveniens. Antecedens vero probatur: quia Deitas et praecisa a Paternitate non est Deitas notionalis; alioqui in Deo darentur tres Deitates notionales, et alia abstracta: quo neque intellectio abstracta et praecisa a Paternitate est intellectio notionalis; alioqui in Deo darentur tres intellectiones notionales, et alia abstracta. Probat iterum idem antecedens: nam intellectio abstracta praecisa a Paternitate non excludit identitatem realem cum Filiatione, et cum spiratione passiva, quas et praecisat: sed quidquid non excludit identitatem cum tribus personis non est notionale; sed absolutum: quo intellectio abstracta et praecisa a Paternitate non est notionalis; sed adhuc manet abstracta. Omitto alias impugnationes, quae ex dictis facile deduci possunt.

191. Resp. 2.o; nostra argumenta utique convincere, quod processio activa, quae est formaliter productio non consistat in aliquo praedicato absoluto et praecisato relativo; non tamen probare, quod consistat in solo relativo: nam si productio Divina consistat in relativo, et sic in absoluto, dabitur sufficiens distinctio realis inter principium productivum, et terminum productum: quia coniunctum ex intellectione, et Paternitate utique distinguitur realiter a Filiatione: et sicut coniunctum ex volitione, et ex relatione spiratoris distinguitur realiter a spiratione passiva: quo in illo coniuncto consistet essentialiter productio Divina seu processio activa, quae formaliter est productio. Quod quod aperte docuisse videtur Pater Vasquez supra a nobis citatus, ubi asserit, generationem activam constitui ex intellectione, et Paternitate, sicut homo constituitur ex animali, et rationali, distingui quoque generationem activam ab intellectione, sicut inclusum distinguitur ab includente. Idem et docere videtur P. Montoya disp. 2.o de Trinitate sect. ultima, et disp. 99 sect. 9.o cum multis aliis.

192. Caeterum si rationes hucusque

a nobis productae intimius penetrent, non eo persuadent productionem activam non consistere in solo absoluto indicando relativum; sed etiam non consistere in absoluto simul, et relativo: ac proinde debere consistere in solo relativo, ut ostendimus. Etenim quod productio activa consistat essentialiter in intellectione absoluta, et Paternitate verum est quod intellectio absoluta sit inadequata productio activa; sed repugnat quod intellectio absoluta sit inadequata productio activa: ergo repugnat quod productio activa consistat essentialiter in intellectione absoluta, et Paternitate. Consequentia legitimus est. Maior est evidens: quia quidquid est, sive constitutivum inadequatum est partialiter, et inadequate totum: si ergo productio activa est totum quoddam compositum essentialiter ex intellectione absoluta et Paternitate, intellectio absoluta erit partialiter et inadequate productio activa, ut patet. Minor vero praedicti syllogismi probatur applicando rationes superius adductas in me in probatis.

Prima ratio adducta numero 183 ita applicatur. Intellectio absoluta non est partialiter, et inadequate productio passiva: ergo intellectio absoluta non est partialiter, et inadequate productio activa. Antecedens admittitur ab adversariis. Consequentia vero probata a nobis supra est, et multis rationibus confirmata. Secunda ratio proposita numero 186 ita applicatur. Intellectio absoluta non distinguitur a filiatione: sed inadequata productio activa debet distingui a filiatione: ergo intellectio absoluta non est inadequata productio activa. Maior est de fide. Probatur minor: quia inadequata productio activa est vere realiter inadequatum prius ad terminum, et est id ratione cuius prium distinguitur saltem inadequate a suo termino: ergo inadequata productio activa debet distingui a filiatione. Patet consequentia: nam filiatio est terminus activae productionis, et est id a quo debet distingui principium ratione productionis activae. Et similiter applicatur contrario ibi subiuncta, quia productio activa inadequata est id ratione cuius prium producens distinguitur inadequate a termino producto: sed intellectio absoluta non distinguitur inadequate personam producentem a producta, ut patet: nam eadem intellectio absoluta est in omnibus personis Divinis per identitatem: ergo intellectio absoluta non est inadequate productio activa.

Sectio 3a.

Adversae partis fundamenta dissolvuntur.

Obiiciunt 1o. Modum pro- 194

ponendi communem Sanctorum Patrum loquutionis, quem insinuavimus numero 178. Et praesertim obiiciunt Augustinum lib. 5 de Trinitate cap. 10, ubi ait: nihil aliud est dicere, quam cogitare, et intelligere: et similiter asserit, quod spirare nihil aliud est, quam amare, seu velle. Et hunc loquendi modum passim usurpant Sancti Patres, dum asserunt Patrem Aeternum cognoscendo, et intelligendo

pducere Vbum, et silit P^em et filium amando pducere Spiritu S^tum: gᵒ pductio activa Vbi e intello stm inadequate: et pductio activa Spiritus S^ti stm inadequate e amor. Cfirmat Mag^r Godoi ex D. Tha 3ª Gentis cᵉ 11, ubi ait: e à de rone interioris Vbi, qd pcedat ab intelligente sm suum intelligere, cum sit quasi tuus intellectualis operationis; d Vbum e tus dictionis: gᵒ dictio e intello: atqui dictio e pductio activa Vbi: gᵒ pductio activa Vbi e intello.

195 Pico Stos PP n minus expsse tradidisse, qd P. Eternus generet, et pducat cognoscendo, qm qd filius cognoscendo nascat: et sic docent, qd P. et filius amando pducunt, ita docent Spiritu S^tum amando pduci. Quappt sic ex Sanctorum PP textis n deducunt adversarii pducts, pariq. cstitui p intellonem, aut p volitionem absq; ita neq. inferre debuerunt pductionis activas cstitui p intellons, aut p volitions absam. Pdicta igit testimonia intelligenda ii de pcessionibus Dis adequate sumptis, et put afferunt pducts, et cmunicats: et ita sumpte pcessions afferunt essalit, et cstive pfecta absa, ut pnotavimus n: 175. Nos vero hucusq. locuti sumus de pductionibus Divinis, seu de pcessionibus sub cptu pcio pductionis, sub quo cptu sc affert cstive pfectio relativa, sit hec relativa pfectio exigat et absolutas: gᵃ pductio in Divinis exigit nesario cmunicats.

196 Hinc e, qd dictio Paterna, ire generatio activa, qus pcise e pductio, n sit intello absa; d sola relatio Paternitatis exigens intellons absolutas: et silit spiratio activa, qus pcise e pductio n e volitio absa; d sola relatio spiratoris exigens volitions absolutas. Si vero dictions Paternas cnsideremus, qus pcise e cmunicatio, tunc sc affert intello absa, seu intelligere actuale, qd Vbo cmunicat: et silit spiratio activa, qus pcise e cmunicatio, sc affert volitions absolutas, seu velle actuale, qd Spiritui S^to cmunicat. Et in hoc sensu loqui Aug. supra adductus. Unde cstat ad arats nandq ee coq. Vel cstraens silit iernus, dictions n ee solam pducts, d et cmunicats. Et sm hunc cptus cmunicationis ee intellons fralis.

197 Obiciunt 2ᵒ. Relatio Patris ad filius supponit pducts: gᵒ pductio n cstituit p relats. Pt cra: gᵃ pductio nequit cstitui p id, qd ad ipsas subseqitur; vero pbat: gᵃ relatio Patris ad filium fundat in ipsa pducte tanq in rone fundanti, seu fundit relationis; d id qd fundat in pductione, tanq

in rone fundandi supponit productus, ut e evenys: g° relatio Patris ad filius supponit productus. Et idem fit arg^t^ de relat^e spiratoris in productionis Spiritus S^ti: nam ea relatio supponit productus tanquam rone fundandi: g° n consti-tuit p productiones.

198 Argt^s eque probat productiones passivas n constitui p relationes, ut consideranti patebit. Et hoc vitius coe e omnibus argt^is, quae ab adversariis proponunt contra statutas veritates. Neo igit, ab aliquibus distingui in quolibet prio Di virtutes productivas, productus activas, et constituentes, oppositiones, seu relatios praedicamentales ad suus terminum. Prior, et 2us conceptus sunt relationes transcendentales ad terminum; 3us vero conceptus e relatio praedicamentalis. De dictis à horis conceptibus in presenti n curamus; illa tn dicta supposita asserimus, productus debere supponere 1us conceptum; antecedere 3us; et constitui p 2um. Qua posita distinguendus e ars argumenti: relatio transcendentalis Patris ad filium supponit productus, nego ars; relatio praedicamentalis Patris ad filium supponit productus omitto ars. Itaq virtus productiva n supponit productus, sed potius illus antecedit, ut pt: neq productio ipsa supponit productus ut e evenys: nulla g° relatio transcendentalis e in Pe ad filium, quae supponat productus: ac proinde ex hoc c^e poterit productio constitui p relatios transcendentales, g^d ro intendimus.

199 Obiciunt 3°. Quaelibet productio Di e fr vitalis: g° quaelibet productio Di consistit essentialiter slm inadequate in aliquo predicato absoluto. Ans videt certus, et a nobis supra statutus n 129. Coa probat: nam qq^d e fr vitale in Deo e pratus absolutus: nihil enim fr vitale dat in Deo g^d n sit intellige-re, aut velle: si g° productio Di sit vitalis fr, n poterit consistere in solo predicato re-lativo, sed et partialiter in absoluto, vidt in intellone, aut volitione. Sed huius ar-gumenti duplicem hes solutos a n° 129. Ex ibi dictis colligit processiones Di esse fr, et constitutive vitales; productiones vero Di n ee constitutive vitales; sed ad summus connexi-ve, et p exigentias formalem vitae.

200 Obiciunt 4°. Verbum Dum procedit p intellus, et Spiritus S^tus proce-dit p voluntatis: g° productio Verbi Dni e slm inadequate intellio; et productio Spi-ritus S^ti e slm inadequate volitio. Ans ab oibus fere theologis admittit contra Du-randus. Coa vero probat: g° ut Verbum procedat p intellus n sufficit g^d productio Verbi exigat, aut supponat intellones, et sibi ut Spiritus S^tus procedat p voatem n sufficit, g^d productio illius exigat, aut supponat volitios: hoc enim e procedere p

aliqd exigens intelly et voats; n vero e pcedere p ipsum intelly, aut voats:
go pductio tbi tm debet ee slm inadequate intello fraly, et pductio spiritus st.
debet ee slm inadequate fraly volitio. Dfrat: go n pot dari tbum, cuius
pductio n sit fr locutio: tbum em e essalit trus locutionis, et debet essa-
lit p locutionis pduci: go pductio tbi e fr de linea intelligendi, ac-
inde fr stitut p intellonis, quae sola e in Deo de linea intelligendi.

201 Argtum ofundit

pcessiones cum pducte, quas nessario diguendas ee sepe notavimus. Deo pcessio
anti, nando cog. Ad illius pbats omitto ans, et no cog: go pcessiones DC dego
stat ee p intelly et voats n so exigunt; d et stituunt essalit p intellonis
et volitionis. Ceterum cum pductes DC neq sint p intelly, neq p voats fr
stive, n opus e, qd stituant fr p intellonis, aut p volitionis; d satis e, q
illas exigant. Ad sfraones no ans: qa tbus so exigit, qd ex vi frali sue pcessio-
nis smunicet illi intello, et qd vi sue pductionis evadat trus exigens fr intello-
nis; ad hoc a n reqr, qd pductio ipsa tbi sit fr locutio, aut intelo; d satis e,
qd pcessio tbi adequate sumpta sit locutio, et stituat essalit p intellonis.

202 Instant. Peri-

se ablata intellone n maneret pductio activa tbi: go pductio activa tbi stituit
p intellonis. Pt coa ex prisi vere metphe: pbat ans; qa perisse ablata intellone, nihil
maneret in Deo ptinens ad vits intellectuals; d pductio activa tbi ptinet ad vitam
intellectuals: go perisse ablata intellone, n maneret pductio activa tbi. Deo nan-
do ans: qa pductio activa tbi so e aliqd relativus; qd n aufert ex perissa abla-
tione intellonis abse. Ad illius pbats disguo mars: perisse ablata intellone, nihil
maneret ptinens stive ad vits intellectuals, omitto mars; nihil maneret pti-
nens ad vits intellectuals snexive, et p exigentis frals, no mars. Et sitit dco
e mir: pductio activa tbi ptinet snexive, et p exigentis frals ad vits intelle-
ctuals, sdo mirs; ptinet stive ad vits intellectuals abram, no mirs.

203 Notandus vero e,

qd in pdicta hypothesi n daret tbus, n qa desiceret pductio activa tbi; d qo
desiceret smunicatio intellonis requisita nessario ad exs tbi Di. Ceterus in pdi-
cto casu daret relatio pducta peterus stituere tbum, seu exigens essalit sibi
smunicari intellonis. Ita si perisse pduceret unio cognionis cum intellu cre-
ato, n daret cognoscens, qa requit intellus cognoscere vi solius unionis;

daret tn aliquid exalit exigens cognionem, velit unio illa oino necessaria ad ex9 cognoscentis, sive ut existeret cognoscens simplicit. Et quidem sicut adversarii dicunt in predicta hypothesi adhuc manere productus passivus tri, qm in solo relativo consistunt: ita et nos asserimus, et quidem coent, manere et productus activus, qm in solo relativo constitutus ee defendimus.

Sect. 4.

Decessio quis communicatio consistit exalit in solo absto.

204 Haec e altera me resolutionis ps, in qua iam sc loquimur de primo ipsa communicationis reperto in processionibus Divinis, unde asserimus, communicatus D9 Trinitatis ut formalem se afferre constitutive et exalit predictus absq, velit pratis communicabile, seu communicativus. Ig communicatio activa Patris ru filii e fr intello D. absa praexistens in Pe, ut poterit se communicare, et identificari cum producto tro in filio; communicatio a passiva e eadem intello ut se hens ex pte tri, et ut iam existens p identitatem in tro producto. Et uniformiter communicatio activa Patris, et filii ru Spiritus Sti e fr volitio D. praexistens in Pe, et in filio ut poterit se communicare, et identificari cu Spiritu Sto; communicatio vero passiva e eadem volitio ut se tenens ex pte tri, et ut iam existens p identitatem in Spiritu Sto.

209 Pbat 1o haec sola communicatio activa debet here oimodam identitatem realem cum prio fr communicativo: d prius fr communicativus e sola perfectio absa. ig communicatio activa e sola perfectio absa. Syllogismus rectus e. Mar pbari debet illis rationibus, quibus a no 194 pbavimus, productus activus here oimodam identitatem realem cu prio producente: go sicut perfectio prii productivi in Divinis petit secum identificare productus actualem activus: ita perfectio prii fr communicativi in Divinis petit secum identificare communicatus actualem activus. Mir vero syllogismi pbat: go prium fr communicativus e quod praexistens in una psona se communicat p identitatem psonae productae; d sola perfectio absa praexistens in una psona communicat p identitatem psonae productae, ut pt: go nihil relativus unius psonae identificat cum alia psona: go sola perfectio absoluta e prius fr communicativus. Et idem fit argtus de communicatione passiva, quae debet here oimodam identitatem realem cu tro communicato.

206 Pbat 2o. Communicatio passiva n includit aliqm perfectus relativus; d so. absq: go communicatio

activa n includit aliqm pfects relativq; d so absq: ac proinde oq communicatio Dia so affert solive pfectem absolutq. Anq pbandq e ex dictis a nº 183: nq sit processio, qua pductio passiva e qd relativq, qº qqd intra pducit e qd relativq: ita processio, qua communicatio passiva debet ee qd absolutq, qº qqd communicat tro, et in illo n pducit, e qd absolutq. Coa vero pbat 1º a paritate. 2º qa communicatio activa fralis n debet distingui realit a communicate frali passiva: d passiva e qd absolutq: qº et activa. Pbat mar. qa communicatio fralis activa n e relatio pducentis et pducti: qº n e ids communicare, et pducere: st n e ids communicari et pduci: d in Divinis n dat distinctio realis, nisi ubi dat relatio pducentis et pducti: qº n dat distinctio realis int communicats frals activq, et passivq

207 Pbat adhuc 3: qº communicatio fralis so trat ad id, qd coicat: qº communicatio fralis n sistit p aliqd relativq: d pcise p absolutq. Anq mihi certissimq e; qº communicatio fralis so e ro fralis communicandi id, qd communicat; ac pinde fr trat soly ad id qd communicat. Coa vero pbat: qº communicatio fralis debet ee de linea illius qd fr coicat; d id qd fr coicat e so de linea absoluta: qº communicatio fralis debet ee so de linea abso, et n sistere p aliqd de linea relativa. Mar pbat; qa pductio fralis debet ee de linea illius, qd fr pducit ut abunde stat ex dictis a nº 182: qº communicatio fralis debet ee de linea illius qd fr communicat. Hec coa n mihi incoerenter nari pot: qº sicut se het pductio ad trq, qui pducit: ita se het communicatio ad trum, qui communicat. Etenim st inconveniens e, qd trq pductq sit pfectio relativa, et eius pductio sit pfectio absoluta: ita inconveniens e qd trq communicatq sit pfectio abso, et eius communicatio sit pfectio relativa.

208 Dices tn: qa 1º communicatio Dia e ro illa fralis, qua Pr vg dat et coicat Filio pfects in Pe pluspontq; d ro fralis qua Pr dat, seu communicat Filio pfects in Pe pluspontq e aliqd relativq: qº communicatio Dia e aliqd relativq. Mar videt evens; qº si n intelligit ro fralis, qua Pr dat, n intelligit Pr dare, seu communicare suq pfects. Pbat mir, qº ro fralis, qua pater dat pfects in se pluspontq, e pductio activa; d pductio activa e aliqd relativq: qº etta. Pbat hec mar: qº Pr ut

principium dat perfect. in se praesupponentis: ergo ratio formalis dandi perfect. in se praesupponentis constituit per perfect. ut producentis, atque inde constituit per activam productionem. Confirmatur: ergo ratio formalis qua Verbum humanum communicat, et dat filio, suam naturam specificam constituit per productionem: ergo idem dicendum de ratione formali per quam Pater Divinus dat, et communicat filio suam naturam numericam.

209 Respondeo distinguendo

maiorem: communicatio divina est ratio formalis illa, qua Pater dat, seu communicat per filio perfect. in se praesupponentis, concedo maiorem; qua Pater dat, seu communicat productive, et quasi efficienter, nego maiorem. Similiter distinguo minorem: distinguo ratio formalis, qua Pater dat, seu communicat productive, et quasi efficienter filio perfect. praesupponentis, est aliquid relativum, omitto; qua Pater dat, seu communicat per filio perfect. praesupponentis est aliquid relativum, nego minorem. Eadem distinctio adhibenda est reliquis argumentis propositis. Ad confirmationem nandus est, si loquatur de communicatione formali solum quoad regressum ad constitutivum essentiale illius. Itaque communicatio potest sumi efficienter, vel formaliter. Communicatio efficienter sumpta est productio, seu ratio formalis producendi communicationes. Si vero communicatio sumatur pro ipsa perfectione communicata praexistens in alio; quamvis non tamen illa perfectio sit productiva, aut ratio ipsa producat, sed potius sit impotens ad producendum. Ita communicatio effectiva caloris est productio ipsius caloris communicati; communicatio a formali est ipse calor ut praexistens in ea, sed constituens effectum, videlicet calidum. Itaque relatio procedit de communicatione formali Dei Trinitatis; non vero de communicatione productiva, et quasi efficienti.

210 Dices

2°. communicatio formalis passiva constituitur per aliquid relativum: ergo et communicatio formalis activa. Consequentia apud nos legitima est, ut constat ex 2° membro probatae. Antecedens probatur: quia communicatio formalis passiva consistit in identitate absoluti cum relativo: sed identitas absoluti cum relativo constituitur per aliquid relativum: ergo communicatio formalis passiva constituitur per aliquid relativum. Maior constat ex ipsa explicatione communicationis formalis, quam nos ipsi tradimus n. 204. Minor vero probatur: quia identitas absoluti cum relativo constituitur per ipsum absolutum, et relativum: nam quaelibet identitas consistit essentialiter in utroque extremo identificato: ergo identitas absoluti cum relativo constituitur per relativum, atque inde et communicatio passiva formalis constituitur per relativum perfect.

211 Respondeo nandus argumentum ad

huius probationem distinguendo maiorem. communicatio formalis passiva consistit in identitate absoluti cum relativo, quatenus haec identitas affert ex parte absoluti, concedo maiorem; quatenus id, quod haec identitas affert ex parte relativi, nego maiorem. Deinde distinguo minorem: identitas absoluti cum relativo quatenus affert ex parte absoluti constituitur per aliquid relativum, nego minorem; quatenus affert ex parte relativi, concedo

miss. Unde constat ad alias argumenti propones. Itaque sicut diversitas ex absoluto et relativo e quoda virtualiter compositis ex entitatibus utri utrique dictis: ita identitas abs^a cum relativo consurgit ex duplici identitate utri propria: nam intellectio abs^a vel se ipsa identificat cum filiatione, et filiatio seipsa identificat cum intellectione abs^a. Id igitur: quod hec identitas afficit ex parte prati abs^i e communicatio prati passiva: illud vero, quod hec identitas afficit ex parte prati relativi non e communicatio, o productio prati passiva: quia se prati absoluti communicat tantum; prati vero relativi, ut identificet cum absoluto non communicat tantum, o producit; et quasi effective communicat.

sect. 4

Deducit constitutio processionum Divinarum.

212 Ex omnibus dictis satis perspicue deducitur tertia resolutio, in qua asserendo nobis e, processiones Divinas adaequate sumptas constitui essentialiter per abs^a, et relativas perfectiones. Probatur: quia processio Divina essentialiter constituitur per productionem, et per communicationem: sed productio in Divinis constituitur per prati relativum, et communicatio per prati absolutum: ergo processio Divina essentialiter constituitur per relativum, et per absolutum prati. Major constat ex n° 175: cum enim persona procedens essentialiter constituatur per aliquid productum, et per aliquid communicatum, eius processio constitui et debet ex producto, et ex communicato. Minoris 1° pars probata manet a n° 183. Altera pars illius minoris constat a n° 204. Unde manifesta e conclusio.

213 Probatur hec doctrina ex authoritate sanctorum PP, qui non possunt in concordiam adduci, nisi processiones Divinas constituamus tum relativa, tum abs^a perfectione. Etenim sancti PP citati n° 179 asserunt, personas Divinas processionibus, seu originibus distingui. Hoc autem nequit ee verum, nisi processio afferat constitutive prati relativum: nam persone Divine se distinguuntur rone prati relativi; identificant vero quoad omnia absoluta. Insuper per eosdem accipiunt ee Patrem, et ee genitorem: ee filium, et ee genitum; o ee Patrem, et ee filium afferunt essentialiter aliquid relativum, rone cuius Pater distinguitur a filio: ergo ee genitorem, et ee genitum afferunt essentialiter aliquid relativum. Cum ergo ee genitorem sit processio activa; et ee genitum sit processio passiva, he processiones constituende sunt per aliquid relativum. Preterea testimonia indicata n. 178 aperte demonstrant dictiones Divinas includere intellectiones, spirationes quoque includere amorem; dictio autem, et spiratio sunt processiones Divine: ergo processiones Divine ex mente sanctorum PP doctrina constitui debent ex perfectionibus absolutis velut intellectione, et volitione. Et

214 Probatur 2°: quia processiones Divine sunt actus notionales immanentes, vitales

et principium ad intelligentiam, et voluntatem, ut constat decursu disputationis, et ex communi sensu, et receptissima Theologorum locutione. Ergo processiones Dei constituuntur ex parte relativo, et absoluto. Probatur consequentia: nam quod non est relativum in Deo non est notionale: nihil enim absolutum potest esse proprium alicuius personae Dei, siquidem omnia absoluta sunt omnibus personis divinis communia. Deinde quod non est absolutum non est formaliter vitale, neque principium essentiale ad intellectum, et voluntatem: nihil enim relativum est formaliter vitale in Deo, ut diximus n. 130. Cum ergo processiones Dei debeant esse notiones, et aliequi vitales formaliter, et de linea formali intellectiva, et volitiva necesse est, constituuntur essentialiter ex parte relativo, et absoluto tanquam ex constitutivis partialibus ex quibus surgat adequata processio tum activa, tum passiva. Neque contra hanc doctrinam aliquid occurrit, quod iam supra a nobis solutum non sit.

Quaestio 3a

Utrum in Deo detur potentia physica ad intra productiva?

Sect. 1a

Affirmativa proponitur, exponitur, et probatur.

215 Egimus in praecedentibus de ipsa ratione formali producendi, seu procedendi unius personae ab alia; deinceps agendum nobis erit de extremis circa quae versatur processio, videlicet de principio, et de termino processionum, seu productionum Dei. Et inprimis inquirimus, an detur potentia physica, et realis in persona producente rei productae aut rei productionis passivae, quae cum ipsa persona producta identificatur ut constat ex dictis a n. 194. Quae difficultas magna ex parte est de voce: nam quoad rem attinet, certum est Filium Dei esse vere, et physice productum a Patre, atque inde Patrem esse principium, seu virtutem physice, et realiter productivam Filii. Et similiter est omnino certum, quod Spiritus Sanctus physice et vere producitur a Patre et Filio, et ideo dari in Patre, et Filio principium seu virtutem physice productivam Spiritus Sancti. Quaestio tamen ad pleniorem difficultatis supponit id quod constat ex dictis a n. 192, videlicet quod principium productivum in divinis non distinguatur vere ab ipsa productione activa, inde oritur de nomine contentio, an videlicet principium, quod non distinguitur vere ab ipsa ratione formali producendi appellari debeat potentia physica, et realis?

216 Negavit Aureolus in 1o distinctione 7 parte 1a art. 2o asserens, in Deo nullam dari potentiam physicam ad intra productivam, hoc est, productivam alicuius termini Dei; sed solum dari quamdam non repugnantiam, seu potentiam logicam ad producendum. Aureolum asseruerunt aliqui moderni, et novissime Pater Herrera quaestione 5 de Trinitate sect. 1a. Communis vero Scholasticorum sententia admittit in Deo veram, et realem potentiam physicam ad intra productivam. Ita Magister in 1o distinctione 7a. D. Thomas 1a parte quaestione 41 art 4

Et P. Suarez lib 6 de Trinit.e c 9, et ex his reliqui fere om. Hanc

snam n. so ut verg, d ut omno certam amplectunt graves Theol.i, quorint

P. Molina in hac q.e 41 art 4 asserit snam oppositam n. so ee singularem

in re adeo gravi; d et varum sonarum sacre scripture, Cons. et roni. Qd

si res tota ad voces devolvat, n e cur sanctorum Patrium, et coem Theologorum

loquendi modos deseramus. Quapropter

217 Nra scdo e. Dat in Deo poa phica, et realis ad intra productiva. Pbat 1o ex Conc. Lugdunensi, et Florentino docentibus, in Deo

dari, prium generandi, et spirandi; qd prium reale e, et n. p sola poam

logam, seu n. repugnantiam terminorum: go debet ee prium p poam phicam. Qd

pcertim colligit ex ultima sess. Florentini, ubi dr: credimus Patris et Filii unam

ee coem potestatem producendi spiritus Sctum: que quidem potestas, seu poa debet ee rea

lis, et phica, p qm Pr et Filius phice et realit producunt spiritus Stum. Idemq. dam

e de potestate seu poa Patris ad producendum Filium. Plura in hanc rem testimo

nia ex sacra scriptura et Stis Patribus afferunt a Pes Montoia disp.e 99 sect

1a.

218 Pbat 2o rone: qa in Deo dat virtus phica, et realis ad intra productiva: go in

Deo dat poa phica, et realis ad intra productiva. Ans pbat efficacit: qa in Deo da

t tri rtr et phice producti, nempe relatio filiationis, et relatio spirationis passive, ut

e de fide: d qq.d phice, et rtr producit, producit ab aliqua virtute phice, et rtr

productiva; ut e evens: qa sicut productum nequit dari, neq intelligi sine producente

ita productus phice, et rtr nequit dari, neq intelligi sine productivo phice, et rtr.

go in Deo dat virtus phica et realis productiva trorum Divinorum, ac proinde ad intra

productiva. Coa vero 1i enthimematis pbat: qa virtus phica et realis productiva tri

dsti rtr e poa phica et realis ad producendum tals trum. Ideo em Ds het poam phi

cam ad producendum creaturas, qa het virtutem phice, et realit productivam creaturarum.

go si in Deo dat virtus phica, et realis productiva tri dsti rtr, et Divini, dat

et poa phica ad producendum tals trum Ds, seu ad producendum ad intra.

219 Pbat, et explicat:

qa in Deo dat prius rtr producens Filius, et prium rtr producens spiritus Stum: g

in Deo dat aliqd vi cuius hoc prium rtr producat Filium, et spiritus Stum. Ans constat

ex fide. qa Filius Ds rtr producit ab aliquo prio Divino: et similit spiritus Sctus rtr

producit ab aliquo prio Divino. Coa vero e evens: nam prium rtr producens

debet hre aliq vi cuius rtr pducat. Modo sic: id, vi cuius prium rtr pducit, e vis, seu poa realis pductiva: d in Deo dat aliqd, vi cuius rtr pducat ad intra: go dat in Deo vis, seu poa realis ad intra pductiva. Mar ex ipsis tris distare videt: qa nihil aliud intelligimus p vim, et poam realem pductivs, nisi illud vi cuius prium rtr pducit, aut post pducere.

220 Rent, poam phicq affer re essalit dystincts reals ab ipsa rone frali pducendi, sive a sua actualitate. sed 1o e l: qa prium rtr pduceris, et virtus realis pductiva n petit essalit eam distinctions reals a sua actualitate: go neqd poa phica pductiva tals dystem petit. Cur em plus requirendis e ad poam reals, et phicq; q m ad virtuts reals pductivs, et ad pris phice, et rtr pduceris? 2a 2o: go lt Ds p acts secs realit identificats pducat creaturis, ut graves Theoli docent cum Pe Valentia in 19 ptem qe 29 puncto 1o, videt qd deducum ex Do Tha 1o pte qe 45 art 1o. Adhuc in ore sua Ds het poam phicq, et realit pductivs creaturarum: go poa phica n petit essalit dysts reals a sua actualitate. 3a 3o: qa virtus pductiva in Deo dysquit rtr a pducte passiva, que e actualitas illius virtutis; lt n dysquat rtr a pduct activa: go illa virtus pductiva in Deo erit poa phica ru pductions passive: lt n sit poa phica ru active pductions.

221. Colligit 1o, dari in Deo poa phicq pductivs ru relations pductarum. Ro e: qa poa phica pductiva dat ru illius tri, qui rtr pducit, et dysquit rtr a suo pductivo: d relationes Dl pducte pducunt rtr, et disquunt rtr a suo prio pductivo: go dat in Deo poa phica pductiva ru relations pductarum. Idemqd dm e de prons pductis.

222 Colligit 2o, dari in Deo poam phicq pductivs ru pductions passivarum. Ro e: qa pductiones passive st ipse relationes pducte, seu tri, qui pduci dicunt p illas: d dat in Deo poa phica pductiva ru relations pductarum, seu trorum qui dicunt pduci p passivas pductions: go dat in Deo poa phica pductiva ru pductions passivarum. Mar pbata e a n 192. Mir a sstat ex no pxime anti.

223 Colligit 3o, n dari in Deo poa phicq pductivs ru pductions activarum. Ro e: qa poa phica pductiva debet ee ad trum phice, et rtr ab illa dysts ad quem rtr referat: d pductiones active in Deo n disquunt rtr a prijs illarum, ut sepe diximus: go n dat in Deo poa phica pductiva ru pductions activarum. Sfrat: qa n pot dari poa phica pductiva ru pfects phice

improductarum; sed productiones activæ sunt perfectiones physice improductæ: ergo non potest dari potentia physica productiva productionum activarum: maior est evidens: quia quidquid in Deo improductum est, est et improducibile. Probatur minor: quia productiones activæ sunt relatio Paternitatis, et relatio spiratoris; sed relatio Paternitatis, et relatio spiratoris sunt perfectiones physice improductæ: nam utraque reperitur in Patre per identitatem: quidquid autem in Patre est per identitatem est improducibile: ergo etc. Et in hunc sensum intelligendus est sanctus Thomas hic quæstione 25 articulo 1 ad 3 ubi ait: in Deo salvatur ratio potentiæ quantum ad hoc quod est principium effectus, non autem quantum ad hoc, quod est principium actionis.

224 Rogas, an saltem ratione nostra debeat in Deo admitti potentia physica productiva activarum productionum? respondeo negative, et probo: quia ratione nostra non debet poni in Deo aliquid præcisum, quod in Deo non reperiatur, et supponatur: sed in Deo non reperitur, neque supponitur potentia physica productiva productionum activarum productionum, ut constat ex numero antecedenti: ergo ratione nostra non debet poni in Deo potentia physica productiva productionum activarum productionum. Probatur maior: quia intellectus, seu ratio nostra non ponit in obiecto præcisa; sed solum distinguit, seu denotat distinctione mentali ea præcisa, quæ realiter erant in obiecto identificata. Explicatur: In Deo non datur realiter potentia physica productionum activarum productionum: ergo neque talis potentia datur formaliter, aut ratione nostra. Probatur consequentia: quia ratio nostra non potest, nisi fingendo identificare cum obiecto præcisa illi repugnantia; sed solum præcisis identificatis in obiecto vere existentibus addit distinctionem mentalem. Ideo in Deo non distinguimus formaliter conceptus animalis, et conceptus rationalis, sicut distinguimus in homine: quia realiter in Deo non reperiuntur realiter præcisa animalis; sicut reperiuntur in homine.

Sectio 2.

Argumenta proponuntur, et diluuntur.

225 Obiicies 1o In Deo non datur potentia physica, quæ possit producere filium: neque potentia physica, quæ possit producere spiritum sanctum: ergo nulla datur in Deo potentia physica ad intra productiva. Probatur consequens, et probatur antecedens: quia in Deo non datur potentia physica, quæ possit esse Pater: sed potentia quæ potest esse Pater, est potentia, quæ potest producere filium: ergo in Deo non datur potentia physica, quæ possit producere filium. Probatur maior constat: quia Pater non potest produci, ac proinde nulla est vera potentia physica, quæ possit esse Pater. Minor vero probatur: quia Deum esse Patrem est formalissime, quod habeat, seu producat filium: ergo quod Deus possit esse Pater est formalissime, quod possit habere, seu producere filium. Sed Deus non potest esse Pater per aliquam potentiam physicam: ergo Deus non potest producere filium per aliquam potentiam physicam. Probatur: quia Pater non habet potentiam

phicq ut sit Pr: g.o neq het poq phicq, ut producat filium. Pbat cons: g.o ids p c, q.d Ds sit Pr, et q.d producat filium. Idemq argty sit de spiratore, seu de poa spirativa.

226 Argty manifestq het retorsionq in Ompoa Do, seu virtute ad extra productiva; qm oes Theoli fatent ee poq phicq, et realr productivq creaturarq; adhuc tn Ds n het poam phicq, ut sit Ompoens: nam Ompoa e improducibilis, acpinde nulla e poa phica, qua Ds posit ee Ompoens: g.o lt nulla sit poa phica qua Ds posit ee Pr, g.o Pr e improducibilis, adhuc admittenda e poa phica ad producendu filium. Reo igit. nando ans. Ad illius pbatq disquo mar: in Deo n dat poa phica ru Patris, qua posit ee Pr, cdo mar; n dat poa phica ru filij, qua posit ee Pr, ne mar. Eadem distie admittende si alie argtis pponeq. Itaq eadq poa, qua Pr pot ee pater e et poa, qua Pr pot producere filium; caeterq talis poa e phica ru filij, a quo distingt rtr, et qui phice p illam producit; e a poa Logca, seu mera n repugnantia ru Patris, qui dicitur essalit p illq poq. Ad ostraonq dic, poam Dam ut sit Pr ee Logq ru Pis; et ee phicq ru filij ppt rone insinuatq.

227 Obiicit 2o In filio n dat poa phica passiva: g.o in Pe n dat poa phica activa. Et sicut in Spiritu Sto n dat poa phica passiva: g.o neq in Pe, et filio dat poa phica activa. Cons e evidens: g.o poa activa, et passiva si correlativa: utraq g.o l nulla debet admitti in Deo. Ans vero pbat: g.o poa phica passiva e essalit imperfecta: affert em indrig, et pplitatq receptionis; que oia penitus removenda si a Deo. Pbat: nam quelibet ro poe phice affert essalit imperfectionq: g.o relegenda e a Deo. Pbat ans: g.o ro poe phice excludit oceptum actus puri: d qq.d excludit ee actum purq, e essalit imperfectq: g.o ro poe phice e essalit imperfecta. Pbat mar: g.o poa phica excludit identitatq cum actu sue Linee: d poa excluderis identitatq cum actu sue Linee excludit ee actq purum: nq actus purq n ponit ex poa, et actu distictq: g.o ro poe phice excludit oceptq actus puri.

228 Argty hoc solvit sufficient ex notate pmissa no 190: g.o sicut admittimus in Deo cum coi sna Theologorum generoneq, seu productioneq activas, et passivas absq imperfectionibus &c, et effectus ita admittende si poa activa, et passiva seclusis imperfectionibus recipiendi, et indrie. E g.o vocalis obiectio, que sicut

in usurpat.e illorum nominum activa, et passiva. Quapropter dd.me ans argt.i in p.rio n dat poa phica passiva, q.uis poa passiva significat receptionis pot indiciq ad existendum, ?do ans; q.uis poa passiva significat p.cise producibilitatem, aut trum vere producibilem, no ans. Itaq in Deo dat virtus, seu poa phica productiva, dat et trus phice productus, et producibilis; quae duo sunt correlativa, et nulla involvunt imperfectionem. Unde ad confirmationem nanciscitur e ans. Ad illius probationem no mars. Ad huius probationem nanda et e mar: q.o poa phica ad intra productiva so excludit identitatem cum tro producto; n vero excludit identitatem cum productione activa, quae e actus poe productive. Imo neq poa ad extra productiva excludit identitatem cum rone formali producendi, ?d so cum tro producto.

229 Obiicit 3.o Poa phica dicit in suo cptu ee actum 1.um phicum: ?d in P.e n dat actus 1.us phicus producendi filium: neq in P.e et filio dat actus 1.us phicus producendi spiritus s.ti: g.o neq in P.e dat poa phica rue filii; neq in P.e et filio poa phica rue spiritus s.ti. Mar ex ipsis trs patet; nihil enim intelligimus nunc actus 1.i phicus, nisi poam phice completam ad operandum. Min probat: nam actus 1.us phicus debet rtr distingui ab actu 2.o rue cuius dr actus 1.us: ?d in P.e n dat actus 2.us realiter distinctus ab actu 1.o siquidem P.r identificat rtr cum sua productione, seu cum actu 2.o producendi: g.o in P.e n dat actus 1.us phicus producendi filium. Confirmat: nam poa phice operativa debet ee phice prior, qm principium operationis: ?d in P.e n e phice prius pone producere, qm principium actu producere: g.o in P.e n dat poa phice operativa. Probat mar: q.o ea rone qua e poa, debet precedere ad suum actum: g.o si phice, et rtr det poa operativa talis poa debet phice, et rtr precedere suum actum, acproinde debet ee prior, qm principium operationis. Ita obiicit Herrera supra citatus.

230 Reo dd mars: poa phica dicit in suo cptu ee actus 1.us phicus rue illius tri, rue cuius e poa phica, ?do mars; rue illius tri, rue cuius n e poa phica, no mars. Deinde distinguo mins: in P.e n dat actus 1.us phicus producendi active filium, ?do mins; n dat actus 1.us phicus producendi passive filium, no mins, et conseq. Ad probationem illius mins nanda e mar: q.o sicut n quaelibet poa phica talis dr rue productionis: ita n quilibet actus 1.us phicus talis dr rue productionis; sufficit enim q.d sit actus 1.us phicus rue tri producti. Itaq principium phice productivum aliquando producit per causalitatem, seu rones formales rtr distinctas, ut de facto contingit in causis creatis, et tunc tale principium e poa phica, et actus 1.us

phicus n. so ru tri pducti, ꝺ et ru pductionis, seu causalitatis. Aliqdo vero prius phice pductivus pducit p causalitatis seu p rones fralis a se indistinctas rtr, ut stingit in prinii Divinis ad intra pductivis, et pot et stingere in aliquo prio creato. Tunc igit tale prius n e poa phica, neqꝫ actus l'us phicus ru ipsius pductionis, seu causalitatis, ꝺ so ru tri pducti.

231 Ad ꝫfrationem diquo mars: poa phice operativa causalitatis, seu ronis fralis debet ee phice prior, qm ipsius met operari, ꝫdo mars; poa phice operativa solius tri pducti debet ee phice prior, qm ipsius met operari, no mars. Cum gᵒ in Deo n det poa phice operativa ronis fralis pducendi active; ꝺ so tri pducti, et ronis fralis pducendi passive, ideo dat in Deo poa phice prior tro pducto: n vero poa phice prior ipsa pductione activa. Ubi advertendus e, so a nobis admitti in Deo prioritatis phicꝫ originis, et a quo ꝫvenientꝫ necessario, et inevitabilit prio phice pductivo ru tri pducti; aliꝫ a prioritatꝫ phicꝫ temporis, aut nꝫ oino excludendꝫ ii a Deo, utpote in suo ꝫptu afferentꝫ imperfectꝫ.

232 Explicat solutio: pductio indistincta a poa pductiva, vg actio creativa, quꝫ in multoris sna identificat cum volite Dᵒ, et coent cum Oipoa: talis inquam pductio n e phice posterior virtute pductiva: qᵃ nihil e phice posterius se ipso ut patet. Illa gᵒ virtus pductiva n e phice prior sua causalitate, gᵒ n e pductiva illius causalitatis secum identificatꝫ: qua ꝑt prioritas in illa virtute so reperit ꝫparative ad trum pductis rtr p ipsam. Qd ab oibus dm e in ea poli creata, quꝫ secum identificaret causalitatꝫ suam, seu ronem fralem pducendi. Idem oino asserimus de virtute Patris ad intra pductiva: nam cum ea virtus identificet rtr cum pductꝫ activa, n pot ee operativa talis pductionis, acꝫinde n pot ee phice prior ꝫparative ad pductionꝫ activꝫ.

233 Obicit 1ᵒ impugnando pcedentꝫ solutꝫ. Implicat qᵈ actus 2ᵘˢ pducendi sit poa phica: ꝺ qlibet prius ad intra pductivus e actus 2ᵘˢ pducendi: gᵒ nullus prius ad intra pductivus e poa phica. Pbat mar: qᵃ implicat, qᵈ ro fralis pducendi sit poa phica: ꝺ actus 2ᵘˢ pducendi e ro fralis pducendi: gᵒ implicat, qᵈ actus 2ᵘˢ pducendi sit poa phica. Pbat ꝫꝫ mar: nam ideo actio creata n e poa phica, qᵃ e ro fralis pducendi trum; et si trus pductus sit distinctus rtr ab actione: gᵒ implicat qᵈ ro fralis pducendi sit poa phica. Cum gᵒ qlibet prium ad intra pductivus sit ro fralis pducendi, nullus poterit ee phica poa, et si distinguat rtr a tro pducto. Ꝫfrat: qᵃ unio phica n e poa phica ad uniendus, eo qᵈ sit ro fralis uniendi: ꝺ prium ad intra pductivus e ro fralis pducendi:

gº priⁿ ad intra productivⁿ n. e. pota phica ad producendⁿ

234 Reo nando mars. Ad pbats iterⁿ no mars. Ad huiⁿ pbats no ans: nam qᵈ actio creata n sit ca, seu pota phica n provenit ex eo qᵈ sit ro fraliⁿ, seu actuⁿ 2ᵘˢ producendi; ꝺ ex eo qᵈ n sit virtuⁿ productiva ut supponimuⁿ; qᵈ si actio aliqua creata eet rtr productiva virtuⁿ, ut de poti admittimuⁿ, taliⁿ actio eet pota phica ru tri p illam producti rtr. Ad 3ᵃᵐ raonem reo, exᵒ illo unioniⁿ utiqᵉ pbari, qᵈ prium ad intra productivⁿ n sit pota phica ru productioniⁿ activæ, quæ cum eo prio identificat rtr: st unio n e ca phica uniendi, qᵃ unire e ipsa unio. Cum à truⁿ productuⁿ in Diviniⁿ n sit productivⁿ priⁿ, poterit dari pota phica rutaliⁿ tri. Itaqᵉ qᵈ unio n sit pota phica ideo e, qᵃ nihil dat, qᵈ ab ipsa phice producat: nam unio se ipsa n producit, neque producit aliqᵈ extremⁿ p ipsam unitⁿ. Quapropt nanda e mar praoniⁿ propt illa causalis: verum quippe e, qᵈ unio n. e pota phica, falsum tn e, qᵈ id oriat ex eo, qᵈ sit actuⁿ 2ᵘˢ uniendi.

235 Obiicit 9 et ultimo. Admissa in Deo pota phica debet admitti actuⁿ 2ᵘˢ distⁿ slm p intellⁿ a tali pota phica: ꝺ admitti n pot actuⁿ 2ᵘˢ distⁿ p intellⁿ a pota phica: gº admitti n debet pota phica in Deo. Mar patet: gº pota phica, et actuⁿ 2ᵘˢ illiuⁿ n e fr idem; quantumvⁿ rtr identificent: gº posse producere fr distinguit ab actu producere. Mir vero pbat 1º: qᵃ truⁿ productuⁿ n penderet a virtute sui productiva; ꝺ so ab illo actu 2º: nq taliⁿ actuⁿ 2ᵘˢ n penderet rtr a virtute: truⁿ gº productuⁿ in Diviniⁿ neqᵉ rone sui, neqᵉ rone productioniⁿ penderet a virtute productiva. Pbat 2º illa mir: gº pota phica in Deo n e rone nra productiva sui actuⁿ 2ⁱ ut a nobⁿ pbatⁿ e nº 224: ꝺ si distingueret p intellⁿ pota phica ab actu 2º eet pota rone nra productiva actuⁿ secundi: gº n dat in Deo pota phica dista p intellum ab actu 2º. Pbat hæc mir: gº eo ipso qᵈ pota productiva distinguat p intellⁿ a producte actuali, intelligit ut productiva actualⁿ productioⁿ: gº si pota distingueret p intellⁿ ab actu 2º, eet pota rone nra productiva actuⁿ 2ⁱ.

236 Reo omissa mari, nando mirs. Ad 1ᵃᵐ illiuⁿ pbationⁿ dm e, truⁿ in Diviniⁿ rtr pendere immte a suo prio, qᵃ int priⁿ et trum nulla mediat actio, seu causalitaⁿ dista rtr. Supposita vero productione dista p intellⁿ a prio, truⁿ fr, et rone nra pendet immte a producte actuali, mediate à pendet rone nra a prio; gº pendet immte à productione, quæ productio pendet immte et rone a prio. Ad 2ᵃᵐ pbats miriⁿ concessa mari, nanda e mir. Ad illiuⁿ pbats distinguo ans: eo ipso qᵈ pota productiva distinguat p intellⁿ a productione

pducibili, intelligit ut productiva productionis, sed ans; eo ipso q^d pa productiva distinguat p intelly a productione improducibili, intelligit ut productiva productionis, no ans. Itaq si semel supponimus, productionis ee stir improducibilis nequit intelligi ut producta ne q^d ut producibilis, ac inde nequit intelligi pa phica ut productiva talis productionis; nisi velimus fingere omo. Cum g^o productio activa in Divinis supponat improducibilis, nequit absq fictione intelligi pa phica D^o ut productiva productionis activae.

Q^o. 4^a.

Utrum prium quo in Divinis instituat p absolutis
I p relativis pratis?

Sect. 1^a.

Theologorum placita refert.

237 Haec e ex celebrioribus huius controversijs, et quae saepissime publicis congressibus exponit tum ppt rei gravitatis, et difficultatis, tum ppt multiplices discrepantias Theologorum snas. In qua inquirit, q^d nam sit illud pratis, p q^d P^r e prium filij, seu Fbi: et rursus q^d nam sit illud pratis, per q^d P^r et filius e prium Spiritus S^ti. Eamdem alij difficultatis instituunt rogantes q^d nam sit prius processionis Divinarum: loquunt enim de processionibus passivis, quae identificant cum psonis ipsis procedentibus. Siquidem activae processiones nullus hent prium sui, a quo procedant, d potius ex ipsis procedunt passivae processiones, seu psonae procedentes. Cu q^a in Deo multa sint prata oibus psonis coia, et absa, nullam eorum in pnti distinctionis facimus; d simplicit inquirimus, an prium Divinarum psonarum instituat essalit in solo prato relativo, I in solo absoluto, q^dcuq illud sit, I potius instituat essalit ex utroq.

238 Certus e, totus Patrem ee prium quod rn filij; et totum Patrem et filium ee prium quod rn Spiritus S^ti: nq prius q^d rn filij e id, q^d denoat generans, et prium quod rn spiritus S^ti e id q^d denoat spirans: d totus P^r denoat generans filius, et totus P^r et filius denoat spirans spiritus S^tum. g^o totus P^r e prius q^d rn filij: et totus P^r et filius e prius quod rn Spiritus S^ti. Loquimur g^o in hac q^e de prio quo, sive de ipsa frali virtute generativa, et spirativa, rone cuius P^r denoat generans; et P^r et filius denoat spirans. Unde manifestus e, prium quo ee fralit, et essalit prium; ceterus prium quod ex suo cptu n e fr, et essalit prius, sed so denoative, et rone alicuius, q^d afferat ab ipso, vdlt rone prij quo. Ita Opa D^o e prium quo comparative ad

creaturas, quae est virtus productiva creaturarum; Trinitas vero non est principium quod: quia non ratione sui formalis, sed ratione Divinae denotat Trinitas productiva creaturarum, ut insinuavimus a nº 73.

239 In hac difficultate nulla potest excogitari sententia, quae gravium Patronorum subsidio destituatur: 1ª, eaque communis sententia docet, principium quo in Divinis consistere in solo praedicato absoluto connotando relativum, seu afferendo in obliquo tanquam conditionem aut requisitum praedicatum relativum. Hanc tribuit Divo Thomae 1ª parte quaestione 41 art. 5 asserenti, potentiam generativam esse Divinam naturam in Patre. Tribuit et Scoto in 1º dist. 7ª. Illam expresse defendit Pater Suarez Lib. 6 de Trinitate cap. 5 quos Theologiae principes sequuntur plures ex Thomistis et Jesuitis, et praesertim illi omnes, quos nº 178 citavimus in nostra simili controversia.

240. Secunda sententia docet, principium quo in Divinis constitui essentialiter per solum praedicatum relativum connotando absolutum seu afferendo in obliquo tanquam conditionem, et requisitum perfectionis absolutae. Ita Bonaventura in 1º dist. 7 quaestione 1, et Durandus ibidem quaestione 2ª. Accedunt Pater Amicus, Martinon, et Pater Quiros, quos refert, et sequitur Pater Herrera, quaestione 5ª de Trinitate, et huic sententiae multi ex Recentioribus acquiescunt in manuscriptis. Imo pro hac sententia non immerito adduci Pater Suarez, et illi omnes Theologi, quorum meminimus nº 179, qui certe docent, processiones activas consistere essentialiter in solo relativo: cum a processio activa idem sit cum principio quo processionum, manifeste infert tale principium quo ex illorum mente consistere essentialiter in solo relativo.

241. 3ª sententia asserit, principium quo essentialiter constitui, et quasi componi ex praedicato absoluto et relativo. Hanc sententiam defendit Albertus Magnus in 1º dist. 7ª art. 1º Enriquez, Ricardus, et Valentia apud Patrem Granado tr. 13 de Trinitate disp. 3 sect. 1ª Quibus accedunt Moncaeus, Arrubal, et Zuniga supra citati nº 181, quos sequitur Franciscus de Lugo Lib. 2 de Trinitate disp. 5 cap. 4 ubi pro hac sententia adducit Augustinum abire docentem, quod potentia generativa sit adaequate, et complete essentia, intellectio, et relatio Paternitatis; et similiter quod potentia spirativa sit essentia, volitio, et relatio spiratoris.

242 4ª sententia, quae potius est praecedentis explicatio distinguit principium productivum, et principium communicativum, et deinde asserit, principium quo productivum consistere essentialiter in solo praedicato relativo; principium vero communicativum consistere essentialiter in solo praedicato absoluto, et communicabili. Ita quidam antiquiorum relati a

Durando nº supra citato, et ex Novioribus Martinus Perez, et Magr Albiz, ut constat ex nº 181. Huic sne expresse nullus quem viderim opponit; nisi unus Gilbertus to 2º in predicamento relatis corollario 11 divis. 2, ubi docet, relats cum esse^a sponere unum prium, ita ut soli esse tribuat influxus primus, et realis; relationi vero tribuat sola dist^o prii a tro producto.

Sect. 2ª

Proponit, et probat 1ª nra solo.

243 Ut mens nra in difficultate proposita statim innotescat, revocandus e in memoria id qd tanqm certus notavimus n 175 vlt prorq precedents here aliqd productus, et aliqd n productus, d communicatus. Unde intulimus, processus constitui p productis, et p communicats, ita ut productio sit tantus prates relativus; communicatio vero formalis sit sola productio abra, ut abunde constat ex dictis p tota secunda questione huius disputationis, et precipue a nº 142. Deinde ex dictis a nº 194 constat, processiones activas ee idem omnino cum prijs, passivas vero cum trs. Unde manifeste deducitur qd in presenti qe terendus nobis sit.

244 Asserimus qº prium quo in Divinis constitui exalit, et proque 1º ex prato relativo, et absoluto, ita ut neqj in solo absoluto salvet esse adequata prij quo, neque in solo relativo; d in utroque si. Preterea iudicamus prium quo productivus consistere exalit in solo prato relativo; et prium quo communicativus consistere exalit in solo prato absoluto. Verum quippe e, qd absolutus hoc supponat relativus, et relativus hoc exigat absolutus; qª prium quo productivus exigit prium communicativus, et prium quo communicativus ut tale supponit prium productivus. Quapropter ecª inas propositas secte anti iudicamus, 1am ee veras si loquat de prio se communicativo; 2am a veras et ee, si loquat de prio se productivo. Deinde 3am sine ut veras admittimus, si loquat de prio adequato Divinarum processionum, seu de prio includente tam productivus, qm communicativus. Unde fit et veritas ultime sne. Que oia seorsim, et p partes probanda suscipimus.

245 Sit igit 1ª nra solo. Pca, seu prius quo processiones Divinarum includit exalit absolutus, et relativus pratus. Quoad 1ª partem probat 1º authoritate scripture, et sanctorum PP. asserentium, filium ee de substia Patris, et spiritus sanctus ee de substia Patris et filii. Ita exponit illud Ps 109: ex utero ante luciferum genui te. Ubi lux

Hieron. inquit: de utero generavit de sua natura, de sua substantia, hoc est, de medullis Divinitatis suae. Addit August.: quod est ex utero, ex secreto, ex occulto, de meipso, de mea substantia. Et Joannes Presbyter in sess. 17 Concilii Florentini Scholasticis principium naturam Divinam appellat potestatis, seu principium quo; expressius autem in sess. 18 inquit: Quod est generans; principium a quo ipsa persona generat et id quod sic communicabile est, id autem quod sic communicabile est perfectio absoluta est, ut constat. Ex quibus ita argumentamur. Id ex quo procedit, seu ex quo est filius Divinus, est principium quo filii; sed filius procedit, et est ex substantia, natura, seu essentia Patris: ergo substantia, natura, seu essentia Patris est principium quo filii: ergo principium quo filii includit perfectionis absolutas. Et idem fit argumentum de principio quo Spiritus Sancti: quia ut inquit Cyrillus lib. 14 thezauri c. 4, Spiritus Sanctus profluit, seu emanat ex natura Dei. Plura alia testimonia in huius rei confirmationem videri possunt apud Patrem Montoya supra citatum.

246 Ratione vero probatur 2° haec pars sectionis: quia terminus Divinum procedit formaliter per intellectum, et Spiritus Sanctus formaliter procedit per voluntatem: ergo intellectus habet rationem principii respectu Verbi, et voluntas habet rationem principii respectu Spiritus Sancti. Antecedens constat ex supradictis. Probatur consequentia: quia id per quod Verbum procedit formaliter, est principium Verbi; et quidem principium quo: nam principium quo est virtus, seu potentia, per quam terminus procedit, et accipit esse. Cum ergo intellectus, et voluntas sint in Deo praedicata absoluta, nam principium quo in Divinis afferret essentialiter praedicatis absolutis. Confirmatur 1°: quia termini procedentes constituunt praedicatis absolutis: ergo et illorum principia debent constitui per absoluta praedicata. Antecedens patet: quia Verbum Divinum formaliter, et essentialiter constituitur per intellectionem, quae alia non est in Deo, nisi absoluta: et Spiritus Sanctus formaliter, et essentialiter constituitur per volitionem utique absolutam: est enim amor spiritualis. Consequentia vero probatur: quia principium quo alicuius termini debet habere omnes illius perfectiones, quas reducet in termino, ut constat in quocumque principio creato: ergo perfectio intellectionis constituens Verbum Divinum debet includi in principio Verbi, et perfectio volitionis constituens Spiritum Sanctum debet includi in principio Spiritus Sancti.

247 Confirmatur 2°: quia principium quo in Divinis se exercet formaliter ut vivens, et formaliter communicat termino vitam: sed principium se exercens ut vivens formaliter, et communicans formaliter vitam termino est principium formaliter vitale: ergo principium quo in Divinis est formaliter vitale: hoc autem fieri non potest, nisi constituatur per aliquid absolutum: nam in Deo nihil datur formaliter vitale, quod non sit praedicatum absolutum. Maior constat ex n° 125. Probatur minor: quia implicat quod principium se exerceat ut vivens formaliter, et quod non sit formaliter vitale: quia principium nequit se exercere, nisi secundum id quod in se habet ut patet. Confirmatur adhuc 3°: quia aliquid absolutum communicatur formaliter in Divinis termino producto: ergo aliquid absolutum est formaliter principium communicativum.

Ary e oino certy; coa pbat: go tro ommunicato debet correspondere in prio pfectio eiusdj lineę, sicut et in ipsa ommunicatę, ut ostat ex nº 207: si gº pfectio ommunicata fralit tro e de linea absoluta debet in prio correspondere pfectio eiusdę lineę. Iam vero secundę partę oclonis

248. Iam vero secundam partem oclonis, vlt gd priq quo in Diviniq includat essalit praty relativy, pbo 1º: gº priq quo in Diviniq e praty noxionale: o praty noxionale debet afferre essalit aligd relativy: gº priq quo in Diviniq debet afferre essalit aligd relativy. Syllogismy rectus e, mar pt: gº praty noxionale e illud, gd n ovenit oiby ponij Diy, qualit se hit priq quo: nq spiritui sto n ovenit simplicit; et filio n ovenit ee priq quo ru ipniq filij. Mir a pbat: nam qqd n afferet essalit aligd relativy, e essalit peine absoluty: o qqd essalit e peine absoluty, e coe oiby ponij Diviniq, et n noxionale alicuiq, ut ostat: gº etc. Ofrat, et explicat: gº poa generativa soli Patri ovenit: o nihil peine absoluty ovenit soli Patri: gº poa generativa n e peine aligd absoluty. Ides fit argty de poa spirativa: quę ovenit soli Patri et filio. Cum gº priq quo in Diviniq sit poa generativa, et spirativa, tale prium nequit ee aligd peine absoluty, acpinde essalit debet includere aligd relativy.

249 Pbo 2º eamdę oclonis partę: nq priq quo in Diviniq e pductivy: o qqd in Diviniq e pductivy ostituit p aligd relativy: gº priq quo in Diviniq ostituit p aligd relativy. Mar ostat ex dictij a n 214: nq in Deo dat aligd pducty, acpinde debet dari virtuy fr pductiva, seu priq quo pductivy. Pbat mir: nq qqd e pductivy distinguit a tro pducto: nq int pducenę, et pducty debet dari distinctio, et oppositio, ut apertel docet D. Thnas 1a pte q 41 art 4 hiq verbiq: prium distinctę importat ab eo cuiq e priq: o in Diviniq n dat distº, neque oppositio, nisi rone alicuiq prati relativi: gº prata absoluta nulli prato Dº opponunt, o potiq cy oiby identificant ut ostat: gº qqd in Diviniq e pductivy ostituit p aligd relativy. Etrasę oclonis ps ex infra subiiciendiq pleniq intelliget, et copiosiq opbabit.

Sect. 3º

Postrema oclo proponit, et pbat.

250 2º, et postrema huiq qis oclo ma sit. Prium quo pductivy ad intra e sola relatio ponę pducentij. Pbo 1º: Prium quo pductivy ad intra e virtuy fr pductiva: sed virtuy fr pductiva ad intra

e sola relatio p̃sonæ p̃ducentis: ergo principium quo p̃ductivus ad intra est sola relatio p̃sonæ p̃ducentis. Maior constat ex ipsa explicatione principii quo tradita n.º 236. Probatur minor: quia terminus formalis p̃ductus est sola relatio p̃sonæ p̃ductæ: ergo virtus formaliter p̃ductiva est sola relatio p̃sonæ p̃ducentis. Antecedens constat ex n.º 183, ubi ex communi Theologorum sensu statuimus nihil absolutum p̃sonæ p̃ductæ p̃duci. Consequentia vero probatur: nam ideo terminus formalis p̃ductus est sola relatio, quia terminus formalis p̃ductus debet esse distinctus a suo principio p̃ductivo; sed et virtus formaliter p̃ductiva debet esse distincta a suo termino p̃ducto: ergo virtus formaliter p̃ductiva est sola relatio p̃sonæ p̃ducentis. Maior constat vero ab omnibus Theologis exhibitis. Minor est evidens: quia eamdem distinctionem petit virtus p̃ductiva a termino p̃ducto, quam petit terminus p̃ductus a sua virtute p̃ductiva ut patet.

292 Confirmatur 1.º haec ratio: nam ideo nulla perfectio absoluta filii p̃ducitur: quia nulla opponitur Patri, neque ab illo realiter distinguitur; sed et nulla perfectio absoluta Patris opponitur filio, neque ab illo realiter distinguitur: ergo nulla perfectio absoluta Patris est virtus p̃ductiva, ac proinde nulla est principium quo p̃ductivus filii. Maior negari non potest; alias assignent adversarii rationem, cur nulla perfectio absoluta, sed sola perfectio relativa p̃ducatur formaliter in filio? Minor autem est de fide. Consequentia vero probatur: quia eadem oppositio, et distinctio, quae requiritur inter p̃ductum, et virtutem sui p̃ductivam, requiritur etiam inter virtutem p̃ductivam, et terminum ab ipsa p̃ductum ut est evidens: ergo sicut propter defectum oppositionis, et distinctionis cum Patre, nulla perfectio absoluta filii p̃ducitur, ita nulla perfectio absoluta Patris erit p̃ductiva, quia deficit illi oppositio, et distinctio cum filio: sed id quod non est virtus p̃ductiva nequit esse principium quo p̃ductivus ut patet: ergo. Recolatur numerus 184. Confirmatur

293 Confirmatur 2.º ex Concilio Lateranensi allato n.º 185 asserente, nullum praedicatum absolutum generare, neque generari, p̃ducere, neque p̃duci; sed si aliquod praedicatum absolutum esset principium quo p̃ductivus ad intra, ipsa Deitas absolute et simpliciter p̃duceret, et generaret: ergo nullum praedicatum absolutum est principium quo p̃ductivus ad intra. Probatur minor: nam principium quo p̃ductivum ad intra est virtus formaliter, et necessario p̃ductiva: sed virtus formaliter, et necessario p̃ductiva p̃ducit absolute, et simpliciter; imo propter ipsam denominatur suppositum simpliciter p̃ducens: ergo si aliquod praedicatum absolutum esset principium quo p̃ductivum ad intra, tale praedicatum absolutum p̃duceret absolute, et simpliciter. Confirmatur 3.º nam omnipotentia Dei p̃ducit ad extra absolute, et simpliciter eo quod sit principium quo p̃ductivum ad extra, seu virtus formaliter p̃ductiva creaturarum: ergo si essentia Dei esset principium quo p̃ductivum ad intra, seu virtus formaliter p̃ductiva trium Personarum, essentia Dei

pduceret abre, et simplicit; qd e 1a Lateranense.

253 Pbo 2o hanc seqlam. Priy quo productivy ad intra debet distingui a tro producto: d sola relatio prone producentis distinguit a tro producto. go sola relatio prone producentis e priy quo productivy ad intra. Sola mar indiget pbate. Illam pbo 1o. qa nully dat priy ad intra productivy sui ipsius: go qlibet priy productivy ad intra debet distingui a tro producto. Pt ans: qa Pr n e productivy sui, neque filiy e spirativy sui, ut stat ex fide: petit go priy ad intra productivy eet productivy alteriy, aeqinde petit distingui a tro producto. Pbo 2o illam mar: qa priy quo productivy ad intra e ny realy trally ad try producty: d ny tealy trally debet distingui rtr a suo tro: go priy quo productivy ad intra debet distingui rtr a tro producto. Pbat: ny sola relatio Patris distinguit a filiatione; nihil em dat in Pe pt relationes, qd distinguat a filio: go sola relatio Patris e virtus productiva filiationis. Pbat coa: qa in Divinis n dat distinctio, nisi int prata, quorum unum sit virtus productiva, et aliud trus productus: oia enim idem in Divinis, nisi obstet rlce oppositio, ut saepe diximus.

254 Pbo 3o: ny Pr qua pot producere filiy, e priy quo productivy filii: d Pr qua pot producere filium, solq dicit relatus: go Pr qua e priy quo productivy filii solq dicit relatus. Mar pt. Min pbat: ny pater qua pot producere filiy e distinctus a filio: d qua e distinctus, solq dicit relatus: go Pr qua pot producere filiy solq dicit relatus. Mar ita pbat: ny Pr qua pot producere filiy opponit filio, et ad illum rtr refert: d Pr qua opponit filio, et qua refert rtr ad illum e distinctus a filio ut pt: go etc. Explicat alit: nam Pr, sm qd e productivy filii, distinguit a filio: qa sm qd e productivy filii opponit filio, et ad illum refert: d Pr sm qd e productivy exhibit pr prium producendi, ut e evens: go Pr sm qd e distinctus a filio exhibit pr prium producendi. Atqui Pr, sm qd e distinctus a filio, solam dicit relatus: go Pr sm qd e priy productivy filii, solq dicit relatus.

255 Pbo adhuc 4o. ab inconvenienti: qa si aliqd praty absolutum eet priy quo productivy ad intra, quaelibet prona Da pduceret ad intra; qd e haereticum: go nihil absolutum e prium quo productivy ad intra, aeqinde soli relationi convenit e priy quo productivy ad intra. Pbat anty illatio: ny quaelibet prona Da het p identitate oia prata absoluta alteriy, ut e certy: go quaelibet prona Da pduceret ad intra. Pbat coa

rq. pson̄a hens prius quo, seu virtutis necessario productivus producit: ꝺ quælibet persona D.a het prium quo, seu virtutis necessario productivum in sua, q.m impugnamus: g.o quælibet persona D.a producit ad intra. Pbat mar: nam illa persona producit, ex cuius virtute productiva pfert.r, seu pfluit terminus: ideo enim persona humana producit intellonis, q.a intello pfert, et pfluit ex virtute productiva personæ hu: ꝺ ex virtute persona hentis virtutis necessario productivum pfert; et pfluit terminus ad intra productus, ut pt: g.o persona hens virtutis necessario productivum producit ad intra.

256 Urget: q.a prius quo, seu virtus ad intra productiva identificat cum ipsa rone frali producendi; ꝺ persona hens rone fralis producendi re ipsa producit: g.o persona hens prius quo, seu virtutis ad intra productivum re ipsa producit. Maior pbatus, et explicatus hes a n.o 154 Mi ꝺ constat ex n.o 189. Unde manifesta e coa. Modo sic. si prius quo productivus ad intra eet pfectio absa, quælibet persona D.a hebit prium quo productivum ad intra: nq quælibet persona D.a het oia prata absa alterius: g.o quælibet persona D.o re ipsa produceret ad intra. Itaque si intellus eet virtus productiva filii, filius produceret a se ipso, et et produceret a Spiritu S.to: g.a in filio, et in Spiritu S.to pfectissime reperit intellus. Et silit si voas eet prius quo productivus Spiritus S.ti produceret a se ipso Spiritus S.tus, q.a in illo pfectissime invenit voas. Et ids diximus de quocumque alio prato absoluto, q.d assignet tamquam prius quo productivus: ss g.o pratus relativus pot ee prius quo productivus ad intra.

Sect. 4.a

Adversariorum effugia producit.

257 Multa excogitarunt oppositi DD, ut argt.is ppositis satisfacerent, et in prato absoluto totalit. 1. sim inadquate constituerent prius quo productivus ad intra. Resp.t g.o 1.o, pratus absolutus distinguitur vrti a prato relativo, quæ quids dist.o virtualis equivalet distincti.i reali, atque inde e sufficiens, ut pratus absolutus sit prius quo, seu virtus productiva relativi. Sic intellus D.us vrti distinguit a filiatione, atque inde het sufficientis dist.s, ut possit a virtus productiva filiationis et silit voas D.a distinguit vrtr a spirat.e passiva, ideo que voas het sufficientis dist.s, ut sit virtus productiva spiratus passivus. Enim si daret dist.o realis int absolutus et relativus, posset utique absolutus producere relativus; ꝺ de facto dat dist.o virtualis equivalens reali: g.o de facto absolutus pot producere relativus.

258 Reiicit hæc responsio; q^a. int virtutem productivam D^m, et terminum ad intra productum requiritur distinctio realis actualis, et absoluta: ergo talis distinctio actualis, et absoluta non datur inter absolutum et relativum, ut constat: ergo absolutum nequit esse virtus Dei productiva rerum relativarum. Major probatur 1°. quia virtus productiva ea ratione qua producit, debet distingui a termino producto: atqui ea ratione qua producit, refertur ad terminum productum: ergo virtus Dei productiva producit rationem actualiter: ergo virtus Dei productiva debet distingui rationaliter actualiter a suo termino producto. Probatur 2° illa major: quia inter virtutem Dei productivam, et terminum ad intra productum non sufficit distinctio virtualis: ergo requiritur distinctio actualis realis. Probatur antecedens: quia si sufficeret distinctio virtualis, Pater se rationaliter distingueret a filio; quod est hæresis, et sequela probatur: quia Pater se distinguit a filio quantum requiritur, ut Pater producat filium: ideo enim ab illo distinguitur, quia illum producit, neque est aliud caput distinctionis inter utrumque: ergo. Sed minor in Deo, ubi non obstat relatio producentis et producti: sed ut Pater producat filium sufficit per nos distinctio virtualis: ergo sola hæc distinctio datur inter Patrem et filium

259. Probatur 3° illa major: quia Paternitas distinguitur rationaliter a prædicatis absolutis, nominatim a filiatione; et tamen nullum prædicatum absolutum producit Paternitatem, aut ab illa producitur: ergo distinctio virtualis non sufficit ut prædicatum absolutum producat relativum, ac proinde inter virtutem productivam D^m, et terminum ad intra productum debet dari distinctio realis actualis, et absoluta. Antecedens est plusquam verum. Probatur consequentia: quia id quod sufficit ad productionem Dei ad intra infert necessario, et inevitabiliter talem productionem: atqui productio datur inter illa prædicata Dei, quæ habent, quod requiritur ad talem productionem ut est evidens. Quo autem pacto distinctio virtualis æquivaleat reali distinctioni in sequenti exponemus; interim dicimus, hanc distinctionem virtualem non æquivalere in omnibus distinctioni reali, sed se in ordine ad verificanda prædicata sine se contradictoria, quæ ex fide cogimur admittere in Trinitate.

260 Resp. 2°; non requiri distinctionem primi quo a termino producto, sed sufficere, si primum quod distinguatur: cum ergo persona Patris, quæ est primum quod productivum filii rationaliter distinguatur a filio non est necesse, quod intellectus, seu primum quo productivum distinguatur rationaliter a filio. Reiiciunt tamen 1°: atqui primum quo est virtus rationaliter productiva: ergo primum quo debet distingui a termino producto. Probatur consequentia ex n. 253; tum quia nulla datur in Deo virtus productiva sui ipsius: tum quia virtus productiva Dei est res realiter transiens ad terminum productum. Reiiciunt 2°: atqui primum quod productivum debet distingui per nos a termino

pducto: g° et debet distingui principium quo productivum. Probat vera: g° principium quo e pprius et rigorosius principium, quam principium quod: nam principium quo e, r et essaliter principium; principium vero quod solo e denominative principium. Reiiciunt 3: g° id p quod ens distinguit ab alio debet distingui ab illo alio; d principium quod distinguit a termino producto ppter principium quo: g° principium quo debet distingui a termino producto. Nar 1t: g° ens nequit distingui ab alio ppter pratis identificatum cum illo alio. Contra a n e minus certum nam sicut principium quod producit ppter principium quo, ita distinguit a termino producto ppter principium quo.

261 Rent 3°, principium quo ad intra productivum ee pratis absolutum non simpliciter, d connotando relativum: vg principium quo productivum filii ee intellectum, put in Patre, seu connotando, et afferendo Paternitatis tanquam conditionis: cum g° hec conditio, l connotatio solo existat in Patre, ideo solus Pater producit filium; alie vero personae Dei, lt heant virtutem adequate productivam filii illum n producunt, g° deficit illis connotatio, aut conditio nessaria ad producendum, nempe Paternitas. Hic e communis rendi mus, quo ult. 1 [illegible] relate n 139.

262 Reiiciunt in 1°: g° pratis absolutum, vg intellectus connotans filiationem n e terminus productum: g° pratis absolutum, vg intellectus connotans Paternitatis n e principium productivum, acproinde n e principium quo. Cons, et con constant ex n° 188, et iterum ex n° 250. Reiiciunt 2°: nam ideo nulla pfectio absoluta filii et connotans filiationem producit, g° nulla pfectio absoluta filii opponit Patri, aut distinguit a Patre: d et nulla pfectio absoluta Patris et connotans Paternitatis opponit filio, aut distinguit a filio: g° nulla pfectio absoluta Patris et connotans Paternitatis e virtus productiva. Premisse constant ex n° 1[illegible] Cona vero pbata n 250: g° n requiritur maior distinctio, neque maior oppositio inter terminum productum, et principium productivum, quam inter principium productivum, et terminum productum ut e everum.

263 Reiiciunt 3°: g° si Paternitas solo cet conditio, aut requisitum ad producendum intellectus Dei in omnibus personis produceret filium, et voluntas in omnibus personis produceret Spiritum Sanctum: g° repugnat principii fidei, et sequi pbat: g° principium nessario productivum, et identificatum cum ipsa productione n pot n producere ex defectu conditionis, aut requisiti, ut pbavimus n 189. d intellectus Dei e principium nessario productivum, et identificat cum ipsa productione, et sibi voluntas Dei: g° principium quodlibet ad intra productivum e essaliter; et

rone sui productivi, ut constat ex sæpe dictis: ergo ubicumque detur ille intellectus, aut vocis illa Deus producet necessario non obstante illo defectu conditionis, aut requisiti: cum ergo in omnibus personis detur perfectissime intellectus, et vocis Deus in omnibus producet filium, et Spiritum Sanctum. Reiiciunt 4°: quia ut suppositum denominet, et sit vere producens, non requiritur, quod habeat in se conditionem aut requisitum ad producendum; sed satis est, quod talis conditio, aut requisitum existat in rerum natura: ergo ut quælibet persona Divina producat filium non requiritur, quod habeat in se Paternitatem, si Paternitas dicatur conditio, aut requisitum ad producendum. Sequela constat, et probatur antecedens, tum in causis creatis, quæ non semper habent in se actum aut conditionem necessariam ad operandum; sed in ipsis effectibus, aut in subiectis illorum. Tum in ipsis personis Divinis; quarum quælibet denominat producens ad extra, licet in se non habeat actum, immo neque habeat formaliter in se virtutem ad extra productivam.

264 Respondent 4°. Non omnes personas Divinas denominari producentes ad intra, licet omnes habeant virtutem adequate productivam eo quod non omnes personæ Divinæ habeant capacitatem ad recipiendum eam denominationem: verbi gratia filius, licet habeat virtutem adequatam producendi filium illum non producit, quia filius est suppositum incapax producendi filium, et sicut spiritus Sanctus est incapax spirandi; licet secum identificet virtutem spirativam. Quod ita explicant. supponamus nunc hunc trahi, et subsistere per subsistentiam propriam, et sic per subsistentiam Leonis: tunc Leo non esset intellectivus, neque produceret intellectionem; licet virtus productiva intellectionis esset unita Leoni, quia videlicet Leo est incapax denominationis intellectivi, aut producentis intellectionem. Sicut licet virtus spirativa sit unita per identitatem cum Spiritu Sancto, non denominat spiritum Sanctum spirantem, neque producentem spirationis passivæ, eo quod Spiritus Sanctus sit incapax harum denominationum.

265 Sed hæc responsio impugnatur efficaciter: quia repugnat, quod suppositum proprium alicuius naturæ sit incapax, ut denominetur ab illa, et ut ipsi tribuantur operationes talis naturæ. Sed triplex suppositum Divinum est proprium naturæ Divinæ, et cuiuscumque principii alterius: ergo repugnat quod triplex suppositum Divinum sit incapax, ut denominetur a natura Divina, et ut ipsi tribuantur operationes naturæ Divinæ, et cuiuscumque principii alterius. Maior patet inductione: quia omnis operatio naturæ hominis tribuitur naturaliter homini; et omnis operatio naturæ Leonis tribuitur naturaliter Leoni. Denique omnis operatio omnium naturarum necessario tribuitur triplici Divino supposito, non alia de causa, nisi quia triplex suppositum Divinum est proprium omnium. Et ratio a priori est: quia ut suppositum denominetur operans, sufficit, quod operetur virtus productiva propria talis suppositi: non enim requiritur, quod ipsum suppositum sit

ut tale operet hoc e, n regr, q^d ipsa subsistentia, aut suppositalitas sit virtus productiva, ut constat: si q^o virtus propria filii producit filium, necesse e, q^d filius denoet producens ab illa virtute.

266 Unde constat, exemplum ab adversarijs adductum ee inutile, et extra rem: q^a, illa subsistentia hua e propria n̄r hue; illa vero subsistentia leonis n e propria, ǒ potius rugnans natur hue n̄r: quapropt subsistentia leonis pot ee incapax, ut denoet ab operationibus n̄r hue. Cum ǎ quelibet subsistentia divina sit propria n̄r Dl, et cuicumque prati absi, nulla psona divina pot ee incapax denoari ab operatione n̄r Dl, l prati cuiusvis absi. Instat, et urget: nam eo ipso q^d virtus operativa sit eque propria duplici supposito, n e assignabilis ro, cur unum suppositum potius q^m aliud denoet ab illa virtute: ǒ quodlibet pratum absolutum e eque proprium tribus Divinis psonis: q^o si virtus productiva sit pratum aliquod absolutum, oes psonas denoabit producentes, l nullas; utrumque ǎ e hereticum: q^o etc.

267 Dicent tandem q^o in favorem 3^e sne propositae n 241, prium quo productivum ad intra constituti essalit ex abso et relativo: et ideo sufficient distingui a tro producto: q^a intellectus, et Paternitas c iuncti rli distincti a filio: et sic volitio, et relatio spiratoris c iuncti rli distinctum a Spiritu S^to. Et hinc et desumit ro, cur n oes psone Dl producant ad intra: q^a vult in solo P^e dat Paternitas, que constituit essalit virtutem productivam filij; et in solo P^e et filio dat relatio spiratoris, que constituit essalit virtutem productivam Spiritus S^ti. Quapropt argta p nra propositia manent sine robore: desumunt eim ex distinctione necessaria prij productivi a suo tro; et ab inconvenienti eo q^d oes psone Dl producerent ad intra; in hoc ǎ respondendi mo hoc inconveniens vitat, et admittit distinctio realis prij productivi a suo tro.

268 Sed hoc ultimum adversariorum effugium pcludit illis rombus, quas a nobis in sili difficultate, et solutione allatas ss a n° 192. Preterea vertit hic vendi mus: q^a nulla pfectio absa pot ee prium quo inadequate productivum ad intra: q^o prium quo productivum ad intra n constituit p aliq^d absolutum. Probat ans: q^a virtus inadequate productiva producit abse, et simpliciter, atque ideo debet distingui a tro producto ut pt in oibus causis inadequatis, que vere sunt et simpliciter producunt suos effectus, et ab illis distinguunt: q^a revera ca etiam inadequata rli refert ad suum effectum, ǒ nulla pfectio absa producit

abre, et simpliciter, ut constat ex Lateranensi supra citato; et praeterea nulla perfectio absa dysgurit a tro producto in Divinis ut certy e: g° nulla perfectio absa e virtus inadequate productiva, neqz prius quo ad intra productivus.

269 Reiicit tandem instaurando illud inveniens de productione oium psonarum: g° si aliqua perfectio absa constitueret prium quo productivus ad intra oes psone Dñ inadequate producerent ad intra, aequinde filius inadequate produceret seipsum, et spiritus stus inadequate produceret seipsum, et filium. Hoc a a nullo theo pot admitti, et sequi pbat: g° illa psona producit inadequate ex cuius virtute inadequate productiva pfert trus, ut constat ex dictis n° 299: g° a fortiori verus e, quotus illa virtus inadequate productiva e ppria et formalis alicuius psone: g° ut psona denoetur producens sufficit q° producat virtus ppria et formaly taly psone, ut paulo superius docebamus. Sed oes psone Dñ hent pprias virtutes inadequate productivas ad intra: g° oes psone Dñ hent perfectissime oia prata absa, aliq° a pratis absolutis dr pprias virtus inadequate productiva ad intra: g° trus pfert ex virtute inadequate productiva cuiusque Divinarum psonarum, aequinde oes psone Dñ inadequate producunt ad intra.

Sect.° 9.

Oppositis ronibus satisfacit.

270 1us argtus constat ex multis authoritatibus, qq Stia, et stis PP. docere videntur prium quo productivus ad intra ee aliqm perfectis absam. Duplex testimonius magis urgere videtur: 1us desumitur ex Joanne Thebis supra adducto n° 249, ubi prius quo dr id q°. io communicabile e; d absolutus pcine e communicabile: g° prius quo e pcine aliq° absolutus. 2um testimonium desumitur ex D° Anselmo in Monologio c° 92 ubi asserit, a Pe, et filio n procedere, nisi unum amorem; q° n ex eo procedit, in quo plures sunt; d ex eo in quo unus sunt: n ex relationibus suis, dex essa. Plura minus urgentia testimonia passim occurrent, quae brevitatis ca omittimus; pcertim cum oibus gradus solutio exhibenda sit.

271 Reo prium quo in Divinis n so ee productivus, d et communicativus; sicut psona procedens n so dicit aliq° productus, d et aliq° communicatus. Qd abunde constat ex dictis a n° 243. Quapropt Joannes Thebis

exponendus e de princ. quo communicativo; n vero de princ. productivo. Unde n asserit, princ. quo sit id, qd communicabile e; d tantum docet, ee prium quo id qd sit communicabile e; hoc a n excludit, qd et sit prium quo id qd e incommunicabile, et relativum. Ideo nanda e coa pposti syllogismi. Ad testimonium Anselmi dm e, spiritum stum pcedere ex esse, seu ex amore absoluto communicabilit, et tangm ex princ. fr communicativo, pcedere tn ex relatione spiratoris producibilit, et active, seu tangm ex princ. fr productivo. Quae doctra, et explicatio magnopere pbat ex illo Concilio Florentino sess. 19 ubi hec hent: quoniam ipsa Patris psona in generando Filium substiam ei communicat, idcirco Xa DD. Filius ex Patre; Spiritus a ex Patre et Filio substia dr ee. Ergo veross communicatio formalis tribuit esse, seu formato absoluto, n vero tribuit productio, acquinde productio tribuenda e formato relativo.

272 2um argtum sit, quo utunt cont. The, ut putant ex Do Tha in hac qe 41 art. 5. io e prium generans illud formaty, in quo terms evadit similis generanti; Filius in Divinis evadit silis Patri in formaty absoluty; n vero in formatore lativo: qo formaty absolutus, n vero relativus e prium generans in Divinis. Mar ostare videt: qa qlibet prius poducens univocus operat media illa fra in qua terms illi assimilat: cum qo prium generans sit prium poducens univocus debet ee illud formaty, in quo terms evadit silis generanti. Minor vero pbat: qa Pr n e silis filio in Paternitate; potius em p Paternitatem dissimilat Pr a Filio, et silit filiatio dissimilat Filium a Pe: qo Filius n assimilat Patri rone formati relativi, d rone formati absoluti, et cons utrique.

273. Reo 1o nando mars: qa lt formaty, in quo terms evadit silis debeat ee prium, n tn excludit aliud prium: quappt. formaty absolutus, in quo terms Divinus evadit silis e prium communicativum; hoc tn n excludit qd relatio sit prium productivus; lt terms n evadat silis in relatione seu princ. productivo. Unde ad pbationes dm e, prium generans, et poducens ad intra univocus ee: qa e eiusdem nae, et esse cum tro genito, et producto. Ita stinget in creaturis Xa. snam admittentes poas accidentales ad producendas substias: qo talis poa immite poducens univoca e, ee qd heat eamdem naturam subsls specificas cum effu poducto. Reo 2o. omissa ma

ri, nando min. Ad illius probat. no ans quoad 2am ptem: neg. Et si Pr distinguat a filio per Paternitatis, adhuc sly e filio per Paternitatis: g. distio n excludit similitudinis, imo si proprie loquamur, similitudo dari n. pot abs distione. Itaque Paternitas e pratis simillimis filiationi, g. utrque e relativus divinus equalis quad perfectis, et exigens identitatis cum eadem na Dei: ideoque Pr et filius sunt n et per Paternitatis, et filiatis.

274 3um argtum primum quo adintra productivus e id per quod persona producens constituitur foecunda ad producendum: d persona producens constituitur foecunda ad producendum per aliquid absolutum: g. primum quo productivus ad intra e aliquid absolutum. Mar pt: probat min: g. persona producens constituitur foecunda ad producendum per id per quod constituitur communicans cum altero; d constituitur communicans per aliquid absolutum: g. constituitur foecunda ad producendum per aliquid absolutum. Cfrat: g. per se manente relate, n manet virtus adequate productiva: g. virtus adequate productiva n constituitur per solam relationem; d per aliquid absolutum. Probat ans: g. per se manente relate Patris n produceret filium: et per se manente relate spiratoris n produceret Spiritum. Itus: g. per se manente relate, n maneret virtus Dei adequate productiva. Hec convidet evers: g. manente virtute infinita, et adequate productiva nesse e quod producat terminus illius, ut pt.

275 Neo consequentia mai nando min. Ad illius probat. distinguo mai: persona producens constituitur foecunda ad producendum per id per quod constituitur communicans productive cum tro, conc. mai; per quod constituitur communicans sr cum tro, neg mai. Subdist. dique min: d constituitur communicans sr per aliquid absolutum, conc min, communicans productive, neg min. Intelligentia et veritas solutionis constat ex numero 209. Ad confirmationem neg ans. Ad nunc probat consequentiae antis, neg conseq: g. terminus virtutis Dei productive n e solius sm totum quod dicit; d sola relatio filii peteret exalit constituere filium cum aliquo prato absoluto. Quapropter in hypothesi argti n daret filius n quia deficeret virtus Dei adequate productiva, aut quia deficeret terminus Dei habitis productus; d quia deficeret pratis communicativus, seu terminus sr communicatus, ut constat ex no 203.

276 Quartum argtum. Ex eo quod virtus ad intra productiva sit pratis coe, n sequitur, quod oes persone Divine denoet producentes ad intra.

qº virtus ad intra productiva pot ee pratus coe. Ans pbat. 1º dicta a nobis n 255: qº voas generandi filium e pratus absolutus, et coe oibus psonis Divinis, et tn illa voas n denoat oes psonas Dªs volentes generare: hoc em e prcis impole: qº ex eo qd voas generandi filium sit pratus coe, n segr, qd oes psonas Dªs denoet volentes generare: qº sllr ex eo qd virtus ad intra productiva sit pratus absolutus, et coe n segr, qd oes psonas Dªs denoet potentes producere.

277 Reo nando ans. Ad illius pbatm ocesso anti quoad 1ª ptem, disquo qd 2am, et tn illa voas n denoat oes psonas Dªs volentes se generare filium, ocdo ans; n denoat oes psonas Dªs volentes Patrem generare filium, no ans. Itaque illa voas coïs, et abra denoat oes psonas Dªs volentes filius generari, e n ab oibus, e a solo Pe: qª Pr illam voatm so vult filium a se generari; qd oes psone Dªe volunt sllr p illas voatm. Unde sicut illa voas denoat oes psonas, eo qd sit pratus absolutus, et coe oibus: ita virtus generativa, et productiva ad intra denoaret oes psonas Dªs si eet pratus absolutus, et coe oibus.

278 Instas. Illa voas abra et cois so denoat filius, et Spiritum Stum volentes, qd Pr generet, n tn denoat filium volentm, qd ipse filius generet: qº illa virtus generativa lt sit abra, et cois so denoabit filium, et Spiritus Stum potentes, qº Pr generet, n vero denoabit filium potentm ut ipse generet. Reo ocesso anti, nando coq. Disparitas e: qª bene stat, qd filius, et Spiritus Stus velint, seu ament virtutm, aut operatm solius Patris; n tn qd identificent cum tali virtute, l operatne: nq ex hoc sequeret, qd filius, et Spiritus Stus eet Pr: identificaret em cs virtute seu operatne solius Patris. Hoc aª n infert ex eo qd filius, l Spiritus Stus velit, seu amet virtutm solius Patris: sicut ex eo qd filius amet ipsis Patrem, n segr qd identificet cs Pe.

279 qum sit argtus ex Pe loquor Prius quo Divinas processiones debet distingui slm fratit a prio quod: d hoc dists n salvat in nra sna, in qua utrqque prium affert pfectis absolutis et relativis: qº etc. Reo omissa mari pancie mars: nq si loquamur de prio quo productivo utique distgurt sufficient a psona producente, ut pt. Idemque ostat si loquamur de prio quo comunicativo. Si vero loqua

mur de prio quo put ipleclente pductivy, et ɔmunicativy het et suffi-
cienty dyl^em a prio quod: nam prium quo ſo dicit ung pfectſ abſolu-
tq, et ung relativq; vdlt poa generativa ɔlam dicit intellony et Pater-
nitatſ; poa vero Spirativa dicit ſolq volitſ, et relatſ Spiratory. Ctery
piona, que e prium q^d dicit eſſ^am et attributa, et duplicem relat^em;
nempe Paternitaty, et Spiratory in P^e, et filiationy a^e, et Spiratory
in filio: ex qqq oiby reſultat piona, que denoat prium alteriy.

180 Rogas, an
poa ad intra pductiva ſit p^t oipoe, seu ɔpty incluſuy in Oipoa? RR
varie loquunt; ɔ dindiy e de voce: ng ſi Oipoa ſignet, qmlibet virtu-
tſ pductivq Divinq, ut qqqdq placuit, virtuy ad intra pductiva erit ɔ-
phy incluſuy in Oipoa, acpinde Oipoa ɔponeret ex prato abſoluto et re-
lativo: ɔponet em ex virtute pductiva creaturary oiby pioniy coi^e, et
ex virtute pductiva trory Divinory quarydq pionary ppria. Si a Oipoa
ſignet dumtaxat virtutſ ad extra pductivy, ut coior loquendi muy fert,
virtuy ad intra pductiva n: erit p^t Oipoe, neque ɔpty incluſuy in illa,
acpinde oipoa erit ɔpty pfre abſolutiy, et coy oiby pioniy Diviny.

Sect. 6^a.

In quo ɔſiſtat prium quo ɔmunicativy?

181 3^a, et ulti-
ma ſelo nra ſit. ſola pfectio abſoluta e prium quo ɔmunicativy.
loquor de prio fr ɔmunicativo; n de pductive ɔmunicativo, aut quaref
ficient x^o doctrq explicatq n° 209. Pbat^r hec ſelo 1° illiy authoritati-
by, et roniby; qqq a n° 149 oſtendimuy, priy quo Divinary pceſſiony in-
cludere eſſalit praty abſolutiy; id hoc praty abſolutiy neqt ee priy quo
pductivy, ut abunde ɔſtat ex dictiy: q^o praty abſolutiy debet ee prium
quo ɔmunicativy. Q^d a^e nihil relativy ſit prium ɔmunicativy, pt: q^o
nihil relativy ad try ɔmunicat p identitatſ tro: o priy ɔmunicativy de-
bet ɔmunicari p identitatſ tro, ut ɔſtat a n° 204: q^o nihil relativy ad
try e priy quo ɔmunicativy: ſola q^o pfectio abſoluta e priy quo ɔmunicati-
vy.

182 Pbat^r 2°. Priy fraly ɔmunicatiy e ſola pfectio abſa: q^o prium fr ɔmuni-
cany, seu ɔmunicativy e ſola pfectio abſa. Ary pbat: q^o try fr ɔmunica

trs e communicatio formalis passiva ut constat; sed communicatio formalis passiva e sola perfectio abs.a, ut probatus hic a n. 206: g.o trs fr communicatus e sola perfectio absoluta. Iam vero probat ca. entimematis: g.o trs, et prium in Divinis debent ee eiusdem lineæ, ut vidimus n.o 207: si g.o trs communicatus pertinet ad lineam absolutam, necesse e, q.d prium communicativus pertineat et ad lineam absolutam. Consat: g.o prium communicativus, et communicatio activa si omno idem: sicut prius productivus, et activa productio omno identificant; ut probavimus a n.o 194: sed communicatio activa e perse prtas absolutus, ut superius probavimus: g.o prium communicativus e perse absolutus prtas.

283 Probat 3.o a priori: nam prius fr communicativus e illud q.d preexistens in una persona se communicat per identitatem suo, seu alteri personæ; sed sola perfectio abs.a e id, q.d preexistens in una persona se communicat per identitatem suo, seu alteri personæ: g.o sola perfectio abs.a e prium fr communicativus. Maior e explicatio terminorum. Minor vero ostendit: g.a nihil relativus personæ producentis identificat cum persona producta: nam q.q.d refert ad personam productam illi opponit, et ab ea distinguit. Consat: g.a prium fr communicativus n. e productivus neque producibile: sed q.q.d n. e productivus, neque producibile e prtas absolutus: g.o prium fr communicativus e prtas absolutus. Minor constat ex n.o 206.

284 Infert 1.o, cur Patri n. communicet intellectio, neque aliqua alia perfectio abs.a, licet omnis perfectio abs.a identificet cum P.e. Ro a e: g.a intellectio n. preexistit in aliqua persona nulla enim persona existit ante Patrem; sed ut perfectio communicet debet preexistere in aliqua persona: g.o intellectio n. communicat Patri. Et idem fit argumentum de quacumque alia perfectione abs.a Patris. Præterea: g.a ut notavimus n.o 244, prtas communicativus presupponit essentialiter productivus: et similiter prtas communicatus presupponit productus; sed in P.e nullus datur prtas productus: nam P.r e omno improducibilis, et innascibilis: g.o in P.e nullus datur prtas communicatus. Q.d aliter ostendit: nam communicatio formalis supponit communicantis productivæ, et quasi efficientis: sed in P.e nulla datur productio passiva, seu communicatio productiva passiva: g.o in P.e nulla datur communicatio formalis passiva, ac proinde nullus prtas Divinus communicat Patri.

285 Infert 2.o,

filiationẽ n communicari tr filio; Et filiatio n minus identificet cũ filio, qm intello, quẽ illi communicat. Rõ e, qd filiatio n existit tr in aliqua psona p identitatẽ cum illa: nã filiatio n identificat cũ Pe, qui solus pexistit ad filiũ. Deinde qa pratũ communicabile tr debet ee irreducibile et n relativũ; d filiatio e pducibilis, et e relatio ad Patrem: gº filiatio e incommunicabilis tr.

286 Infert 3º, relatẽ spiratoris communicari tr filio a Pe. Pbat: gº hec relatio pexistit in psona pducente filium, et identificat cum filio: nam filius e spirator n minus qm Pr, et p eamdẽ virtutẽ spirativã; d illa pcessio communicat tr tro, quẽ pexistens in psona pducente identificat cum pducto: gº relatio spiratoris communicat tr filio. Ista hanc relatẽ spiratoris n communicari filio ex vi fralẽ sue pcessionis d so ex vi sue pcessionis realis, et quasi malis; gº ex vi sue pcessionis fralis so communicat filio intello; alia vero prata illi communicant a Pe rli, et quasi malit; qd suo Loco exponemus.

287 Dices tn 2a 1º: gº iã pratũ relativũ pot ee communicativũ, et communicabile: ac inde n debet ee pratũ absolutũ et coe. Pbat illationẽ: gº p nos relatio spiratoris communicat filio; relatio, a hẽi n e pratũ absolutũ, et coe ut pt. Rẽo dd illationẽ: gº pratũ relativũ pot ee communicativũ ru psonẽ, ad qm refert; no illatẽ, ru psonẽ ad qm n refert, pac. Explico. Relatio spiratoris n refert Pem ad filium, d utrũqd ad Spiritũ Stũ: nec illa relatio n communicat Spiritui Sto; d soli filio communicat a Pe: nã Pr et filius in ea relatione n opponunt; d potius si idẽ, n minus qm in pratis absis, et pris coibus.

288 Dices 2º. Prĩũ communicativũ e vere prĩũ: e em id a quo psona dimanat, et vere pcedit: gº prĩũ communicativũ debet distingui a tro communicato. Pbat coa: nã qd e vere prĩũ debet distingui a suo tro: nihil em pot ee prĩũ sui ipsius ut e evẽs. Atqui coa n salvat in nra sna, in qua intello vg e prĩũ communicativũ, et sl e trũ communicatũ, et n distinguit a filio, qui et dr trũ generationis. Rẽo, prĩũ plicius debere distingui a suo tro, n vero

priñ metphy, quale ẽ communicativũ. Ita reale dr et vere ẽ priũ hoc, a quo n distingut, qᵃ vult reale ẽ istũ priũ metphũ hoc. Quapropt intello ut hens identitatem cum Dᵉ ẽ priũ communicativũ sp[iri]tũ intellonis, ut existentis in filio, et hac rone distingut intello s a se ipsa, que distinctio sufficit ad rone prij metphici, et communicativi.

Q. 9ᵃ

De terminis Divinarũ processionũ.

Sect. 1.

Assignant tri processionũ Divinarũ.

289 Ex dictis cc. processione Dᵃᵉ, et cc. illarũ pria in pcedentibus questionibus, facilis, et plana ẽ explicatio trorũ, originis, seu processionis Divinarũ. Loquimur a de tris processionis activarũ; qᵃ hẽ so hent troj: passivẽ a processiones n hent troj, d pria. Ubi advertendũ ẽ, eundẽ ee trũ priũ, seu virtutis, atque trũ processionis activẽ: cum em priũ, seu virtus Dᵃ identificet cum activa processione ut sitat ex superius dictis, qqd fuerit trũ processionis activẽ, erit et trũ priũ, seu virtutis Dᵃᵉ. Unde qdo rogamus de tro processionis activẽ, rogamus et de tro priũ, seu virtutis, a qua pcedit trũ Divinũ.

290 Certũ ẽ, totũ filium ee, trũ qui ru Iᵃᵉ processionis: et totũ Spiritũ Sᵗᵘᵐ ee trum qui ru 2ᵃᵉ processionis, qᵃ totũ filiũ denoat pcedens, seu pductus p virtute generativa et totus Spiritus Sᵗᵘˢ denoat pductus, seu pcedens a virtute spirativa. Itaque sicut psona pducens ẽ priũ quod, ut diximus n 234. ita psona pducta ẽ trũ qui, seu trũ totalis, et id qd denoat pductus. Presens igit difficultas so pcedit de tro quo, seu de tro frali quemadmodũ questio pcedens so disputat de prio quo, seu de prio frali. E a trũ quo id p qd fr trat processionis activẽ psona pducta, sive illud pratũ rone cuius psona pducta denoat trũ psonẽ pducentis. Et de hoc tro quo, seu frali rogamus, utrũ sit trũ absolutũ, l relativũ.

291 Dico I. Trũ frale Iᵃᵉ processionis, qua ẽ

peisse communicatio e aliqd absolutum, et nihil relativum. Probat. Terminus formalis dle processionis quæ e peisse communicatio e id qd fit communicat ex vi processionis; d pratum absolutum, n vero relativum e id, qd fit communicat ex vi processionis: go pratum absolutum n vero relativum e terminus formalis dle processionis, quæ hæc e peisse communicatio. Mai pt: nq sit id qd fit producit e formalis terminus productionis: ita id qd fit communicat, e formalis terminus communicationis. Mir ostendit: nam id qd formalit communicat, debet existere in persona communicante, et in tro cui communicat; d pratum absolutum existit p identitate in persona communicante, et in tro cui communicat; pratum vero relativum n ita se het: qa nihil relativum ad terminus existit in prio, et in tro p identitatem: go pratum absolutum; n vero relativum, e id qd fit communicat: ac proinde solo pratum absolutum e formalis terminus communicationis dle.

292. Probat 1°: qa prius fit communicativus e peisse pfectio absoluta: go terminus formalis huius prius e et pfectio absoluta p... cise. Ans constat ex dictis a n° 281. Probat cons: qa prius fit communicativus debet ee pfectio eiusdem lineæ cum tro formali talis prius: go si prium e peisse de linea absoluta, et terminus debet ptinere peisse ad lineam absolutam. Atqui terminus formalis prius e et formalis terminus processionis, ut paulo superius notabamus: go formalis terminus dle processionis, quæ e peisse communicatio e pfectio absoluta duntaxat. Probat 2°: qa processio activa quæ communicatio, e sola pfectio absoluta: go processio passiva quæ communicatio, e sola pfectio absoluta. Atqui processio passiva quæ communicatio identificat cum tro ut fit communicato: go terminus ut formalit communicatus e sola pfectio absoluta.

293. Dico 2°. formalis terminus dle processionis, quæ peisse e productio, e aliqd relativum et nihil absolutum. Probat dictis a n° 193: qa formalis terminus dle processionis, quæ hæc e productio peisse, e id, qd fit producit: d pratum relativum, n vero absolutum producit fr ex vi processionis: go pratum relativum; n vero absolutum e formalis terminus dle processionis, quæ hæc e productio peisse. Mai constat ostendit mir: go pratum relativum, n vero absolutum opponit personæ producenti: d solus producit formalit id, qd opponit personæ producenti: qa inter producens, et productum in Divinis debet dari distinctio et oppositio, ut sæpe diximus: go solo producit formalit pratum relativum, n vero absolutum. Probat: qa virtus ad intra productiva, et activa productio e pratum relativum duon-

taxa: q° term. formalis productus e sola perfectio relativa. 1° p. antis constat a n° 290; 2° vero probata e a n° 182. Probat. contra: q° term. form. productus e ipsius de illa linea de qua e formalis productio illius, et virtus productiva.

294 Dico 3°. Term. formalis processionis Divinarum constituit ex absoluto, et relativo. Probat: q° term. formalis processionis Divinarum constituit ex formali termino communicato, et ex formali termino producto; sed term. formalis communicatus e perfectus absolutus, ut constat ex 1° dicto, et term. formalis productus e perfectus relativus, ut constat ex dicto 2°: q° term. formalis processionis Divinarum constituit ex perfecto absoluto, et ex relativo. Confirmat: q° processio ipsa constituitur per absolutum, et relativum ut vidimus a n° 212: q° et formalis term. processionis constituitur per absolutum et relativum. Pt contra: q° formalis term. processionis e ipsa processio passiva, et debet esse eiusdem lineae cum processione activa. Confirmat iterum: nam principium formale Divinarum processionum constituit ex relativo, et ex absoluto ut probavimus a n° 245: q° term. formalis huius principii, ac proinde processionis activae debet etiam constitui ex absoluto, et ex relativo. Pt contra: q° principium formale in Divinis et formalis term. illius ad eandem lineam pertinent.

295 Rogas, an formalis term. 1ae processionis, qui per se e communicatio, sit et formalis term. 2ae processionis, qui haec etiam e per se communicatio? Videtur enim utrumque esse eundem: q° omnia perfecta absoluta communicant Filio per 1am processionem: et similiter omnia perfecta absoluta communicant Spiritui S.to per secundam processionem. Dico hos tres esse distinctos, et quasi materialiter idem; q° sicut Pater omnia dedit Filio praeter esse Patrem, ut docemur in Florentino: ita Pater et Filius omnia dederunt Spiritui S.to praeter esse Patrem, et Filium. Differunt tamen utrique, et communicatus illorum ex diverso modo communicandi; nam per primam processionem communicat per intellectum: per secundam vero communicat per volitionem. Ideo term. 1ae processionis ut sic talis e Verbum; secundae vero processionis term. e amor spiratus. Hoc a suo loco per se exponemus.

Sect. 2a Appendix
Contra intellectionem, et amorem notionalem.

296 Saepe insinuavimus id, quod in praesenti breviter probandum suscipimus, scilicet in Deo non dari intellectionem, neque amorem notionalem. Ita supponit in n° 199, et expresse

tradit n 130, et iterum n° 114, et expressius n° 246. Quod ut in præsenti problemate, supponendum est, dividi hic non esse eum Doctoribus Thomistis citatis n° 188 qui nullam agnoscunt intellectionem, aut volitionem distinctam ab intellectione, et volitione essentiali, et communi, sed sic appellant notionalem ipsam essentialem intellectionem, et volitionem prout affectam relatione alicuius personæ determinatæ. Illi enim DD a nobis impugnati sunt loco citato, eo quod multiplicant abutantur voce notionalis, quæ proprie significat perfectionem relativam, et non communem omnibus personis; nisi velint admittere etiam in Trinitate Deitatem notionalem, et sic de aliis prædicatis communibus, ut 3° ipsos argumentamur n° 190. Sed quid sit de hoc modo loquendi;

297 De re ipsa difficultas est, utrum in Deo detur intellectio, et volitio distincta virtualiter ab intellectione, et volitione essentialibus, et quæ proprie dicatur notionalis, idest non communis omnibus personis; sed propria alicuius determinatæ personæ? Henricus de Gandavo in 1° distinctione 6. quæstione 2. ausus fuit asserere dari in Deo intellectionem, et amorem notionalem productum, et distinctum ab intellectione, et ab amore abiduto, ea ratione qua distinguitur relatio ab essentia divina. Quapropter admittit in Deo duplicem intellectionem, quarum una sit communis omnibus personis, et hanc vocat speculativam, et remissam; altera vero sit notionalis per quam producat Verbum, sive sit ipsum Verbum productum, et hanc appellat reflectentem, et practicam. Similiter admittit duas volitiones, quarum 1a sit communis omnibus personis, et hanc appellat simplicem, et remissam; altera vero sit notionalis per quam producat spiritum sanctum, et sit ipse amor productus, quem dicit esse reflectentem, intensam, et practicam. Addit præterea filium per hanc intellectionem notionalem cognoscere patrem suum productivum, quem non cognoscit per cognitionem essentialem: et similiter spiritum sanctum per hanc volitionem notionalem amare patrem suam productionem, quem per amorem essentialem non amat.

298 Hæc tamen Henrici sententia, ut ab ipso exposita male audit apud Theologos, et quidem merito; quia non ponit cognitionem aliquam perfectissimam in genere cognitionis: 1° quia non attingit omne cognoscibile; cognitio autem non attingens omne cognoscibile non est perfectissima, ut patet. 2° quia cognitio illa abstractiva restringitur absque reflexione, et intensione; quæ sunt perfectiones constituentes cognitionem perfectissimam: Deus igitur per illam cognitionem aliquam imperfecte cognoscit. Deinde illa cognitio notionalis est imperfecta quia non se extendit ad omnia cognoscibilia;

d. 10 ad quas tertii productus. Denique quia hic dicendi mens, non ponit omnes personas aeque cognoscentes, quod est plusquam satis fundamentum, et sequitur probat: quia illa cognitione notionali cognoscit aliquid incognitum per cognitionem absolutam, aut saltem aliquid incognitum intense, practice, et reflexive: quia persona habens utramque cognitionem notionalem, et absolutam perfectius cognoscit, quam persona habens solum cognitionem absolutam, ac proinde non omnes personae Divinae sunt aeque cognoscentes. Idem dicimus de amore illo notionali, qui est imperfectus, et imperfectum relinquit amorem absolutum, et facit, quod omnes personae Divinae non sint aeque amantes.

299 Ideo RR. nonnulli, quibus placuit intellectionem, et amorem notionalem ab essentialibus distinctos admittere, asserunt, utramque intellectionem tam relativam, quam absolutam esse perfectissimam in sua linea: et similiter utrumque amorem relativum, et absolutum perfectissimum esse. Inferunt productiones Divinas, et tres formaliter productiones esse positive, et essentialiter vitales: quia intellectio illa, et volitio notionalis est productio activa si tribuatur personae producenti, et est productio passiva si tribuatur personae productae. Ita docent Doctor Valentia disputatione 3 quaestione 1 puncto 3 § ut igitur. Doctor Gaspar Hurtado disputatione 1a de Trinitate difficultate 4, quos aliqui RR. in manuscriptis secuti sunt. Contra quos

300 Dico 1o sit. Non datur in Deo intellectio, neque volitio notionalis distincta ab essentialibus. Quapropter productio Verbi non est formaliter intellectio, neque productio Spiritus Sancti est formaliter volitio. Ita expresse Divus Thomas prima parte quaestione 34 articulo 1 in corpore asserens intelligere in Divinis solum essentialiter dici. Deinde eadem quaestione articulo 2o ad 1 ait dicendum quod esse sapientem, seu intelligentem in Divinis non sumi nisi essentialiter, et ideo non potest dici, quod Pater sit sapiens, seu intelligens Filio. In 1o testimonio per li solum excludit intelligere notionale, quod et excludit in 2o testimonio per illas voces non sumi nisi essentialiter. Denique quaestione 34 articulo 2o ad 4um ait: dicendum quod eo modo convenit Filio esse intelligentem, quo convenit esse Deum. Cum autem certum sit nullam dari Deitatem notionalem, quo Filius sit Deus: ita ex Divo Thoma certum debet esse, nullam dari intellectionem notionalem, quo Filius sit intelligens. Repugnat quoque Divo Thomae quaecumque intellectio, aut amor notionalis in Deo admissus.

301 Ratione vero probatur ratio 1o: quia cognitio absoluta est perfectissima, et exhau-

rit oes pfectes de linea cognitiui: g° n dat in Deo cognio noxionalis Ans sitat: alioqui spiritus Stus, qui solus het cognionis abiq n cognosceret pfectissime. Pbat cons: nq cognio noxionalis n het obtus, gd n fuerit cognitus pfectissime p cognionis absq, et essalis: d cognio nullus hens obtus gd n fuerit cognitus pfectissime p cognionis absq e prius supflua, ut pt: g° cognio illa noxionalis e prius supflua, ac pinde n dat in Deo. Illar pt: nq si cognio noxionalis haberet aliqd obtus incognitus, l non cognitus pfectissime p cognionis essalis, spiritus Stus, qui nullus het cognionis noxionalis, n cognosceret oia obta, l n pfecte cognosceret, gd rugnat. Pbat: g° p intellonis essalis exhaurit tota, et adequata virtus intelligendi in Deo: g° n e possis intello in Deo pt essalis. Ans pt: g° cognio essalis attingit cogcibilia oia pfectissime. Coa vero pbat: g° supflua e, ac pinde impossis in Deo cognio pt cognionis exhaurientis adequatis virtutis intelligendi.

302 Rere solent PP intellonis illus noxionalis n facere, gd psona intelligat, neqs gd pfectius intelligat, d tantus facere, gd una psona pducat, et altera pducat. Sed 1° e 1°: g° rugnat gd sit intello fra illa, que n facit intelligens ppris subtus, seu psonis. D illa intello noxionalis n facit ppris subtus, seu psonis intelligentis, neque pfectius intelligentis: g° illa intello noxionalis n e intello. 2° e 2°: g° fra que pciue denoat pducentis, e pciue pductio: d illa fra noxionalis pciue denoat pducentis psonis: g° illa fra noxionalis pciue e pductio. Unde colligit, admittendis ee fram noxionalis, que sit pductio, et que sit dista ab intellone, et ab aliis fratis aris; n vero admittendis ee fram noxionalis, que sit intello dista ab intellone aria.

303 Pbat 1° ma sdo: g° nequit admitti in Deo duplex intellectivus, et duplex volitivus, alterus essale, et alterus noxionale: g° nequit admitti in Deo duplex intello, et volitio, altera essalis, et altera noxionalis. Ans sitat ex coi Steris PP doctra passim asserentius, unicus ee in Deo vealis unus intellus, unus oivos etc; gd si hoc verus n e, admittende et erunt in Deo plures Deitates, et qdlibet aliud fratis duplicatus: nulla em pot assignari disparitatis ro. Coa vero pbat 1° a paritate. Secundo g° rugnat

q.º intellectivus sit unicus et absolutus; intell.º a sit duplex, et noxionalis: d intellectivus D.us e unicus et absolutus: q.º intell.º D.o e unica et abs.a. P.bat mai: q.a oes p.sonæ D.æ intelligunt p illus intell.onis p q.m intelligit intellectivus coe oibus p.sonis: d intellectivus unicus et absolutus intelligit p q.mlibet intell.onis D.i: q.º oes p.sonæ intelligunt p q.mlibet intell.onis D.i: q.º intell.º illa quæ noxionalis dr, facit oes p.sonas intelligentes, ac p.inde n e noxionalis, neque distincta ab intell.one essali.

304 Pfrat 1.º: q.º p.fectio simplicit. simplex nequit ee noxionalis; d quælibet cog.nio et amor D.us e p.fectio simplicit. simplex: q.º nulla cog.nio, aut amor D.us pot ee noxionalis. Mai e certa; q.a nulli p.sonæ D.æ pot deficere p.fectio aliqua simplicit. simplex, ut re ipsa deficeret, si eet noxionalis. P.bat min: q.º p.cipere q.a dota, illaq.z amare modo p.fectissimo melius e, q.m n p.cipere aliq.d dotu, l illud n amare modo p.fectissimo, d p.fectio simplicit. simplex e illa quæ melior e ipsa, q.m n ipsa: q.º p.cipere oia dota illaq.z amare modo p.fectissimo e p.fectio simplicit. simplex. sed quælibet cog.nio D.a p.cipit oia dota, et amor D.us amat illa modo p.fectissimo: q.º quælibet cog.nio et amor D.us e p.fectio simplicit. simplex. Pfrat 2.º: q.a si daret intell.º, et amor noxionalis, daret et Beatitudo noxionalis: q.º n oes p.sonæ D.æ eent æque fœlices, et Beatæ. Ans pt: q.a certus e intell.onis, et amoris D.us p.tinere ad Beatitudinis Dei. Coa vero manifesta e: q.a n oes p.sonæ D.æ hererit illus Beatitudinis noxionalis, d soc.salis, quæ tn n e noxionalis.

Sect. 3.a

Diluluit arg.tum p intell.one et amore noxionali affecta.

309 P.rimus arg.tum desumit ab authoritate s.torum PP, et illorum sæpe asserentius ex D.o Aug.º q.d filius Dei sit sapientia genita. Unde ita format arg.tum. In Deo debemus admittere sapientiam genitam: d sapientia, sive cog.nio essalis n e genita: q.a nihil absolutus et essale in Deo generat ut ex Lateranensi docuimus n.º 189, et iterum n.º 191: q.º debemus in Deo admittere sapientiam, seu cog.nionem noxionalis, quæ vere generet, et quæ distinguat ab essali ingenerabili. Pfrat ex alio coi loquendi modo apud SS. PP.

affirmantes filium esse sapientem de sapiente. Et hac locutione intendunt discriminare filium a Spiritu S.to ergo admittenda est sapientia noxionalis. Probatur consequentia: nam alioquin Spiritus S.tus erit et sapiens de sapiente: cum non minus Spiritui S.to quam filio communicet sapientia essentialis, et abstracta. Huius argumenti solutio

306 Huius argumenti solutio desumenda est ex divo Aug.° Lib 15 de Trinitate c 6 ubi exponens, quo pacto filius sit sapientia Dei ita concludit: sic filius est sapientia de sapientia, quemadmodum Lumen de Lumine Deus de Deo. sicut ergo filius est Deus de Deo, hoc est Deus genitus a Deo generante, quin detur aliqua Deitas noxionalis, quae generet, aut quae generet; ita filius est sapientia de sapientia, hoc est sapientia genita a sapientia generante, quin detur aliqua sapientia noxionalis quae generet, aut quae generet. Dicendus igitur est, quod quoties cumque aliquod praedicatum dicitur genitum in filio, tale praedicatum accipiendum est in concreto non in abstracto: ut Deitas genita in filio intelligendum est Deum filium esse genitum. Similiter sapientia genita in filio exponendum est filium sapientem, sive Verbum esse genitum. Ita exponit Divus Tho. et P.P. Eximius Doctor Suarez lib 6 c 7° A

307 Similiter et possumus locutiones illas SS PP exponere, si velit dicamus, filium esse sapientiam genitam eo quod filius specialiter sit sapientia, velit ex vi formali primaria suae processionis: cum enim filio communicet formaliter sapientia ex primaria vi suae processionis speciali hoc titulo potest dici sapientia. Ad hoc autem non requiritur aliqua sapientia formaliter noxionalis, sed solo quod sapientia abstracta, et cognoscens speciali modo communicet filio genito. Et quamvis Spiritus S.tus vere sit sapiens de sapiente, adhuc discriminatur a filio, eo quod Spiritus S.tus non sit sapiens ex vi formali primaria suae processionis, sed amans de amante. quia in principio suo non exigit formaliter sapientiam, sed amorem. Differt ergo Spiritus S.tus a filio, qui ex vi suae processionis formalis filius evadit sapiens, et Spiritus S.tus ex vi suae processionis formalis non evadit sapiens, sed amans. Unde constat ad argumentum, et ad probationes illius.

308 Instant, et arguunt 2°. filius non est Verbum eo quod ipsi communicet intellectus ex vi suae processionis formalis: ergo filius est Verbum eo quod sit sapientia formaliter producta, atque inde admittenda est sapientia noxiona-

Ly,e! pducta sr. Probat ans: qa spiritus s. licet n e vtr Vbum; Et vtr communicet illi intell. ex vi suę pcessionis fralis: g° communicatio fralis intellonis n sufficit ad constituendum Vbum. Confirmatur: qa Vbum Divinum e intello pducta, ut sępe loquuntur sti PP: s intello comis, et essalis n e pducta: g° admittenda e intell° noxionalis, quę pducat, acproinde quę distinguat vtr ab intellone absa, et essali.

309 Resp. Vbum Divinum n so constitui p intellonem ipsi communicatam s et p relatem Vbi pductam. Quapropter Filius Divinus n e Vbum eo pcise, q° ipsi communicet intelle absa, s et qa het specialem relatem Vbi pductam. Cum a hęc relatio Vbi n reperiat p identitatem in Spiritu Sto, deficit Spiritui Sto unus ex constivis realibus Vbi: ideoque Spiritus Stus neque vtr e Vbum. Unde constat ad argum. Ad confirmationem vero distinguenda e maior: Vbum Divinum e intello pducta p unicam formalitatem, aut virtualitatem, nego maiorem: p duplicem formalitatem vtr distinctam, concedo maiorem. Explico. Vbum Divinum constituitur p duplicem formalitatem distinctam vtr, videlicet p relationem Vbi pductam, et p intellonem absam communicatam. Vbum igitur dr sapientia ppter pfectionem absam constivam Vbi; et dr pducta ppter pfectionem relativam, quę et constituit Vbum.

310 Ubi notare libet, plures ex adversariis omnino incoeunt cadere asserentes ppter argta pposita dari in Filio sapientiam noxionalem; illam vero negantes in Pre. Etenim Pr n minus dr apud sanctos PP et concilia sapientia generans, et pducens, qm Filius sapientia genita et pducta: s Pr absque sapientia noxionali sr, et dista ab essali verificat q° sit sapientia generans, et pducens: g° Filius absque sapientia noxionali sr, et dista ab essali pot verificare, q° sit sapientia genita, et pducta. Declaratur pt ex testimonio Augi supra citato, ubi Filius dr sapientia de sapientia, idest pducta a Pre sapientio: g° s ex pte Filii n requiritur sapientia noxionalis, quę sit tanquam pductus, s ex pte Patris requiritur sapientia noxionalis, quę sit prium pducens.

311 Arguunt 3°: In Deo debemus admittere subsistentiam coem oibus psonis, et subsistentiam noxionalem ppriam cuiuslibet psonę: g° debemus et admittere intellonem coem oibus psonis, et intellonem noxionalem ppriam alicuius psonę Divinę. Et nihil

arguunt p. volite noxionali. Reo scessio anti, nando coq. Disparitas e: ga ad admittendu subtiq noxionali hemus certu, et firmissimu funtum multiplicandi psonas, et idendi virtutis productiva unius ga alteru; qd stare n pot sine substia noxionali, cum in Deo nullus sit pole accidens. Deinde in qualibet psona dat subtia noxionalis, et ideo nulla e imfectior alia. Ad idendam vero intellones noxionalis n dat illud funtu, et scessa noxionali intellone psonae Ds n manent equales: ga n in oibus ponit equivalens intello noxionalis: et tandem ex hac intellone noxionali sequunt ea incomoda, quae secte anti enumeravimus, et quae nullo pacto sequunt ex substia noxionali. Et quide si paritas esset legitima, admittenda et erit psona, aeternitas, et qdlibet aliud attributum noxionale ut psideranti patebit.

312 Arguunt 4°. Aliqua cognio debet idi in qualibet psona seorsim, quae n dat in reliquis: d cognio, quae e in qualibet psona seorsim, et n dat in reliquis e cognio fr. noxionalis, et dista ab essali: ga cognio essalis dat in oibus psonis, ut ostat: go aliqua cognio debet idi in Deo fr noxionalis, et dista ab essali. Pbat mar: ga hec cognio ego sum Pr ita e in Pe ut n sit in filio: go in Pe dat aliqua cognio, quae n dat in aliis psonis Divinis. Pbat ans: ga filius n het hanc cognionem, ego sum Pr: d potius het cogniones oppositas, videlt ego n sum Pr go illa cognio ego sum Pr, ita e in Pe ut n sit in filio. Idem fit argtum de hac cognione ego sum filius, quae in filio revera dat; n vero dat in Pe in quo potius dat opposita cognio, vidlt ego n sum filius. Et sht in Spiritu Sto dat hec cognio ego sum Spiritus Stus, quae n dat in Pe, neq in filio ppt eamde rone: go in qualibet psona Da dat cognio, quae n dat in reliquis psonis, et eade arguendi fra pbat volitio noxionalis, ga qualibet Da psona vult here pfectes noxionales, qm reipsa het, et n vult here pfectiones noxionales, qm reipsa n het.

313 Reo nando mars.

Ad illius pbates, no ans: ga cognio, p qm Pr dicit, ego sum Pr, dat et in filio, facitque filium cognoscentem, qd Pr, seu 1a Trinitatis psona e Pr. Ad pbates huius anti reo, filium here eande illas cogniones, qm Pr het, denoare que Patrem afrantem se ee Patrem, et denoare filium afrantem se ee filium, et n Patrem. Itaque intello essalis, et cois denoat qm-

libet p[er]sonę D[ivin]am cognoscentis q[uo]q[ue] quamlibet p[er]sona D[ivin]a e in se tam sm[secundum] p[er]fecta absa, q[ua]m sm[secundum] notionalia. Quapropt[er] p[er] cogn[iti]onem essalem affirmat D[eu]s et affirmat quęlibet p[er]sona D[ivin]a, p[rim]am Trinitatis p[er]sonam ee Patrem, et n[on] ee Filium, secundam vero p[er]sonam ee Filium, et n[on] Patrem; 3[ti]am tandem Trinitatis p[er]sonam ee Spiritum S[anc]tum, et n[on] ee Patrem, neque Filium. Quapropt[er] nihil de se ipsa affirmat, aut cognoscit una p[er]sona, q[uo]d et n[on] affirment, et cognoscant reliquę p[er]sonę: nam cognitio p[er] q[ua]m P[ate]r dicit, ego sum P[ate]r, datur et in Filio, et p[er] illam Filius dicit, p[rim]a p[er]sona Trinitatis e P[ate]r.

314 Instant. Hęc cognitio ego sum P[ate]r dicit aliq[ua]m f[or]malitatem distinctam ab his cognitionibus P[ate]r e P[ate]r: p[rim]a p[er]sona Trinitatis e P[ate]r: ergo in P[at]re datur aliqua f[or]malitas cognitionis, quę n[on] datur in aliis p[er]sonis: nam alię p[er]sonę n[on] affirmant ego sum P[ate]r; sed affirment P[ate]r e P[ate]r: p[rim]a p[er]sona Trinitatis e P[ate]r. Resp[ondeo] d[istinguen]do ans: hęc cognitio ego sum P[ate]r dicit aliq[ua]m f[or]malitatem distinctam p[er]tinentem ad subiectum, q[uo]d affirmat, conc[e]do ans; dicit aliq[ua]m f[or]malitatem distinctam p[er]tinentem ad ipsam cognitionem f[or]malem, nego ans, et cons[equentiam]. Itaque discrimen illarum p[er]sonarum n[on] stat in ipsis cognitionibus, s[e]d in subiectis, seu p[er]sonis illam eandem cognitionem h[ab]entibus: nam illa eadem cognitio existens in o[mn]ibus p[er]sonis facit q[ua]mlibet cognoscentem q[uo]q[ue] alia cognoscit, q[ui]a tr[es] p[er]sonę ipsa cognoscentes in[ter] se distinguunt[ur], p[rim]a dicit ego sum P[ate]r, q[uo]d secunda n[on] dicit, n[on] q[ui]a illi deficiat aliqua cognitio existens in P[at]re; s[e]d q[ui]a e p[er]sona, seu subiectum distinctum. Tota igit[ur] diversitas stat penes subiecta, n[on] penes ipsam cognitionem f[or]malem, quę in o[mn]ibus p[er]sonis existit sm[secundum] oes suas f[or]malitates cognitionis.

De relationibus Divinis, earumque dist.e ab ess.a

319 Ex processionibus Divinis hucusque explicatis orit necessitas admittendi in Deo relationes, quas praesenti disp.e exponendas suscipimus. Etenim ex eo q.d filius procedat a P.e, et Spiritus S.tus ab utroque, colligit relatio Patris ad filium, et utriusque ad Spiritum S.tum. Disputamus g.o de ex.a realitate, perfect.e, qualitatibus, et de n.o harum relationum, necnon de earum dist.e, tum int se tum praecipue ab ess.a, et ab aliis praedicatis absol., et coibus.

Q: 1a.

De ex.a, et numero Divinarum relationum.

Sect. 1a.

Quales dent in Deo relationes.

316 Dari in Deo relationes reales potius supponendum, quam probandum e., ut de hucusque dictis planum fit. Id praecipue constat ex multis sacrae scripturae testimoniis, quae personas D. signant nominibus afferentibus necessario relationes, videlicet Patris, et filii producentis, et producti etc. Praeterea concilium Toletanum 2um in confessione fidei ita definit P.r ad filium, et filius ad Patrem, et Spiritus S.tus ad utrumque refert. Et in florentino sess 18 et 19 personas D. dicunt se ad aliquid, quo constat ee relativas, seu habere relationes. Quae veritas docet a S.tis PP. videndis apud Patrem Suarez Lib 9 c.e 1o, et Vasquez 1a p.te disp.e 114. Expresse Boetius Lib 1o de Trinitate c.e 12 asseruit substantia probat unitatem, relatio multiplicat Trinitatem. Ideo hanc veritatem tanquam certam de fide, id illi primum admittunt cum sensu Theologi cum Magistro in 1o dist.e 33, et cum D. Tho. hic q.e 28 art. 1o. Ro

317 Ro vero huius doctrinae e: q.a personae D. se habent ut producens, et producta realiter, sunt producens, et productus realiter, sed in Divinis necessario intercedit rus, seu relatio realis, ut constat ex dictis ante disputat.e: g.o int personas D. datur rus, seu relatio realis. Confirmat: q.a P.r realiter distinguit realiter a filio: g.o P.r refert realiter ad filium. Probat cons.a: q.a P.r ea ratione distinguit a filio, qua refert ad filium: nam P.r distinguit a filio, quia e P.r, illumque generat; sed quia e P.r, et generat filium, refert realiter ad filium: g.o P.r ea ratione

qua distinguit a filio, refert ad filium. Cum ergo Pater realiter distinguat, realiter et debet referri ad filium. Et idem dicimus de filio respectu Patris, et de Patre, et filio respectu Spiritus Sancti, et econtra.

318. Rogas, an hae relationes divinae sint transcendentales, vel praedicamentales? Respondeo 1° ex doctrina insinuata n° 198, in Deo dari relationes transcendentales. Probatur: quia relatio transcendentalis est illa, quae identificat adaequate cum entitate relata, et non constituitur per suum terminum: sed in Deo dantur relationes, quae identificent adaequate cum entitate relata, et non constituantur per suos terminos: ergo in Deo dantur relationes transcendentales. Maior supponenda est ex Philosophia. Probatur minor: quia relatio Paternitatis ad filiationem identificat adaequate cum ipsa Paternitate, quae refert: et relatio Spirationis ad Spirationem passivam identificat adaequate cum ipsa virtute spirativa: nam relatio Paternitatis ad filiationem est virtus productiva, vel productio activa filiationis; sed virtus productiva, et productio activa filiationis identificat adaequate cum Paternitate ut constat a n° 290: ergo relatio Paternitatis ad filiationem identificat adaequate cum Paternitate, ac proinde est relatio transcendentalis.

319. Probatur: quia relationes divinae tales sunt, ut adinvicem connectantur essentialiter: ergo sunt relationes reales transcendentales. Probatur antecedens: nisi esset, non fieret contentio: quia Paternitas est virtus essentialiter productiva filiationis, exigit quod ratione sui producere filiationem: et filiatio sibi exigit ratione sui Paternitatem, a qua producatur. Idem contingit in Spiratione activa respectu passivae, et econtra. Consequentia vero probatur: quia connexio essentialis nequit stare absque relatione transcendentali; quod in Philosophia naturali ostendimus: cum enim relatio transcendentalis sit, quod unum extremum realiter se habeat ad aliud. Ita ut non possit intelligi constitutum in suo esse, nisi in ordine ad aliud, quoties datur connexio essentialis, dabitur et transcendentalis relatio: quia connexio facit, quod extremum connexum aliquomodo se habeat ad aliud, et quod non possit intelligi constitutum ut connexum, nisi in ordine ad illud aliud: ergo si Paternitas connectitur essentialiter cum filiatione, refert et realiter transcendentaliter ad filiationem.

320. Respondeo 2° in Deo et dari relationes praedicamentales. Probatur: quia personae divinae sunt revera similes in praedicatis relativis aequales, coexistentes etc.: sed similitudo, aequalitas, et coexistentia sunt relationes praedicamentales: ergo in Deo dantur relationes praedicamentales. Maior patet:

nam inprimis Paternitas D.ª e. pratis simillimus filiationi, ut constat ex n.º 273. Deinde prata D.ª relativa s. equalia in perfect.e nullum enim e alio perfectius. Denique hec prata relativa s. existunt in Deo, ac inde coexistunt: dat. igit. in Deo similitudo, equalitas, et coex.ª in pratis relativis. Min. vero probat. q.ª similitudo, equalitas, et coex.ª consurgunt essalit. ex funto, et tro: nam similitudo e. extremus, q.d dr simile, et extremus cui dr simile: sicut equalitas, et coex.ª que consistunt ex utroque extremo equali, aut existente, ut in Phia reali docet: s. relatio, que consistit ex funto et tro e. relatio pratis, que in hoc potissimus distinguit a trali relatione: g.º similitudo, equalitas, et coex.ª s. relationes prates.

321 Infert 1.º, has relat.s prates, que in Deo dant, n. ee aliq.d distis ab ipsis relationibus tralibus: vg relatio similitudinis int. Paternitatis, et filiat.s e. coniunctis ex ipsa Paternitate, et filiat.e, quarum quelibet est relatio tralis ad aliq. Ro e: q.ª posse existente Paternitate, et filiat.e, verus e. q.d Paternitas e. simil filiationi, et illi equalis, et cum illa coexistens: g.º iste denoaones, seu relat.s prales n. distinguunt a Paternit.e, et filiat.e, ac inde n. distinguunt a relationibus tralibus in Deo existentibus: nam relat.s trales existentes in Deo s. Paternitas, filiatio etc.

322 Infert 2.º in quo sensu Mag.r in 1.º dist.e 31 c.e 1.º, et cum eo graves Theologi negaverint in Deo specrales relat.s similitudinis, seu prales. Negant igit. similitudinem, que consistat in aliquo accidenti superaddito, et disto ab ipsis relationibus personalibus, et tralibus. S.d quid accidens a rebus excludit n. so in Divinis, s.d et in creatis, in q.q nullo pacto admittimus accidens, in quo consistat similitudo, aut alia quecumque pralis relatio. Unde D.us Thas hic q.e 42 art. 1 ait: similitudo in Divinis personis n. e. aliqua relatio realis dista a relationibus personalibus. Ubi n. nat similitudinis int. personas Das, s. so nat similitudinem que consistat in aliquo disto ab ipsis relationibus personalibus, et tralibus. An a.º hec similitudo equalitas, et coex.ª sit relatio predicamentalis fr. L. vo fundamentalis res e. mere philosophica, et à nro instituto aliena.

323 Dicunt RR, relat.s prales n. ee generis similitudinis; s.d so illas, que fundat. in prato accidentali, et que

accidentalit advenit entitati illi. Cum ã in pfeciõ Divinis nullis det fra-ty accidentale, neque aliqd illis adveniat accidentalit, n dabit in pfecioñ Divinis silitudo sufficiens ad cõstituendã relatẽ praly. Ideo quecumque silitudinis sufficere ad relatẽ praly, qº quelibet silitudo advenit accidentalit stm Loge aut metphe entitati sili. Ideo in Phia rondi docuimus afferri relatẽ praly in isto actu Prus e silis Plo in na hua, qº Lt n sit accidentale Pro ee hoc e illi accidentale, seu n essale, qd Plus sit ho, ac yinde qd sit silis Plo in na hua. Silit DD docent coiter creaturas hẽre relationẽ silitudinis, aut dissilitudinis cum Deo, et lt hec silitudo, aut dissilitudo cõstituat p prata indefectibilia tum in creatura tum in Deo, qª tn extremus sile n cõstituit p trum cui dr sile accidentalit illi advenit silitudo. Itaque Paternitas nessario e silis filiationi Divine, qª tn Paternitas n cõstituit p filiationẽ hec silitudo ex utraque relate cõstituta n e essalis Paternitati, et in hoc sensu dr illi accidentalis Loge qd sufficit ad relatẽ praly.

Sect. 2ª

Quotuplex sit in Deo relatio?

324 Deinceps igº Loquimur de relationibus Divinis realibus, et tralibus; nã de pralibus nihil ad dicẽdũ occurrit. Certũ igit inprimis e dari in Deo tres relat^es distas rtr nempe Paternitatẽ filiatẽ et Spiratẽ passivã. Qd evenit in-fert supposito Prio fidei de Trinitate Personarũ in unitate essẽ qº DD pione rtr distinguunt; d n distinguunt rtr rone essẽ, aut alicuius prati absti: qº distinguunt rtr rone relationis, ac yinde hee relationes rtr et distinguunt. Hic em locus het prius illud: rõ ppt qd unumquodque tale et illud magis: cum qº pione DD rtr distinguant ppt relationes, nesse e qd relat^es ipse int se rtr distinguant.

325 Dices: qº in Deo admittemus plures realitates substias, ples existentias, et ples essas; que oia vident maxime dissonare. Pbat illatio: qº in Deo dant ples relat^es rtr distr; d quelibet relatio e realitas, et e substia aliqua, exª, et essª: qº in Deo dant tres realitates; tres substie, tres exẽ, et essẽ. Pertinet hec obiectio,

et diffys ad mody loquendi n tn, y inde parvi momenti hendae: go in hac ma de frimte n so debet inspicere Catholicus, qd sentiendy sit, d et quomodo loquendy sit: nam hc ppue locum het Augus ma Lib 12 de Civitate Dei ce 13: Libery verbis utunt Phi, et in rebus ad intelligendy difficillimy religiosarum auris n timent offensiones; nobis a ad certa regula loqui fas e.

326 De re ipsa stat int Catholicos unicq dari in Deo esse, et naturq Dam de qua in Symbolo Athanasij dr Patris, et filij, et Spiritus Sti una c Divinitas. Deinde fides docet in Deo dari tres psonas tres relationes reales, quarum qulibet sit ens existens actuale, et subsile. Qad mody loquendi ptinet, iudico 1o ex Pe Suarez Lib 3 ce 6, admittenda ee in Deo tria entia, tres entitates, tres subsiste, et tres exe relative. Ro e; go qulibet ex his relationibus trinitatis e ens reale disty ab alia relatione, et faciens unq psonq Dq rtr differre ab alia, seu n ee rtr aliq. Deinde hec entia realia ss actualia, sive actualit exo, n so qus identificant cum Deitate, d et qus int se differunt; go et qus int se differunt, ss aliqd Diviny actu existens in Deo, ac inde hent exq relativas. Denique istae relationes, qus int se differunt ss aliqd subsile: go mhil phice accidentale dat in Deo: dant go in Divinis tres entitates relative, subsles, et existentes ppris suis existentiis relativis;

327 Iudico 2o cum eodem Pe Suarez, in Deo n ee admittendas tres essas relativas, sicut neque tres Deitates, aut nas Das. Ro e: go essa Do, sicut Deitas, et na Do apud Stos PP, et Phia so usurpat p na loi, et 1o radice, et quasi funto essendi Dei; et oium pratorum Divinorum: d qmvis dent in Deo tres relationes reales existentes n dant tres ne coes, neque tres radices, et quasi funta oium pratorum Divinorum, ut pt: go qmvis dent in Deo tres relationes reales existentes, n dant in Deo tres esse De, neque tres Deitates, aut ne. Explicat: go in hoc n dant ples esse; st dent in hoc ples subsites aut plura accidentia int se dista: go essa hoc so suppont p radice 1o subsistentie, voluntatis, intellectus, aliarumqq accidentium, qus ab ipsa essa hoc pponant aliquomodo dista: go solit dm e in Deo. Unde stat ad argty.

328 Sed instas. Qulibet relatio Da het suq quidditate, seu cptu qdditativum disty a cptu qdditativo

alterius relationis: ergo quaelibet relatio Divina habet suum esse relativum distinctum ab esse alterius relationis. Arguitur probatur: quia non distingueretur una relatio ab alia, nisi una haberet suum essentialem, et quidditativum distinctum a suo essentiali, et quidditativo alterius. Consequentia vero probatur: quia esse rei est suum quidditativum, et essentiale talis rei; sed dantur in Deo tres sui relationi essentiales, et quidditativae: ergo dantur in Deo tres esse relativa. Confirmatur: quia non possunt in Deo admitti tres entitates simpliciter; sed solum cum illo addito relative: ergo similiter licet non possint in Deo admitti tres esse simpliciter poterunt admitti cum addito relative. Probatur consequentia: nam quaelibet entitas habet suum esse: ergo ubi datur triplex entitas relativa, datur et triplex esse relativa.

329 Deo concesso anti[?] nando censeo. Ad probationes respondeo, suum quidditativum, et essentiale ~~ea~~ ~~illius~~ ~~esse~~ rei creatae esse illius esse philosophice loquendo, non vero in divinis ubi ea locutio propter ecclesiae usum, et periculum offensionis vitanda est: quia in Deo esse non sumitur pro quocumque suo quidditativo, et essentiali; sed solum pro natura communi, et prima radice, et quasi fundamento omnium spirationum divinarum: sumitur ergo non esse in divinis pro illo suo, qui neque est ab alio, neque quod est ab alio. Ad confirmationem similiter admissio anti[?] nanda est consequentia. Ad illius probationem respondeo, quamlibet entitatem habere suam quidditatem, seu suum essentiale distinctum, non vero habere esse distinctum: quia vox illa esse, ex usu Ecclesiae solum signat Deitatem, seu naturam communem. unde haec locutio est implicatoria in terminis, datur in Deo esse relativum, quia vox illa esse signat aliquid commune tribus personis, quod per vocem illam relativum destruitur: sicut haec etiam est implicatoria locutio datur in Deo esse attributale: quia vox illa esse signat suum primarium, et quasi fontem caeterorum, quod destruitur per vocem illam attributalis. Videantur Pater Valentia in Prologo huius materiae capite 3, et Pater Suarez 3a parte tomo 1o disputatione 11 sectione 2. ubi non damnat sensum, sed modum loquendi tanquam falsum, et erroneum illorum qui tres esse relativa in Deo concederent.

330 Praeter illas tres relationes initio sectionis 4 enumeratas datur in Deo quarta relatio, nempe relatio spirationis, seu spirationis activae vi cuius Pater, et Filius indivisibiliter, et tanquam unicum principium refertur ad Spiritum Sanctum. Ita docent communiter Theologi cum Magistro in 1o distinctione 13, et distinctione 26, et cum Divo Thoma hic quaestione 28 articulo 4, et constat ex conclusione hanc esse de fide quarto de processione articulo 1o. quia tamen haec relatio spirationis non adeo expressa est in decisionibus conciliorum, illam solum tanquam conclusionem Theologicam; et certam defendit Suarez

lib 9 de Trinit^e c^e 4 s^a Greg. Albini, et Hugonis citatos apud Fran^cum de Lugo lib 2 de Trinit^e disp 9 sec 1°.

331 Ex^a realis huius relationis Spiratoris in Deo probat 1° ex Concilio Lugdunensi sub Greg^o 10 c^e unico de summa Trinitate, et ex Florentino sess 24 asserentibus Patrem et Filium una Spiratione producere Spiritum S^tum. Sed à quo P^r et Filius producunt Spiritum S^tum est relatio realis ad Spiritum S^tum ut probatus manet a n° 290: g^o in Deo datur relatio realis Spirationis activae. Probatur ex Concilio Toletano 2° in confessione fidei asserente personas adinvicem referri: sed Spiratus refertur ad Spiratorem: g^o Spirator refertur ad Spiratum. sed non refertur ratione Paternitatis, neque ratione Filiationis: g^a Pater ut talis primo refertur ad Filium, et Filius ut talis refertur primo ad Patrem: g^o Spirator refertur ad Spiratum ratione alterius relationis, quam Spirationis activae, seu Spirativae virtutis appellamus.

332 Et hinc probatur 2° ratione: q^a inter producens et productum in Divinis debet dari realis relatio: sed P^r et Filius se habent ad Spiritum S^tum ut producens, et productus: nam P^r et Filius realiter producunt Spiritum S^tum ut docet fides: g^o in P^e, et Filio datur relatio realis ad Spiritum S^tum. Atqui haec relatio realis ad Spiritum S^tum non est Paternitas ut talis: g^o vi illius P^r so[lum] producit Filium: neque est Filiatio ut talis, g^a vi illius Filius so[lum] producitur a P^e: g^o in P^e, et Filio datur alia relatio Spiratoris per quam referatur ad Spiritum S^tum, et per quam producat Spiritum S^tum. Unde constat, relationis Spiratoris distingui realiter, et simpliciter ab Spiritu S^to: g^o vi huius relationis P^r et Filius immediate opponuntur Spiritui S^to: oppositio á in Divinis non datur nisi propter perfectam simpliciter et absolute distinctionem ab illo re cuius datur oppositio.

333 Haec relatio Spiratoris prius prioritate Originis existit in P^e, et deinceps communicatur Filio, cui P^r communicat fere quidquid in se habet praeter esse Patrem, ut diximus n 286. Caeterum non proinde P^r prius spirat quam Filius, g^o haec virtus spirativa se ipsa exsolvit habet producere Spiritum S^tum pro illo signo pro quo intelligitur esse indivisibiliter in P^e et in Filio: cum g^o in priori Originis ante Filium virtus spirativa existat in solo P^e, in illo priori non spirat, neque producit Spiritum S^tum, g^a donec re ipsa communicata sit Filio, et vi illius indivisibiliter procedat Spiritus S^tus a P^e, et Filio.

334 Dices: g° 19 n 10 Primis, d quaternits in Deo admittimus q.a Lateranse c.e damnamus, ubi abse, et sine ulla dist.e dr: in Deo Trinitas e solummodo; n quaternitas. Nos a quaternitate admittimus; q.a p.t relationes Paternitatis, Filiationis, et Spirationis passive admittimus quartas relationes reales Spiratoris. Urget: g° si daret quarta relatio Spiratoris, daret in Deo quarta psona: g° n dat quarta relatio Spiratoris. Pbat ans: nq quelibet ex relationibus enumeratis n 324 ostituit psonas distas ab aliis: g° quarta relatio Spiratoris ostitueret psonas distas ab aliis. Cur em Paternitas ostituat psonas, et silit filiatio, et Spiratio passiva; activa vero Spiratio psonas n ostituat? g° admissa quarta relatione Spiratoris, ponit in Deo quarta psona.

335 Deo, relatis Spiratoris n distingui simpliciter et abse a Paternitate, et Filiatione, d potius cum illis identificari vtr, et abse: quapt hec relatio Spiratoris n ponit in Deo quaternitates simpliciter. Quaternitas g° que in Lateranensi damnat e illa vi cuius in Deo ponamus quatuor entitates simpliciter et abse distas inter se; et hec quaternitas a nobis n admittit, quamvis admittamus relationes reales Spiratoris. Ita St admittamus tres relationes distas vtr inter se, et naturas Divinas virtualiter distas ab his relationibus, adhuc quaternitates simpliciter n admittimus; g° na D.a n distinguit simpliciter, et abse a relationibus. Idem et dicimus de relatione reali Spiratoris. Unde ostat ad argts. Ad instantias no ans. Ad illius pbats scesso anti, ne cog. Discrimen stat in eo, q.d relatio Spiratoris n e incommunicabilis alteri, neq e ultimus trus n.e D.e, acpinde n e subsistentia, neque pot ostituere psonas. Alie vero relationes D.e ss incommunicabiles alteri psone, acpinde ss subsistentie, et ostituunt psonas. De quo dispe sequenti.

336 Instas: g°

P.r p Paternitats refert ad Spirits S.ts; et silit Filius p Filiationes refert vtr ad Spirits S.ts. Pbat illatio: g° P.r, et Filius p relationes Spiratoris refert vtr ad Spirits S.ts; d relatio Spiratoris e p nos ipsa Paternitas et Filiatio; g° P.r et Filius p Paternitats, et p Filiations refert vtr ad Spirits S.ts. Deo nando illats. Ad illius pbats scessa maiori distinguo minus: relatio Spiratoris e vtr actualit Paternitas, et Filiatio, do minus; est et vtr Paternitas, et Filiatio, no minus. Itaque identitas realis

actualy spirationy activę cy Paternitate, et filiatione facit, qd spiratio activa n augeat simplicit numery relationy, et qd n det in Deo quaternitas ut diximy nº anti. Dicit ā spiratio activa quarta relatiō ppter dyts virtualy ab alys, et rone huny dyty virtualy verificat, qd Pr p Paternitatę n referat ad spirity Sty, ad quem refert p activę spirationę: et slit verificat, qd filiy p filiationę n referat ad Spirity Stum ad quem refert p activę spirationę. Ita Pr p Paternitatę refert rlr ad filium, n vero refert ad filium p naturę Divinę; et na Dº et Paternitas sint rlr actualit idę.

Q. 2ª

Quo pacto relationes disguant ab essª Dª?

Sect. 1ª

Dª quamcumque dyts realę actualę.

337 Summa mysterij Trinitaty diffas pposita a nº 10 coegit DD, ut varios dyty modos excogitarent int relationes, et essę Dę, qq unitatę cy Trinitate sponerent. Ingenty difficultaty pondere pssy Gilberty Porretany ausy fuit asserere, relationes Dy dygui rlr, et simplicit ab essª Dª, ita ut rlr eent in Deo quatuor res, seu entitates nº dystę, vdlt Paternitas, filiatio, spiratio passiva, et essª Dª. Ro illy erat: nq quę n ss idę int se, n poss ee idę cy uno 3º ꝺ relationes, seu personalitates Dę n ss idę int se: gº relationes, seu personalitates Dę n ss idę cy essª; ac proinde disguunt rlr ab essª, sicut int se et rlr disguunt.

338 Hęc tn dystº sicut mysterij difficultatę evacuat, ita mysteriy ipsy oppugnat, et evertit. Etenim mysteriy Trinitaty consistit in eo, qd triplex rlr psona, seu relatio Dª identificet rlr cy eadę essª, seu Deitate, ut statuty, et pbaty a nobis e ex pcipys fidei a nº 9. Quappt qqd ibi in pbationę mysterij adducimy, hunc Gilberti errorę impugnat. Sed specialit damnaty fuit in Cºcº Rhemensi statuente, psonę ee Dę essę, et psonalitatę, seu relationę ee ipsę Deitatę. Qd ex Scriptura, et Patriby demonstrat Dªs Bern. serm 80 in Cantica. Deinde Gilberty error damnat in Florentino sess 25 asserente essę Dę sola rone disgui a psonalitate. Qd flsum eet, si psonalitas, seu relatio Dª disgueret rlr ab essª.

339 Nec multy ab hoc errore dystat Durandy in 1º dystª 33 qª 1ª asse

rey dari dyts modalis realis int personalitates, et ess9 D9, sicut in creatis di-
guit na a sua subsistentia positiva, et sicut ea disguit ab act°, et unio ab
extremis. Quam dyts admittere et vident Nominales Occamus in 1°. dist°
33, et Gabriel ibidē q° 33, et Gabriel in 3 dyt° 2° q° 1°. sed
ijide ajis vincit Durandus: nam Rhemense asserit relates, seu personalitates ee
essa Deitatis; Durandus vero dicit, personalitates n ee Deitatis; o modos quo-
dam dytos rti a Deitate. Deinde Florentinus docet, ess9 D9 sola ratione di-
sgui a personalitate; Durandus vero asserit, ess9 D9 disgui rti modalit a per-
nalitatibus.

340 Quapropt certissime tenendus e cum ombs fere Theologis, relationes, seu
personalitates D°s n disgui rti actualit ab ess° seu Deitate. Id sstat 1° ex
ajis nuper citatis. Sstat 2°. ex Lateranensi adducto n° 334 asserente, in
Deo n dari quaternitatē; si ā essa D° disgueret rti a personalitatibus, uti-
que daret in Deo quaternitas: q° darent in Deo quatuor res, sive en-
titates, nempe Paternitas, filiatio, spiratio passiva, et ess° D°. Et qmvis
personalitas dicat modus, et solus modalit dysta ab ess° n pinde vitat
quaternitas simplicit; q° et modus e res, sive e aliqd: nec dubitari potest
qd personalitas D° sit aliquid simplicit, et abse: sicut q° causa, et actio
ss dus res simplicit, et ntr na creata, et subsistentia illius positiva
ss dus entitates simplicit: ita relationes D(et ess° erunt quatuor entitates
simplicit; ac pinde dabit in Deo quaternitas, et personalitates D(dicant
modi ess(.

341. Rone vero pbat statuta resolutio: nq quelibet dyt° realis actualis
int relationes, et ess9 D9 destruit simplicitatē D9: q° rugnat quelibet di-
st° realis actualis int relates, et ess9 D9. Pt coa; et pbat ans: nq
quelibet dyt° realis actualis int personalitates, et ess9 ponit in persons Divinis
sponits phica, et reals: o spositio phica et realis destruit simplicitats D9, ut
sstat: q° etc°. Pbat mar: nq spositio phica, et realis dat, quoties sstitu-
ty spont ex entitatibus realit actualit dysty: o quelibet persona D° s-
ponet ex entitatibus rti actualit dysty, si dat dystinctio realis actualis int
personalitates, et ess9 D9: nq quelibet persona D° sstituit ex ess°, et ex re-
latione, seu personalitate. q° quelibet persona D° eet phice sposita. Praeterea
si personalitas, et ess° D° disguant realit actualit, necessaria erit aliqua

umo int utramq, ut ex ipsis sponat psona Di: quae oia longissime di- 70
stant a summa pfectione cuiusvis psonae Dc. Recolat numerus 30.

342 Ostat ex illo axiomate desumpto ex Dio Anselmo, et ex aliis, cuius saepe meminimus, velle in Divinis oia ss idem, ubi n. obstat producentis, et producti oppositio, seu relatio: S int psonalitates Ds, et ess. n dat oppositio, seu relatio producentis, et producti: go psonalitates n producunt ess.; neq essa producit psonalitates: go int psonalitates, et ess. n dat dysto realis, ac proinde ss sunt idem. Specialit a Do Durandus ostat haec doctrina: go relationes Ds ss res; Et recipiant adinstar modorum: nam modus phicus in suo opere dicit imperfectus Deo rugnantis: n go dat dysto realis modalis in Deo, go talis dysto petit extrema, quorum unus saltem sit modus realis et phicus.

Sect. 2.

De dystem mediam, seu Scoticam.

343 Subtilis Dr in 1o dyst. 2a qe 7, et iterum dyst 8 qe 4, ut comt exponit asseruit psonalitates, seu relationes Ds dysgui ab essa ex na rei, et ex pte obti dyste illa formali, et essali, quae int formalitates obtivas, seu essas intercedit, et quae ex Patroni nomine Scotica dr. Ipse dysto n vocat realis simplicit a suis Authoribus, go dysto realis simplicit dr ab illis ea dysto quae versat int rem, et rem, sive int extrema simplicit, et absolute dysta, qualis e Pris, et Filius. dr go ista dysto essalis, go versat int formalitates seu quiditates obtivas, et appellat dysto media eo qd neque sit dyste ronis, neq realis simplicit.

344 Vi huius dystis medie opinat Scotus mysteriis Trinitatis optime explicari posse: nam sicut de aiali verificat ee prium sentiendi, et n ee prium ratiocinandi ppt dystem mediam, et n ppt dysts simplicit realis a roali: ita ppt eamdem dysts mediam poterunt verificari de essa Da prata, quae n verificant a pte rei de relationibus identificatis simplicit cum essa; vg de essa verificat, qd sit unica, et improducta; de relationibus vero qd sint plures, et productae, absque ulla dyste reali simplicit int relates, et ess. Ds. Hunc opinandi modus sequunt Scotistae fere oes; Et n debuerint, qui Scotis explicent de dyste ronis facta ab intellu, asserant quae Scotus numqm docuisse aliam dysts quae neque esset

realis nec rony. Ita instituant Ibrum P. Suarez Lib 7 Metaphe sect 1ª et ex ipsis Scotistis Herrera to 1 disp 8 q. 13, et alij nonnulli. Imo, et ipse Scotus asserit illa sua distem vocari posse distem rony.

349 Cuicumque a it hec ino, et disto media decent contra Theologi, qui oem distis actualis independen ab operate intellus tangm opposita Dl simplicitati reiiciunt int personalitates, et essa Dl cy Mag. in 1° dist 4, et cy D° Tho prima pte q. 3 art 6, et cy Pe Suarez Lib 4 de Trinit a c 1. Imo et in creaty vix aliqe est Scotistas, qui hanc dists mediq n excludat. Quad pieny attinet duo a nobis breviter probanda s. 1º hanc dists ex na rei n dari int prata D°. 2um hanc dists ex na rei ee inutils, et insufficients ad explicandy Trinitaty mysteriy.

346 Impugno igit 1° dists Scotisticam: qa personalitates Dl n distinguunt vir actualit a Deitate: q° neqs distinguunt ex na rei, seu essalit a Deitate, qm admittit a Scotistis. Pbat coa: qa distingui ex na rei, et essalit e qd essa personalitatis distinguat actualit ab essa Deitatis: s implicat qd personalitas n distinguat vir actualit a Deitate; et qd essa personalitatis distinguat actualit ab essa Deitatis: q° implicat qd personalitas n distinguat vir actualit a Deitate, et qd distinguat actualit ex na rei, seu essalit. Mar e Scotistarum doctrina. Pbat min: qa personalitas, et essa personalitatis, seu prata essalia personalitatis s formalissime idm: sicut Deitas, et prata essalia Deitatis s omno idm: q° qd personalitati, et Deitati convenit, convenit essl, seu pratis essalibus utriusqz: q° si personalitas n distinguit actualit a Deitate, neque essa personalitatis pot actualit distingui ab essa Deitatis: q° personalitas et Deitas n distinguunt essalit, qdditative, neque ex na rei.

347 Rere solent Scotists dd duplices essq, aliq reals, et aliq frals: quapropt solunt, essq reals Deitatis identificari vir cy essa reali personalitatis; Nant vero, qd essa frali Deitatis identificet actualit cum essa frali personalitatis. Sed hac responsione in vitiosy circuly manifeste involvunt: nq si rogent, cur ista essl frales existant a pte rei ante operations intellus, rent, qa int ipsas dat disto frali media, qd si ulterius rogent, cur det a pte rei disto hec frali media rent, qa ante operats intellus dant essl frales dists a realibus. Da igit e 1°. qa ante operations intellus essa fra-

sij Deitatis e et essa realis; d essa realis Deitatis identificat omno actualit cum psonalitatibus: gº fralis essa Deitatis identificat omno actualit cum psonalitatibus. Pbat mar: gª realis esso e essa realit existens, sive essa entitatis realis ut e evens: d essa fralis Deitatis e essa rtr existens, seu essa entitatis realis: gª Deitas e ens reale, et existens, ut e p se notis: gº essa fralis Deitatis ante operatis intellis e essa realis.

348 Dª e 1ª: gª Deitas n disguit essalit, et gdditative ab ipsa Deitate: gº Deitas n disguit essalit; et gdditative a psonalitatc; aequinde int Deitatis psonalitates gs n dat dist° essalis, et gdditativa, seu ex natura rei. Ans pt: gª Deitas essalit, seu p sua ens het ee id gd e, et disgui ab oi eo gd n e. Con vero pbat: Qª psonalitas, seu relatio het rtr actualit oia prata, que het rtr actualit Deitas: d Deitas het rtr actualit n disgui essalit, et gdditative a Deitate: gº psonalitas, seu relatio het rtr actualit n disgui essalit et gdditative a Deitate. Dª 3ª: gª realitas Deitatis identificat rtr cum realitate psonalitatis: gº gdditas, et essa Deitatis identificat essalit cum gdditate, et essa psonalitatis; aequinde n dat int ipsas dist° essalis. Pbat cons: gª essa, et gdditas Deitatis e ipsa Deitas realis: et silit gdditas, seu prata essalia psonalitatis e ipsa psonalitas realis: nq glibet ens reale e ipsa sua essa, et gdditas.

349 Impugno 2ª. Dist° media essalis et lo- hica e dist° actualis realis: d int psonalitates, et Deitate n dat dist° actualis realis: gº int psonalitates, et essa n dat dist° media. Syllogismus rectus e. Mar e certa ex dictis sectª anti pª Porret, et Durandus. Pbo igit marem: gª dist° actualit existens int entitates reales e dist° actualis realis, d dist° media, essalis, et lohica e dist° actualit existens int entitates reales, nempe int Deitate, et psonalitates: gº dist° media, essalis, et lohica e dist° actualis realis. Pbat hic mar: nam ideo identitas int psonalitates, et Deitate e realis simplicit, gª dat int Deitate simplicit reale, et Paternitate simplicit reale; d dist° illa media existit actualit int Deitate, et Paternitate simplicit reales: gº illa dist° media actualit existens int entitates simplicit reales e dist° simplicit realis, aequinde e dist° actualis realis.

350 Pbat 1ª
gª dist°, que dat a pte rei independent ab operoe intellis e dist° simplicit

realis: sed dist.o media dat a p.te rei independenter ab operat.e intellus: g.o distin=ctio media e dist.o simplicit realis. Pbat mai: q.o ens simplicit reale e illud q.d dat a p.te rei independent ab operat.e intellus, sive illud, q.d a p.te rei het istiva entis realis: g.o idem dm.r de dist.e. Pt cña: nam id q.d requis in ente in rone entis, ut sit reale, reqr et in dist.e in rone distincti, ut sit dist.o realis. Pbat 2o: q.o int realitates, et negibilitates dat disto simplicit realis; q.mvis realitas, et negibilitas sint apud Scotistas fralitates seu q.dditates: et int Paternitatē D.am et Deitatē dat identitas simplicit realis; q.mvis Paternitas, et Deitas dicant ab Scotistis fralitates: g.o neque ad dists simplicit reals, neque ad identitatē reals simplicit reqr, q.d extrema int quæ versat, n sint fralitates: g.o so reqr, q.d sit dist.o, aut identitas actualit existens a p.te rei independent ab operat.e intellus. Cum g.o dist.o media, et Scotica actualit existat a p.te rei independen=t.r ab operat.e intellus, talis dist.o erit realis simplicit.

391. Impugno 3.o prius ad rem nrā, q.a admissa dist.e frali, et ex na rei int Deitatē, et p.onali=tates D.æ, adhuc manet inexplicatū mysterium Trinitatis: g.o dist.o hæc fralis, et Scotica e inutilis, et insufficiens ad explicationē huius mysterii. Pbat ans: q.o diffas huius mysterii stat in eo, q.d p.onalitates int se distinguant rr, et identificent rr cum Deitate: sed dist.o Scotica, fralis int p.onalitates, et Deitatē n pbat, q.d p.onalitates distinguant int se rr; sed potius q.d int se rr identificant: g.o dist.o fralis Scotica p.onalitatū a Deitate relinquit mysterium hoc inexplicatū. Mai e certa, pbat min: nā q.d duo extrema distinguant ab aliquo 3.o dist.e frali Scotica, n pbat, q.d illa extre=ma distinguant rr int se; sed potius pbat, q.d illa extrema identificent int se rr: g.o. Hoc ans ostendit: q.o aial hoīs distinguit a rali fr, et dist.e Scotica, utrūq.e a rrli aial et rale hoīs distinguunt fr, et dist.e Scotica a rrbili, adhuc tn aial, et rale hoīs n distinguunt realit int se, sed potius int se rr identificant: g.o hæc dist.o Scotica extremorū cum uno 3 pbat identitatē reals extremorū int se.

392. Pbat; g.o dist.o fralis Scotica n sufficit ad verificanda hæc p̄rata: Deitas coicat rr filio, Paternitas n coicat rr filio: g.o dist.o fralis Scotica n sufficit ad expli-

candy mysteriy trinitatis. Arg probat 1º, q° dist° ralis scotica n sufficit ad verificanda contradictoria realia de eadem entitate reali, s ad summum contradictoria formalia, seu essentialia. Pt, q° int essentiale, et reale hoc dat eadem ito ralis scotica nullus a predicatis reale hoc dr de essentiali hoc, q° cuius veritate neget rr de reali; ut docent scotiste: ergo dist° ralis scotica n sufficit ad verificanda predicata illa realia, que assignavimus. Probat 2 idem arg: q° intello Dº distinguit ex na rei dist° scotica a volitione, et tn de volitione n verificat, q° n coicet rr filio. Pt nq coicata fr intellectione, coicat et rr, et identice ~~Paternitatis~~ volitio; Et n coicet. Fr: q° n obstante dist° rali scotica int Paternitatem, et Deitate, coicata Deitate coicabit et rr, et identice Paternitas: n q° sufficit hec dist° ad verificanda illa predicata realia, ac proinde alia distinctio admittenda necessario e ad explicandum trinitatis mysterium. Idem argum fieri pot in aliis predicatis ex se contradictoriis, quorum unum verificat rr de personalitate, et aliud de Deitate, ad quorum verificationem n sufficit dist° ralis scotica, ut probatum manet.

Sect. 3ª

Utrum det dist° ex pte obti precisiva int personalitates.
et essentiam Dei?

353 Nullus, quem sciam, Theologus dubitat, q° int essentiam Dei et relationes det aliqua dist° rois, et quidem rois ratiocinate, et cum fundamto ex pte obti. Quapropter solum inquirimus, an possit fieri distinctio precisiva ex pte obti, et n solum ex pte actus int essentiam, et relationes, seu personalitates Dei. Suppono ex Logica diversitatem precisionis obtive a rali consistere in eo q° cognitio precisiva ex pte obti attingat unum predicatum rei, n attingat aliud identificatum rr cum 1º; cognitio vero precisiva ex pte actus attingit oia predicata obti, Et n tn ordine ad oes suos tres, seu connotata. Contrahi a dist° rois tq precisiva ex pte actus, q in precisiva ex pte obti extrinseca e ipsi obto: e enim ipsa cognitio, que nihil intrinsecus ponit in obto, s solum denotat illud extrinsece cognitum hac, aut illa rone. Qd tn Physica reali ostendimus 1ª [illegible] quidem advertentes, nescio q° intrinsecus obto resultans ex cognitione roe cuius unum predicatum intrinsece n sit aliud, seu distinguatur intrinsece ab alio.

354 Hic est dystem ex pte dsti pcisiniq admittunt int Deitatp et relationes divas: cum em nece sit admittere dystem rony Deitaty a Relationibus, et quod ipo dysto rony semper sit pcisiva ex pte dsti, et increatis illa Deitati, et relationibus necessario coluntur. Alij a DD qui pcisiones dstivas in creatis omno avenant illas amplectunt in illis predicationibus Divinis in quibus ante oem operatis intellus verificantur contradictorie quasi e filiatio, et essa De, quaq in identificant, adhuc de filiate verificat pduci, et de essa Deo verificat n pduci. Ita Pr Henric 1 pte ttt 1o dysp 2. n 19. Pr Aharon disp 2 de Trinite c 11 Martin Perez disp 6 de Trinite sect 6. n. 3. et Nobles RR qqq cum

355 Vra resolutio Deitas, et relationes ss pcindibiles dyste rony ex pte dsti pcisiva. Pbat 1o Illi rptus ss pcindibiles dstive, quorum unus pot cognosci, alio n cognito, si supponant rr identificati: d Deitas, et Paternitas rg rr identificant, et pot Deitas cognosci n cognita Paternitate: go Deitas, et Paternitas ss pcindibiles dstive. Mar ctat ex intelligentia pcisionis dstive, qus dystinguit a pcisione frali. Mir qad 1a pts tangm certa de fide stabuta e a no. 337. Pbat go illa mir qad 2am pts: nq cognio qua quis afrat Deitatp coicari rr filio, attingit Deitatp, et n attingit Paternitatp: go Deitas pot cognosci, n cognita Paternitate. Pbat ans: go si ea cognio attingeret Paternitatp, eet cognio fla, nq enunciaret Deitatp, et Paternitatp coicari rr filio, d illa cognio e omno vera, et de fide: go n attingit Paternitatp. Qd a Deitatp attingat, evens e.

356 Idem fit argtus in cognione resrante Paternitatp ut n coicatq rr filio: nq si hec cognio, Paternitas n coicat rr filio attingeret ex pte subti Deitatp, eet cognio falsa: go attingit Paternitatp, et n attingit Deitatp rr identificatq cum Paternitate, aquinde pcindit dstive. Pbat ans: go a si illa cognio attingeret ex pte subti Deitatp enunciaret tam Deitatp, qm Paternitatp n coicari rr filio: go eet cognio fla, flum em e, qd Deitas n coicat rr filio. Ex eo rgit qd Deitas coicat in re, et Paternitas n coicat filio, seqr necessario, Deitatp posse cognosci n cognita Paternitate;

et est ex°. aeque inde segr. hec prata posse p̄dicari abstive. Si'le fit arg.ty in t'nis cognitionibus: filiatio p̄ducit, Essa D'a n p̄ducit, spiratio passiva p̄ducit, Deitas n p̄ducit.

397 Rebus forsitan aliud ee subtus enumerationis, et aliud subtus verificationis, ut in hac p̄pone pt, aliq' ho currit ubi subtus prationis, seu enunciationis st oes hoes sub disiuncte: nam ea p̄po ita resolvit, l Prus, l Plus, l frans currit etc. Attamen subtus verificationis e determinate Prus vg, q° ex eo q^d Prus currat, evadit vera tota illa p̄po. Iam g° lt subtus huius p̄ponis Deitas coicat filio sit n so Deitas, s Paternitas, adhuc evadet p̄po vera: q^a lt ultraq' p̄dicatio sit subtus enunciationis eo q^d praty enunciet de utraq'; ntn utraq' p̄dic'o e subtus verificationis, s. illa Deitas, de cuius enunciationis verificat tota illa p̄p°. Et hac rone subtus illius p̄ponis attinget et Paternitatis, et p̄po evadet vera.

398. Sed 2° e 1°. q^a lt hec dna Locus here point, q^do p̄p° e fr aut equivalent disiuna; attamen Locus here n pot, q^do p̄po n e disiuna, l q^do e copulativa, q^a tunc enunciat praty de obus partibus subti, et ex eo q^d obus conveniat, surmit veritas p̄ponis ad q^m n sufficit, q^d praty conveniat uni tantu parti subti. sic ut hec p̄po sit vera Prus, et Plus currunt, n sufficit, q^d cursus conveniat Pro, aut Plo, s necessariu e, q^d utriq' conveniat. Cu q° cu illa p̄po Deitas coicat filio in mna horum Doctorum equivaleat huic: Deitas, et Paternitas coicat filio, que n e disiuna, s copulativa, necessu e ad eius veritatis, q^d coicatio conveniat utriq' p^ti subti Deitati, et Paternitati: s utriq' parti n convenit: g° falsa erit illa p̄po, Deitas coicat filio, cuius situd e hereticus: quapropt dm e, hanc p̄ponem, Deitas coicat filio n attingere ex p^te subti Paternitatis, q^d intendimus.

399 D^r e 2°. q^a ex hac responsione segr veras ee has p̄pones, que ab obus catholicis tanqm fle reiiciunt: Deitas filiu p̄ducit, Relatio filiationis coicat p identitatis realis Spiritui sto. Probat illatio; q^a p te lt utraq' p̄po asserat ex p^te subti Deitatis, et filiationis, de quo praty enunciet, adhuc ad utriusq' veritatis sufficit, q^d praty reipsa conveniat alicui parti subti, et n requir q^d obus partibus conveniat; s re ipsa praty convenit alicui parti subti: nq praty ille p̄ponis convenit filiatio-

m; et prats ?? convenit Deitati: g° re ipsa dat dstus utriusque propon., qts
satis e ad utriusque veritate: utraque g° propo erit vera: hoc a cum admitti
n possit, restat necessario dm ad veritate hans propon omnino requiri,
gd prats conveniat oibus partibus subti.

360 Pbat 2°. dist° præcisiva ex pte dsti
int Deitate, et psonalitate; g° n e mar, q forte mit distas in eo gd Dei-
tas sit cognoscat, qn cognoscat Paternitas, gm in eo gd Deitas coicet rr filio,
qn coicet rr Paternitas; q hoc 2a admittit: g° admitti debet et 1a; q gd Deitas
cognoscat r qn cognoscat Paternitas, e gd Deitas præcindat dstive a Paternite:
g° etc. Pbat, g° in Deo dat dist° sufficiens, ut verificet, gd Deitas identi-
ficat rr cum filio, et gd Paternitas n identificat rr cum filio: g° in Deo
dat fundts sufficiens, ut cognoscat Deitas n cognita Paternitate, e eo°.
Pt coa: g° de extremis de qqq verificat identificari, et n identificari
rr cum filio pot et verificari cognosci, et n cognosci; hec em prata ino-
alia n hent mars oppositis, gm illa prata otradictoria realia, ut
pt.

361. Respondes, illa prata realia odenda ce necessario, ut fide, que fi-
de d° ostant, ac inde admittendg ce dists virtuals so in ordine ad
prata otradictoria, que ex fide cognoscimus, qualia si coicari, et n coicari
produci, et n produci, identificari, et n identificari, cum a alia prata
inoalia, nempe cognosci, et n cognosci, n ostent ex fide, illa admit-
tere n debemus. sed o° e, g° lt 2i generis otradictoria n ostent
directe ex fide sit alia prioris generis; attamen indirecte ostant eo gd
inferant ex aliis. Q° ita pbo; g° eo ipso, gd eads entitas realis ide-
tificet, et n identificet rr cu filio, pot cognosci una ex his veritatibus
n cognita alia: g° ex eo gd Deitas, et Paternitas; que si eads entitas
realis, identificet, et n identificet rr cum filio pot cognosci Deitas n
cognita Paternitate, et eo°. Pt coa: nq gdo cognoscit illa entitas ut
identificata pcise cum filio cognoscit Deitas, et n Paternitas; gdo
vero cognoscit ut pcise dista a filio cognoscit Paternitas, et n Deitas:
g° ex illis pratis realibus, que fidei cognoscunt inferunt alia prata i-
noalia in qqq consistit dstiva præcisio.

362 Pbat 3°. g° int psonalitatis, et Deita-
te dat dist° sufficiens, ut Deitas possit pfice uniri immte, qn uniat pro-

nalitas, aut e contra: ergo inter personalitates, et Deitatem datur distinctio sufficiens, ut Deitas possit immediate cognosci non cognita Paternitate, et e contra. Consequentia patet, quia unio intentionalis, qualis est cognitio, est magis praecisiva ex suo genere, quam unio realis, et physica. Antecedens vero ostendit: nam unio hypostatica de facto existens unit immediate personalitatem filii, et non unit personalitatem Patris: ergo Deitas est immediate unita, vel non? si affirmes, infero: ergo Deitas est immediate unita, et Paternitas identificata cum Deitate non est unita. Si vero neges, infero: ergo filiatio est immediate unita, Deitas autem identificata cum filiatione non est unita, semper igitur infertur, dari distinctionem sufficientem, ut ex duobus extremis identificatis inter se in Deo unus inter se et immediate uniat altero non unito.

363. Probat ultimo: quia potest dari cognitio immediate, et formaliter attingens Paternitatem, quae non attingat immediate filiationem, et eiusmodi cognitio est praecisiva ex parte obiecti personalitatis a Deitate: ergo potest dari cognitio ex parte obiecti praecisiva personalitatis a Deitate. Maior est certa: quia Paternitas distinguitur inter se a filiatione, et se referat inter se ad illam, hoc ipso probat debere cognosci filiationem mediate, et tanquam terminus Paternitatis; non vero immediate et formaliter. Probat minorem: quia illa cognitio Paternitatis vel attingit Deitatem immediate vel illam immediate non attingit? si affirmes infero: ergo est cognitio attingens immediate Deitatem, et non attingens immediate filiationem identificatam cum Deitate. Si vero neges; infero: ergo est cognitio attingens immediate Paternitatem, et non attingens immediate Deitatem identificatam inter se cum Paternitate. Posito igitur in Trinitate duo inter se identificari, quorum utrumque, et unum tantum immediate attingat.

364. Obiicies 1°: ergo Deus et praescindit obiective Deitatem a personalitate. Probatur illatio; quia Deus cognoscit, Deitatem communicari inter se filio, Paternitatem vero non communicari; nam Deus cognoscit omne verum; et cognitio affirmans Deitatem communicari inter se filio est praecisiva ex parte obiecti, ut nos: ergo Deus habet cognitionem praecisivam ex parte obiecti inter Deitatem et personalitatem. Respondeo negando illationem: quia omnis praecisio est cognitio inadaequata, et imperfecta, ideoque repugnans Deo. Ad illius probationem concessa maiori, distinguo minorem: cognitio affirmans praecise, Deitatem communicari inter se filio est praecisiva ex parte obiecti, concedo minorem; cognitio affirmans, Deitatem communicari inter se filio, quae et affirmet omnem veritatem enunciabilem de Deitate est praecisiva ex parte obiecti, nego minorem. Itaque cognitio nostra

pot attingere Veritatis, ut perinde creatus filius, ideoque pot praescindere obtive Veritatis a Paternitate; caeterum Dei cognitio nequit cognoscere illam veritatem duntaxat; quod illa et immediate attingit, Veritatis esse Paternitatis, et esse omne id quod revera est: ac inde repugnat quod cognitio Dei praescindat obtive. Id, quod ab omnibus dm est de praescindentibus formalibus ex parte actus; quae procul dubio fieri potest per cognitiones creatas non vero per Divinam cognitionem.

365\. Obiicies 2° Distinctionem ex parte obti praecisiva ex suis praedicatis intrinsecis repugnat: ergo nulla datur. Probatur antecedens 1°: nam eo ipso quod sit distinctio rationis, est extrinseca obto: sed repugnat esse extrinsecam obto, et esse praecisivam ex parte obti: ergo repugnat esse distinctionem rationis, et esse praecisivam ex parte obti. Maior apud nos certa est. Probatur minor: quia esse praecisivam ex parte obti, est quod ex parte obti detur unum, et aliud; id quod ex parte obti detur unum, et aliud nequit provenire a forma extrinseca: quia effectus formalis nequit esse, ubi non est ipsa forma, a qua provenit talis effectus: ergo repugnat, quod distinctio sit extrinseca obto, et sit praecisiva ex parte obti. Probatur 2° idem antecedens: quia distinctio ex parte obti praecisiva supponit in ipso obto duas formalitates; sed distinctio rationis non supponit in obto duas formalitates: ergo distinctio rationis ex parte obti praecisiva repugnat ex suis intrinsecis praedicatis. Repugnat enim quod distinctio supponat; et simul non supponat duas formalitates in obto. Probatur maior: quia distinctio ex parte obti praecisiva est cognitio attingens unam formalitatem obti, et non aliam: ergo distinctio ex parte obti praecisiva supponit dari ex parte obti unam, et aliam formalitatem. Probatur haec consequentia: quia cognitio supponit suum obtum: sed obtum cognitionis ita praescindentis est una formalitas, et non alia: ergo cognitio ita praescindens supponit unam formalitatem distinctam ab alia, seu dari ex parte obti unam, et aliam formalitatem.

Respondendo ant.

Ad 1 illius probationis concessa maiori, nego minorem. Ad huius probationem distinguenda est maior: esse praecisivam ex parte obti est, quod ex parte obti detur unum, et aliud specificative, concedo maiorem; est quod ex parte obti detur unum et aliud reduplicative, nego maiorem. Sic distincta, excipienda est minor. Itaque ex parte obti datur id, quod est unum, et aliud; non tamen datur ex parte obti, id, ratione cuius dicitur unum et aliud; sicut ex parte obti datur id, quod cognoscitur; caeterum ex parte obti non datur forma, qua cognoscitur. Eodemque prorsus pacto datur id, quod denominatur unum et aliud ex parte obti; quamvis ex parte obti non detur cognitio, a qua unum, et aliud

denoat. Nec urget id, qd addit de effectu formali: quo ee cognitum e effectus formalis cognitionis, et tn pot dari cognitum specificative sine cognitione, quae sit intra cognitum: quo lt effectus formalis distinctionis praecindentis obtive sit reddere unum, et aliud, potest dari hoc unum et aliud specificative, quamvis n det ibi cognitio praecindens, et quae sit intrinseca ipsi obiecto.

367 Ad 2m probatem

illius antis recusando maiorem: quia cognitio praecisiva et ex parte obti n supponit in obto duas formalitates, sed illas facit extrinsece duas: ad probatem huius maioris concesso anti: nego cons. Ad huius probatem distinguo maiorem: cognitio supponit suum obtum cognitum reduplicative, nego maiorem; supponit suum obtum specificative, omitto. Itaque ut feratur cognitio in obtum cognitum, n opus e, qd tale obtum supponat cognitum, sed quod per talem cognitionem fiat cognitum, et sicut ut distinctio praecisiva feratur in formalitates distinctas n e necessarium, quod illas distinctas praesupponat, sed quod illas distinctas efficiat. Quod constringit in distinctione reali, quae n praesupponit, sed facit extrema rr distincta: quo ante quam intelligatur realis distinctio n intelliguntur extrema distincta rr. Praecisio quoque, seu distinctio rationis ex parte obti praecisiva n praesupponit obta praecisa sed ea praecidit, et distinguit, licet in ipsis praesupponat aptitudinem, ut hac ratione distinguantur.

Sect. 4.

Nulla distinctio rationis sufficit ad explicandum mysterium trinitatis.

368 Prolo titulo

Contra e 1a thesis asserentium sola distinctione rationis praecisiva ex parte obti, quam virtuali vocant distinctionem metaphysicam posse explicari mysterium trinitatis, et omnia praedicata, quae de personalitatibus, et essentia divina verificantur. Quapropter solam distinctionem rationis cum fundamento, seu metaphysicam admittunt inter Deitatem, et personalitates: quam sing sequuntur fuit Pr Granado 1a parte tr 3 disp 3 sect 4. illam quod amplecti videntur Pr Jaz, Montoia, et Fasolus, qui docent praedicata contradictoria n verificari de rebus divinis, ut sunt in se obiective, sed solum quatenus sunt praecise, et distincte per intellectum. Reliqui omnes Theologi aliquam existimant necessariam distinctionem ad explicandum trinitatis mysterium, quae n sit sola distinctio rationis et praecisiva, et cum fundamento; quos partim in praecedentibus retulimus, et quaestione sequenti plenius referemus.

369 Probatur nostra

Prolo 1o. illa distinctio n sufficit ad explicandum trinitatis mysterium, ratione cuius

n. poss. verificari predicata necessario admittenda in Trinitate; ergo nulla distinctio rationis sufficit ad verificanda predicata necessario admittenda in Trinitate: ergo nulla distinctio rationis sufficit ad explicandum Trinitatis mysterium. Probatur minor: quia nulla distinctio rationis sufficit ad verificanda predicata contradictoria, que ante omnem distinctionem rationis verificantur; sed in Trinitate necessario admittenda sunt predicata contradictoria que verificentur ante distinctionem rationis: ergo nulla distinctio rationis sufficit ad verificanda predicata necessario admittenda in Trinitate. Maior lumine naturae constat: quia tunc debet dari distinctio quando predicata contradictoria verificantur: sunt ergo ante distinctionem rationis, et independenter ab illa verificantur contradictoria, tunc debet dari distinctio ratione eorum verificentur, ac proinde debet dari distinctio que distinguatur ab omni distinctione rationis. Probatur igitur minor: quia omnia predicata realia Trinitatis verificantur ante et independenter ab omni distinctione rationis, et a quacumque operatione intellectus ut patet: sed aliqua predicata realia ex se contradictoria necessario admittenda sunt in Trinitate: ergo in Trinitate admittenda sunt predicata ex se contradictoria, que verificentur ante omnem distinctionem rationis.

370. Confirmatur, et explicatur: quia de essentia divina verificatur, quod sit una unica, quod sit communicabilis, et identificata patri et filio; de relationibus vero verificatur, quod sint plures, quod sint incommunicabiles, et quod aliqua illarum distinguatur patri a filio. Preterea Deitas potest uniri physice immediate, quin uniatur physice, et immediate personalitas, aut econtra, ut ostendimus n. 362: sed ad hec predicata verificanda non sufficit distinctio rationis et obiective precindens: quia hec omnia predicata sunt realia, et verificantur patri ante omnem distinctionem rationis, et independenter ab illa: ergo nulla distinctio rationis sufficit ad verificanda predicata, que in Trinitate verificantur, ac proinde nulla distinctio rationis sufficit ad explicandum mysterium. Urget ad hoc: nam distinctio rationis, que datur inter Deitatem, et personalitatem admittitur et a Thomistis inter formalitates creatas, sed de his formalitatibus creatis non possunt verificari contradictoria realia: ergo ad hec contradictoria verificanda non sufficit distinctio rationis. Maior est certa in principiis Thomistarum. Probatur minor: nam ad summum concedunt verificari de formalitatibus creatis contradictoria intentionalia, qualia sunt cognosci, et non cognosci, numquam tamen concedunt verificari contradictoria realia intrinseca, qualia sunt communicari, et non communicari patri, distingui et non distingui patri. Cum ergo in Deitate, et relationibus necesse sit admittere hec contradictoria realia, debemus et admittere aliquam distinctionem preter distinctionem

rony et obtive pcedentes.

371 Dicunt 3tio, ante opus intellus numqm verificari 2a dictoria de relationibus, et essa Da, ut se habentibus a pte, et independent ab actuali pcisione. Qd ut explicent supponunt alia ce nna quae divinas pfectiones signant ut ab intellu pcisas, et dictas obtive; alia vero nna quae pfectiones easdem signant ut sunt a pte rei ante ad pcisiones mentales. Prioris generis sunt haec nna, essa Da, Deitas, relatio, Paternitas etc. secundi generis sunt ita: entitas ess(entiae), realitas Deitatis, entitas, aut realitas Paternitatis etc. Iam go dicunt verificari ppones 2tradictorias de pfectionibus, qdo signant p nna 1i generis: unde cum veritate dicimus, essa coicat. Paternitas n coicat: qa illae pfectiones iq supponunt dictae p intellus, acquinde habent aptitudines ad verificanda 2tradictoria. Ceterum qdo pfectiones Dei signant p nna 2i generis numqm verificant ppones 2tradictorias, qa tunc n supponunt dictae. Unde ex his pponibus, entitas relationis 2municat. Entitas relationis n coicat, 1a e vera, et 2a fla: qa denotat, nihil identificatum cum relate coicari. Id qd et docent de qqlibet aliis 2tradictoriis.

372 Reicit tn haec doctra, et pbat 1o rna sclo; qa ante oem operatis intellus entitas Deitatis identificat rr cum tribus psonis; cum qqq n identificat rtr Pr: go ante operatis intellus 2veniunt prata 2tradictoria eidem entitati reali: go requr dictio ante operatis intellus, acquinde n sufficit dicto rony, quaecumque ea sit. Ans pt: qa ante oem operatis intellus dat mysterium Trinitatis; mysterium a 2sistit in eo, qd entitas ess(entiae) seu Deitatis sit Pr, filius, et Spiritus Stus, et tn Pr n sit filius, neque Spiritus Stus, aut e2o. Coa vero ostendit: qa identificari cum tribus psonis rtr, et n identificari rtr cum tribus psonis sunt 2tradictoria, et verificant de entitate ess(entiae) Dei, et de Pe: 2 entitas ess(entiae) Dei, et Pr sunt eadem entitas realis: go de eadem entitate reali verificant 2tradictoria ante oem pcisionem mentalem.

373 Pbat: qa aliqd 2municabile Dei, et rtr incommunicabile antecedenter, et independenter a quacumque pcisione mentali: go aliqd Dei dat rtr, cui 2veniat ce 2municabile, et incommunicabile ante oem operatis intellus. Pbat ans: qa ante oem pcisionem unius, et

idq Dᵒ qua e realit̃ comunicabilis e et Pᵃ, qui n e rlr comunicabilis: gᵒ da[tur] aliqd in formitate comunicabile rlr, qd sl e incomunicabile rlr. Qd alit̃ pbe pᵃ Thas: gᵒ p vos disiguit in Pᵉ post operats intellus comunicabile a n comunicabili: gᵒ ante operats intellus identificant rlr in Pᵉ comunicabile, et n comunicabile. Pt cõo: gᵒ post operats intellus n disigunt nisi ea, que ante operats intellus erant rlr identificata nq mentalis pcisio gᵒ formalitates versat, que supponunt in sbto rlr identificate. Dat gᵒ in Pᵉ ante oem operats intellus comunicabile identificatus rr cum incomunicabili; d comunicabile, et n comunicabile sunt contradictoria: gᵒ dant in Pᵉ contradictoria ante pcisiones mentales.

374 Pbat 3ᵒ, et adhuc revincunt Thas: gᵒ in formitᵉ verificant vos contradictoria realia post pcisiones mentales: d nulla distᵒ rons sufficit ad verificanda prata contradictoria realia, et post ipsis distis: gᵒ nulla distᵒ rons e sufficiens ad explicandas formits. Mare certa: gᵒ stm post pcisiones mentales verificat de Deitate, qd sit rlr, et a pᵗᵉ rei comunicabilis, qd n verificat de Paternitᵉ identificato rlr cum Deitate. Mir vero pbat: gᵒ ut supra diximus, admittunt Thas has pcisiones obiectivas int formalitates creatas: d de formalitatibus creatis n verificant contradictoria realia, d ad summus irrealia et post pcisiones mentales: vg de aiali hois pcisio a roali n verificat aliqd pratus reale, qd n verificet rlr de roali: gᵒ etc.

375 Arent p Thomistis ex Pᵉ Granado nandus ex suppositis, quibus afferunt in ponibus isti tri, Deitas ut e a pᵗᵉ rei, Essᵃ Dᵒ rlr, l relatio Dᵃ ut existens a Pᵉ rei. Suppositis aᵉ e, qd a pᵗᵉ rei seu rlr dat essᵉ Dᵃ Deitas, aut relatio, ut his nominibus signant: nq hec mᵃ signant eas pfectes ut pcisas, et distas p intellus, et coent n ut sunt rlr a pᵗᵉ rei; d ut sunt in intellu. Sed revincunt aperte 1ᵒ; gᵒ flum e, qd ea mᵃ signent suis obis ut pcisas ab intellu: nq ita cent tri 2ᵉ intentionis. Sicut iste tris homo, pscindit nq ab inferioribus: n tri supponit illa pcisa p intellus, gᵒ e tris 1ᵉ intentionis. Quappt nullus dat suppositus negabile in hac ppne: ho rlr, et a pᵗᵉ rei pot intelligere: gᵒ ide dm di hac ppone: Deitas rlr, et a pᵗᵉ rei e cois tribus ponis.

376 Replicabunt 1°: q^a inde sequeret nandy ee supponty, et coent abie nandas ee pp^ones, quae ab oibus verissime, et catholice censent^r, vg unicus D^s existit v^r, et a p^te rei. D^s p̄dunt mundy v^r, et ante oem p̄cisionem mentalem; quae pp^ones p̄cindunt a Trinit^e p^sonarum, et tn inepte q^{ae} reret nandō supponty harum pp^onum, eo q^d D^s, ut importat hoc n^{me} D^s n̄ existat a p^te rei, aut n̄ p̄ducent mundy: q^a p̄ illud n^m importa t. p̄cisiue a relationibus, q^{ui} n a p^te rei sit p̄cisiue: q^o silit nat inepte supponty huius pp^onis, Deitas, sive D^s v^r, et a p^te rei e ↄmunicabilis, eo q^d a p^te rei n̄ det Deitas, ut hoc n^{me} Deitas importat. Confirmat^r: q^a fere nulla e pp^o, cuius supponty n̄ eet nandy: nam fere semper utimur vocibus p̄cisiuis, aut p̄cindentibus: vg audita hac pp^one, ho distinguit v^r ab equo nandy erit supponty, q^o det v^r ho, et equus; ut hijs nominibus important, n^g important cu̅ p̄cisione a singularitatibus, q^m p̄cisionem in re n̄ hent. Haec oia absurdissima s^t, et risu digna: q^o nullus dat^r supponty negabile in hac pp^one: Deitas communicat^r v^r filio, L^t n̄ det^r v^r Deitas a p^te rei p̄cisiua a relationibus.

377 Ultimo p̄bat assertio ex dictis a n. 391: n^g q^d duo extrema distinguant^r inoalit^r p intelly ab aliquo 3°, non p̄bat, q^d illa extrema distinguant^r v^r int^r se, s^d potius p̄bat q^d illa extrema v^r identificant^r int^r se: q^o insufficiens e dist^o ronis ad explicandy Trinitatis mysterium, cuius difficultas potissimum ↄsistit in eo, q^d p̄sonalitates distinguant^r v^r int^r se, et identificent^r v^r cum Deitate. Ans ostendit^r: q^a aial et rᵒale hois distinguunt^r a viuali^o dist^e ronis, et quodlibet ex p^te ob^ti p̄cisiua ↄ^a Porphyrii, adhuc tn aial, et rᵒale hois n̄ distinguunt^r v^r int^r se; s^d potius identificant^r v^r: q^o silit q^d Paternitas, et filiatio distinguant^r p intelly ob^tive p̄cindentes a Deitate, n̄ p̄bat q^d Paternitas, et filiatio distinguant^r v^r int^r se. Confirmat^r: q^o nulla dist^o ronis sufficit ad verificanda haec p^rata, Deitas ↄmunicat^r v^r filio. Paternitas n̄ ↄicat^r v^r filio: q^o nulla dist^o ronis sufficit ad explicandy Trinit^s. Probat ans: q^a n̄ obstante dist^e ronis et ob^tive p̄cindente, q^m admittunt Thomistae int^r volit^s, et intellonem ↄmunicata intellone ↄicat^r filio volitio v^r, et identice: q^o n̄ obstante dist^e ob^tive p̄cindente Paternit^s a Deit^e ↄicata Deitate ↄmunicabit et v^r, et identice Paternitas. Alia igit^r dist^o nessaria e ad ea p^rata verificanda, q^m dist^o q^e.

sequenti exponimus.

Q.º 3.

An detur dist.º realis virtualis inter essentiam, et personalitates?

Sect. 1.

Explicatur dist.º virtualis.

378 Cum viderimus relationes Divinas nullas habere dist.s reales actuales a Deitate: et nullas praeterea dist.s rationis, neque ex natura rei sufficere ad explicandum Trinitatis mysterium superest exponamus, quod sit illud ratione cuius verificantur in Deo illa praedicata sine se contradictoria, quae supra assignata sunt. Iamdudum certissime mihi persuasum est id, quod innuavi a n.º [illegible], videlicet rem istam nullo pacto explicari posse, nisi recurrendo ad dist.s reales virtuales personalitatis ab essentia, quam dist.s in praesenti exponendam, et defendendam suscipimus.

379 Non agitur in praesenti de illa dist.e virtuali, quae fundatur et necessario praerequiritur, ut in obiecto distinguat intellectus plures formalitates, et vocari solet dist.º fundamentalis, seu virtualis inadaequata: quia certum est relationes, et Deitatis habere praedictam dist.s: nam certum est, quod intellectus noster potest distinguere, seu dividere inadaequate essentiam Divinam a relationibus, et econtra. Haec autem dist.º fundamentalis, seu virtualis inadaequata, quamvis praecisse talis est, non sufficit ad explicationem huius mysterii: quia dist.º ista requirit plures facere, quam facit ipsa formalis dist.º rationis; cum autem nulla formalis dist.º rationis sufficiat ad explicandum Trinitatis mysterium, ut vidimus a n.º 368, neque ista fundamentalis, aut virtualis dist.º sufficiet. Loquimur ergo de alia dist.e virtuali reali, quam eminentialem, et mirabilem vocant RR., eo quod ipsa identitate reali actuali possit facere, quod Deitas, et relationes subeant ex parte obiecti praedicata contradictoria intrinseca, et realia ut sic aliquomodo exponatur Trinitatis mysterium; alioqui difficilimum, inexplicabile, et creatis mentibus insuperabile.

380 Haec autem dist.º realis virtualis hac ratione definiri potest: est aequivalentia distinctionis realis in ordine ad verificanda praedicata sine se contradictoria. Et hinc dicitur dist.º virtualis: nam cum proprie, et formaliter non sit dist.º, adhuc virtute, et eminenter, seu aequivalenter continet dist.s actualis, quia in ordine ad verificanda praedicata ex se contradictoria facit id, quod facere solet dist.º formalis, et actualis. Quapropter extrema realiter identificata, quae verificare possunt

tradictoria realia, dicunt vltr realit dysta: q° perinde se hent in ordine ad verificanda contradictoria, ac si realit actualit dysguerent. Si vero extrema sint realit dysta, ita ut unus simpliciter possit negari de alio, uti verificare possit contradictoria; n tn hent dysts virtuals: q° n hent equivalentiq dystys realis; d reals ipsius dysts. 6

381 Q ut melius percipiat, advertendus e, reals dysts duo praestare. 1° e excludere identitats reals int extrema, vi cuius exclusionis unus negat simpliciter de alio: v.g. dyst° realis Pri à Plo excludit identitats reals ab illo, et facit simpliciter verg hanc propons, Prus n e Plus. 2um q° praestat dyst° realis e relinquere extrema apta seu capacia verificandi contradictoria. Iam q° dicimus, dysts virtuals n equivalere dyst° formali et actuali q ad 1°; d so q ad 2m: q° dyst° virtualis n facit, q d unus extremus possit negari simpliciter de altero; alioqui iq n eet virtualis; d formalis et actualis simpliciter: quapropt tantu facit, q° contraria in se contradictoria verificent de illis extremis identificatis int se realit, n minus quam si dysguerent.

382 Colliges dysts virtuals n ee simpliciter, et abre dysts: q° n e simpliciter, et abre dyst°, id vi cuius unus extremus n pot negari abre, et simpliciter de alio cu veritate. Ita Ds qui eminent, et virtualit e creatura n e simpliciter, et abre creatura, d so cum illo addito eminent: similit dyst° virtualis n e abre, et simpliciter dyst°, d solum cu addito eminentialis, aut actualis. Colliges praeterea, dysts virtuals n equivalere reali q ad formale essale, et primarius illius; d so q ad effus, quem cat necessario: nq formale, et primarius dystus realis e excludere identitats reals, et facere, q° unus extremus possit negari abre, et simpliciter de alio; effus vero inde necessario sequutus e relinquere illa extrema apta ad alia contradictoria verificanda. Iam q° cu in hoc 2°, n vero in 1° equivaleat dyst° virtualis dysti actuali reali, equivalet illi q ad effus; n vero q ad essale, et primarius illius.

383 Huic dysti virtuali opponit virtualis identitas, rone cuius n possunt duo contradictoria realia convenire entitati: nq q do duo hent identitats virtuals, ita se hent, ut nihil reale possit affirmari de uno, q° n affirmet de alio. Ideo dyst° virtualis facit, q° una realit entitas equivaleat dystis plurib dystis

in ordine ad verificanda prata im se contradictoria; opposita vero identitas facit, qd una cum altera ent. n. possit equivalere distis, put distis in ordine ad hunc effectum. Quapropt dist^o virtualis e capacitas unius entitatis realis ad verificanda prata im se contradictoria; identitas vero virtualis e incapacitas unius entitatis realis ad verificanda prata contradictoria simul realia.

Sect. 2.

Dat dist^o virtualis realis int personalitates, et ess^a Div^a.

384 Impugnes

Thesis praesentis sectionis amplectuntur. Illa elegant propugnat P. Valentia 1^a p^te disp. 2 q^e 4 puncto 1, et q^e 13 puncto 1 ex Caietano 1^a p^te q^e 30 Accedit Alence, Gamnerus, et alii quos refert, et seqr Centonius to 1° disp 93 sect 6. Arriaga 1^a p^te disp 41 sect 5. Oviedo controv 4 Metaph. puncto 4. Isquierdo in Pharo Scientiarum disp 13 q^e 6, et P. Herrera de Trinit^e q^e 2: quibus accedunt meliores notae RR in manuscriptis. Omitto P^em Lince, qui lib 2° Metaph. ~~tit~~ 2 admittit dist^s realis virtualis in oibus formalitatibus creatis: q^a haec nimia virtualis distis extensio oem philosophiam deturbat, ut asserit Arriaga citatus sect 1 subsect 3 n 11. Ideo q^e illam desiderimus dist^s in Divinis, et praesertim ad exponendum Trinitatis mysterium int relatas et Deitates.

385 Prima, et efficacissima huius conclusionis probatio e: q^a int illa extrema dat virtualis dist^o, quae cum alter identificent, subeunt a p^te rei, seu realit prata im se contradictoria: s personalitates, et ess^a D^a. realit identificant, et a p^te rei, seu realit subeunt prata im se contradictoria: g^o int personalitates, et ess^a Div^a dat. dist^o virtualis. Cons^a p^t ex bonitate syllogismi. Utraque a praemissa ex superius dictis constat: nam ppo mar e ipsa explicatio, et ess^a distis virtualis, qm sect^e anti praemisimus. Min^r vero ppo probata e multis in locis praesertim a n° 360, et rursus q^a Thomas, et quoscumque asserentes sufficere dist^s rationis Deitatis a relationibus, probata e illa mi^r a n° 370. Q^d a personalitates, seu relationes identificent alter cum Deitate, constat ex fide ut probavimus a nobis e a n° 337. s

386 Denuo tandem probat illa mi, et ostendit verificatio duplicis prati im

ic ɔtradictorij de eadem entitate reali in Trinitate; g° a p^te rei da-
t^r rr in Deo psona pducens, et n pducta, qualis e Pr: dat et in Deo
psona pducta; et n pducens, qualis e Spiritus S.^tus loquor de pduct^e ad intra.
Probo sic. Deitati a p^te rei l ɔvenit pducere, l n ɔvenit pducere ad
intra? si 1.^m dicas, hoc intentum: g° ig psone n pducenti ɔvenit n pducere;
et Deitati identificate rti cum tali psona, ɔvenit pducere. si 2.^m reas, hoc
plus intentum: g° psone pducenti ɔvenit pducere, et Deitati identificate rti
cum tali psona ɔvenit n pducere: g° illa duo pdicata sm se ɔtradictoria
nempe pducere, et n pducere ɔveniunt eidem entitati reali: g° necessaria e di-
st^o virtualis. Idem fit argtum de aliis pdicatis ɔtradictoriis vatt pduci, et n p-
duci.

387 Pbat 2.º ɔclo, illa dyt^o dat int psonalitatem, et ess^a Dam, que e oi-
no necessaria ad veritatem mysterij Trinitatis: s dyt^o virtualis realis e oino
necessaria ad veritatem mysterij Trinitatis: g° dyt^o virtualis realis dat in-
t^r psonalitatem, et ess^a Dam. Mar e evens: nam cum supponamus re ipsa da-
ri mysterium Trinitatis, necesse e, g^d det et qq^d necessarium e, ut tale myste-
rium re ipsa existat. Min vero pbat ex dictis g^e ant: nam imprimis di-
stinctio realis actualis n sufficit ad veritatem mysterij; s potius illud destruit
et evertit, sive dicat^r hec dyt^o absa, sive modalis, ut vidimus a n.^o
337. Deinde dyt^o ex na rei, seu Scotica neq dat int psonalita-
tem, et ess^a Dam, neq sufficiens e ad Trinitatem explicatam, ut pbatum e
a n 343. Demum dyt^o ronis, quecumq ea sit n sufficit ad explican-
dum Trinitatis mysterium ut ostendimus a n.º 368. Cum g° aliqua di-
st^o relationis, seu psonalitatis ab ess^a Da admittenda sit, que sufficiat ad
explicatam huius mysterij, et cum preterea nulla alia excogitabilis sit pt
assignatas, necesse e admittere dytm realem virtualem.

388 Dices, ad explicandum Trinitatis my-
sterium sufficere dytm illam virtualem inoalem, cuius mentionem fecimus n.^o
379: g° n requiri dyt^o realis virtualis. Pbat ans: g° siquis dytis ex p^te
obti pscindentis e sufficiens ad verificanda pdicata sm se ɔtradictoria de
eadem entitate reali. Ideo enim dytm dotive pscindentem admittimus int psa-
nalitatem, et Deitatem g° de illis verificant ɔtradictoria; quo fundo deficie-
ente n erunt dotive pscindibiles psonalitates ab ess^a. ut nostri docuimus

a nº 360: d. funty dyt. ex pte obti pcindenty e dytº virty inoaly, seu dytº funtaly: gº hec sufficit ad explicandy trinitaty mysteriy, aginde nesaria n e dytº realy virtualy.

389 Hec instantia, et responsio in prijs thany locum here n pot: nam apud ipsos funty dyty obtive pcindenty n e sufficiens ad verificanda ɔtradictoria realia pcertim ant ad ipsig pcisionsg mentaly admittunt em pcisiones obtivas int fralitates creatas, vg int aial, et rõale hoy; et de illis n verificent ɔtradictoria realia, neque ante, neque post ipsig pcisionsg mentaly. Nos vero pcisiones obtivg n admittimus, nisi int fralitates de qqq ante ipsig pcisionsg verificent prata ɔtradictoria realia, aginde funty pcisiony nre obtive videt sufficiens ad explicationg mysterij trinitaty.

390 Quapropter reo, funty gd apud nos regr ad dyts exste obti pcisionig ee ipsig dits reals virtuals. gº e capacitas eius dis enfitaty realy ad verificandu prata realia ex se ɔtradictoria, qua deficiente capacitate fieri n pot pcisio ex pte obti; d so ex pte actus, et ideo pcisiones obtivas oino excludimus int fralitates creatas, de qqq ante opus intellus n verificant ɔtradictoria pcertim realia. Cum gº ad explicandy trinitaty mysteriy sufficiat dytº realy virtualy, sufficiet et funty ad pcisiong ex pte obti. Adhuc tn hoc funty disgunt fr, et rone nra a dyte reali virtuali: nq qus funty pcise ad dyts rony so dicit fralitates pcindibily, et potentes verificare ɔtradictoria inoalia, maxime post ipsig pcisionem mentaly. Ceterum qus hec funty e dytº realy virtualy dicit capacitaty ad verificanda ɔtradictoria realia ante oem operatig intellus. Unde dytº virtualy inoaly, qus pcise taly e, n sufficit ad explicandg trinitaty, sufficit tn, qus e dytº realy virtualy. In nra igit sna rone nra, et p intelly disgunt funtaly dytº a virtuali reali; in sna vero coi thany disgunt rtr: gº apud ipsos funtaly dytº dat aliqg capacitate verificandi ɔtradictoria realia, et obtiva, pcertim independent ab operatie intelly. Et hinc ɔstat ad obiects.

391 Dices iterum. Adhuc admissa dyte reali virtuali manet inexplicatus mysterius trinitys: gº neqe hec dytº virtualy e sufficiens ad explicandg trinitaty. Pbat ans: nq gº duo extrema dis

guant^r vrtr ab aliquo 3°, n pbat q^d illa extrema disguant rtr int^r se.
nq in sna pbabili intello et volitio D^a disguunt vrtr a Deitate; attu tn
int^r se rtr n disguunt: g° q^d Paternitas, et filiatio disguant vrtr a De-
itate, n pbat Paternits, et filiats disgui rtr int^r se. Mysteriu^d Trinitatis
sistit in eo q^d relationes identificent^r cu uno 3° nempe cu Deitate, et
disguant rtr int^r se: g° disto hec virtualis inexplicatis relinquit mysteriu.
Sile argtu a nobis factu e 3^a disis medii, seu ex na rei a n° 391,
et 3^a disis ronis n° 377.

392 Deo flum ee ans: g° mysteriu distas sistit in veri-
ficate stradictoriorum realis de eade entitate ad q^m verificats sufficit disto re-
alis virtualis, ut ex illius explicate stat; nulla a alia disto sufficiens e
ad verificats illoru stradictorioru realiu, ut q^e ante pbavimus. Ad pbats
illius antis omitto dari illa diss virtualis intellonis, et volits D^e a Deitate.
Hinc tn so infert, q^d disto virtualis ab aliquo 3°. n inferat, seu pbet in-
evitabilit diss realis extremoru int^r se; cetera disto virtualis duoru ab ali-
quo 3° pmittit tals diss realis extremoru int^r se, et e spatibilis cum
disto reali extremoru. g° sufficit ad explicats trinitatis. Etenim disto ex
na rei, et disto ronis ideo n e sufficiens ad exponendu difficultats mste-
rii: q^a neutra sufficit ad verificanda prata stradictoria realia, et oblivia
de eade entitate reali, neq pmittit, q^d extrema dista ex na rei, l. s-
imbilis ab aliquo 3° disguant int^r se realit, i^o potius facit, q^d ta-
lia extrema identificent^r realit int^r se, ut stat ex numeris citatis. Cum
a° disto virtualis realis sufficiat ad verificanda stradictoria realia, et obli-
via de eade entitate reali, et pmittat, seu sit spatibilis cum eo q^d extre-
ma vrtr dista ab aliquo 3° disguant rtr int^r se, e et sufficiens ad
exponendu mysteriu trinitatis.

393 Demu sfrari, et explicari pot hec disto virtualis
in Deo ex° immensitate, et eternitate D^e. Etenim D^a immensitas cum
sit iti indivisibilis pstat id ipsu, q^d pstaret, si staret partibus rtr distis, q°
facit q^m sients oibus partibus spatii. Quappt^r immensitas D^a equivalet
ubicationi create, que partibus rtr distis staret, in ordine ad sistituendu suo
ty ubiq locatu, et cum faciat eas ptes spatii Deo psentes; n tn facit eas in-
t^r se psentes. Sicut g° disto virtualis equivalet disto reali actuali in ordine ad

verificanda ɔtd.ria; et cum faciat omnes personas esse præsentes per identitatem cum Deitate; non tamen facit omnes personas esse præsentes per identitatem inter se. Quod ex° pforinitatis et explicari potest. Itaque Immensitas Dei° indivisibilis propter suam perfectionem æquivalet ubicationibus creatis divisibilibus: et æternitas Dei° indivisibilis propter sui perfectionem æquivalet durationibus creatis divisibilibus in ordine ad faciendum Deum ubique præsentem, et quando cumque existentem. Conformiter igitur distinctio virtualis facit eandem entitatem indivisibilem realiter propter sui perfectionem æquivalere distinctis ut distinctis rebus creatis in ordine ad verificanda ɔtd.ria realia.

Sect. 3.

Quæ distinctionem virtualem argumenta dissolvit.

394 Innumera fere sunt argumenta quæ distinctionis virtualis explicatio; præcipua, et urgentiora seligam, et proponam. Obiicit 1°. Distinctio realis virtualis est capacitas, ut verificent ɔtd.ria realia de eadem entitate reali: sed capacitas ut verificent ɔtd.ria realia de eadem entitate reali rugnat: ergo rugnat distinctio virtualis. Probat minorem: nam extrema de quibus verificant ɔtd.ria realia non possunt esse eadem realiter entitas: ergo rugnat capacitas, ut verificent ɔtd.ria realia etc. Probat antecedens: quia extrema de quibus verificant ɔtd.ria realia, ita se habent, ut alteri conveniat prædicatum, quod non convenit alteri; sed extrema quorum alteri convenit prædicatum, quod non convenit alteri non possunt esse eadem realiter entitas: ergo extrema de quibus verificant ɔtd.ria realia non possunt esse eadem realiter entitas. Probat hæc minor: quia id quod est idem realiter cum altero identificatur realiter cum quolibet prædicato alterius: neque ad distinctionem realem duorum sufficit, quod unum habeat aliquod prædicatum, quod non habet alterum ut videtur evenire: ergo extrema quorum alteri convenit prædicatum, quod non convenit alteri non possunt esse eadem realiter entitas. Confirmatur: neque in creatis est signum evidens distinctionis realis duorum quod uni conveniat prædicatum reale, quod alteri non convenit: ergo ex capacitate verificandi ɔtd.ria realia infertur in creatis, quod unum realiter non sit aliud: ergo eadem ratio est in Divinis, ac proinde rugnat distinctio virtualis.

395 Difficultas hæc ad omnes solvenda est: fatemur enim omnes Catholici, Patrem verbi gratia distingui realiter a Filio. Deitatem vero non distingui realiter a Filio; cum tamen Pater sit idem realiter cum Deitate quapropter argumentum propositum non magis distinctionem virtualem, quam mysterium ipsum Trinitatis oppugnat; quod nimirum commune est omnibus fere argumentis, quæ Doctores recentiores contra

dist^s virtualis. Nec necessa mani, nando mirp. Ad illius p̃bats no ans. Ad hanc p̃bats necessa mani, no mirp. Ad illius p̃bats distinguo ans: id, q^d e idem ẽtr cũ altero identificat ẽtr actualit cũ quolibet prato alterius, ↄcdo ans; identificat ẽtr et ṽtr cũ quolibet prato alterius, no ans. Et sic dicimus ad dist^s duorum requiri, q^d unus n heat, neq̃ ṽtr, neq̃ actualit pratis q^d het alterius; ni vero actualit, seu p identitats actuals, n vero ṽtr tale pratis, n p inde infert illorum reals dist^o.

396 Itaq̃ ad dist^s reals simplicit tals n sufficit, q^d unus extremus heat pratis q^o n het alterius; ↄ requir, q^d unus extremus simplicit n sit alterius hoc e, q^d unus extremus excludat identitats reals cũ altero in qua exclusione identitats ↄsistit primarius, et essalis ↄstus dist^s, ut supra notavimus a n° 381. Et quamvis verificatio ↄtradictoriorum, qui e effus secundarius dist^s reals inferat in rebus creatis ipsa dist^s, illa n infert in Divinis: q^a dist^o hec virtualis rugnat in creatura ppt imp̃fects, et Limitats ipsius creature; n tn rugnat in Deo ob infinit^s eius p̃fects. Unde ad ↄtrarium reo ↄcesso entimemate, nando ↄ̃ceq: q^a sicut n bene infert, in creatis n dat entitas indivisilis identificabilis ẽtr cũ tribus: q^o neq̃ in Divinis. Ita n valet, in creatis n dat dist^o virtualis: q^o neq̃ in Divinis. Disparitas e: q^a D^s ob infinit^s sui p̃fects pot equivalere dist^s ut dist^s; hoc a rugnat creature ppt illius Limitats: sicut D^s ob sui p̃fects equivalet infinitis ↄ̃icationibus dibilibus; creature a id rugnat.

397 Obiicit 2°.

instando solut^s p̃cedents. Infinita p̃fectio Dei nequit facere, q^d verificent in Deo ↄtradictoria quæcumq̃, neq̃ q^d verificent aliqua ↄtradictoria de quacumq̃ p̃fecte D^a: q^o infinita p̃fectio Dei nequit facere q^d verificent in Deo aliqua ↄtradictoria de aliquibus p̃fectionibus Divinis. Ans pt: q^o de nulla p̃fecte D^a verificant hec ↄtradictoria existit ẽtr, n existit ṽtr; e ẽtr creatura, n e ẽtr creatura. Pterea nulla ↄtradictoria verificant de Deitate sola, seu de Deitate ↄparata secus ipsa: neq̃ de Paternitate sola, seu de Paternitate ↄparata secus ipsa. Ma vero p̃bat: q^a oia ↄtradictoria hent equals, et summas oppositiones, et pterea quælibet p̃fectio D^a et ↄparata secus ipsa e infinita; ↄ infinitudo Dei facit, q^d verificent quædã ↄtradictoria de qq^dam p̃fect^s Divinis: q^o infinitudo Dei faciet et q^d verificent oia prata ↄtradictoria de quacumq̃ p̃fecte D^a. Ↄfirmat, et explicatur

cat argt^y. Si plures opponunt hec prata existere, et n existere, g^m ita communicari, et n communicari; d in Deo dat capacitas verificandi hec posteriora prata: g^o dat et capacitas verificandi illa priora. Deinde. Infinita perfectio Dei facit, g^d de Paternitate, et Deitate verificent communicari, et n communicari: d illa Deitas e et infinite perfecta: g^o de Deitate verificant communicari, et n communicari.

398 Deo dist^s virtualis n ee admittendam in Deo, nisi in ordine ad illa prata, que stant ex fide. Cum g^o ex fide stet aliqua contradictoria verificari de quibusdam perfectionibus Divinis; n vero constet oia contradictoria verificari, neque de oibus perfectionibus Divinis; so debemus admittere dist^s virtualis in ordine ad aliqua contradictoria verificanda de quibusdam perfectionibus Divinis. Infinitudo at Dei sicut n facit, g^d verificent quecumque contradictoria de Deo, ita n facit, ut de quavis perfectione verificent: g^o infinitudo praecise sumpta n infert, d so n impediat verificationes contradictionis, seu illas permittit. Ut vero sciamus, qualia contradictoria verificentur re ipsa attendendus e ad res subiectas de quibus dicunt, et de quibus aliquando hec, et n illa, et aliquando nulla contradictoria verificant. Et quidem neque dist^a realis actualis, neque imperfectio creaturae facit, g^d oia prata contradictoria verificent de creaturis: vg homo realiter distinguitur ab equo; hec a prata e animal, n e animal, n verificant neque de hoe, neque de equo: g^o ex eo qd aliqua subiecta realiter actualiter dista verificent aliqua prata contradictoria, non sequitur, g^d debeant verificare oia contradictoria: g^o multominus pot id inferri in subiectis solo virtualiter distis.

399 Quapropter ad argt^y in fra reo conce- anti, nando cons. Ad cuius probationem dico e maior: oia prata contradictoria habent equalem oppositionem in se, et abstracte, concedo maiorem: habent equalem oppositionem contracte, et respective ad subiectum determinatum nego maiorem. Et contrarias similiter reo, illa prata in se, et abstracte eque opponi, n tamen respective ad subiectum Divinum: nam quaedam verificabilia sunt de subiecto Divino, n vero possunt oia contradictoria verificari. Ita de hoe, et equo aliqua contradictoria, n tamen verificant oia. Et oia habeant ex se oppositionem equalem, nempe contradictoriam quae e oium maxima. Ad id g^d addit de perfectione Divina reo, perfectis infinitis Dei ee sufficientis ad verifi-

ficanda quædam contradictoria; non vero omnia: sicut imperfectio creaturarum sufficiens, ut de ipsis verificentur aliqua contradictoria, non tamen omnia. Et ideo ergo perfecta infinitudo Dei non arguit verificationem contradictoriorum; ideo locum illis relinquit, quia nulla contradictoria verificari possunt de entitate finita, et creata; possunt tamen aliqua verificari de entitate infinita. Hinc tamen male deducitur quod omnia contradictoria debeant verificari in Deo, et quod debeant verificari de qualibet perfectione Dei quamlibet perfecta.

400 Obiicit 3.º instando 14 argumentum. Implicat, quod unum extremum identificet realiter secum omnia prædicata alterius, et quod distinguatur virtualiter ab illo; sed Deitas identificat realiter secum omnia prædicata Paternitatis: ergo implicat, quod Deitas distinguatur virtualiter a Paternitate. Probatur maior: quia distingui unum ab alio virtualiter est habere aliquod prædicatum, quod non habet aliud: sed implicat, quod unum extremum identificet secum realiter omnia prædicata alterius, et quod habeat aliquod prædicatum, quod non habet alterum: ergo implicat quod unum extremum identificet realiter secum omnia prædicata alterius, et quod distinguatur virtualiter ab illo. Maior est certa, probatur minor: quia id quod identificat realiter secum omnia prædicata alterius, habet utique omnia illius prædicata: nam identificare est habere prædicatum identificatum, ut est evidens: ergo etc. Confirmatur: quia Deitas habet per identitatem actualem omnia prædicata Paternitatis: ergo omnia prædicata Paternitatis possunt affirmari cum veritate de Deitate, ac proinde non habet Deitas præcisionem virtualem a Paternitate. Probatur consequentia: nam de Deitate possunt affirmari cum veritate quæcumque identificantur per identitatem actualem cum Deitate, ut videtur evidens, et constat in creaturis: sed omnia prædicata Paternitatis identificantur per identitatem actualem cum Deitate: ergo omnia prædicata Paternitatis possunt affirmari cum veritate de Deitate.

401 Respondeo negando maiorem. Ad illius probationem transeat maior, et distinguo minorem: implicat, quod unum extremum identificet secum realiter omnia prædicata alterius, et quod habeat aliquod prædicatum, quod non habeat alterum per identitatem actualem, concedo minorem; per identitatem et virtualem, nego minorem. Similiter ad probationem respondeo, id quod identificat secum realiter omnia prædicata alterius habere actualiter omnia illius prædicata; non vero habere illa et virtualiter. Ad confirmationem concesso antecedenti, nego consequentiam. Ad illius probationem distinguo maiorem: de Deitate possunt affirmari cum veritate quæcumque cum Deitate identificantur per identitatem pure actualem, concedo; per identitatem actualem admixtam distinctione

virtuali, ne mare. Neque ex creaturis potest desumi paritas in rem praesentem: nam creatura eo ipso, quod habeat identitatem actualem cum aliquo praedicato habet et virtualem identitatem cum illo, et ideo potest de illa affirmari tale praedicatum cum veritate. In Deo cum identitate actuali componitur virtualis distinctio ratione cuius non omnia praedicata unius extremi possunt cum veritate affirmari simpliciter de altero extremo sibi identificato.

402 Itaque Deitas, et Paternitas licet sibi identificentur, equivalenter tamen sibi distinguuntur ratione distinctionis virtualis: et ideo potest cum veritate negari simpliciter aliquod praedicatum de Deitate, quod affirmatur simpliciter de Paternitate identificata sibi cum Deitate. Hinc est, quod de Deitate negantur simpliciter haec omnia praedicata esse relativam, et oppositam Filio; esse distinctam sibi a Filio; esse incommunicabilem sibi Filio: quia licet haec omnia praedicata reperiantur in Deitate per identitatem actualem cum Paternitate; non tamen reperiuntur per identitatem et virtualem, qualiter reperiuntur in ipsa Paternitate, de qua simpliciter verificantur illa praedicata. Quapropter Deitas identificatur cum relatione, et oppositione ad Filium; non tamen refertur aut opponitur Filio: identificatur cum incommunicabili sibi, non tamen est incommunicabilis sibi: quia in ordine ad has denominationes ita identificatur, ac si non identificaretur: nam ita identificatur sibi, ut nomen distinguatur virtualiter.

403 Instabis: ergo haec propositio est simpliciter vera: Deitas non est Paternitas. Probatur illatio: quia Deitas solum habet Paternitatem per identitatem actualem, et non per identitatem virtualem: sed per nos potest negari simpliciter de Deitate praedicatum cum ipsa identificatum sibi, dummodo sit distinctum virtualiter: ergo potest simpliciter negari Paternitas de Deitate, et proinde illa propositio erit absolute vera. Respondeo negando illationem: quia ad veritatem illius propositionis requiritur distinctio simpliciter realis, et quae excludat identitatem realem actualem. Distinctio autem virtualis non excludit, sed potius supponit identitatem actualem, et solum equivalet distinctioni reali quoad effectum verificandi aliqua determinata contradictoria; non vero ad verificanda omnia, ut ex superius dictis abunde constat. Ad probationem illationis concessa maiori distinguo minorem: sed per nos potest negari simpliciter de Deitate quodlibet praedicatum cum ipsa identificatum sibi, nego minorem; aliquod praedicatum cum ipsa identificatum sibi, concedo minorem. Potest itaque negari simpliciter de Deitate illud praedicatum in ordine ad quod datur distinctio virtualis inter Deitatem, et Paternitatem; cum autem distinctio virtualis in ordine ad omnia praedicata non detur, sed solum in ordine

ad illa, quae nobis obstant ex parte, hec. 10 pon nam simpliciter de Dei-
tate.

404 Obiciet 4°. Haec dist° virtualis e realis actualis: g° repugnat cum pro-
nalitates, et eius D9. Probat ans: g° dist° rti actualit existens e dist°
actualis realis; d dist° haec virtualis existit rti actualit int personalita-
tes, et eius D9: g° dist° haec virtualis e realis actualis. Probat maior:
g° identitas rti actualit existens e identitas actualis realis: g° i-
dem dm e de dist°. Probat: g° dist° quae dat a parte rei indepen-
dent ab operat° intellus e dist° simpliciter realis: d dist° haec virtua-
lis. dat a parte rei independent a° operat° intellus: g° haec dist° vir-
tualis e simpliciter realis. Probat maior: g° entitas simpliciter realis e illa,
quae dat a parte rei independent ab intellu: g° idem dm de dist°: nam
id g° requir in ente in rone entis ut sit reale, requir in dist° in ro-
ne distis ut sit realis. Sic argtis a nobis ppositis e 3° dist° medio
[illegible] à n. 349.

405 Reo distinguendo ans: haec dist° virtualis e realis actualis in
rone distis, no ans; in rone virtualis, et equivalentiae, cdo ans. Sic dist° admit-
tendo si reliquae argti ppones: nq dist° virtualis n het actualit rtiva distis, g°
n excludit identitates actuales; d so het actualit rtiva equivalentiae, et virtua-
litatis, g° actualit e aliqd equivalens dist° in ordine ad effus verificandi
prata in se contradictoria. Quapropt dist° virtualis n existit actualit, neque
e actualit in rone distis; d se in rone virtualitatis, et equivalentiae ad
distis. Ad probationes eodem pacto remus: distis virtualis n existere a parte rei
sub ratione distis seu cu pratis essalibus distis; d so existere sub ratione vir-
tualitatis, et equivalentiae; g° revera a parte rei dat equivalentia di-
stis; n tn dat a parte rei ipsa dist° cui equivalet.

406 Itaqs ag° equivalent,
aut virtr e aliud n e formalit, et actualit illud aliud cui equiva-
let; Sed actualit sit equivalentia, et virtualitas illius. Ita Ds emi-
nent, et virtr e creatura; et qmvis actualit sit haec eminentia, et
virtualitas; n tn e actualit creatura: het g° Ds actualit ipsa rtivo-
tiones eminentiae et virtualitatis; n tn het actualit rtiva ipsius crea-
turae, cui equivalet. Sicut dist° virtualis n het actualit rtiva distis

quorum unus et ipsemus e, excludere identitatis realis; het tn actualit, virtualitatis, et equivalentiq dyts. ideo n 382 notavimus, dystem virtualis n ee simplicit, et absq dyts, d jo cy addito, et quids alienante, et transferente voc dyt° ad significaty impprij, et g° revera n e dyt°. Ita oes admittunt in Deo dyts fimtalis i hoc e funty obtivy et reale ad dyts rony; n tn pptera admittunt aligm dyts simplicit realis, et obtivq.

Sect 4°.

Quæ supr argt° exponunt.

407 Iy dejumit ex Florentino citato n 339 asserente Deitatis sola rone dyqui a psonalitatiby; nos a alram dyts admittimus, nempe virtualis realis; imo expse asseruimus a n° 368, dyts rony n sufficere ad explicandy Trinitatis mysteriy: g° Florentino opponimur. Reo a nobis nullq dyts admitti int psonalitates, et Deitatis; d solq equivalentiq, aut eminentiq dyts g° ut ctat ex superius dictis virtualis dyt° n e ppie, et simplicit dyto. Ita oes admittunt dyts fimtalis Deitatis a relationiby; g n opponant Flio: g° dyto fimtalis e jo abusive, et impprie dyt°.

408 2um sit argty. Oppositio ctradictoria petit, et infert nessario dyts realis actualis: g° dyto virtualis n sufficit ad verificanda ctradictoria de psonalitatiby, et Deitate. Pbat ans: g° oppositio relativa petit, et infert nessario dyts realis actualis: d oppositio ctdria mar e, gm oppositio relativa: nam oppositio ctdria e oium maxima: g° oppositio ctdria petit, et infert nessario dyts realis actualis. Mar pbat: ng idee psonis dyquunt rtr actualit int se, g° opponunt relative, sive p relatis, quia Pr vg pducit filium, et filius pducit a Pe: g° oppositio relativa petit, et infert nessario dyts simplicit realis: g° eamds dyts simplicit realis petit oppositio ctdria, que mar e relativa.

409 Reo nando ans. Adillius pbats omissa mari dijguenda e mi: oppositio ctdria im se ciderata mar e gm oppositio relativa, omitto mirs; oppositio ctdria ctracte, et in ordine ad subty, cui cvenit, mar e, gm oppositio relativa,

no mirg. Etenim subty oppositiony 9tradictorie pot ee realit actualit idq, et 10 debet ee vtr multiplex; cetery subty oppositiony relativy debet ee slm in Diviny realit actualit multiplex. Utrygq 9stat ex fide, a qua docemur, Deitatq comicari filio; Et n 9municat Paternitas identificata cum Deitate, aeqinde 9municari, et n 9municari n petunt subta actualit dista; sd 10 vtr. Pterea docemur, nullq prong Dq pducere se ipsq, aeqinde pducere, et pduci petunt slm in Deo subta n 10 vtr; sd et actualit dista.

410 Zum argty pcedenti oppositry - Verificatio 9tradictoriory et realiy n infert dists virtuals int subta de qqq verificant: go absqq fundo admittimus dists virtuals in Deo. Pt coa: nq ideo hanc dists virtuals defendamus; go verificant in Deo prata realia sm se 9tradictoria. Ary vero pbat: go relatio Patry quot dista ab essa Dq n het dists virtuals ru sui: d de hac relatione Patry quot ita dista verificant prata realia sm se 9tradictoria: go verificatio 9tradictoriory et realiy n infert dists virtuals etc. Mar velut certa coit admittit. Pbat mir: go de illa relate Patry verificant hec prata sm se 9tradictoria: Paternitas identificat vtr cum Deitate: oppositio Paternitaty cum filiatc n identificat vtr cum Deitate: d Paternitas, et oppositio Paternitaty cy filiatione e ide subty et vtr: go de eodq subto et virtualit verificari poss prata realia sm se 9tdrio, nempe de sola Paternitate, que ru sui n het virtuals dists. Qd a illa prata verificent, patet: nam inprimis Paternitas n disgut vtr a Deitate. Deinde Deitas n opponit filiation, neqq Paternitati; sd potius cum utraqq identificat vtr: oppositio igit cy filiatione n identificat vtr cy Deitate: quapropt utrqqq illud praty sm se 9tradictory verificat de Paternitate sola.

411 Deo nando ans: go verificatio 9tradictoriory realiy intelligi n pot absqq diste reali actuali, l slm virtuali. Ad pbationq antis 9cessa mari no mirg. Ad huiy pbatq nanda e mar: nq illa secunda ppo fla e. Etenim Deitas Lt n opponat filiationi, neqq Paternitati; adhuc identificat vtr cum oppositione ad filiatq, et cy oppositione ad Paternitatq: quo cco oportet has ppones distinguere: Deitas e vtr oppositio sui cum filiatione. Deitas e vtr oppositio Paternitaty cy filiatione. Oppositio lo e fla ppt identitatq reals Deitaty cum filiatc

et ppt dysts virtuals Deitatis a Paternitate secundo a quo vera e ppt identitatis realis Deitatis cum Paternitate, et cum quolibet prato Paternitatis.

412 Ultimum, et 4um argtum sed alijs minus momenti omnino. Haec dystio virtualis nihil aliud quam ipsummet Trinitatis mysterium quod fide cognoscimus: ergo per hanc dysts virtualis non explicat mysterium Trinitatis, sed tradit idem per idem. Probatur ans: quia dystio haec virtualis est capacitas entitatis Dei sibi indivisibilis ad verificanda prata sibi contradictoria: sed idipsum frahuime docet fides: nam fides docet reipsa prata verificari sibi contradictoria de entitate Dei indivisibili sibi; verificari autem est frahuime posse verificari, seu dari capacitatem ad verificanda illa prata sibi contradictoria: ergo dystio virtualis est ipsum id, quod docet fides, ac proinde nullus tradimus explicationem mysterij; sed ipsummet mysterium esse inexplicatum.

413 Propter hoc argtum Arriaga et Izquierdo supra citati docent, salva fide negari non posse dysts virtualem inter Deitatem, et personalitates: quia haec dystio evidenter infertur ex mysterio Trinitatis ut traditur a fide Catholica. Quod nos et verum habemus. Ad argtum ergo dico dysts virtualem esse mysterium Trinitatis explicatum eo meliori modo, quo humana mens potest illud exponere, et ab oppositis argtis expediri: non enim explicamus ejusdem terminis, quibus fides docet mysterium: nam fides nusquam docuit Trinitatem sub terminis equivalentiae, et eminentiae, et virtualitatis ad dysts realem in ordine ad verificanda prata ex se contradictoria. Et quamvis doctrinam harum vocum reipsa doceat a fide; non tamen docet per illas voces formales, quae clariores sunt ipso mysterio, et sunt aptissimae ad solvenda argta contra Trinitatem. Ita qui explicat animal per principium sentiendi explicat idem per idem, utrisque tamen fratit, et ijsdem terminis.

Q. 4.

Utrum essentia Dei includat relationes, aut econtra.

Sect. 1.

Pugnat inclusio mutua.

414 Duplicem hujus quaestionis sensum et quidem inter se oppositum apud Theologos invenio. Aliqui per inclusionem nihil aliud intelligunt, quam identitatem: quapropter inquirentes, an essentia Dei includat relationes, id intendunt inquirere, an essentia Dei identificet cum relationibus, et relationes cum essentia. Quod a a no-

bij dr̃ sit in hoc sensu inclusionis abunde stat ex dictis § 29, et 39 qem pcedentis. Etenim Deitas eo pacto includet relationes, et relationes includunt ess. 9, quo identificant int se; qui vero disquunt relationes ab esso illis n includunt.

415 Cum igit dixerimus relationes identificari vtr cum Deitate, et identificari et ex na rei, seu essalit p identitatis oppositis dysti. edti. q; manifestus sit, relationes includere vtr, et et essalit ex na rei Deitatis, et esso; si inclusio nihil aliud sit pt identitatis. Deinde cum dysts realis virtualis, et dysts ronis ex pte obti pcinolentis admiserimus int Deitatis, et relates, Deitas n includet relationes, neqz relationes includent Deitatis vtr, neqz inoalit ex pte obti; siquidē in hoc 1o sensu inclusio sumit p identitate, sicut n inclusio p dyste. Neque aliqd addendus occurrit pienti questioni, si in hoc 1o sensu accipiat.

416 Sed hic sensus inclusionis imprimimus e: qo nulla entis dr seipsm includere: qt em dicat, Prum includere Prum, aut Sponsus includere ipsus Sponsus. Inclusio igit unius in alio nequit ee sola idetitas int utrusqz; ad pdtus ad inclusiones nessaria e dysto includentis ab incluso; hec a dysto debet ee eiusd generis ac e ipsa inclusio: nq si inclusio realis sit debet dari realis dysto includentis ab incluso: ita Sponsus nale phicus dr includere phice materiq a qua vtr disgut; si a inclusio nt virtualis, inclusus debet disgui vtr ab includente: ita in Divinis Pr includit vtr Paternitatis, et ab illa disguit vtr. Et demiqz inclusio fralis p intellis requirit dysts inoalis: ideo ho dr includere fr roale a quo inoalit seuz intellum disguit. Quapropt includens ea rone qua e includens e totus; inclusum vero ut tale e pt tohis, seu includentis, aeqinde disgui debent dsite madequata, qui cont vocat includentis ab incluso.

417 In hoc 2o sensu pcedit diffas pienis in qua inclusiones esse Rl in relationibus, et relationes in esso Sa examinamus. Quapropt cus statuerimus int esse D9, et relationes n dari distinctis realis, neqz ex na rei, et essalis, manifestus e, qd int has pfectes n pot dari inclusio realis, neqz inclusio essalis ex na rei. Unde tota diffas devolvit ad inclusiones virtualis realis, et ad inclusiones inoalis ex pte obti pcinivq; ideo qr rogamus, an sicut relates, et esso Do disguunt vtr vtr, et et inoalit ex

pte dcti: ita et includant stri vtri, l. invalit ex pte dcti.

418 Cuy thomy ma docet, essd includi in relationibus, et relationes vicissim includi in esse, ac inde mutuq dari inclusionem relationis in essentia. Ita Gonzalez disp. 3a de Trinit., et ex ipso Mag. Godoi tt 10 de Trinit. disp 76 et 77, et apud ipsos alii thomy qqq favere videt P. Valentia 1a pte disp 2 q. 13 puncto 1o. Extreme opposita ma nat inclusionem esse in relationibus, et relationes in essa. Ita ex Scoto in 1o dist. 2a q. 7, defendunt Gabriel Molina Vaz, Hamnerus, et Arriaga quos refert, et seqr Cont. to 1o disp sect 1a qqq accedunt Moratius, Alarcon, Zuniga q. 27 sect 3 a dubio 1o et RR cont. 3a ma admittit inclusionem ess in relationibus; nat vero inclusionem relationis in esse. Ita ex Thomistis Ferrariensis, Zumel, et Gonzalez apud Godoi citatos. Ex mis P. Suarez Lib 4 a c. 9. Arrubal disp 101, Granado 1a pte disp 4 sect 2, et P. Mortoia disp 13 sect 2 cy qqq aliis.

419 Ego imprimis iudico ea sino rugnantem mutuq duorum extremorum inclusionem, ac inde rugnare q. essa includat relatas, et q. relatas vicissim includant essa. Pbat meo videri evert: q. rugnat q. unus includat aliud, et il includat in illo: q. rugnat mutua duorum inclusio quacumq ea sit. Pbat ans: q. rugnat q. unus sit il totus, et ps ru alterius; d si unus includat aliud, et il includat in illo erit il totus et ps ru alterius: q. rugnat q. unus includat aliud, et il includat in illo. Cons e legitima. Mar ostendit: q. totus e maius sua pte, et ps e mir toto: totus addit aliqd supra pts, et ps n addit aliqd supra pts; d impsle e q. unus sit maius, et il minus ru eiusdem: et q. addat, et il n addat aliqd supra ptem; q. impsle e, q. unus sit totus, et il ps ru eiusdem, et in eodem genere. Q. a hoc sequeret ex mutua inclusione, pt: q. includens e totus ru inclusi, et inclusum e ps ru includentis: q. si idipsum includeret, et includeret in alio eet il totus, et ps ru illius.

420. Pbat: q. relatas distinguunt a Deitate vtr, et et p intellectum obtive pcisientis: et iht Deitas distingunt vtr, et obtive p intellm relationibus: d si mutuo se includerent, n possent ita mutuo distingui: q. relationes, et Deitas n includunt se mutuo. Mar istat ex dictis. Pbat mir:

qª si mutuo se includerent, nihil daret in Deitate vltr, neq obtive intelly; qd n daret et in relationiby, et nihil daret in relationiby vltr et obtive p intelly, qd n daret et in Deitate; nq qqd dat in incluso, dat et ~~inclu~~ includente, cy inclusy sm se toty sit in includente, illum qd 9stituat; ðeo ysio n possent mutuo dysqui vltr, neq obtive p intelly: qº etc. Pbat hec mir: qº rugnat duo dysqui, qn eo pacto quo disquunt det slm in uno aliqd praty, qd n dat alio ut c. every: si em nihil det in uno, qd n det in alio n pot assignari ro disquendi uny ab alio. Et hoc e aliud caput rugnantie in mutua inclusione: nam inclusio affert nessario dysts aliqm includenty ab incluso; si a mutua sit inclusio, nulla pot afferre dysts, ut pponito argtº 9vincit. rugnat gº mutuo duory inclusio. /

421 Rent cont the aliqd rugnare mutua duory inclusiony penes explicity, n vero penes implicity. Quappt docent essa Dy here 9pty explicity, et implicity, et sit relationey here 9pty explicity, et implicity. Deitay sm 9pty explicity n includit relatºs, neq relatºs sm 9pty explicity includunt Deitats; cetery Deitay sm 9pty implicity sui includit essalit; et 9stive relationey, et ocy alias pfectºs Dºs, et sit relatºs sm 9pty implicity sui includunt 9stive, et essalit Deitats, et reliquas pfectºs Dºs.

422 Sed hec evasio tota hanc qem obnubilans e prorsy insufficiens ad dissolvendas rones pposital. Instauro argty. Rugnat, qd uny sm implicity sit toty, et sit pars re alteriy: qº rugnat mutua duory inclusio sm implicity. Any pbat: qº implicity uniy nequit ee toty et sit pt re alteriy in eods genere: eot em maiy, et minus, adderet et n adderet aliqd supra inclusy: ð implicity uniy e uny sm implicity: qº rugnat qd uny sm implicity sit toty, et sit pt re alteriy, ayinde rugnat mutua inclusio sm implicity. Instauro 2ª raony: nq qqd includit in alio e 9stivy includenty, sive includat implicite, sive explicite: qº si relaty, et essª Dº mutuo se includerent qde implicity, oia 9stiva relaty darent 9stive in essº; et esº: qº n disquerent neq vltr, neq p intelly obtive pscindenty. Pt hec coa: qº n. pot uny disqui ab alio, nisi eo modo quo disquunt, det in uno aliqd 9stivy, qd n dat in alio.

423 Praeterea impugnatur haec evasio: quia implicitas Deitatis vel distinguitur obiective ab explicito, vel non distinguitur obiective? si non distinguitur: ergo sicut implicitas Deitatis includit relationes, ita et explicitas Deitatis includet relationes: vel sicut explicitas Deitatis non includit relationes, ita neque implicitas Deitatis includet relationes. Si autem implicitas dicatur obiective distingui ab explicito Deitatis: ergo iam datur aliquis conceptus obiectivus Deitatis, in quo non includantur relationes. Probatur: quia ille conceptus explicitus Deitatis explicat totam Deitatem ut non includentem obiective relationes: ergo in conceptu obiectivo explicato totius Deitatis non affertur obiective relatio; quod se intendimus. Idem fit argumentum in relationibus separatis cum essentia quoad rationes explicitas, et implicitas. Alias impugnationes omitto, quia nobis satis constat, quod signare intendant Thomistae sub rationibus implicitis et explicitis.

Sect. 2a.

Utrum essentia Divina includat formaliter relationes?

424 Nostra sententia est cum Authoribus 2ae sectionis negativa. Deitas, seu essentia Divina non includit in suo conceptu relationes: probatur 1°: quia Deitas est communis omnibus personis Divinis: ergo Deitas in suo conceptu nullas includit relationes. Consequentia nam non potest communia probatur: nam quidquid includit relationes non potest esse commune tribus personis Divinis. Probatur: nam quidquid includit aliquid non commune, non potest esse commune tribus Divinis personis; sed quidquid includit relationes includit aliquid non commune: ergo quidquid includit relationes non potest esse commune tribus Divinis personis. Minor per se certa est: quia nulla datur relatio communis omnibus Divinis personis. Maior autem ostenditur: nam constitutum non potest esse commune, nisi omnia constitutiva sint communia; sed includens est constitutum, et inclusum est constitutivum: ergo includens non est commune, quando inclusum commune non est: ergo quidquid includit aliquid non commune non potest esse commune tribus Divinis personis. Explicatur: nam relationes in Divinis non est aliquid commune tribus personis; quia Pater includit, et constituitur per aliquid non commune, nempe per Paternitatem: ergo Deitas non erit communis tribus personis, si includat in suo conceptu, et constituatur per aliquid non commune, nempe per relationes, quarum nulla est realiter communis tribus personis.

425 Probatur 1° ex Divo Toletano 11 asserente, Deum non dici ad aliquid; sicut Pater ad Filium, et Filius ad Patrem, et Pater et Filius ad Spiritum Sanctum; sed si Deus essentialiter sumptus, seu Deitas includeret relationes, Deus diceretur ad aliquid, et diceret relative: ergo Deus essentialiter sumptus, seu Deitas non includit relationes. Probatur minor: quia Deitas esset formaliter relativa, si includeret formaliter relationes: ergo Deitas esset ad aliquid, et diceret relative. Probatur antecedens: quia Deitas est formaliter

et essalit id, qd fr, et essalit includit: sicut ho e essalit, et fr aial, eo qd aial includat fr, et essalit in hoc: qo si Deitas includeret essalit relates eet essalit relativa. Ptrat 1o: nq Pr e ee id, quo sstibuit Deitas; alioquin Pr n eet Pr: d Pr n eet ex id, quo sstibuit Deitas, si Deitas includeret fr filiats: nq Pr n e filiatio: qo Deitas n includit fr filiats. Alr pt qo id qd includit fr in Deitate e aliqd sstituens Deitats.

426 Pbat 1o. Pr coicat filio qqd e de frali, et qdditativo ξptu Deitatis: d n coicat Paternitats: qo Paternitas n e de frali, et qdditativo ξptu Deitatis, acqnde ξptus fralis, et qdditativus Deitatis n includit Paternitats, et coent neq abras relates. Mar pbat event: nq Pr coicat filio Deitats ξfectivmq: d implicat qd coicet Deitats qn coicet qqd e de ξptu frali: et qdditativo Deitatis: nq Deitas nihil aliud e, nisi sstitiva oia Deitatis, sive qqd includit sstive in Deitate, ut pt: qo Pr coicat filio qqd e de frali, et qdditativo ξptu Deitatis. Ptrat: qo Pr qus Pr n opponit filio: qo in Deitate nihil includit oppositus filio, acqnde n includit Paternitas. Ans e certus: nq Pr so opponit filio, qus Pr e. Cons vero pbat: qo si includeret in Deitate aliqd oppositus filio, Pr rone Deitatis opponeret filio: nq qui opponunt rone includi, et sstitui opponunt et rone includentis, et sstituti, ut e evens: qo etc.

427 Hams rons vim declinant Genens, et Godoi citati asserentes Deitats n includere relates tanqm sstitutivas, seu partes essale Deitatis; d so tanqm modos essales Deitatis. Sed hec responsio nobis ξcedit qqd in hac qe intendimus, vult Deitats n includere simplicit relates, sicut ho includit aial, aut hinnibile includit ens admissa transcendentia entis: nq qd unus includat simplicit aliud e qd sstituat p illud, et qd sit totus in illius; modus a entitatis, cus sit extra ess illius nequit in tali entitate includit, nisi tus abuti velimus. Qd pt ex consensu; nq modus phicus n includit phice in entitate, cuius e modus: ita fra n dr includere unionq neq co dr includere actionq, et sic de alijs: qo modus metphus n includit metphe, et qdditative in esso cuius e modus: quapropt Ut relationes dicant modi Deitatis, imo ex hoc fine ce n includunt essalit, et met-

fine in Deitate.

428 Praeterea cum hae responsiones nobis concedat, quod relationes Dei non constituant Deitatem, Deitas solum habere potest exigentiam essentialem relationum: sed haec exigentia non sufficit, ut Deitas includat relationes ipsas: ergo illas non includit simpliciter. Probatur minor: quia forma corporea non includit materiam, neque econtra; et adinvicem habeant mutuam, et essentialem exigentiam. Praeterea creatura habet essentialiter exigentiam Ipsius Dei; quem tamen non includit; multaque alia exempla in hanc rem adduci possunt: quod exigentia unius quoad alterum non sufficit ut unum includat illud alterum. Quapropter cum Deitas solum habeat exigentiam essentialem relationum; non tamen habeat identitatem virtualem, neque formalem metaphysicam cum relationibus, neque per ipsas constituatur, nequit illas includere essentialiter.

429 Obiicies tamen

1°. Trinitas personarum est de conceptu essentiali Deitatis: ergo Deitas includit essentialiter Trinitatem personarum. Probatur antecedens: quia Deitas non esset una eo genere unitatis quo de facto est, nisi esset trina in personis; sed unitas quam de facto habet Deitas est de conceptu essentiali Deitatis: ergo quod Deitas sit trina in personis est de conceptu essentiali Deitatis, ac proinde Trinitas personarum constituit Deitatem. Confirmatur: quia Deitas non identificata cum relationibus est Deitas chymerica, et impossibilis: ergo Deitas habet essentialiter identificari cum relationibus, ac proinde illas essentialiter includit.

430 Ad obiectionem distinguo antecedens: Trinitas formalis personarum est de conceptu essentiali Deitatis, nego antecedens; Trinitas radicalis, concedo antecedens. Et ad probationem distinguo maiorem: Deitas non esset una eo genere unitatis quo de facto est nisi esset formaliter trina in personis, nego maiorem; nisi esset radicaliter trina in personis, concedo maiorem. Explico distinctionem. Trinitas non includitur, sed potius excluditur a conceptu Deitatis; ceterum exigentia Trinitatis est de conceptu formali, et quidditativo Trinitatis. Unde si deficeret a Deitate haec exigentia, quam Trinitatem radicalem appellamus, deficeret essentialiter Deitas, quia deficeret illa unitas, quam de facto habet essentialiter; si autem per impossibile deficerent relationes, seu Trinitas formalis, non deficeret Deitas, quae per illas relationes non constituitur, sed solum per exigentiam illarum. Ad confirmationem, Deitatem non identificatam virtualiter cum relationibus esse chymeream; non vero Deitatem non identificatam virtualiter, et quidditative cum relationibus; imo si Deitas identifi-

caret et vtr. netr fr ssitive cy relationbq eet Deitas chymaerica. Tr. deinulla infert inclusio relationy in Deitate.

431 Obiicit 2.o Deitas ssituit fr p relates D.y: g.o illas includit. Pbat ant: g.a Deitas ssituit fr p oem pfects pdis; alioqui Deitas n erit ens summe, et infite pfectus fr, si careret aliqua pfecte pdis; d relates Ds n aliqua pfectio pdis: g.o Deitas ssituit fr p relates Dy. Cfrat: nq Deitas debet here summam identitate cum oi pfecte secus identificata; alioqui n erit Deitas ens simplicissimus: g.o Deitas n so debet here identitate reale; d et fraile cy relationibq, acpinde illas fralit includit.

432 Reo negando ant. Ad illius pbats no maior: nq ut Deitas sit summe, et infite pfecta fr, sufficit, g.d heat fr oem pfects ptinents ad Deitate, et g.d exigat fr identitate reale cum oi pfecte, n a regr, g.d ssituat fr p oem pfects et relativq. Ita ut intello D.i sit summe, et infite pfecto n debet ssitui fr p oem pfects aliarq Linearq; d sufficit g.d ssituatr fr p oem pfects de Linea intellcy, et g.d identificet vtr cum pfectionibq cuiuscumq alterius Lineae. Ad Cfraone dinguo ant: Deitas debet here summq identitate pdis cy oi pfecte secus identificata, Cedo ant; debet here summq identitate et simplis, no ant. Itaq simplic e, g.d Deitas heat identitate virtualis, et identitate fralis cy relationibq, acpinde n pot Deitas petere hanc identitate neq hanc simplicitate, alioqui nullus pratus Dy distingueret fr ab alio, ut cnsideranti patebit.

433. Obiicit tandes: Haec ppo D.s e P.r e ppo p se: g.o pratus e de esse subti, acpinde P.r e de esse Deitatis, et in illa includit. Ant expresse docet a D.o Tha 1.o p.te q.e 39. art 6 ad 1m, ubi et rone exhibet, g.a vtti in Deo nihil dat p accens. Cra vero pbat: nq ppo p se e illa, cuius pratus e de esse subti. Reo distinguo cc de voce: nq si ppo p se dicat illa cuius pratus e fr de esse subti, conit dm erit, illa ppons D.s e P.r, n ee p se. Etenim n rugnat in hoc sensu, g.d in Deo det aliqd p accens, idest aliqd n ssituens fr aliud pratus Dy, ut pt in hac ppone, intello e

relatio, quod si ipso quod se dicat illa cuius gratia necessario conveniunt subiecto dum erit, illa propositio Deus est Pater esse falsa, quia gratia conveniunt subiecto identitate reali omnino necessaria. Et in hoc sensu intelligendus est Divus Thomas. Ubi notandus est, vocem Deus posse sumi concretive, et quatenus significat personam Dei, et in hoc sensu utique includit relationem; posse et abstractive, et prout significat Deitatem, et hoc pacto divinus non includere relationem.

Sect. 3.

Relationes Divinae non includunt Deitatem.

434 Probat 1°: Relatio Patris est id, ratione cuius Pater opponitur Filio; sed id ratione cuius Pater opponitur Filio, non includit Deitatem: ergo relatio Patris non includit Deitatem. Idem fit argumentum in quacumque alia relatione Divina. Maior est certa suppositione fidei principii: nam Pater non opponitur Filio ratione alicuius gratiae absolutae, et consequenter id enim quod est commune Patri, et Filio ~~[struck]~~ nequit facere, quod Pater opponatur Filio. Minor autem ostenditur: nam si id, ratione cuius Pater opponitur Filio, includeret Deitatem, esset et aliquid ratione cuius Pater non opponeret Filio: sed implicat, quod sit idem, ratione cuius Pater opponitur Filio, et quod sit aliquid ratione cuius Pater non opponatur Filio, ut est evidens: ergo implicat, quod id, ratione cuius Pater opponitur Filio, includat Deitatem. Maior est evidens: quia Pater non opponitur Filio ratione Deitatis: si ergo illa relatio includeret formaliter Deitatem, Pater opponeret, et simul non opponeret Filio per illam relationem.

435. Explicat, et probat 1°, quod constitutivum relativum est illa ratio distinguendi personas: sed illa ratio distinguendi personas non includit Deitatem: ergo constitutivum relativum non includit Deitatem. Maior certa: quia nulla persona in Divinis distinguitur ab alia propter constitutivum aliquod absolutum, et consequenter, adeoque sola ratio distinguendi personas est constitutivum relativum. Minor probatur: quia sola ratio distinguendi personas non potest esse ratio non distinguendi personas: sed si illa ratio distinguendi personas includeret Deitatem, formaliter esset, et simul non esset sola ratio distinguendi personas: ergo sola ratio distinguendi personas non includit Deitatem. Subsumptio minor ostenditur: quia esset sola ratio distinguendi personas, ut supponimus, et simul non esset, quia includeret formaliter Deitatem, quae non est ratio distinguendi personas Divinas. Probat 2°: quia relatio sumpta in suo constitutivo formalem praecise est id, ratione cuius una persona refertur ad aliam: ergo relatio sumpta in suo constitutivo formali non includit Deitatem: quia si illa includeret, esset et id ratione cuius una persona non refertur ad aliam, adeoque esset praecise id

rone cuius refert, et sb ect id; rone cuius n refert uno prona ad a-
liq, qd manifeste rugnat.

436 Pbat 2° P^r includat fr pt Deitatis relatis Pater-
nitatis: g° relatio Paternitatis n includit fr Deitatis. Et idq pporcione
servata fit argtum in qualibet prona, et valet c 2°. Ans pt: nq P^r oli-
qd aliud dicit fr pt Deitatis, alioqui Filius, et Spiritus Sus eent fr P^r:
d hoc aliud e relatio Paternitatis: g° in P^e nihil aliud dat pt Deitatis
et Paternitatis: g° P^r includit fr pt Deitatis relatis Paternitatis. Cons°
vero illius entimematis pbat: g° relatio Paternitatis inclusa in P^e n pot
fr includere aliq sparte inclusa in ipso P^e: d Deitas e alia sparte
inclusa in P^e: g° relatio Paternitatis nequit includere fr Deitatis.
Maior ostendit: g° si relatio inclusa in P^e includeret fr aliq sparte,
relatio illa n eet pt, d totum: n eet inclusa, d includens: n heret a-
liqm distinctionem a toto includente; d potius heret oimodam identitatem cum
illo: hec oia aperte rugnant: g° rugnat, qd relatio Paternitatis
inclusa in P^e includat fr aliq sparte vitt Deitatis inclusa in
ipso P^e.

437 Cfrat: nq ideo ma n includit phice frq, neq fra includit
phice mq, g° quelibet inclusa in toto phico, et rstituens phice rs-
ponitur; d relatio Paternitatis e pt rstituens fralit patrem, et sili-
ter Deitas e pt metaphice rstituens Patris: g° neq relatio Paternitatis
includit fr Deitatis, neq Deitas includit fr relatis Paternitatis:
siliter aial n includit fr roale, neq roale includit fr aial,
eo qd ho fr rstituat ex roali, et ex aiali tanqm ex partibus met-
phisicis, quarum nulla pot includere aliq fr, et eo modo quo sunt partes:
d Deitas et relatio Paternitatis sunt partes vitr, et fr rstituentes
Patrem inec Patris: g° Deitas n pot vitr, neq fr includere rela-
tionis Paternitatis, neq relatio Paternitatis pot vitr aut fr in-
cluderet Deitatis.

438 Pbat 3° ex dictis sect anti: nq qqd e de rptu essentia-
li Paternitatis e incommunicabile Filio: d Deitas n e incommunicabilis
Filio: g° Deitas n e de rptu essentiali Paternitatis, aeqinde Paternitas
n includit essentialit Deitatis. Pbat mai: nq qqd e de rptu essentiali Pater-

ntaty e ppriy Patry; d qq^d e ppriy Patry e in mumeabile filio: g^o qq^d e de ipsu essali Paternitaty e inmumeabile filio. Pbat hec mar: nq Paternitay adequate sumpta, et q^y toty q^d dicit vtr et fr e ppria idhiy Patry: nullum em praty essale Paternitaty q^y hec distingui a Deitate e coe pluribus ppriy mumtate reali: ntni g^o includat vtr aut fr paternitay, g^d n nt ppriy idhiy Patry, ac p inde n includit Deitaty. Pbat g^o Paternitay qy taly pcise n includit aliq^d absoluty; g^o Paternitay fr n includit Deitaty. Et cva: nq Paternitay fr e Paternitay qua pcise taly. Any pbat: g^o Paternitay qua pcise taly e pcise relatio: dre latio pcise n includit aliq^d absoluty; alioqui n eet pcise relatio, d eet et aliq^d absoluty: g^o Paternitay qy pcise taly n includit aliq^d absoluty, ac p inde n includit fr Deitaty.

439 Dices. In 1° l^o. Personalitay P^y et ut vtr, aut p intelly dysta a Deitate dicit in suo ppta reali ens reale, cui rugnat ee creaty: d ens reale cui rugnat ee creaty e ens a se: g^o psonalitay Patry et ut vtr, et p intelly dysta a Deitate dicit in suo ppta frali ens a se: g^o psonalitay Patry et sub hac psiderate dicit in suo ppta frali Deitaty: nam Deitay fralit e ens a se. Et idem fit argty in alijs Diviny relationibus.

440 Deo dupliciter: l^o ens a se increaty, et relativy svenire psonalitati P^y et ut dyt^a a Deit^e; n vero svenire illi ee a se absoluty, in quo nta e pstitutio Deitaty. Unde supra n 326 diximy, in Deo admittenda ee tria entia relativa, que poss dici a se relativa; n vero a se absoluty, et coe q^d unicy e in Deo. Deo 2°, ens a se primary seu ens a se n so realit, d et fralit, et p intelly ee ppriy Deitaty, seu nq D(i et hac rone ens a se n afferri in ppta frali psonalitaty Paterne; nq psonalitay Patry n e ens a se primary, neq ens a se fralit: nam fr e ab ess^a D^a tanqm ppriety, aut mody illiy.

441 Dicey 2°. Si relatio, si relatio n includeret ess^a D^a faceret sponty cum illa; hoc rugnat: g^o et rugnat q^d relatio n includat ess^a D^a. Pbat mir: g^o relatio requiritur

here p. mŭ poe ne Deitatis, neque Deitas pot se here p. mŭ poe ra relationis: g° relatio n pot facere qpoitis cum Deitate. Ans videt certŭ: q° ee poam ru Deitatis, aut ru relationis dicit imperfectis ponalitatis et exclusionis actus. Coa vero pbat: nq quoties dat qpositio duorŭ unus debet se here p modŭ actus, et aliud p modŭ poe. Reo omissa mari nardo mirs. Ad qfraonis omitto ans, et no coq: g° qpositio que n e realis, d so virtualis, aut p intellis qualis repent in relationibus, et Deitate, n petit q uns extremŭ se heat ut poa, et aliud tanqm ejus actus; sufficit em q sint due pfectis adequate distte, ex qqq stituat aliqd totis vitr, aut fr p intellis, et sane qpositio phica reperiri pot absque eo q uns extremŭ sit poa, et aliud sit actus. Ut in stinuo pmanenti, cuius ptes qpunt phice, g n aliqua recipiat, aut recipiat in alia: g° idem pot stingere in qpoite virtuali aut frali.

442 Dices 3°; in stio Rethensi desmiri, tres ponalitates ee Deus, et verŭ ee hanc ppoņ, P.r e Deitas: g° ponalites includunt Deitis. Pbat coa: g° ppo n e vera, nisi praetŭ sit de esse subti, aquinde includat in illo. Qfrat ex D° Tha in 4° dist 27 art 1° ad 4 um asserente, ess., et attributa prari essalit de relationibus; d id q prat essalit de alio, includit essalit in illo: g° essa, et attributa includunt essalit in relationibus.

443 Reo stius Remense eo loci so docuisse identits realis Deitatis cum ponalitatibus qa Gilbertŭ ut vidimus n. 338: Hec a identitas realis sufficiat ad veritatis illius pporis ad qm so requ, q praetŭ sit itr de esse subti sive identificet itr cu subto, mi q fiat de vore, ut pt ex n° 433. Ad qfraonis dic ess. et attributa prari essalit menxive de relationibus, n vero essalit stitive; g relates n stituunt p Deitatis, neque p prata abra, d so exigunt Deitatis essalit, et oia prata abra. Predicat igit Deitas de relationibus tanqm aliqd identificat itr cu illis, et ab illis essalit exactus, n vero tanqm aliqd stituens relates ipsas.

Q.° 9.a

Utrum relates dicant fr pfectem.

Affirmativa sententia explicatur, et defenditur:

444 Procedit haec difficultas circa relationes divinas prout distinctas virtualiter, et formaliter intellectas a Deitate, et ab omnibus praedicatis absolutis: quoniam certum apud omnes est, relationes prout identificatas virtualiter cum Deitate dicere summam, et infinitam Deitatis perfectionem: quapropter solum rogamus, an relationes divinae dicant perfectionem aliquomodo distinctam a perfectione Deitatis, et illi superadditam? perfectio autem in praesenti non sumitur pro bonitate morali, quae reperitur in actionibus liberis et imputabilibus ad laudem: neque sumitur perfectio in praesenti pro sanctitate, sed solum pro bonitate physica transcendentali, et entitativa, quae consistit in praedicatorum integritate: nam perfectum est ut ait Aristoteles 5 Metaphysicae capite 16, id illud cui nihil deest in proprio genere; quod etiam testatur Divus Thomas 1a parte quaestione 4a art 1o.

445 Affirmativam sententiam defendunt cum Societatis DD ex Patre Suarez Lib 3 de Trinitate capite 9. Valentia disp 2 puncto 1. Arrubal disp 109. Granado tract 3 disp 5 sect 2. Montoia eandem, et Arriaga disp 49 sect 3. Eandem sententiam defendit Gabriel in 1o dist 7 quaestione 3 art 3 et ex Thomistis Banez, Zumel, et Joan. a S. Thoma disp 13 art 3. Negativam sententiam docuerunt Scotus quodlibeto 5, Durandus in 1o dist 1a quaestione 3a. et ex Caietano cum Thoma, quos refert, et sequitur Magister Godoi disp 78. Ex nostris hanc sententiam negativam amplectuntur Bellarm. to 1o Lib de Christo capite 12, et Pater Molina quaestione 42 art 6 disp 2. Media sententia meditatus est Pater Gabriel Vaz disp 122 capite 6 asserentis, relationes divinas ut tales dicere perfectionem; non tamen dari tres perfectiones, sed unicam, et simplicissimam in tribus relationibus. Accedunt huic dicendi modo Torres disp 3 et Pater Quiroz 1a parte tract 7 disp 43, et 44.

446 Nostra resolutio sit cum AA 1ae sententiae. Relationes ut distinctae ab essentia dicunt formaliter perfectionem. Probatur 1o ab authoritate: nam in 6 Synodo Generali Lect. 18 dicitur: credimus unam substantiam in tribus subsistentiis: unitatis propter naturae unionis, ac dominatus. Trinitatis vero propter subsistentiarum perfectionem. Ubi supponitur perfectio subsistentiarum, quae haec distinguuntur ab unitate Dei: ergo supponitur et perfectio relationum prout distinctarum ab essentia divina. Probatur ex Cyrillo Alexandrino Lib 1o Thezauri capite 6, ubi nostram doctrinam circa Scholasticis docet in haec verba: Pater perfectus est: non solum quoad Deitatem;

ꝯ et 9ᵃ Pᵣ: gᵒ n so dicit pfectꝭ im Deitatꝭ; ꝯ et im Paternitatꝭ: gᵒ Paternitas gut dysta a Deitate dicit pfectꝭ superadditꝭ Deitati: qᵈ et deducit ex Dᵒ Tha hic qᵃ 26 art. 3, ubi pbat, Deum here relatꝭ psonalꝭ, eo qᵈ Dˢ debeat here oem pfectꝭ: gᵒ relatꝭ psonalꝭ ꝯ pfectio; alioqui nulla eet ro Di the; plura alia testimonia omittimus, que videri poss apud Montoia disp 29 sect 2, et in Pᵉ Mar. ## 9 de Trinitᵉ disp 3 cᵉ 3 n 7.

447 Nec sufficit coꝝ illoꝝ solutio, qui dicunt, hec testimonia so pbare; qᵈ relatꝭ dicant pfectꝭ so illative 1gᵃ velit relatꝭ inferunt, esse Dꝭ exigentem hasꝭ relatꝭ ee pfectiorꝭ, qm si illas n exigeret; n vero pbare, qᵈ relatꝭ dicant fr pfectꝭ. Dᵃ emᵉ 1ᵒ: 9ᵃ rugnat, qᵈ exigere relatꝭ sit fr pfectio, et qᵈ ipsa relatio petita n sit fr pfectio: nq petere id, qᵈ n e in se pfectio, n pot ee fr pfectio: ꝯ exigere relatꝭ e fr pfectio Deitatꝭ: gᵒ ipse relationes ꝯ fr pfectior. Dᵃ e 2ᵒ: nq Stˢ Pᵖ eodꝭ mo Loquunt de relationibꝭ, et de attributꝭ Dniꝭ; ꝯ attributa Divina ꝯ fr pfectꝭ, ut e extra dubiꝭ: gᵒ relatꝭ ꝯ fr pfectiones. Mar ostat ex testimoniis supra citatis: nq sicut docent Deum fore impfectꝭ si careret sapientia, aut Cipoa: ita et docent, Deꝭ fore impfectꝭ, si careret triplici relatione.

448 Pbat 2ᵒ rone: nq relatꝭ gut sdyte ab essᵃ ꝯ ostivꝭ, et dystivꝭ reale psonarꝭ Divinarꝭ; ꝯ ostivꝭ, et dystivꝭ reale Divinarꝭ psonarꝭ e fr pfectio: gᵒ relatꝭ gut sdyte ab essᵃ ꝯ fr pfectio. Syllogismus rectꝭ e. Mar pbat: nq psonꝭ Dꝭ rti, et realit dysguunt int se: gᵒ hent aliqᵈ ostivꝭ ppriꝭ uniuscuiusqꝭ psonꝭ rone cuiꝭ rti dysguant. Atqui hoc ostivꝭ pprium uniuscuiusqꝭ psonꝭ, et dystivꝭ ab alia psona n e Deitas, neqꝭ aliqᵈ pratꝭ absolutꝭ, et coe: gᵒ hoc ostivꝭ ppriꝭ uniuscuiusqꝭ psonꝭ, et dystivꝭ ab alia e relatio gut dysta ab oi prato coi: mihil em dat in psonis Divinis ptᵉ prata coia, et relatꝭ. Explicat hec mar 1ᵒ syllogismi: nq Pᵣ ostituit p aliqᵈ pratꝭ, rone cuiꝭ dysguat rti, et realit a filio; ꝯ hoc pratꝭ n e Deitas; 9ᵃ hec e coꝭ p identitatꝭ Patri et filio: gᵒ e relatio Paternitatꝭ gut sdysta a Deitate, ac proinde hec relatio Paternitatꝭ gut sdysta a Deitate e ostivꝭ Patris, et dystivꝭ reale Patris

ad filio

449 Illet à 1a syllogysmi n memy effait pbat; valli, gd ritivus, et dyhiy reale divinary psonary sit sualit pfectio. Eterim ritituere et disquere rtr psonas e aliqd pratiy reale, et very: d. hoce ee ptecterm extrinsecus, et tranis, ut pmonuimus: go rtituere, et disquere rtr psonas e sr pfectio. Pbat 1o: ng rtituere, et disquere rtr psong creatas e sr pfectio: ng subsistentia creata e transy et ptica pfectio ne vealy: d rtituere, et disquere rtr psong Dj, meliy e gm rtituere, et disquere rtr psong creatas, ut e very: go rtituere, et disquere rtr psong Dj e sr pfectio. Pt con: ga id qd e meliy bono nesse e qd sit bony, sive pfecty trascbit. Pbat.

490 Pbat 2o: ga relatio ut sdysta rtr a Deitate exigit identitatq realq cy Deitate: d exigere identitatq realq cum Deitate e sr pfectio ut p se nty e: go relatio ut sdysta rtr à Deitate e sr pfectio. Mar pbat 1o ex dicty a no 378 ceo dyts virtualq, que nessario supponit, et exigit identitatq realq actualq int extrema rtr dysta: quappt extremy disty rtr ab alio ut tale petit nessario identitatq realq cy illo: cy go relatio disquat rtr a Deitate, exigit ut ita dysta realq identitatq cy Deitate. Pbat 2o. eadq mar: ga rtivy psong Dj petit nessario identitatq realq cy Deitate, d relatio ut sdysta rtr a Deitate e rtivy psong Dj, ut rtat ex supra dicty: go relatio ut sdysta rtr a Deitate exigit nessario identitatq realq cum illa. Pbat hec mar: go rtivy psong Dj petit excludere phicq et realq sponitq, que si caret, inferret ee positive impfecty tam rstituty, qm rtivy; d excludere phicq et realq sponitq e identificari rtr cy alio ritivo, nempe cy Deitate: go rtivy psong Dj petit identitatq realq cum Deitate.

491 Pbat adhuc 3o ma resolutio: ga ee priy rtr pductivy ad intra, et ee terminii ad intra pducty dicit sr pfectq: o relatq Dio put sdysta a Deitate si pria rtr pductiva, l si tri rtr ad intra pducti, ut pbaty e a no 290, et a no 293: go relatq Dj ut sdystq a Deitate dicunt sr pfectq. Mar multis ostendit: 1o ga ee rtr pductivy, et rtrq

ductus affert fr realitas, seu ens verum, et reale; q^d requirit carere bonitate transli, et entitativa. 2° q^a ee productivum ad extra e fr perfectio: siquidem perfectio Dei e ee fr omnipotentis: g^o ee productivum ad intra e fr perfectio. Pt cons: q^a virtus ad intra productiva e altioris ordinis, et ex suo genere perficitur, qm virtus ad extra productiva; id a q^d e melius bono n pot n ee bonum, seu perfectum. 3° q^a ee rtr productivum, aut productum ad intra exigit Deitatis communicativum, aut communicabilis, ut notavimus no 203, et saepe alias; aut slm prius rtr productivum ad intra dicit capacitate identitatis realis cum Deitate, quae capacitas e fr perfectio, sicut incapacitas ad talis identitatis e fr imperfectio creaturae....

452 Q^d si virtutis ad intra productivus velis cum Thomistis, scotistis consistere in prato abso, adhuc n effugies vim argti proponi desumpti ex virtute ad intra productiva. Etenim relates put. sdistis rtr a pratis absis slm si requisitis, et complementum virtutis ad intra productivae, ita q^d virtus productiva ad intra eet impedita ad producendum si careret relate pione producentis: g^o relates put sdistis rtr ab oi abso si fr perfectio. Pbat cons: q^a virtutis ee expeditum, et prime potentis, atq completum ad producendum e fr perfectio: g^o et e perfectio tratit id a quo provenit, q^d virtus sit expedita, et prime potens, atq completa ad producendum. Pt cons: q^a implicat, q^d aliq^d heat fr perfectis a prato, q^d n e fr perfectio. Cum g^o relatio pione producentis ut sdista rtr a pratis absis constituat virtutis divinam expeditum, et prime potentis, atq completum ad producendum nec se e, q^d relatio ut ita dicta dicat fr perfectis.

453 Infert 2as Aff 3 cum relates Dei ee simpliciter tres perfectes. Pbat ex dictis: nq relat Dei q^a tales si perfectio: d relates Dei q^a tales si tres simpliciter, et rtr, ut vidimus a no. 324: g^o relates Dei q^a si perfectio si tres simpliciter et rtr, agunde si tres perfectes simpliciter. Pbat 1°: nq quelibet relatio Dei e perfectio dista rtr a perfecte alterius: g^o dantur tres perfectes distis simpliciter. Pbat ans: nq quelibet relatio Dei e relatio dista rtr ab alia relate: d eo mo quo e relatio realis e et perfectio: g^o quelibet relatio Dei e perfectio dista rtr ab perfecte

alterius. Probat 2º ex nº 326, ubi diximus admittenda esse in Deo tria entia, seu tres entitates relativas: sed entitas affert necessario perfectionem transcendentalem, et entitativam: ergo admittendae sunt in Deo tres perfectiones relativae tales, et entitativae.

454 Ex quo patet, quod tres relationes Divinae sint unica, et simplicissima perfectio absoluta; quod forte solum intendunt Doctores qui aliter loqui videntur. Etenim sicut cum pluralitate reali subsistentiarum, et entium relativorum componitur in Deo unitas ratione cuius plures relationes, seu subsistentiae sunt unica et simplicissima Deitas: ita cum pluralitate reali perfectionum relativarum componitur in Deo unitas ratione cuius plures perfectiones relativae sint unica, et simplicissima perfectio absoluta. Probatur: quia Trinitas Divina non excludit; quod potius exigit essentialem unitatem in esse. et in quolibet praedicato absoluto: ergo Trinitas perfectionum in Deo non excludit; quod potius exigit essentialem unitatem in perfectione esse, et cuiusvis absoluti praedicati. Quapropter Damascenus Lib. 1º de fide cº 11. absque ullo praeiudicio unitatis Divinae docet simpliciter pluralitatem perfectionum asserens Patris et Filii eiusque perfectionibus personalibus.

sect. 2.

Diluuntur argumenta Opposita.

455 Obiicies 1º ex Pre Quiroz. Relatio Divina formaliter ut talis non est formaliter ens reale: ergo relatio Divina formaliter ut talis non est formaliter perfectio. Patet consequentia: nam quod habet perfectionem transcendentalem et entitativam est ens reale eo modo quo talem perfectionem habet. Probatur antecedens: quia relatio Divina formaliter ut talis est solum differentia entis realis Divini, et modus eiusmodi entis: sed differentia, et modus entis non est formaliter ens, cuius est differentia: ergo relatio Divina formaliter ut talis non est formaliter ens reale. Probatur maior: quia hoc pacto melius intelligitur, quomodo personae Divinae sint simpliciter eiusdem entitatis iuxta illud Christi Domini, ego et Pater unus sumus. Et etiam quomodo verificetur quod personae Divinae sint una summa res eadem omnino ut docent SS. PP.; quae omnia facile intelliguntur, si dicamus relationes quibus inter se distinguuntur non esse formaliter ens, sed precise differentias et modos entis. Quod autem differentia entis non sit formaliter ens, supponitur ab hoc Authore ex Philosophia.

456 Hoc argumentum manifestum

het retortis in pratij aliis, qui apud eos dicunt fr pfectis: nq Oppa
Dei ... fr ut talis non e dria entis Divini, d dria entis Divini n e fr
ens: q° Oppa Divine fr ut talis n e fr ens, aeqinde n e fr pfectio.
Etrobis pat? ... in qualibet pfecte attributali; imo in ipsa Dei-
tate, quo et ... dria entis Divini: e enim ens Divinus primarius, et fr Dei-
tatis fr sumpto dat aliqd qd sit ens Divinus, nempe attributa, et rela-
tiones: q° neqs ipsa Deitas e fr pfectio. Qd si dria entis Divini in
pfecti n sumat p ipsa strahente res cos entis, pd so p ipsa facien-
te differre unq. pionq Dq ab alia inutilis erit doctra illa de n tran
scendentia entis, quo ex Metphca supponit, et aliunde a nobis pbatus
supra e opts facientis differre realit unq pionq ab alia nessario ee
pfectis trales, et entitativus.

457 Reo igit nando ans. Ad illius pbatis omnia ma-
risponet, nam abre mir: q° apud me certus e, qd ro entis imbibit fr in
qualibet dria entis realis; alioqui nulla eet fr dria vera et realis, si
volti nulla eet fr ens. Sed q° hec q° ptinet ad Phiq ad rs pients ddo
e illa mir: dria creata entis n e fr ens; omitto mirs; dria Dei entis
n e fr ens, ne mirs: q° dria insite pfecta in suo genere, et Di
dicit fr actualitates, et realitates: quappt qdlibet pratis Dei dicit fr
exq actuals inabstrahibils a pratis Divinis, ut notavimus n°. 63. Qd a
fortiori dm e in pratis relativis, que actualit pducunt, aut pdu-
cunt; implicat a qd actualit pducat, aut pducat id qd actualit
n e ens. Denique adverto hanc entis transcendentiq implinent asser-
ri ad rem pients: q° in hac q° so intendimus relates Dei ut dystas vtri
ab esso ee obtive, et in se pfectis, It ex modo nro scipiendi n sint: sicut
opra aut cognio Dei, ut dysta fr ab alijs pfectionibus e in se et obtive
pfectio, It ex modo nro scipiendi n eet. Quo a pacto intelligendus est,
illud testimonis, ego et Pr unus sumus, ostat ex n° 10. Neque Sti
PP docere possi, psonas Dei ee unq rem relativq; d unq Deitates absq;
alioquin n eent tres psone vtr; Lpsona Dei n eet res, neqs eet ali-
qd, id purus nihil.

458 Obiicit 2°. Relatis Dei fr se fr n is pfectio simplicit sim-
plex, neqs pfectio admixta impfecte: q° relatis Dei n is simplicit pfectio.

Ans qᵃᵈ 2ᵃᵐ ptˢ e certᵘˢ, et pbat qᵃᵈ 1ᵃᵐ: qᵒ pfectio simpliciter simplex apud Theolˢ e illa, quæ melior e ipsa, qᵐ non ipsa; ꝫ nulla relatio Dᵃ ita se het qᵒ nulla e melior aliis relationibus Divinis qᵒ etc. Coa vero 2ⁱ entimematis pbat: qᵒ oïs pfectio vel e simpliciter simplex, vel 10 e pfectio sᵐ qᵈ, & admixta imperfectione. Omissis aliis dicendi modis reo ex Pᵉ Suarez Lib 3 c 10 nando coᵃ, et id quo pbat, qᵃ pᵗᵉʳ illas species pfectis dat alia, quæ appellat pfectio simplex, et cuius talis, et hæc e pprᵃ relatis Dᵉ, quæ cum nullᵃ dicat impfectis adhuc n e melior quælibet rtr oppᵗᵒ ab ipsa: qᵒ una relatio Dᵃ nullᵃ dicens impfectis n e melior altera, a qua distinguit rtr.

459 Obiicit 3ᵒ ex Scoto. Si relatio ut oppᵗᵃ a Deitate eet pfectio, nulla psona Dᵃ eet infinite pfecta: qᵒ relatio ut oppᵗᵃ a Deitate n e pfectio. Pbat ans: qᵒ nulla psona Dᵃ heret oem pfectionem: nam nulla heret relates alterius, quas relatis diximus ee pfectis: ꝫ psona n hens aliqᵐ pfectis n e infinite pfecta: qᵒ infinite pfectus, qᵈ nulla caret pfecte: qᵒ si relatio ut oppᵗᵃ a Deitate eet pfectio, nulla psona Dᵃ eet infinite pfecta. Cfrat: qᵒ sᵐ tota Trinitas plus pfectionis heret, qᵐ quælibet psona Dᵃ; hoc a absurdum e: qᵒ quælibet psona Dᵃ ita excellens e, ut n possit excedi ab alia, neqᵉ a Trinitᵉ tota, n enim pfectiores sunt tres psonæ, qᵐ singulæ. Qᵈ aᵒ id sequeret, pbat: qᵒ tota Trinitas heret tres relatis, ac inde tres pfectis; quælibet aᵘ psona id het unᵃ relatis, seu pfectis: qᵒ tota Trinitas pfectior eet qualibet psona Dᵃ.

460 Reo nando ans. Ad illius pbatis distinguo mas: nulla psona heret oem pfectis pr identitatis, cōcᵒ mas; nulla psona heret oem pfectis, vel pr identitatis, vel pr circuminsessionis, nᵒ mas. Subᵗ dᵒ e mis: psona n hens aliqᵐ pfectis pr identitatis, neqᵉ pr circuminsessionis, n e infinite pfecta, cōcᵒ mis; psona n hens oem pfectis pr identitatis; et si illas heat pr circuminsessionis, n e infinite pfecta, nᵒ mis. Ad Cfrāonis reo istᵗ sᵒlutᵉ, quamlibet psonas ee æque pfectas, qᵐ tota Trinitas, qᵒ quælibet psona het pr identitatis, vel pr circum-

insessionem omnes perfectiones finitas. Itaque quælibet persona Divina identifi-
cat secum etiam proprias relationes, et propterea habet per circuminsessionem relationes,
seu perfectiones proprias aliarum personarum. Habere autem per circuminsessionem relationes
alterius personæ non est minor perfectio personæ distinctæ, quam habere proprias relationes
per identitatem. Quid vero sit circuminsessio explicatum habes n.° &. Instant

461 Instant
Et Pater ut sit infinite perfectus debet habere omnem perfectionem per identitatem: sed si relationes
ut distinctæ a Patre sint perfectio, Pater non habet omnem perfectionem per identitatem: ergo si
relationes ut distinctæ ab esse sint perfectio Pater non erit infinite perfectus. Probatur maior:
quia ut Pater sit infinite perfectus debet habere omnem perfectionem modo perfectissimo
habendi illam: sed perfectior modus habendi perfectionem est illam habere per identitatem, quam illam
habere per circuminsessionem: ergo ut Pater sit infinite perfectus debet habere omnem perfectionem
per identitatem. Probatur haec minor: nam si Pater haberet omnes, aut intelligeret per circum-
insessionem et non per identitatem non haberet has perfectiones modo perfectissimo haben-
di illas: ergo perfectior modus habendi perfectionem est habere illam per identitatem, quam habere
illam per circuminsessionem.

462 Respondeo negando maiorem: nam sicut est perfectio Patris habere Pater-
nitatem ita est perfectio Patris distingui a Filio, et convenit non habere filiationem per
identitatem. Quapropter ut Pater sit infinite perfectus debet habere filiationem per illam
circuminsessionem, quia si haberet filiationem per identitatem, esset Pater imperfectus, et
Chymericus. Ad probationem illius maioris concedo maiorem, et distinguo minorem: perfectior
modus habendi perfectionem relativam est illam habere per identitatem, nego minorem; perfe-
ctior modus habendi perfectionem absolutam est illam habere per identitatem concedo minorem. Un-
de ad probationem concesso antecedente neganda est consequentia. Disparitas est: quia perfectio absoluta
petit communicari per identitatem subsistentibus infinite perfectis: alioquin deficeret illi
perfectio simpliciter simplex, et esset subsistens imperfectius alio subsistente habente iden-
titatem cum illa perfectione absoluta et simpliciter simplici. Ceterum perfectio relati-
va petit distinctionem ab eo ad quod refertur, atque inde non petit esse per identitatem
in persona ad quam refertur; sed solum petit esse per circuminsessionem, qui est modus
perfectissimus habendi perfectionem alterius personæ relativam.

463 Obiicit 4.° ex Patre Váz. si in
Deo multiplicaret perfectio relativa, multiplicarent et omnes aliæ perfectiones:
eadem enim videtur esse ratio in omnibus perfectionibus Divinis: ideoque clarent

tres Deitates, tres Essentiae, tres intellectiones etc.: et hoc repugnat fidei: quia perfectio relativa non multiplicat in Deo, ac proinde non dantur tres perfectiones relativae. Deo nando mare quia ex eo, quod multiplicet quilibet perfectionis, non sequitur, quod multiplicet quilibet gradus, et quam speciem perfectionis: sicut ex illo antecedente non infertur, quod multiplicent Paternitates, aut spirationes. Quae autem perfectiones, aut praedicata Divina multiplicentur vel non, potius ex SS. PP. et Theologorum locutionibus, quam certo puncto decidendum est. Videant quae diximus a n.° 329, videat et P. Montoia disp. 43 de Trinitate, ubi rem istam copiose, et erudite exponit. Communis et vera est regula generalis; nempe non multiplicari vel illa praedicata quae propria sint Deitatis ut talis, seu illius dicta a relationibus: nimirum per non multiplicari vel illa praedicata, quae propria sint alicuius relationis detracta: ideo quia multiplicanda sunt vel illa praedicata, quae loge con sint relationibus Divinis. Quam regulam exemplis apponitis voce tenus exponemus.

De personis Divinis in com.

464 In Deo dari personas triplices stri, seu realiter distinctas constat ex fide, et continet in symbolo Athanasij his verbis: alia est persona Patris alia filij, et alia Spiritus Sti. Cuiusque personae in particulari explanationes in sequentes disputationes remittimus; in praesenti vero constitutiva personarum D. in com, et modus constituendi examinamus, et denique quaeque ad personas D. in com pertinere visa fuerint. Quae disputatio gravissima, et difficillima huius tractatus ab aliquibus existimatur, quod ab ea non adeo difficulter expediemur, si principijs Theologorum tribus continueamur, et Philosophicas quaestiones huc pertinentes, vel omittamus, vel supponamus.

Cap. 1um

Utrum detur in Deo ro com Personae D.

Sect. 1a

Aliqua ad Disputationis intelligentiam praemittuntur.

465 Theologi com amplectuntur definitionem personae, quam tradidit Boetius lib de duabus naturis in haec verba: persona est rationalis naturae individua substantia. Quam definitionem admittit etiam Divus Thomas hic quaestione 29 art 1. Ubi ex com sensu, et expositione subintelligitur substantia completa ut a ratione personae excludatur anima separata, quae licet sit subsistens, adhuc non est persona, eo quod ex natura sua sit entitas incompleta. rationalis autem natura in praesenti idem est, quod intellectualis ut personas Angelicas, et Divinam comprehendat. Alia conditio est in explicatione illius vocis individua pro diversitate sententiarum circa naturam et constitutionem subsistentiae: constat enim per illam vocem non signari singularitatem, quae subsistentiae constitutivae personae inest personae

466 Quapropter clarioribus terminis personam ex com sensu ita placuit definire est concretus, seu iunctus ex natura intellectuali completa, et subsistentia. Suppositum autem, ut proprie loquamur, est irrationalis naturae individua substantia, hoc est concretus aut iunctus ex natura irrationali completa, et subsistentia. Ideo non admittimus in Deo suppositum proprie sumptum, quia ro subsistens, et personas, quod subsistens abstrahit a natura intellectuali, vel non intellectuali, et consequenter abstrahit a supposito, et a persona. Alij vero Theologi admittunt in Deo suppositum proprie sumptum, eo quod apud ipsos suppositum afferat ro naturae subsistentis cum subsistentia abstrahendo ab eo quod talis natura intellectualis sit, vel non intellectualis. Sed dissidium stat in solo modo loquendi, ut patet

467 Supponimus subsistentiam Divinam esse aliquid reale positivum, quod et de subsistentia creata, quam in negativo constituunt cum Scoto plures Philosophi et Theologi; et ita a nobis in Philosophia ut probabilius traditum fuit. Quod vero subsistentia Divina de qua solum in praesenti curamus debeat esse aliquid reale positivum probatur: quia personae Divinae habent aliquid reale positivum, ratione cuius distinguuntur inter se, et positive in ratione personae; sed hoc reale positivum non est Deitas, seu natura Divina: ergo est subsistentia; ac proinde subsistentia Divina est aliquid reale positivum. Maior patet: quia distinctio realis positiva in ratione personae nequit provenire nisi ab aliquo reali positivo constituente personam. Minor adhuc certior est: quia Deitas, seu natura Divina, cum sit eadem indivisibiliter in omnibus personis per identitatem nequit illas distinguere. Unde manifesta est conclusio: nihil enim datur constituens personam praeter naturam et subsistentiam: si ergo personae non differunt inter se ratione naturae Divinae, necesse est quod differant per Divinas subsistentias.

468 Praeterea supponimus subsistentias distinctivas personarum esse personalitates, seu hypostases; quia sunt subsistentiae incommunicabiles, et reddentes incommunicabiles naturas intellectuales quibus hi subsistentiis tribuuntur. In praesenti namque non curamus de illa subsistentia absoluta, et communicabili, quam plures Theologi admittunt in Deo, et quae dicitur complementum naturae in esse naturae, sive perseitas excludens dependentiam ab alio tanquam a sustentante. Haec enim subsistentia absoluta si forte datur, non distinguit unam personam Divinam ab alia, neque potest dici personalitas, aut hypostasis.

469 Infertur 2.o secundo evidenter id quod insinuavimus num. 335 videlicet relationem spirationis non esse personalitatem, neque subsistentiam. Ratio est: quia relatio spirationis non est incommunicabilitas, neque est complementum naturae in esse naturae, aut perseitas illius: ergo relatio spirationis non est personalitas, neque subsistentia. Patet consequentia. Antecedens vero quoad 1.am partem probatur: quia relatio spirationis communicatur Filio a Patre ut constat 286. Quoad 2.am partem probatur illud antecedens: quia natura Divina habet perseitatem, et complexionem in esse naturae independenter ab omni relatione; alioquin non daretur in omnibus personis natura Divina completa, et per se existens: ergo relatio spirationis non tribuit naturae Divinae complexionem in esse naturae, neque perseitatem, ac proinde illa relatio non est subsistentia.

Resolutio quaestionis

470 Iudico abstrahibilem esse rationem univocam personae Divinae a tribus personis Divinis. Ita et iudicaverunt plures Theologi cum P. Suarez lib. 1° de Trinitate c. 3, Montoia disp. 35, Arriaga disp. 46 de Trinitate sect. 4, et alijs qui Henricus, Aureolus, et quosdam antiquorum citatos a P. Molina 1 parte disp. 29, et a P. Montoia ubi supra. Scotus et cum Principalis referri solet pro sententia negante illam rationem communem, quia docet rationem personae formaliter consistere in conceptu negativo, qui videtur non posse esse univocus. Ceterum personae Divinae formaliter sumptae, seu Divinam personalitatem esse aliquid reale positivum constat ex relatione proxima sectionis antecedentis, ideoque ex hoc capite nequit dari impedimentum univocationis.

471 Probatur nostra resolutio 1°: quia illa est ratio univoca, et abstrahibilis in qua plura ita conveniunt, ut in ea nulla ratione differant; sed ita se habet ratio personae Divinae respectu trium Divinarum personarum: ergo ratio personae Divinae est univoca, et abstrahibilis a tribus personis Divinis. Maior constat ex logica: Nam cum de ea animal est ratio univoca, et abstrahibilis ab omnibus animalibus: quia in illo conceptu ita conveniunt, ut nulla ratione differant, et sic de qualibet alia ratione univoca, et perfecte abstrahibili. Minor vero probatur: quia esse personam Divinam convenit proprie Patri, Filio, et Spiritui Sancto, ita ut in conceptu personae Divinae non differant; sed quando pluribus proprie convenit aliquod praedicatum absque alia adiunctione nulla ratione differunt in tali praedicato: ergo tres personae Divinae ita conveniunt, ut non differant in conceptu personae Divinae, ac proinde iste conceptus est univocus, et perfecte abstrahibilis a tribus personis Divinis.

472 Probatur 2°: quia ratio personae creatae est abstrahibilis univoce ab omnibus personis creatis: ergo ratio personae Divinae, et increatae est abstrahibilis univoce ab omnibus personis increatis, seu Divinis. Antecedens nullus negavit. Probatur consequentia: nam ideo abstrahit univoce ratio personae creatae ab omnibus personis creatis, quia possumus explicare convenientiam, quam habent personae creatae, quin explicemus illarum differentias; sed etiam possumus explicare convenientiam, quam habent personae Divinae, quin explicemus earum differentias, ut videtur evidens, quando formamus hunc conceptum persona Divina: tunc enim nullam in particulari personam explicamus: ergo et abstrahit univoce ratio personae increatae ab omnibus personis Divinis.

473 Explicatur, et confirmatur 1°: quia iste

optus persona Dª attingit plura ut unus: quo verificat de pluribus pro-
nis Divinis, quae per illus optus non distinguuntur ab intellu; sed hoc est ce optum u-
nivocus, et perfecte abstrahibilis ut constat: ergo etc. Confirmatur 2: quia persona Patris
aliquid addit fr supra persona Dam: sicut talis persona creata vg Petrus aliquid ad-
dit fr supra optus coem personae creatae ut e evens; sed hoc aliquid e contraxio,
et detrao ad persona singularis et detrabg: quo persona Dª e optus abstractus,
seu cois oibus personis Divinis: sicut persona creata e optus abstractus, seu
cois oibus personis creatis. Confirmatur 3º: quia a personis Divinis potest abstrahi
multae roes coes, et univocae: ergo et potest abstrahi a personis Divinis ro
cois, et univoca personae Dae. Coa pt a paritate. Ans vero probat: quia
a personis Divinis potest abstrahi ro entis, spiritus subsistentis, relativi etc.;
quae oes sunt rones coes: nam in illis tres Dae personae conveniunt univoce, seu per
eamdem ronem.

Sect. 3.

Respondet argumentis.

474 Dicunt 1º. Persona Dª e
optus transcendens ultimas dnas personarum Divinarum; sed optus transcendens
ultimas dnas sui nequit ee univocus; quia explicat ipsas dnas: ergo persona
Dª non e optus univocus, et abstrahibilis a Divinis personis. Maior probatur: quia optus
trans dnas ultimas e ille, qui fr includit in dnis: sed ita se het optus personae
Dae: nam talis persona Dª e fr persona Dª ut patet: ergo etc. Rno Concesa mai-
oriando mir: quia transcendentia non obstat univocationi, ut in Loga doceri so-
let; et ro e: quia optus transcendens non explicat dnas; sed dnae explicant, et
includant optus transcendentis: ideoque optus trans potest, et debet ee univocus;
graviis dna singularis et detrata non debeat, neque possint ee ro univoca, et
cois.

475. Dicunt 2º. Si a tribus Divinis personis abstraheret ro cois personae
Dae deberent in Deo reperiri tres personalitates siles, et non differentes int se;
sed non dant: ergo non abstrahit ro cois personae Dae a tribus Divinis personis. Maior
constat. Probat mir: quia personalitates Dae ss int se dissiles, faciuntque dif-
ferre unq persona ab alia: ergo non dant in Deo personalitates siles, et non dif-
ferentes int se, sed potius dissiles utpote quae faciunt differre personas Dª int

se. Ofrat: g° nulla psona Da ovenit cum alia ex prato suo psonali: g° a nulla psona Da pot abstrahi ro coi psone Dl. Pt coa: g° abstractio supponit ovenientiã inferiory in eo prato, qd abstrahit. Any pbat: g° psone Dl so oveniunt in pratis abris; in pratis vero psonalibus, seu relativis n oveniunt; d potius int se differunt.

476 Deo scessa mari nando miris.
Ad pbats dispuo any claritatis gra: psonalitates Dl ii int se dissiles im taleitats, sdo any; ii int se dissiles in pptu psonalitatis Dl, no any. Et silit dico, psonalitates Das im sparg taleitats facere qd una Persona differat ab alia; hoc â n faciunt im pptg coem psonalitatis Dl: nq im hunc pcisg pptg n differunt, d potius ovenunt psone Dl int se. Qd et stingit in qualibet rone coi, et univoca: nq Lt spes aialis sint int se dissiles, et differentes vtr, adhuc univocant, et ii siles in pptu coi aialis. Et ro a priori e: g° eo ipso qd hinnibile, et rugibile vg diversimode participent ros aialis, pot intellig illa cognoscere q'y pcise participant illam rong aialis, qn exprimat diversitats participandi illg rong, et hac rone abstrahit intellg pptg aialis ab illg drij. Conformit hoc ipso qd dent in Deo psonalitates diversimode trantes natura Dq, pot intellg eas oncipere ut pcise trantes; qn exprimat illarg diversitats; et ita abstrahit ab illis pptg psonalitatis Dl: unde stat ad sfraong: nq Lt psona Da so oveniat phice in pratis abris cum alia psona Da; Loge â, et metphe oveniunt et oes psone in multis pratis psonalibus, et relativis.

477 Dicunt 3°. Rugnat ro coi psone Dl: g° n e abstrahibilis a psonis Divinis. Ofrat any: g° ro coi psone Dl cet omunicabilis tribus Divinis psonis: nq quelibet ro coi e universalis, et coicabilis suis inferioribus: d ro psone nequit ee omunicabilis: nq psona apud oes e qd incomunicabile alteri: g° rugnat ro psone Dl, que st coi. Ofrat: g° ex nra snia segr, dari in Deo psona fr dista a tribus Divinis psonis, ac inde dabit 4a psona fr: nq ro illa coi psone Dl e psona Da fr dista a tribus Divinis psonis: d hoc e absurdus: g° n dat ro coi psone Dl. Mir pbat: nq cont renat subsistentia abra in Deo, eo qd ex tali subsistentia abra sequeret 4a psona dista fr; Lt vtr identificata cum tribus psonis Dis: qd et segui videt.

ex illa rone coi° prone D[qm non admittimus.

478 Reo nando ans. Ad illius probats seena mari disquo mirs: Ro prone singularis, et determinate nequit ee smumicabilis alteri prone singulari, et determinate, 2do mirs; ro prone in abstracto nequit ee smumicabilis singulis pronis, no mirs. Itaqz quelibet prona het incommunicabilitats sue subsistentie singularis; cum a oes prones ueniant in hac incommunicabilitate, nesse e qd det ro cois subsistentie incommunicabilis, que Loge, et fr smumeet, et ueniat inferioribus, seu pronis in particulari. Ad praong subit reo, n dari in Deo quartg prong determinate, et singulars distg et fr a tribus, dari tn prong in coi, que fr distguat a tribus pronis in qqq imbibit, seu includit essalit; in quo nulla e absurditas: nq eo ipso qd dent in Deo tres prone determinate, et singulares, dat in Deo funts, ut intellus abstrahat rone prone a determinone, et singularitate ipsary. Ad qd addit de subsistentia abra e extra rem: nam admissa ga subsistentia abra, nesse e admittere prong, seu subsistens ptrice coe, sicut Deitas e cois ptrice tribus pronis, ac inde admittere prong hentes smunicabilitats sue subsistentie singularis, et determinate, qd in mo casu or stingit.

479 Dicunt 4. N dat ro cois prone put abstrahit a creata, et Da: go neqz dat ro cois prone D[put abstrahit a tribus Divinis pronis, sed omisso anti, no coq: dispantas ee pot, qd prona creata fr ut talis sstituat p aliquam negats; qd n pot here Locus in prona Da ut stat ex no. 467. Cum a enti positivo, et negativo n det ro cois univoca in coi sna, ideo n dabit ro univoca prone put abstrahit a creata, et Da. Omissi ans, tum qa dubius e, qd subsistentia creata ssistat in negativo, tum qa non e omnino certus, rugnare rons cos abstractg a positivo et negativo. Qa tn hoc utrqz ad Phum expectat, ideo in psenti omisso anti nanda e coa ppt rons assignatg.

480 Dicunt tandem. si ro prone D[eet cois, vel eet generica, l specifica: utrqz implicat: go ro prone D[n e cois. Mai stat. Pbat mir: go inprimis

ṗsonę D̄l n̄ differunt specifice, seu essalit: gᵒ n̄ cujusq esse et speciei: atqui ro generica debet prari de plurbus essalit, seu specifice differentibus: gᵒ. ro ṗsonę D̄l n̄ e generica. Deinde n̄ e ro specifica: gᵒ ṗsonę differunt plusqm numerice: nq ṗsona Patris e essalit improducta; ṗsona filij est essalit producta, et genita a Pᵉ; et ṗsona Spiritus Sᵗⁱ e essalit ingenita, et spirata a Pᵉ, et filió, quę driá e plusqm numerica, ut videt evens. Atqui ro specifica e illa, quę prat de plurbus solo numero differentibus: gᵒ etc.

481 Reo rons ṗsonę D̄l specificę ee, aut quasi specificę ru Divinarus ṗsonarus gᵒ ṗsonę D̄l n̄ differunt specifice in siderate Loga tum ppt rons ṗposita in 1ᵃ pte argtⁱ, tum ṗcipue gᵒ nulla ṗsona Dᵃ stinet sub se plura individua n̄ᵒ dysta: etenim impossiles n̄ plures PP, et plures filij etc. Ro vero specifica in siderate Loga petit pluralitatę individuorus ṗsiliu. Ad id gᵈ in oppositus adducit' reo marę ee flq: gᵒ solo n̄ᵒ differunt in siderat Loga illa, quę differunt ro ṗ suas singularitates, sive ṗ prata singularia et incommunicabilia, qualia n̄ in Divinis ee Patris, ee filij, et ee Spiritus Sᵗⁱ. Qᵈ aᵈ Pᵗ sit improductus n̄ ponit in illo drię specificę a filió producto; gᵒ improductibilitas Patris e pratus individuale, et singulare atq omnino incommunicabile. Ideo in Loga docuimus genus Logs essalit requirere plures spes, et rursus specię Loga essalit requirere plura individua ṗsilia. Sed de his satis.

Qᵒ 2.

De sistivo Divinarum Personarus.

Sect. 1.

Pmittunt nessaria quędq supposita.

482 Supᵉ qᵈ Theologi supponunt ṗsonas Dᵃˢ here sistivus sui. Sistivus aᵈ cuiuslibet rei, si ṗprie Loquamur debet ee pᵗ illius: nq sistivus, gᵈ solet dici adequatus, n̄ e ṗprie sistivus; ō res ipsa stituta. Quapropter n̄ minus rugnat sistivus ee adequatus, qm ptem ee adequatus, ṗ mediatus ee solq, et sine alia quarte. Het igit quęlibet ṗsona Dᵃ ptes, slm metyhas sui, ayinde sistiva: nq quęlibet ṗsona Dᵃ stat ex nra Dᵃ, et ex subsistentia, quę lt intr̄ identificent, slm fr, et metyhe distinguunt'

nec dat int nam, et subsistentias D. mutua inclusio ut constat ex supe-
rius disputatis a n 414.

483 Unde necesse e concedere aliqd qu compositionis in perso-
nis Divinis. Pt: nam quotiescumq dant partes n includentes se mutuo, et
constituentes, seu componentes, necesse e, qd det constitutio, et compositio aliqua: sed
in personis Divinis dant partes n includentes se mutuo, et constituentes, seu
componentes, nempe natura Da, et subsistentiae ex quibus constant Dae personae: go in
personis Divinis dat aliqua constitutio, et compositio. Quae compositio ex suo ge-
nere n afferat imperfectionem, dummodo n sit compositio realis constat ex no 441.

484 Haec constitutio
aut compositio in Divinis personis n pot ee realis, neque essentialis ex na rei
sed 10 virtualis, et metaphorica, seu per intellectum. Pro e: go constitutio talis dr, qualis
e distinctio unius ab altero constitutivo: sed constitutiva Divinarum personarum nempe na
et subsistentiae n distinguunt int se realiter, neque essentialiter ex na rei; sed 10 virtualiter
et metaphorice per intellectum, ut late docebamus a n 337: go constitutio, seu compositio
in Divinis personis 10 e virtualis, et metaphorica per intellectum; n vero realis, neque
essentialis ex na rei.

485 N tn desunt qui constitutionem Divinarum personarum realem ee
defendant, eo qd illarum constitutiva sint in se ens reale. Ita Logr Arru-
bal disp. 11 in q. 31 art 3o c. 3o. Zamnerus to 1 disp. 4 q.
3a art 6 et alij nonnulli. Et pro hoc loquendi modo pot argui 1o:
ng ens, eo mo quo e, constituit; sed persona Da realiter e, sive e ens adequa-
te reale: go persona Da realiter constituit, ac proinde constitutio personae Dae e realis.
2o: go constitutivum rei e et proprium distinctivum a quolibet alio: sed personae Dae hent distinctiva
realia; alioquin personae n distinguerent realiter: go personae Dae et hent constitutiva realia
ac proinde realiter constituunt. 3o. nam in qualibet persona Da dat realiter aliqd
coe, et aliqd realiter proprium: sed id qd dat in qualibet persona e constitutivum proprium:
go in qualibet persona dant constitutiva realia: go etc.

486 Sed parum urgent: nam sicut
compositio Divinarum personarum n e realis; lt partes componentes sint in se ens
reale: ita constitutio n e realis, quamvis constitutiva sint in se ens reale. Pro
utriusque e assignata ratio defectus distinctionis realis unius ab altero constitutivo, seu
unius partis ab altera. Ad 1m qd in oppositum adducit, reo nando ma-

rem, quae n. e. universalit. vera; d. io e. vera de ente phice sposito. q-
ta Ánlus str. c.; n. tn. spont. seu sstituat. str. eo qd sit entas realit. sim-
plex. Ad 2um secuis primis nanda e. coa: qo dystivus reale io petit,
qd sit in se aliqd reale, et dystguat realit. a tro a quo dysguit; sstivus
vero reale ulterius petit dystem realem ab alio sstivo eiusdem rei. Quaps
dystivus reale pot ee sstivus io virtuale, aut mephum: ita voale e dysti-
num reale hoys ab equo; n. tn. est sstivus reale, d. metphum hoys. Ad 3
dysguo marg: in qualibet psona dat. sstivus coe identificatus vtr cum ssti-
vo pprio, sclo marg; dat sstivus coe dystum str a sstivo pprio, no marem.
Unde ista sstitutio n. e realis, ad qm regr realis dystio sstivorum.

487 Pterea suppo-
nendus e Deitats ee sstivus Divinarum psonarum. Pt: ns qualibet psona s-
stituit p ns voals, ut stat ex defone psons superius tradita, et explicata:
go psona Da sstituit p naturs voalem Divins, sive p Deitats. Prat:
nam ipsa ablata, seu n intellecta Deitate, aufert, seu n intelligi-
t psona Da: go psona Da sstituit p Deitats. Ans ostendit: nam
ablata, aut n intellecta Deitate io intelligit psonalitas, seu subsi-
stentia: sed psona n e sola psonalitas, aut subsistentia; d et na voa-
lis: go etc. Unde hec ppo psona Da e Ds n e io e vera in sensu
reali, et identico, d et in sensu frali: go Ds sstituit psons Ds in ea
qd fr, et essalit includit.

488 Infert psons Ds sstitui vtr p oe id, qd identi-
ficat vtr cum Deitate, vg p Omipoam, immensitats etc. Pbat: nam
qqd identificat vtr cum Deitate e vtr ipsa Deitas, ut e evens: d psona
Da sstituit p Deitats, ut vidimus: go psona Da sstituit vtr p oe identi-
ficatus vtr cum Deitate. Infert deinde psonas Ds n sstitui fr, et
metphe p oes pfectes Ds. Pt go psona Da fr, et metphe io affert ns
voals Ds et subsistentis: d dant plurs pfectes Ds; quae fr, et metphe
neqs ss na voalis Da, neqs subsistentia voalis e Omipoa, immensitas, spi-
ratio activa etc: go psona Da n sstituit fr, et metphe p oes pfectes
Ds.

489 Hec apud oes ut certa coit admittunt, superest dictas assignan-
di sstivus pprius psonale, et diale Divinarum psonarum, et de hoc dialt

et primo, distinctio precedit presens disputatio, inquirimus 1°, an sit aliquid absolutum, vel relativum? 2° qualis sit hec relatio, utrum an sit relatio productivi, et productibilis, vel originis actualis, vel relatio personalis fundata in ipsa origine, seu processione? que omnia sequentibus sectionibus exponimus, et decidimus.

sect. 2.

distinctivum proprium D. Personarum non est absolutum, sed relativum

490 Theologi nostra cum Mag.° in 1 dist.e 26, et cum D. Tha 1° p.te q.e 40 art. 2° contra Ioannem de Ripa, cuius sententiam refert Scotus in 1° dist.e 26 q.e 1°, et ita diversimode tractant, ut dubium sit, cui parti suffragium adhibeant subtilis D.r: quapropter Scotiste solent indifferenter propugnare distinctivum personarum iam per absoluta, iam per relativas proprietates. Attamen Ripe sententiam gravibus censuris notant Theologi, quidam volunt esse hereticam, vel proximam heresi, et erroneam, alii temerariam, et improbabilem iudicant. Sed quidquid sit de censura,

491 Probatur 1° nostra resolutio: quia distinctivum proprium Divinarum personarum distinguit personas inter se; sed nihil absolutum distinguit personas D. inter se: ergo nihil absolutum est distinctivum proprium, seu personale Divinarum personarum. Major certissima est: nam persone D. inter se distinguuntur: debent igitur distingui per aliquid distinctivum proprium, quod non distinguuntur per distinctivum physice commune, quia hoc est idem in omnibus personis: ergo distinguuntur per distinctivum proprium, atque inde hoc solo distinctivum distinguit personas inter se. Minor vero probatur ab authoritate 1° ex Florentino sect. 18 ubi dicitur: sola relatio apud Grecos, et Latinos PP. D.as personas, et personas multiplicat, et pauci interiectis: siquidem relationes huiusmodi personas multiplicant, ita ut non alia ratione, quam vi relationis Patris ad Filio, ac una persona ab alia differant. Ubi non solo docemur, quod relationes multiplicant, seu distinguunt personas; sed et quod non distinguant persone D.e per aliquid, quod non sit relatio: ergo nihil absolutum distinguit personas D.as, atque inde sola relatio potest esse distinctivum proprium, seu distinctivum personarum.

492 Confirmatur ex Concilio 2° Toletano, ubi dicitur: hoc solo numerum insinuant quod ad invicem sunt; et in hoc numero caret, quod in se sunt. Id est, persone D.e, de quibus ibi est sermo carent numero, seu non distinguuntur, nec multi-

multiplicant 24 id, qd inse 11, sive 2um aliqd absolutum sui; multiplicant vero, et distinguunt 1m id persise qd adiunxit 11, sive io roe relationis. Idem docent PP coit, et clarissime Boetius Lib 1o de Trinitate c 12: sola inquit relatio multiplicat Trinitatem: go xo alia, et PP nihil absolutum multiplicat Trinitatis, neque distinguit personas, sed qd distinguit personas e constitutivum proprium, et personale qd in praesenti inquirimus: go nihil absolutum e constitutivum proprium, et personale Divinarum Personarum.

493 Pbat 2o illa mir rone: go in Divinis oia 11 unum ubi n obvia relationis oppositio, ut supra insinuavimus, et e coe Theologorum axioma desumptum ex Do Anselmo, et Boetio: go nihil absolutum distinguit personas. Pbat illatio: go n distinguit personas id in quo personae 11 unum ut pt: d in oi prato absoluto personae 11 unum: go nullum pratum absolutum distinguit personas. Pbat hec mir: go personae 11 unum in oi prato coi, ut ex tris statt; d oe pratum absolutum e coe: go coe e qqd n het oppositis relativum; aliogui absque oppositione relativa daretur multiplicitas, et destrueretur unitatis in Divinis: go personae 11 unum in oi prato absoluto, ac proinde nihil absolutum distinguit, neque pot ce constitutivum proprium, et peculiare personarum Divinarum. Cfrat: go Pr oia communicat Filio pt id qd e proprium Patris; d sola perfectio relativa n communicat Filio: go sola perfectio relativa e propria Patris, ac proinde nihil absolutum e proprium. Mar e certa. Mir pbat ex dictis ca communicatis DD a no 204, et ex rone communicativum a no 2..., et tradit Co Florentino in decreto Unionis asserente, Pr dedit Filio oia, quae het pt ce Patrem: d ce Patrem e qd relativum: go Pr oia dedit, seu communicavit Filio pt relativum perfectis. Pbat 2o resolutio nra: go proprietas, seu constitutivum proprium unius personae debet here connexionem cum alia persona: go proprietas, seu constitutivum proprium unius personae debet ce qd respectivum, et n absolutum. Pt coa: nam qqd e connexum cum alio e relativum ad illud: go ois connexio e relatio. Ans pbat go proprietas, seu constitutivum proprium unius personae n pot existere sine proprietate alterius personae a qua distinguit ..., d hoc so requir ad connexionem realem unius cum alio: go etc. Itaque qdlibet pratum Divinum ex rone talis petit exigentiam cuiuslibet alterius prati Divini; qd si accedat distinctio realis pratorum, cum ea exigentia n posit provenire ex identitate reali, necesse e qd proveniat ← 494

ex reali connexione: ∂ proprietates personales, seu constitutiva propria personarum non identificat inter se realiter ut constat: ergo connectunt realiter, ac proinde sunt relativae. Probatur 3°.

495 Probatur 3°: quia si daret in Deo aliqua proprietas absoluta, distingueret realiter a relatione Patris; ∂ hoc non est admittendum: ergo neque quod in Deo detur proprietas absoluta: ergo neque constitutivum proprium Patris non est aliquid absolutum. Maior ostenditur ex dictis contra distinctionem virtualem: nam de illa proprietate absoluta Patris verificaretur non esse realiter respectivum; de relatione vero Patris verificatur esse realiter respectivum, quae sunt praedicata contradictoria realia ad quorum verificationem necessaria est distinctio virtualis. Minor vero probatur: quia distinctio virtualis non est admittenda, nisi in ordine ad verificanda contradictoria quae constant ex fide, vel ex fide inferuntur manifeste: ∂ fides non docet, neque ex illa legitime infertur verificatio contradictoriorum de proprietate, et de relatione Patris: ergo in his quaestionibus non est admittenda distinctio virtualis. Confirmatur: quia in Divinis nulla realis distinctio admittenda est, quae non constet ex fide, vel legitime inferatur ex principiis fidei: ∂ fides non docet distinctionem realem inter praedicata absoluta, neque ex principiis fidei infertur ea distinctio: ergo admittenda non est distinctio realis inter praedicata absoluta. Sed inter proprietates personarum necessaria est distinctio realis: ergo proprietates personarum non sunt praedicata absoluta.

496 Nota: his argumentis utique probari, quod proprietates personales, seu constitutiva propria non sint absoluta in se, et realiter; non tamen probari, quod non sint formaliter, et per intellectum absoluta: quapropter personae Divinae constituuntur proprietatibus relativis realiter, formaliter tamen, seu per intellectum absolutis. Fateor nos potissimum intendisse excludere a Divinis omnem proprietatem in re seu realiter absolutam, quam hanc defendit Ripa, hodieque nonnulli Scotistae defendunt, quos hucusque praecipue impugnavimus. Hinc ∂ et infertur, non dari in Divinis proprietatem formaliter, seu per intellectum absolutam, per quam possint personae distingui, et constitui formaliter. Probatur eo argumento quo alias usi sumus, et praecertim numero 224: quia proprietates Divinae in re, et obiective non sunt absolutae; ∂ relativae: ergo neque formaliter per intellectum possunt esse absolutae. Probatur consequentia: quia intellectus noster non ponit in obiecto praedicata, quae ● in ipso non praecipiunt; ∂ quae re ipsa sunt identificata, distinguit, et hoc, aut illo pacto cognoscit. Explicatur: quia intellectus non potest, nisi fingendo attribuere obiecto praedicatum ipsi repugnans in re:

ꝺ ee aliqᵈ abſolutũ e prorſus repugnans in re, seu ꝯtr̃ proprietati personali: ergo intellectus n potest, nisi fingendo tribuere proprietati personali ee absolutum: ergo proprietas personalis n e fr, seu per intellectum absa.

497 Resp. iterum, proprietates personales seu constitutiva propria Divinarum personarum n ee absa; ꝺ hinc male inferri, qᵈ debeant ee relativa: ergo proprietas personalis abstrahens ab absa, et relativa e medium constituens personas Dei, qᵈ ꝺ hec abstractio, seu precisio ponit fieri ab intellectu pt: nam eo ipso qᵈ proprietates sint in se personales, et relativæ pot intellectus illas cognoscere ut precise personales, qn illas cognoscat, ut relativas fr: ergo proprietates constituentes personas n ss fr relativæ.

498 Sed ꝯ° e: ergo in presenti loquimur de constitutivo ita proprio Personarum, ut eas distinguat inter se ac proinde loquimur de constitutivo ultimo, et formali personarum; ꝺ proprietas, quæ n sit fr relativa n e constitutivum ita proprium personarum, ut eas inter se distinguat, neque e constitutivum ultimum, et formale personarum: ergo proprietas personalis, aut constitutivum proprium personarum debet ee fr relativum. Maior constat. Probat minor: ergo illa proprietas personalis abstrahens ab absa, et relativa e solum fr conceptus subsistentiæ, seu personalitatis, in quo omnes personæ Dei conveniunt univoce, ut probavimus q̃e anti: ꝺ conceptus in quo conveniunt univoce personæ Dei n potest constitutivum ita proprium personarum, ut eas inter se distinguat, neque constitutivum ultimum, et formale, ut pt: ergo etc.

499 Conflat, et explicat: ergo ultimum constitutivum rei singularis prout distincte ab omni alia nequit ee conceptus aliquis abstractus a pluribus: ergo constitutivum ultimum cuiuslibet personæ singularis prout distinctæ ab aliis personis nequit ee conceptus abstrahens ab absio, et relativo: ergo debet ee fr relativus. Ans pt: ergo constitutivum ultimum Dei prout distincti ab omni alio hoc nequit ee conceptus essentialis, aut conceptus notionalis; per quos n distinguit; ꝺ potius convenit Deus cum reliquis rebus, ac proinde hi conceptus n poss ee constitutiva ultima, nec formalia Dei. Consequentia vero ex ipsa questionis intelligentia probat: ergo in presenti n inquirimus constitutivum physice aut logice commune tribus personis; ꝺ illud constitutivum per qᵈ una persona differat ab omni alio; ꝺ constitutivum per qᵈ una persona differat ab omni alia e constitutivum ultimum personæ singularis: ergo nequit ee conceptus abstrahens ab absio, et relativo. Et hic conceptus: nq conceptus ita abstrahens e communis logice tribus personis. D:

Sect. 3.
Praecedens doctrina objectionum solutione illustratur.

900 D. Personas constitui ultimo proprietatibus absolutis, aut saltem non constitui relativis formaliter, multa argumenta ostendunt praecertim ab authoritate. Primum desumitur ex D. Aug. 7. de Trinitate c. 6 ad se dicitur persona; non ad filium, aut ad Spiritum Sanctum, et iterum in c. 4. absurdum est, ut substantia relative dicatur: omnis enim res ad se ipsam subsistit. Ergo persona secundum Augustinum non dicitur relative, ac proinde constituitur per absolutam proprietatem, aut saltem per non relativas formaliter. Probatur ex communi SS. Patrum locutione, qui constitutivum proprium D. Personarum explicant per voces hypostasis, subsistentiae, existentiae, seu modi existendi, quae omnes voces non explicant aliquid formaliter relativum: ergo persona in Divinis constituitur per proprietate absoluta, aut saltem non constituitur proprietate formaliter relativa.

901 Respondeo Augustinum plane a nobis stare illo 7. Lib c. 6 exponens illud Christi Domini, ego et Pater unum sumus: et illud Gen 1. faciamus hominem etc. ubi aperte docet pluralitatem in Divinis non posse nisi ex relationibus provenire. Ad testimonia in oppositum adducta dicendum est, personas Divinas in communi, seu ipsas eas personas Divinas non afferre formaliter relationes quoad suo subsistentias, aut personalitates. Caeterum si persona Divina consideret ut singulares, et ut distincta ab aliis necessario affert relationes formaliter, ut probant rationes superius adductae. Itaque Augustinus non negat personas Divinas constitui, et distingui per relationes; quod solo asserit, relationes non explicari per istud nomen, seu ipsas personas Divinas. Ubi advertendum est apud Augustinum, et Sanctos PP. aliquando voces subsistentiae usurpari pro substantia, ut erudite probat Pater Montoia disp. 32, et novissimes Herrera q. 6 de Trinitate sect. 3; quae nominis usurpatio sustineri, et explicari potest in Deo, eo quod subsistentia Divina sit substantia, seu substantia, cum in Deo reperiri non possint accidens, ut dicebamus n. 326, et forte in hoc sensu accipiendum est posterius Augustini testimonium in argumento adductum.

902 Ad Confirmationem similiter respondeo, personas ut sic, et in communi explicari a Sanctis Patribus per illas voces, quae formaliter non afferunt relationes. Attamen quoties intendunt explicare personas D. quatenus distinctas inter se vocibus utuntur relativis. Et hinc nova desumitur gravior instantia: quia proprietates constituentes ultimo personas Divinas, illas quoque inter se distinguentes sunt illae quae in Sacris Litteris agentibus de hoc mysterio proponuntur, et explicantur:

ꝯ proprietates, quę exponunt in Sacris Litteris sunt relativę formaliter: ergo proprietates constituentes ultimo personas Divinas, illasque inter se distinguentes sunt relativę formaliter. Maior constat: nam ex Sacris Litteris notitiam huius mysterii, et distinctionis personarum certam habemus. Minor ostenditur: quia in Sacris Litteris exponitur mysterium hoc, et exponuntur distinctio personarum sub nominibus Patris, Filii, et Spiritus Sancti; quę nomina relativa sunt, et explicant formaliter relationes.

903 Argumentum 2um. Innititur testimonio Divi Thomę quęstione 40 articulo 4 asserentis personas Divinas constitui relationibus, non ut relationes, sed ut afficientes naturam, seu ut subsistentia. Id quod prænotaverat Sanctus Doctor in eadem quęstione articulo 2 in corpore ubi ait, relationes constituere personas in quantum sunt ipsæ personę constituentes: ergo contra Divum Thomam non constituuntur persona Divina per relationes formaliter ut tales.

Respondeo contra dicta, personas Divinas ut sic, et in communi utique constitui per relationes, quatenus hæ est præcise subsistentia, aut personalitas, sive quatenus est afficiens naturam: ergo persona Divina quatenus præcise talis est natura Dei solo addit formalitatem personalitatis, seu subsistentię, quę licet ex parte obiecti sit relativa non concipitur ut relativa formaliter in ordine ad constituendas personas Divinas. Et hoc solo intendit Sanctus Thomas, et ibi Caietanus asserens relationes constituere personas, non ut exercitas, hoc est non ut relatas formaliter ad terminum, sed ut afficientes Deitatem. Hoc autem nostrę conclusioni non opponitur, in qua loquimur de personis Divinis singularibus, et prout distinctis inter se, quę ultimo debent constitui relationibus formalibus: quia non intellecta formaliter relatione, non intelligitur in Divinis oppositio, et distinctio realis, neque multiplicitas.

904 Argumentum 3um sit ex dicto. Relationes ex suo conceptu adveniunt, et supponunt subiectum, quod referunt, constitutum in suo esse; sed relationes Divinę referunt personas Divinas: ergo relationes Divinę supponunt personas Divinas constitutas in suo esse, ac proinde relationes Divinę non possunt constituere personas, sed supponunt illas constitutas proprietatibus absolutis. Maior probatur: quia relationes ex suo conceptu supponunt illum formaliter fundamentum, quod referunt: prius enim est, rem esse in se, quam referri ad aliud: ergo relationes ex suo conceptu supponunt subiectum, quod referunt constitutum in suo esse, ac proinde illud non constituunt.

905 Respondeo, relationes aliquando esse accidentales, et aliquando substantiales, et identificatas cum subiecto relato. Relationes accidentales adveniunt, et supponunt subiectum in suo esse constitutum, et distinctum ab aliis; cęterum relationes substantiales, et identificatę cum fundamento non illud supponunt, sed constituunt. Et in re

late trahi, qua creatura refert ad Deum, quę n advenit creaturę neq illam supponit; d. ditihuit, itaut n intellecta illa relate n intelligat creatura essalit ditihuta in suo ee. silit aial n suppo-nit ad ordine, seu relate ad sensates; d. p ditum ordine, et relatem ditihuit essalit aial. In his g° relationibus, quas trantes appellamus, n e prius ee, qm referri; d. ipsis referri e ipsis ee. Iam g° cum relates Di sint subsles n debent supponere psonas quas referunt; d. potius illas ditituunt in ee essalit relativo. Unde dstat ad argtum.

906 Instant. Pcine intellecta Deitate existente inmunicabilit intelligit psona Da; d. Deitas existens inmunicabilit n affert dtivy fr relativy: g° psona Da n affert dtivy fr relativy. Mas dstat ex defone psone. Pbat mir: g° Deitas exi-stens inmunicabilit so affert ipsis Deitatis, et psonalitatis, seu subsisten-tię psonalis: d. neq Deitas, neq psonalitas, seu subsistentia psonalis affer aliqd fr relativy, neq explicat in ordine ad aliud: g° etc. Ifrant. g° psona Da e aliqd distum a relate: g° psona D n dititui p relationes. Pbat ans: nq qqd e relativy e aliqd disty a relate: siquidē Aug.t docet Lib 7 c.e 1° oe relativy ee aliq excepta relatione; d psona D p nos e relativa: g° psona Da e aliqd disty a relate: nihil enim pot dtitui p pratis quo excepto, aut excluso adhuc e, seu pseverat. Reo

907 Reo dd mars pcine intellecta Deitate existente inmunicabilit, intelligit psona Da im ipsis psone Di in imuni, ido mars; im ipsis psone singularis, et dists ab aliis, no mars. Dstat ex dictis veritas dsty; neq aliud g° pian inferri pot ex defone psone. Ad dfraons dsgue ans: psona Da im ipsis ultimus huius psone ut dists ab aliis e aliqd disty a relate, no ans; psona Da adequate sumpta, omitto. Persona Da adequate sumpta e Deitas cum psonalite, seu subsistentia relativa; ceterus ipsis ultimus, et dnalis psone Di e sola relatio: quappt ablata relate n manet ipsis ultimus, et dnalis psone Di; lt maneat ipsis psone, nempe Deitas pionata, et subsistens.

908 4um argty sit. Pr dtihuit, et dysguit p pprietats abig: g° qulibet psona Da debet dtitui, et dysgui p pprietats abig. Coa legitima e: nam eo modo quo dtituimus una debemus et dtituere alias psonas Dj. Ans vero pbat: g° Pr

constituit, et distinguit per innascibilitatem; sed innascibilitas est proprietas absoluta: ergo Pater constituit, et distinguit per proprietatem absolutam. Maior probat ex Athanasio q. 5 de na. Dei. ubi proprietates personales enumerans ait, proprium Patris esse ingenitum esse; filii genitum, et Spiritus sancti procedere. Idipsum asserunt alii PP. apud Christophorum de Ortega disp. 2. de Trinitate q. 3. Et id est manifestum, quia innascibilitas convenit Patri, et non convenit aliis personis Divinis. Minor vero probat: quia innascibilitas non est perfectio relativa, utpote quae non explicat in ordine ad aliud, et ita constat ex Aug. 5. de Trinitate c. 6 ubi ait, non est hoc dicere ingenitum, quod Patrem dicere: quia et si filium non genuisset, nihil prohiberet eam dicere ingenitum, et inferius subiungit, nec ideo quisque Pater quia ingenitus, nec ingenitus ideo quia Pater: ergo innascibilitas non est perfectio relativa, ac proinde debet esse absoluta: quia in Deo nullus datur gradus, quod sub absolutus, sub relativus non sit.

909 Resp. negando ans.: non enim placet quorumdam RR. opinio asserens hanc, et non illam personam Divinam constitui proprietate relativa: nam de omnibus equalis est ratio, ut nostra argumenta expendenti patebit. Ad probationes illius ans. nego maiorem: quia licet innascibilitas sit propria Patris, quod solum intendit Athanasius; non tamen constituit Patrem, neque illum distinguit formaliter ut innascibilitas; sed ut est Paternitas, seu relatio ad filium. Quod patet ex Aug. supra citato, ubi exponens quo pacto Pater dicatur ingenitus, seu innascibilis, haec habet; cum vero ingenitus dicitur Pater, non quod sit; sed quod non sit dicitur. Quapropter innascibilitas formaliter sumpta non constituit Patrem, neque illum distinguit essentialiter, sed ad summum secundario, et accidentaliter loquendo, sicut risibile distinguit hominem ab equo, et ratio est: nam licet in Deo non daretur Trinitas, neque Pater, sed unica tantum Persona, adhuc esset innascibilis: per innascibilitatem ergo nequit Pater constitui ultimo, neque distingui ab aliis personis. Deinde minor argumenti est et falsa: quia innascibilitas Patris est realiter et virtualiter perfectio relativa, nempe ipsa Paternitas, a qua solo distinguitur formaliter per intellectum. Innascibilitas autem ita sumpta formaliter neque est perfectio absoluta neque relativa, sed abstrahens, sicut de conceptu personalitatis, et subsistentiae diximus, et ita exponendus est Aug.

910 Itaque innascibilitas propria Patris potest

sumi obtive rtr, aut vrtt, et gut sumi fr p intelly et gut pcisa ab oi alio sptu. sumpta obtive innascibilitas e pfectio relativa: ga n disguit rtr, neqs vtr a Paternitate: quapropt P.r sstituty p Paternitatis sstituit et vtr p innascibilitates utiqs relativas rtr, et vtr. si vero innascibilitas sumat fr p intelly, neqs e relativa, neqs absa pfectio fr; sd pscindens ab utroqs. Et hac rone sumpta n sstituit psong Patris metysice sumptq: go innascibilitas ita accepta n e fr subsistentia, neqs na intellectualis; sd so dicit carentiam seu exclusione prij go subsis qd dr innascibile. Quapropt innascibilitas eo modo sumpta, quo sstituit Patre, e relativa; et eo mo sumpta, qua n e relativa Patrem n sstituit.

911 Ultimus argtus est. Paternitas e pprietas qua p qm disguit ab Spiritu sto; et tn Paternitas n e relatio ad Spiritus s. ga P.r refert ad Spiritus stum so rone spirativ activae: go ro disguens ung psong ab alia n e nessario relativa, acpinde neqs ro ultimo sstituens: go apud nos ro ultimo sstituens e eta ro disguens ung psong ab alia. sile argtus fit in filiate, p qm filius disguit ab Spiritu sto; cum tn ad illum n referat p filiatis. Reo scessis pmisis dd coens ro disguens ung psong n e nessario relativa ad oem alig psonqs deo coam; n e nessario relativa, slm ad aliqm psong, no cog. Etenim in psenti so asserimus, ronem ultimo sstituentis, et disguentis psonas debere ee relativas simplicit, et absqe eo qd nulla det in Deo pprietas psonalis absa. Ad hoc a sufficit, qd sit relativa ru alicuius tri, lt n sit ru oium. Ideoqs Paternitas sstituit, et disguit Patre, qa relativa ad filius; lt n sit relativa ad Spiritus sty. Idem dicimus de filiatione.

sect 4

Qualis sit relatio ultimo sstituens psonas D.

913 Cum ex dictis abunde stet psonas D. ultimo sstitui tam vrtr, qm ftr, et met hre pprietatibus relativis, pgredimur investigare, quales sint iste relates sstituentes ultimo psonas. Potissima diffas devolvit ad relationes p modus prij pductivi, et tri pducibilis; l ad relatus p modus

Originis, seu productis actualis activae vel passivae: nam in Paternitate vg dat vis productiva, aut generativa filij; et dat et productio actualis, seu generatio activa, quam appellamus Originem activam. Rogamus igitur an Pater in ratione Patris, et illius personae constituat ultimo per primum illam productivam, vel per productionem actualem, seu Originem activam? Similiter de filio, an constituat per posse generari, et produci a Patre; vel per actum generari, seu per productionem, et originem suam passivam? De relationibus vero praedicamentalibus, quae fundant, et quasi subsequunt ad Origines, nullo modo est difficultas; quia hae relationes praedicamentales sunt ipsemet relationes trales, quae inter se similes, vel divinae, coexistentes etc. ut constat ex dictis a n.° 320.

913 Supponit autem haec difficultas aliquam esse distinctionem saltem formalem, et metaphysicam inter relationem per modum principij, et relationem per modum productionis, seu Originis activae: et similiter inter relationem per modum termini producibilis, et productionis seu Originis passivae. Si enim nulla sit harum relationum distinctio, frustra, et inutiliter inquireremus an persona Divina constituatur per hanc, et non per illam relationem. Cum autem certum sit, has relationes non distingui inter se, certum est debet esse, personas Divinas constitui utrumque ex utraque relatione per modum principij, et productionis. Ratio est: quia constitutio personarum virtualis est ante omnem operationem intellectus: quia si personae constituerent utrumque ex hac, et non ex illa relatione verificaretur ante omnem operationem intellectus de una quod constituere, et de alia quod non constituere; quod stare non potest absque distinctione reali saltem virtuali. Semel quia exclusa virtuali distinctione, ut excludi debet ab omnibus formalitatibus personalibus, necesse est quod personae constituant utrumque tum per relationem, tum per Originem.

914 Tota igitur difficultas reducitur ad constitutionem formalem, et metaphysicam personarum; sicut in materia de attributis solet disputari de constitutivo formali, et metaphysico esse Dei, supposita distinctione rationis cum fundamento inter formalitates Divinas. Personas Divinas constitui per Origines docuerunt S.tus Bonav. in 1.° dist. 26 q.e 2.a et Aureolus in eadem dist.e cum alijs Antiquorum, quos sequuntur Molina in hac q.e 40 art. 2 disp.e 2.a et P. Valentia q.e 14 puncto 2.° quos nonnulli RR. secuti sunt; licet diversimode ducant fundamento. Docet quod haec sententia, Patrem constitui formaliter per actum generare, filium per actum generari, et Spiritum S.tum, per ipsum procedere actualiter ab utroque.

515 Opposita sna affirmat personas Dei constitui per relationes Paternitatis, Filiationis, et Spirationis passivæ eo quod eæ relationes antecedant Origines actuales, ac proinde constitui per ipsas Origines in suo esse formali, et metaphysico. Ita cont. Scolastici cum Mag.º in 1.º dist.e 26 et cum D.º Thoma ibidem q.e 1 art 2, et 1.ª p.te q 40 art 2, et cum P.e Suarez Lib 7 de Trinit.e c.e 7, et P.e Vaz q 158 c 3 Circa varios modos, quibus Thomistæ explicant, et defendunt hanc sententiam videri potest Mag.r Arauxo ad prædictam quem D.i Thomæ. Imo et inter nostros DD. non omnino convenit explicatio huius sententiæ, quorum varios dicendi modos referre longum, et supervacaneum ducimus. Videat P.r Montoia disp.e 32, et Zuñiga q.e 40 dubio 5. Ubi clarior videtur, et verior explicatio Recentiorum desumpta ex P.e Franc.co de Lugo Lib 2.º de Deo Trino disp.e 26 c.e 7: quapropter, mea

516 Mea sententia sit. Personæ Divinæ ultimo constituuntur per relationes productivas et producibilis; non vero per productiones, seu Origines actuales: V.g Pater constituitur per paternitatem, quatenus hæc est virtus productiva Filii, non vero quatenus est productio activa, seu generatio. Filius constituitur per filiationem, quatenus hæc est terminus producibilis a Patre, non vero quatenus est productio passiva, seu Nativitas actualis: at similiter Spiritus S.tus in ratione 3.æ personæ constituitur ultimo per spirationem passivam, quatenus est spirabilis, seu producibilis a Patre, et Filio; non vero quatenus est actualis productio, seu Origo passiva Spiritus S.ti. Itaque relationes constituentes ultimo personas Dei in suo esse metaphysico sunt relationes formales per modum primi, et termini; non vero relationes formales per modum Originis, seu productionis activæ, vel passivæ sumptæ.

517 Probatur hæc sententia 1.º quia personæ Divinæ ultimo constituuntur primis formalitatibus relativis: quia personæ Divinæ ultimo constituunt relationibus productivis, et producibilis, seu per modum primi et termini. Antecedens constat ex dictis in hac q.e Probatur consequentia: quia relatio per modum primi et termini est quæ primo distinguit unam personam ab alia: sed relatio, quæ distinguens unam personam ab alia est ultimum constitutivum personarum: ergo relatio per modum primi, et termini ultimo constituit personas Dei, ac proinde personæ Dei his relationibus productivis, et producibilis ultimo constituuntur. Major probatur ex Concilio Florentino in oratione pro unione c.e 6, ubi primitus notitia

relat̃ꝯ, et originꝯ addit: utroq̃ mo̅ disgquunt D. Personę; priꝯ tn, et principalit sm̃ modꝯ intelligendi p̃ relatꝯ, p̃ quas et ɔstituunt p̃sonę Dñę: n em̃ generare, et genitꝯ ee, q̃d Originis e, ɔstituit principalit p̃sonas; ꝺ Paternitas, et filiatio, sive Patrę, et filiꝯ ee, q̃d relationis e. Ergo verbꝯ quodammodo a Dño approbatis in ea oratẽ hita a Besarione ɔstat p̃sonas Dñas 1°, et principalit disgui p̃ relatꝯ antecedentes Originis; n vero p̃ ipsas Origines. Mir vero syllogismi ex metpha ɔstare debet: q̃a illud e ultimꝯ et driale ɔstivꝯ rei p̃ q̃d talis res 1°, et essalit differt, seu disguat ab oĩ alia: Illa igit relatio, quę 1° disguat, et essalit uną p̃sonę ab alia erit ultimꝯ ɔstivꝯ, et driale p̃sonaris.

918 Pbat 2°. q̃a ɔplꝯ virtutis p̃ductivi, et triꝯ p̃ ipsis p̃ducibilis p̃cedit ad alios ɔplꝯ relativos, qui reperiunt in p̃sonis Diviniꝯ: ꝺ ɔplꝯ relativꝯ qui p̃cedit cęteros ɔplꝯ relativos repertos in p̃sonis ɔstituit ultimo p̃sonas Dñas: q̃o ɔplꝯ virtutis p̃ductivi, triꝯ p̃ducibilis absꝯ ɔstituit ultime p̃sonas D. Cōcl narri n p̃t. Mar p̃bat: q̃a supposita distĩ frali haꝯ relationꝯ, ut ad p̃ientę q̃em̃ suppōnit, priꝯ e posse p̃ducere, q̃m actu p̃ducere, et posse p̃duci q̃m actualit p̃duci, ut p̃t ex ipsa troꝯ apprehensione, qua semper apprehendimꝯ suppositꝯ ut potens priꝯ p̃ducere, q̃m ut actu p̃ducens, et silit trum priꝯ ut p̃ducibilis, deinde ut p̃ductꝯ actualit. Mir et p̃bat: q̃a ɔplꝯ relativꝯ, qui p̃cedit cęteros e ɔplꝯ 1° disguens p̃sonas int se, illasq̃ ut distas ɔstituens: ꝺ id q̃d 1° disguit p̃sonas, illas que ut distas ɔstituit, e ultimꝯ et driale ɔstivꝯ p̃sonaꝯ: q̃o etc. Hęc mar ɔstat: nam ɔplꝯ relativꝯ in Deo detrahꝯ, et singularis nequit ee s̃ĩce coiꝯ tribꝯ p̃sonis, acp̃inde debet ee p̃priꝯ alicuiꝯ p̃sonę, illamq̃ disguens ab aliis: si q̃o illę 1° disguit, ut e oĩo nessariꝯ, si cęteros antecedit, erit et ɔstivꝯ ultimꝯ talis p̃sonę.

919 Pbat 3° specialit q̃ad p̃tem negativã, vdlt q̃ad exclusionę Originꝯ a ɔstitutẽ frali p̃sonaꝯ: q̃a p̃sonę Dñę st fr aliq̃d p̃manens et subsistens; ꝺ Origo ut talis n e fr aliq̃d p̃manens, neq̃ subsistens: q̃o Origo ut talis fr n ɔstituit p̃sonas. Mar certa videt ex ipsis triꝯ: q̃a p̃sonę Dñę n st fr, et in suo ee metpho deterioris ɔditionis, q̃m p̃sonę create; ꝺ p̃sonę create st fr subsistentes, et p̃manentes: q̃o etc. Mir vero h̃ syllogismi p̃bat: q̃a Origo ut talis e fr p̃ductio, et quasi causalitas, seu via a. p̃rio in trum; ac

ꝑinde origo n̄ sistit in ꝛc. neqꝫ subsistit; ꝑ nã si est Origo activa si-
stit et subsistit in prĩo; si aũ passiva sit Origo sistit, et subsistit in ꝛo; g°
Origo ut talis n̄ ē fr aliqd ꝑmanens, neqꝫ subsistens, seu sistens in se.

980 Cfrat 1°: g°
filius n̄ cstituit fr ꝑ passivã Originẽ: g° neqꝫ Pr cstituit fr ꝑ Originẽ
activã. Cõa cstat: g° oium hypostasium eiusdẽ nẽ eadẽ ē cstitutio, et
ro distinguendi ut docet S. Thõs q. 8 de poã art 3. Ans ꝑbat: g°
Origo passiva io ē fr ꝑductio, et quasi causalitas filij; ꝺ ꝑductio
et causalitas n̄ cstituit fr ipsum trum ꝑductũ specificative ut pt in
Pro cuius ꝑductio, seu Nativitas n̄ dat fr illi ēē; ꝺ tantũ causalit:
g° origo passiva n̄ cstituit fr filio. Cfrat 2° a ctrario: g° Pr
n̄ cstituit fr ꝑ activã Originẽ: g° neqꝫ filius ꝑ passivã. Ans ꝑbat:
g° Origo activa supponit ꝑsonã ꝑducentẽ sltm fr: supponit em̄ fr
prium expeditũ ad operatũ; prium aũ ita expeditũ in Divinis io ē ꝑso-
na ꝑducens. Deinde g° Origo activa ē ꝑductio, et quasi actio; ꝑdu-
ctio aũ et actio ex suo cptu supponit priũ cstitutũ, et ꝑxime ꝑtens ꝑdu-
cere; hoc vero priũ ita primus in Divinis ē ipsa ꝑsona: ꝺ id q° supponit ꝑ
sonã ꝑducentẽ n̄ cstituit fr talẽ ꝑsonã: g° ettã.

Sect. 9ᵃ.

Dᵃ ꝑxime statutã doctrã solvunt argumenta.

981 Multa solent argte
adduci ꝑ cstitutione frali ꝑsonarũ ex Originibus, ꝑcipua dissolvemus ex
quorũ solute cuilibet obvia erit aliorũ solutio. 1° opponit illud testimoniũ,
qd in ꝑbatẽ mẽ snẽ adducimus ex florentino: nam ibi dr utroqꝫ mo dis-
gui ꝑsonas; hoc ē, tam ꝑ relationes, qm ꝑ Origines; ꝺ apud nos id q°
distinguit ꝑsonas ē cstitivũ earũ, ut sæpe diximus; g° Origines sũ cstitiva ꝑsona-
rũ. Deinde eodẽ testimonio dr, Origines n̄ cstituere principalit ꝑsonas ꝑ
D; hoc aũ n̄ excludit Origines a cstitute ꝑsonarũ; ꝺ potius supponit, q°
Origines sũ cstitiva, lt minus principalia.

982 Reo ex ꝑdicto testimonio nihil cõ nrã
et verũ snã inferri: g° n̄ ē cstitivũ metphyũ rei id q° quomodolibet di-
guit rem ab oĩ alia; ꝺ q° 1° distinguit, et essalit. Ita risibile n̄ ē cstit-
vum metphyũ hoĩs; lt ho re ipsa distinguat sufficient ab oĩ alio ꝑ pratẽ

riabile. Ideo Origines non constituunt metaphysice personas Dei, quia ut illas distinguant sufficient; non tamen primo distinguunt inter se; sed quasi secundario: quia ad ipsas Origines procedit relatio distinguens, et sufficienter constituens personas, et hoc tantum denotat voce illa principaliter: quia vero Origines non constituunt metaphysice personas; sed tantum virtualiter ut diximus sectione antecedenti, et praeterea Origines sunt realiter identificatae cum ipsis personis, et in hoc sensu possunt dici constitutiva minus principalia personarum.

523 Opponitur 2°. Persona Dei in communi non constituitur per relationes formales primas, aut tertias: ergo persona Dei in particulari, et prout distincta ab aliis non constituitur per ejusmodi relationes formales. Antecedens a nobis traditum est in superioribus. Probatur consequentia: quia persona Dei in particulari, et prout distincta ab aliis debet constitui per ipsum abstrahentem rationem communem personae Dei; sed relatio prima aut tertia non abstrahit rationem communem personae Dei: nam ratio communis personae Dei solum affert subsistentiam, seu personalitatem quae per relationes formales non abstrahit, sed potius extrahit ad aliam lineam: ergo persona Dei in particulari, et prout distincta ab aliis non debet constitui per relationem formalem primam, aut tertiam. Major probatur: nam per ipsum addita singularitate ejusdem lineae intelligitur contracta ad particulare individuum quodlibet ratio communis et abstracta: quapropter persona in particulari intelligitur constituta, si intelligatur ipsum per se abstrahens rationem communem personae. Cum ergo apud nos ratio communis personae Dei non afferat formam relationis; sed solum subsistentiam personalem, addita singularitate hujus subsistentiae intelligetur persona contracta, et singularis in Deo absque ulla relatione.

524 Respondeo, ipsum illum relativum constituentem personam Dei in particulari non esse abstrahentem per se, sed esse extrahentem ad lineam relationis: neque repugnat in Divinis, quod ratio communis personae contrahat ad peculiarem personam distinctam ab aliis, quin ulterius extrahat ad relationes, eo quod repugnet in Deo distinctio realis, et multiplicitas seu singularitas personae absque relatione formali. Quapropter concesso antecedenti nanda est consequentia. Ad illius probationem distinguenda est major persona in particulari debet constitui per ipsum per se abstrahentem rationem communem, nego majorem; per ipsum abstrahentem, et simul extrahentem ad lineam relationis rationem communem, concedo majorem. Ad hujus probationem dico, singularitatem in ratione personae non posse dari in Divinis absque ipso formali relativo: quia singularitas personae affert distinctionem ab aliis personis, distinctio

à absq relatᵉ frali in Deo n intelligit.

925 Opponit 3. Personæ productæ constituunt fr per Origines passivas; gᵒ Pʳ constituit fr per Origines activas, ac proinde oes personæ Dæ constituunt fr Originibus. Pbat ans: gᵒ personæ productæ constituunt fr per id, qd in ipsis prius dat, et intelligit; sᵈ Origines passivæ prius dat, et intelligunt in personis productis: gᵒ personæ productæ constituunt fr per Origines passivas. Mas constat: nam id qᵈ e ctᵘᵐ in aliqua re e ipsius constivum frale; siquidem si et sit dystivum. Mir vero pbat: gᵒ productio prior e suo tᵒ, sicut actio in creatis prior e suo effu; sᵈ Origines passivæ si productæ personarum productarum: gᵒ prius dant, et intelligunt Origines passivæ in personis productis.

926 Reo, verum productum, ut tale constitui per passivam productionem, seu Origines, sicut prium producens ut producens constituit per activam; attamen tᵐ sm se n constitui fr per Origines passivas, sicut prium sm se seu specificative fr n constituit fr per activas. Quapropter nandum e ans argti. Ad illius pbatem omissa mari, ddᵃ e mir: Origines passivæ prius dant, et intelligunt in productis, et quan causalitatis, omitto mirem; prius via constitutionis, nego mirem. Ad huius pbatem constit remus, omittendo qᵈ actio in creatis sit prior suo effu ordine causalitatis; nando tn qᵈ sit prior, ordine constitutis: gᵒ effus sm se, et specificative sumptus n constituit per cam, neq per actionem; lt ea, et actio prius dent, et intelligant, qᵐ effus ordine causalitatis. Unde persona producta specificative, sive qui producit in Divinis n constituit per passivas Origines, lt productis, qmis productio dicat aliquomodo prior et ans ipsius personæ; qᵈ in presenti omittimus.

927 Instas. Id qᵈ 1ᵒ dystguit personas, illas constituit; sᵈ productio passiva 1ᵒ distguit personas productas: gᵒ productio passiva constituit personas productas. Mas supe a nobis admissa e. Pbat mir: nam ille sptus 1ᵒ dystguit, qui 1ᵘˢ e in una persona, et repugnat ee in alia; sᵈ productio passiva e 1ᵘˢ sptus, qui dat in persona producta, et repugnat ee in producente: gᵒ productio passiva 1ᵒ distguit personas productas a producente. Reo solvendo mares, et nando mires. Ad cuius pbatem ddᵒ e mar: ille sptus 1ᵒ distguit, qui 1ᵘˢ e ordine constitutionis, ordo

marq, ordine pductis, et quasi causalitatis, no marq. Et 1o ratione pot pductio passiva ee prior psona pductâ; sicut actio creato solet dici prior effu, quem n constituit. o

578 Opponit 4o. Personæ D. debent constitui fr absq ulla imperfecte; d relates pris, et tri afferunt fr imperfectem: go psonæ D. n debent constitui fr p relates pris et tri. Mar certa e. Pbat mir: go prium fr n affert pducts activæ, neq trus passivæ; d prium carens pducte activa e fr imperfectus: et silit trus carens pducte passiva e fr imperfectus go relates pris, et tri afferunt fr imperfects. Mar pt; alioqui sicut psonæ D. constituunt p relates pris, et tri, constituerent et p pducts actuales, seu Originis. Mir a pbat: go prium carens pducte activa n het summq actualitats suæ Lineæ, sicut trus pductus carens pducte passiva n het summq actualitats suæ Lineæ: d prium n hens summq actualitats suæ Lineæ e fr imperfectus: sicut et e fr imperfectus trus carens summa actualitate in Linea tri: go prium carens pducte activa e fr imperfectus, et silit e imperfectus fr trus carens pducte passiva.

579 Ro. argtus potius e co suppositus qui, qm co ipsius scelons a nobis statutq: intendit em argtus excludere dystem, et fvals int prium D.um et Originis activæ, et silit int trum Dum, et Originis passivæ, qd si ita distingat, inutilis erit questio, ut notabamus no 513. Reo igit scessa mari nando mirq. Ad illius pbats scessa mari distinguendo e mir: pris carens positive pducte activa e fr imperfectus, concedo mirem; prium carens pcisive pducte activa e fr imperfectus, no mirem. Id qd ab obus dm e de qualibet pfecte D.o qut dysta fr ab aliis: nam intello D.o pq caret pcisive volite, n tn positive, qus illq excludat. Ad illius miris pbats nanda e mar: qa pductio activa n e actualitas de Linea pris; d de Linea fvals causalitatis; ac pinde Lt pris careat pcisive pducte activa, adhuc het summq actualitats in Linea pris: et idem dm e de tro pducto ru pductionis passivæ. Itaq Linea pductivi n e indivisibilis; d fr composita, et divisibilis in Lineam pris, et Lineq pductionis; et silit Linea pducibilis dividit fr in Lineq tri, et Lineq pductionis passivæ, quars quelibet in suo ordine pfectissima e Lt pscindat fr ab aliis.

530 Instas. Poa intellectiva dysta fr ab intellone e positive imperfecta, et ideo n admittenda in Deo: g° prium productivy fr dysty a producte activa e et positive imperfecty, et n admittendum in Deo. Pbat cons: g° sicut se het intello ru poe intellective, ita se het productio ru prij productivi: nam sicut intello e actus secundus, et actualitas poe intellective, ita productio e actus secundus, et actualitas prij productivi. Omissis aliorum doctrinis, reo ostendo ans, cuius veritatis ostendimus in ma de scia Dei; et nando cons. Disparitas e: g° poa intellectiva in suo conceptu frali, et essali dicit imperfectis, nempe productis, aut receptionis fralis intellonis. Ceterum prij productivus neque fr producit, aut recipit suam productem activam, ut docuimus n 224. Io g° dat in Deo prium productivus tri, et productio actualis eiusdem tri, qui conceptus nullas afferunt imperfectis; n tn dat in Deo prium productivus, aut receptivus productionis active, ut ssitat ex dictis a n° 250. Itaque poa intellectiva e positive imperfecta, n g° dysquat fr ab intellone; d g° debet producere, et recipere suus actus sm, nempe intellonis ipsius improducibilis, et irreceptibilis; prium ad productivus ad intra neque debet producere, neque recipere producis activis, et ideo absque ulla imperfectione pot dysqui fr prium a sua producte.

531 Opponunt tandem RR. Omissa dte frali, et prioritate relationis ru originis, adhuc prone Dl debent ssitui fr relatis, et et fr originis: g° etc. Pbat ans: g° prone Dl ssituunt fr ex oibus pratis secus rti identificatis; qqd sit de prioritate, et posterioritate illorum; d quatenus dysquant, et precedant fr relatis ad originis, adhuc cum ipsis identificant rti: g° prone Dl ssituunt fr tum relationibus tum originibus: Pbat mar: nq bene stat, rem ex pluribus partibus ssitui, quamvis int illas det prioritas, et posterioritas: g° q relatio prius precedat originis, n pbat prons ssitui p relatis prius; n vero p originis; accedente p utrumque ssitui prona D°. Ans ostendit: g° ho ssituit ma, et fra; quamvis ma sit prior fra. Et spes Loga ssponit ex genere, et dria, quamvis gus aliquo modo precedat driae: g° prioritas, aut posterioritas n pbat hoc ee ssitivus, et n aliud.

532 Ita obiciunt Moderni, qui sa coerd theologorum, et Phorum sensus docent rem ee ssituendam ex oibus pratis secus rti identificatis. Q veris e de sti-

p̃stitione reali, et Ostiva; flum tn̄ oīno de sstitute metpha et frali p̃eny mos ip̃hy: camdem rem in p̃les frahtat dividentes: qua dẏte facta hanc, et n illo frahtats admittere debemus ad sstitutis metpham rei, nempe frā- litate generic p̃xima et 19. drialy, seu facientis differre entitatis ab oī alia. Res igit nando ans. vid. illius p̃bat, nanda e mao ut p̃monuimus n° 488. Ad huius mari p̃bats scesso anti, q° in exemplis in arg° ad ductis bene p̃bat, disquendo e coeris; q° relatio p̃cise p̃cedat Originis n p̃- bat, solo eoam, q° relatio p̃cedat, et distinguat p̃sonas ab oī alia n p̃bat etc no cog. Itaq̃ sola posterioritas prati n p̃bat tale praty exclu- dendus a sstitute rei; si tn̄ praty ans e sufficiens distivus rei a quo libet alio, utiq̃ excludendus e praty posterius a sstitute metpha talis rei. nam in isto casu hoc praty n 10 e posterius alio prato p̃riori, d et e posterius re ipsa integre sstituta, et quis icon p̃ illud praty prius, et ans suppont sstituta in suo ee frali, et metpho.

533 Cum igit in p̃senti loqua- mur de sstivo metpho p̃sonarum illud assignare debemus q° ita sit 14 ut faciat unā p̃sonā differre ab aliis; d ita se het relatio pris et tn̄ p̃ducibilis q° p̃ has relat. sstituunt metphe p̃sone; n vero p̃ Origines: deinde subsequentes sr, et quis iq supponunt p̃sonas sstitutas. Etenim p̃cise intellecta subsistentia in na Dī cū virtute generativa, intel- ligit aliqua p̃sona Dī ut e everis; d n intelligit 2ā p̃sona, neq̃ 3, q° in his n dat virtus generativa: q° intelligit 1ā p̃sona, seu p̃sona Patris, acp̃inde p̃sona Patris ultimo sstituit p̃ illa virtutis generativa. Cū aūt ge- neratio actualis supponat sr virtutis generativa, suppont et Patris in suo ee metpho sstitutis.

Q. 3.

De sstitudine, equalitate, circuminsessione et prioritate D. Personarum.

Sect. 1ᵃ.

Persone Dā ss similes, et equales int se.

534 Operamus in hac q° D. Personas int se q° ad predicta prata, que brevit exponenda ss, q° res ista sublimis e doctrinalis, q̃m difficultatibus, et controversiis exporta. Iam q° sstitudo Divinarum p̃sonarum pot siderari q° ad abso-, l q° ad relativa pra

ta. Dicerent enim Theologi personas Divinas esse cum omni proprietate similes in praedicatis absolutis. Quod mihi certissimum est: quia similitudo est convenientia duorum in aliquo praedicato, sive quod unum sit sicut aliud: sed Divinae personae conveniunt in attributis, et Deitate, sive in omnibus praedicatis absolutis; quia omnia praedicata absoluta sunt eis communia, et sicut una persona habet illa praedicata, ita aliae personae: ergo personae Divinae similes sunt in praedicatis absolutis.

935 Neque huic doctrinae obstat, quod praedicata ipsa absoluta non sint inter se similia; sed eadem omnino in omnibus personis, quia licet similitudo requirat extrema distincta, quae referuntur ut similia, non tamen requirit plurificationem, seu distinctionem in eo praedicato, in quo dicuntur similia. Quare si eadem albedo poneretur in Petro, et in Paulo, Petrus diceretur similis Paulo in albedine, quia sicut unus haberet albedinem, ita et alter. Cum ergo personae Divinae se distinguant, possunt dici revera similes in praedicatis absolutis, quamvis praedicata absoluta sint eadem in omnibus; praedicata vero absoluta Dei non possunt dici similia praedicatis absolutis Filii, ergo Deitas Patris non potest denominari similis Deitati Filii: hoc enim denotat distinctionem inter Deitatem Patris, et Deitatem Filii, et ideo ea locutio damnata est Niceno ubi Homousion, et consubstantialitas Divinarum personarum proclamata est.

936 Praeterea Divinae personae similes sunt quoad praedicata relativa: quia vera similitudo duorum salvatur quoties in illis datur convenientia in aliquo praedicato abstrahibili ab intellectu: hac enim ratione salvatur, quod unum sit sicut aliud in illo praedicato, in quo conveniunt, ut contingit in Petro, et Paulo habentibus eamdem albedinem specifice: sed personae Divinae habent veram convenientiam in multis praedicatis relativis, quae perfecte, et univoce abstrahuntur ab ipsis Divinis, ut ostendimus a n. 470: ergo in personis Divinis datur vera similitudo quoad praedicata relativa. Hoc autem salvatur absque ullo accidenti physico in Deo; quia similia dicuntur non solum illa, quae habent eamdem qualitatem, ut duo alba; sed et quae habent eamdem substantiam, seu idem praedicatum substantiale, ut duo homines dicuntur similes in substantia humana; id quod manifeste deducitur ex dictis a 520

937 Quod autem personae Divinae sint et aequales, est de Fide, et continetur in symbolo Athanasij: In hac Trinitate nihil prius, aut posterius, nihil maius, aut minus; sed totae tres personae coaeternae sibi sunt et coaequales. Haec vero aequalitas potest et considerari, quoad absoluta ~~praedicata~~, et quoad relativa praedicata. Quoad absoluta aequales sunt personae Divinae quoniam omnes sunt aeque perfectae essentiali perfectione, aeque potentes ad extra, aeque scientes, volentes etc. Probatur, quia haec

oia prata, et denominationes ab ipsis provenientes eque reperiuntur in omnibus, et in singulis personis per identitatem. Et quamvis iste perfectiones absolute non sint inter se equales; sed omnino idem; attamen personae equales sunt in his perfectionibus: quia equalitas non petit distinctionem subiectorum, que dicuntur equalia, non vero petit necessario distinctionem formarum, in quibus subiecta dicuntur equalia ut de similitudine superius diximus.

938 Sunt et personae Divinae equales quoad prata relativa, quia sunt eque perfectae notionali eque bonae, verae, incomprehensibiles a creaturis amabiles, potentes ad intra etc. Non enim ergo si daretur in Trinitate inequalitas, et excessus quoad relativa, personae Divinae non essent absolute, et simpliciter equales contra Athanatium, et contra universos theologos scholasticos: nam ut duo sint equalia, non requiritur, quod excessus proveniat ab omnibus pratis; satis enim est, quod ab aliquo prato proveniat excessus, ideo signanter dicitur, totae tres personae coequales sunt, idest, in se totas, et ratione omnium pratorum.

939 Haec equalitas Divinarum Personarum ex duplici capite provenit, 1° ex circuminsessione, vi cuius quaeque perfectio, quae in una persona, reperitur in aliis. 2° ex equivalentia perfectionis relativarum: nam perfectio relativa identificata cum una persona equivalet perfectionibus relativis existentibus in aliis personis. Quapropter in qualibet persona est tota perfectio Trinitatis, vel per identitatem, aut per circuminsessionem, et sibi equivalent. Quae contra hanc Divinarum Personarum equalitatem obiici possunt, soluta a nobis sunt variis in locis, nempe n 31, et a n 188, et 459, ubi perfectionis relativas Divinas propugnavimus. Quo autem pacto hec similitudo, et equalitas in personis Divinis sit relatio pratis explicatur hic an.° 320.

Sect. II.

De Circuminsessione, et prioritate Divinarum Personarum.

940 Quamlibet personam Divinam esse in alia per immanentiam, et circuminsessionem, certissimum est inter theologos contra quosdam hereticos asserentes, unam personam solum eminenter esse in alia ad eum modum, quo creaturae dicuntur existere in Deo. Sententia a Catholica fundatur illis verbis Christi Domini apud Ioannem 14: ego in Patre, et Pater in me est, in quem sensum aspirant sancti Patres, expressius Augustinus Lib 6 de Trinitate capite 10 his verbis: in illa summa Trinitate tantum est una, quantum tres simul sunt; nec plus aliquid sunt duo, quam una, et in se infinita sunt: Ita et singula sunt in singulis, et oia in singulis, et singula in omnibus, et oia in omnibus, et unum oia. Alia testimonia in huius rei confirmationem videri possunt in Pater Montoia disputatione 17 de Trinitate.

941 Ipsa autem immanentia, et circuminsessio consistit in eo, quod omnes personae Divinae identificentur realiter

cum uno 3.º nempe cum Deitate, ut initio huius §§ premonuimus. Si cum in creatis est operatio immanens illa, quae unit, aut recipit in suo principio; potiori titulo, quaelibet persona Divina dicetur manere in alia propter identitatem realem cum natura illius. Unde circuminsessio fr petit distinctionem, et identitatem: distinctionem ab illo, quod per circuminsessionem habet; et identitatem cum aliquo primo illius, hoc est cum primo identificato cum subiecto distincto. Ideo circuminsessio repugnat in creaturis: quia impossibile est, quod aliquid identificet realiter cum aliquo primo Primi, et quod realiter distinguatur ab ipso Primo, vel ab aliquo primo eiusdem Primi.

542 Hinc est, nullam personam Divinam esse in se ipsa per immanentiam, et circuminsessionem propter defectum distinctionis realis a se ipsa; et propter eandem rationem nulla persona est in Deitate per circuminsessionem, neque Deitas est in alia persona per immanentiam: quia neque distinguitur realiter ab aliqua persona, neque aliqua persona Divina distinguitur realiter a Deitate. Hinc est 2.º, quamlibet personam Divinam esse intime praesentem aliis personis ratione circuminsessionis; quia ubicumque sit una persona debent esse aliae propter identitatem realem cum eadem natura: si enim extrema creata intime unita debent esse adinvicem praesentia; multo magis id necessarium in personis Divinis identificatis in eadem natura: nam ubicumque est persona debet esse natura illius, atque inde sic debent esse omnes personae habentes illam naturam per identitatem. Et per hanc intimam praesentiam explicat Scotus circuminsessionem Divinam; Nos autem illam praesentiam tanquam quod omnino necessario subsequitur ad circuminsessionem iudicamus.

54 Circa prioritatem Divinarum Personarum dissensio est de solo nomine inter Divinos Thomistas, et Scotistas. Negant Divi Thomas prioritatem, et posterioritatem, quae afferat inadaequationem, et imperfectionem in Divinis personis. Admittit Scotus cum communi Theologorum prioritatem, et posterioritatem, quae nullam afferat imperfectionem. Iam vero, quod aliqua nulla imperfectione possit reperiri prioritas, et posterioritas, atque inde re ipsa reperiatur in Divinis personis: probatur: quia inter Divinas personas datur ordo Originis, vi cuius una est principium productivum, et alia terminus productus: una dat, seu communicat esse alteri; altera vero accipit esse ab alia: sed in hoc necessario affert prioritatem, et posterioritatem conveniens principio productivo, et termino producto: quia in Divinis personis datur aliqua prioritas, et po-

terioritas: Deinde quia prius debet aliquomodo esse prius 2°. et 2um debet aliquomodo esse prius 3°: nam 1a, et 2a idem est quod prius, et posterius: sed in Deo dat 1a persona, 2a, et 3a: ergo dat in Deo prius, et posterius aliquomodo.

544 Hec prioritas in personis Divinis non est prioritas temporis seu durationis, neque prioritas dignitatis, aut excellentie: quia omnes tres persone coeterne sibi sunt, et coequales, ut dicitur in Symbolo: Deinde non est prioritas nature: quia prioritas nature petit connexionem saltem metaphysicam prioris cum tertio, ut docuimus in Phia. Cum autem persone Divinae sint metaphysice connexe, ita ut nec divinitus possint impediri, aut suspendi productio unius persone ab alia, habere non possunt prioritatis, neque posterioritatis nature. Denique dari non potest in Divinis prioritas in quo: nam apud me idem est prioritas in quo, et prioritas nature; et ideo et petit hec prioritas, quod prius possit, saltem divinitus esse sine producto, et sine tertio producto; hoc autem in Divinis repugnat ut constat.

545 Sola ergo prioritas Originis, et a quo reperitur in personis Divinis productivis respectu productarum; et sola posterioritas Originis, et a quo reperitur in personis productis respectu producentis: quia sola hec prioritas et posterioritas caret omni imperfectione, et est inseparabilis a primo productivo, et a tertio producto: consistit enim hec prioritas, et posterioritas in eo quod unus det esse alteri; et unus recipiat esse ab altero. Quapropter est prior Origine filio, et uterque est prior Origine Spiritu Sancto. Que prioritas realis est; quia ut diximus, consistit in eo, quod Pater det esse filio, et Pater, et filius dent esse Spiritui Sancto: sed Pater vere dat esse filio, et uterque vere producit Spiritum Sanctum: ergo prioritas hec realis est. Idem dicimus de posterioritate Originis.

Q. 4.

An det in Deo subsistentia absoluta, et quomodo?

Sect. 1a

Eligitur negativa sententia

546 Omitto illorum sententiam, qui cum Durando in 1 dist. 13 q. 2 dicunt, in Deo non dari tres subsistentias relativas; sed unam absolutam communem, et detrahibilem per relationes. Constat enim ex precedentibus admittendas esse in Deo tres subsistentias relativas, quae personas Divinas inter se distinguant; alioquin non darent in

Deo tres personae: ergo non possent multiplicari personae, nisi multiplicent personalitates; personalitas autem est subsistentia, ne realis; etenim cum persona Divina sit, nam nihil addat, nisi personalitatis, et cum aliunde constet naturam Divinam non multiplicari, necesse est multiplicent personalitates, seu subsistentiae: ergo implicatorium, et inintelligibile est, quod non multiplicata natura, neque personalitate, adhuc multiplicet persona, quae constituitur ex natura, et personalitate: nam concretum multiplicari non potest nisi multiplicet aliquod constituens tale concretum.

547 Est ergo difficultas, an praeter subsistentias relativas detur in Deo alia subsistentia absoluta, et simplicitate communis tribus personis Divinis? Ante resolutionem suppono cum Caetano 1a parte quaestione 39 art. 4: non dari in Deo personalitatem absolutam, et simplicitate communem: ergo ut bene notat Pater Suarez Lib 3 de Trinitate capite 3, de fide est contra Sabellium, non dari in Deo unam personam, aut suppositum commune; quod si daretur in Deo personalitas absoluta, et simplicitate communis, daret et una persona et suppositum commune: ergo non datur in Deo personalitas absoluta, et simplicitate communis. Et ratio a priori est: quia Deitas ut dicta, et ut praecisa a relationibus non est ultimo terminata; quod est ulterius terminabilis, et communicabilis ulteriori termino subsistentiali, nempe ipsis relationibus, quae constituunt Deitatem in ratione personae: ergo Deitas ut praecisa, et ut dicta a relationibus non habet personalitatem communem et absolutam. Patet consequentia: quia personalitas ex suo conceptu habet reddere naturam ultimo terminatam, et incommunicabilem alteri ~~sub~~ personae, sive alteri cuius quo persona constituat. Quae ratio et suadet, spirationem activam non esse personalitatem, ut notavimus n. 479. Tota igitur praesens difficultas est utrum in Deo detur subsistentia communis, et absoluta, seu quae personalitas non sit.

548 Subsistentiam absolutam, et simplicitate communem tribus personis Divinis admittunt communiter Thomistae ex Caetano 1a parte quaestione 30 art 4, quos refert, et sequitur Magister Godoi tractatu 11 disputatione 84 de Trinitate. Scotistae hanc sententiam solent et defendere, ut asserit Smisingus tomo 1o tractatu 1 disputatione 2 quaestione 1a. Ex nostris eamdem sententiam defendunt Pater Suarez Lib. 4 de Trinitate capite 11, et 3 parte tomo 1 disputatione 11, et Pater Molina, Fonseca, et alii relati a Salmanticensibus disputatione 9. Negant vero subsistentiam com-

et abs in Deo P. Faz 1a p.te disp. 128 c 7 Valentia hic q. 13 puncto 3 Ruiz de Montoia disp 34 Arrubal disp 108, Gurnanus disp 10 dubio 3. Alarcon disp 4 c 3 Ocaraluy disp 54 sect 1 Arriaga disp 51 de Trinit.e sect 2, et cat. nri DD, qui p hac [illegible] adducunt Alexandrum, Bonaventuram, Ricardum, Magistrum, et Genebrardum. Accessit huic negativae [illegible] ex Thomistis Mag.r Bañez 1a p.te q.e 40 art 1.

549 Tanta doctorum [illegible] magna ex p.te vocalis e [illegible] signaonis huius vocis subsistentia. Aliqui enim accipiunt subsistentiam p existentia, aut p existentia p se, sive substantia independente ab alio tanquam a subiecto sustentante. Cum a Deitas ut [illegible] ab oi relate sit existens p se, et [illegible] omnino independens a subiecto quocumque, et incapax illius, ideo in hoc sensu admittunt subsistentiam abs in Deo. Alij vero DD. subsistens strictius accipiunt p substantia ita completa, ut alteri n sit coicabilis, neque ut p si possit distribuere, et ideo subsistentia dr complementum substantiae, quo independent ab illa ita e insupleta substantia, ut possit [illegible] nere p. sonae aut subsistens cum tali subsistentia cum a Deitas ut dicta a relationibus sit adhuc communicabilis ipsis relationibus eius quae p sonas DD distituit, ideo negant subsistentiam abs in Deo, quo tn impropriissima e acceptio subsistentiae in 1o sensu, et communis substantijs creatis antecedent ad subsistentiam ex p.eino [illegible] substantiae, ideo secundam sing eligimus et [illegible] veram iudicamus. Quaeritur

550 Arasclo e n dat in Deo subsistentia abra, et [illegible] cois tribus p sonis Divinis: p bat 1o authoritate [illegible], et SS PP, qui adducunt a P.e Faz et Ruiz de Montoia citatis, et p eos accipiunt subsistentiam, hypostasim, et p sonalitatem; d in Deo n dat hypostasis neque p sonalitas abra, et [illegible] cois: go neque dat in Deo subsistentia abra et [illegible] ce cois. Ofrat aliis testimonijs [illegible] et PP abse nantium in Deo subsistentiam absq, et coem, quae testimonia videri poss apud Herrera de Trinit.e sect 6 a n.e 97; ig.o in Deo n dat subsistentia [illegible] cois et abra.

551 Cois solutio e SS PP Locutos fuisse de subsistentia

relativa, quae hypostasis est, et personalitas; non vero de subsisten-
tia absoluta, quae nec constituit suppositum, nec personam, ac proinde non de-
negasse subsistentiam absolutam, quae sufficiat constituere personam. Sed contra
est 1.° quia PP, et generaliter absolute et sine ulla restrictione docent sub-
sistentiam divinam esse hypostasim et personalitatem, et plerumque absque ullo di-
scrimine dicunt Deum esse trinum in subsistentiis, et esse unum in natura,
et in omni vocato absoluto: ergo haec distinctio violenta est, et contra ipsorum mentem.
Contra 2.° quia si subsistentia proprie sumpta significaret aliquid commune in Deo,
PP absolute asserentes non esse in Deo unam subsistentiam, sed triplicem obscu-
rissime procederent, et inexplicatum relinquerent, quod maxime explicare
intendunt, nempe unitatem substantiae divinae, et trinitatem subsistentiarum.
Subsistentia igitur proprie sumpta, et apud SS PP non significat aliquid
commune in Deo. Contra 3.° quia sicut PP absolute docent non dari in Deo
personalitatem, neque personam communem: ita absolute, et sine ulla distinctione dicunt
non dari in Deo subsistentiam communem: sed siquis eos exponeret de persona-
litate, et persona relativa admitteret quod personalitatem, et personam
absolutam credent, et contra ipsorum mentem exponeret; ergo et violenter, et contra
SS Patrum mentem admittit subsistentia absoluta communis; et neget subsisten-
tia communis relativa.

552 Probat 2.° ratione a priori: quia subsistentia reddit naturam ex-
sistentem in se ultimo terminatam, et non communicabilem alteri substantiali: sed
ante ad relationes natura divina non est existens in se, neque ultimo terminata,
sed communicabilis alteri substantiali, nempe ipsis relationibus ut constat:
ergo ante ad relationes natura divina non habet subsistentiam, ac
proinde non datur in Deo subsistentia absoluta. Maior probatur: quia abla-
tis illis conceptibus solo potest manere perseitas naturae, et independen-
tia ab alio tamquam a sustentante; sed perseitas naturae, et independen-
tia ab alio tamquam a sustentante non est subsistentia: quia hi con-
ceptus reperiuntur in qualibet substantia praecisim si per creationem producatur indepen-
dent a subsistentia, ut constat ex Physica: ergo ablatis illis conceptibus non manet sub-
stantia, ac proinde substantia debet terminare ultimo naturam, illamque reddere incommunicabilem
alteri substantiali. Confirmatur: quia subsistens est substantia ita completa, ut simul nequit non
posse esse pars alterius, neque cum illa constituere unum per se: nam in hac sen-

in subsistentia dlr complementum substiae: sed Deitas put dista a relationibus n e substia ita compleata: nam constituit cum relationibus personas Divinas, et e per illas ut constat: ergo Deitas put dista a relationibus n e subsistens, acpinde n dat in Deitate subsistentia absa. P

553 Probat 3°. ergo ut constat ex n° 547, in Deo n dat personalitas absa, et phice communis: ergo neque dat in Deo subsistentia absa, et phice communis. Probat conseq: ergo subsistentia ne rationalis e personalitas, ut constat ex defone personalitatis, et patet in Petro, et in Michaele, quorum subsistentia personalitas e eo qd subsistentia ne intellectualis: sed illa subsistentia absa esset subsistentia ne rationalis: ergo esset personalitas: ergo sicut repugnat personalitas absa in Deo, ita et repugnat subsistentia absa. Confirmat: ergo ut constat ex n° 466, persona nihil aliud e, qm coniunctum ex na intellectuali, et subsistentia; sed ante relationes n dat in Deo persona: ergo n dat persona absa: ergo ante relationes n dat in Deo coniunctum illud acpinde n dat subsistentia. Nec valet recurrere ad incommunicabilitatem personalitatis: ergo personalitas n differt a subsistentia ex maiori vel minori incommunicabilitate: sed ex eo qd personalitas supra conceptum subsistentiae afferat ee complementum ne intellectualis: quamvis subsistentia ne intellectualis n minus petit incommunicabilitatem, qm personalitas.

sect. 2°.

Argta pro subsistentia absa diluuntur.

554 Obiiciunt 1° multorum PP testimonia, specialiter ex Aug supra citato n 500, et ex Hyer. in quadam Epis ad Damasum, quae incipit, quoniam vetusto: et ex D° Thoma multis in locis, qui docere videntur naturam Divinam subsistere absae, et ante ad oem relationem, dari que proinde subsistentiam absam, et phice coem in Deo. Imo et Hyeronimus unam hypostasim absam videtur admittere. Cum autem apud nos hypostasis sit subsistentia dabitur et in Deo subsistentia absa, et communis.

555 Resp PP asserentes naturam Divinam absae subsistere, intelligendos ee de subsistentia vulgari, et impropria, quae confundit cum exa, aut cum substia, n vero de subsistentia propria, et philosophice, aut Theologice accepta. Qd autem subsistere aliquando sumatur pro existere

Ostat ex S. Litteris: nq Job 3 dr, sicut abortivus n subsisterem, et c. 7, si mane me quesieris n subsistam. Et Ps 102: spiritus ptransivit in illo, et n subsistet. signat et aliqdo subsistere idp q̃ quiescere, sistere, aut herere. Cum q̃o na Dª sit existens, et subsistia ant ad relationes dr inherens a SS PP subsistere abie. Ideo Dus Thas in 1a dist. 26 q. 1o art 1o. ubi maxime videt subsistentiam abiam defendere statim subiungit, q̃ vix nn subsistentie quid usum SS sumat p hypostasi. Quoties igit subsistentiam abiam admittit in Deo, subsistentiam p substia usurpat. Quapropt in hac q. 30 plane docet, subsistentiam hypostasim, psonam, et suppositum ee prius idp: o S Dr n admittit hypostasim, psonam, neq suppositum coe in Deo: q̃o neq admittit in Deo substiam coem.

556 6o addit de hypostasi abia aliqdo ab Hyeronimo insinuata fundat in ea Otrov. qm initio huius ttt notavimus n° 7: aliqui eni hypostasim p Ousia, sive substia usurparunt, ut ostat ex ipso Hyeronimo citato, ubi inquit: tota secularis Litterarum Scola nihil aliud hypostasim, nisi Ousiam novit: et q̃s q̃o ore sacrilego tres substias pdicabit. Aug. in eumdem sensum loqr Lib. 5 de Trinitate c. 8 his verbis: essiam dico, que Ousia Grece dr, qm usitatius substiam vocamus: dicunt quidp et illi hypostasim. sed nescio q̃d volunt inter ee int Ousiam, et hypostasim. Ex qqq manifeste apparet signaons huius vocis hypostasis dubiam olim fuisse. Cum a° iam ostet p illam vocem signari psonalitatp, et subsistentiam n posse in Deo admitti hypostasis abia, neq ex hoc cc, subsistentia ais.

557 Obiicit 2o. Na Dª ant ad relatas e cpleta in ee ne, et in ee substie abie, et n inherentis in alio tanqm in subto: q̃o na Dª e subsistens ante relates, acproinde het subsistentiam abiam. Ans certum e; pbat coa: q̃o substia e cplementum ne in ee ne, et in ee substie abie, et n inherentis in alio tanqm in subto; o na Dª het ant ad relates cplementum in ee ne, et in ee substie abie, et n inherentis in alio: q̃o na Dª ant ad relates het subsistentiam, et acproinde abiam. Ofrat: q̃o pprius effus subsistentie e reddere nam incomunicabilem cuilibet str. dsto: o na Dª im se, et ut pcisa a relationibus e incomunicabilis cuilibet str. dsto: q̃o na

Dº n pot snalit sponere cum aliquo ente rli ab ipsa dysto: gº na Dª sm se, et ut pcisa a relationibus e subsistens, ayinde het subsistentia abram.

558 Reo scesso anti, nando cam. Ad illius pbats nanda e mar: gº oeslli essy n pveniunt a subsistentia; sd a substia, seu na substi. Etenim na hua sine subsistentia adhuc spleta e in Linea re, ayinde in aliqua Linea substi: gº n pot na hua sponere cum altera na. Pterea na hua e positive p se, et excludit inhesions, et dependentias ab alio tanqm a subto sustentante; adhuc in sm se n e subsistens: gº Lt na Dº hec oia heat ant ad relationes, dummodo n sit spleta in oi linea substie, ita ut n posit snalit sponere cy alio substi, n erit subsistens.

559 Ad sfraons reo ex illa so inferri, nq Dº ce rli subsistens, eo qd rli identificet cy subsistentys relativis, neq posit snalit sponere cum ente realit dysto. Cetery male hinc infert, nam Dº ut dysta a relationibus ee virtualit, aut fr subsistentes: gº na Dº ut ita dysta n e spleta in ee substie sm totam illius Latitudinem, eo qd posit sponere psonam cum relatione, et eet p metpha, et sitivy inadequaty psone. Alioqui na Dº et ut pcisa a subsistentia abra subsistet, ayinde subsistet sine subsistentia, qd implicat, et sequi pbat: gº na Dº et ut pcisa a subsistentia abra e insmunicabilis alteri rlr dysto, sd p vos hoc sufficit ad nq subsistentes: gº na Dº ut pcisa a subsistentia abra e na subsistens. Imo et hoc argtº pot pbari, natura Dº ut pcisa ab oi subsistentia ce psona: gº ut ita pcisa e insmunicabilis quolibet rlr disto insmunicabilitas à re realis n so e subsistentia, sd et psonalitas. Recurrendy igit oibus e ad soluts a nobis exhibita.

560 Obiicit 3º. Na Dº sm quy ee absoluty, et essale e infinite pfecta: gº na Dº sm ee absolutum, et put dysta ab oi relativo het subsistentiam utiq abram. Ans videt innegabile. Pbat cra: gº id, qd e infinite pfecty debet stinere fr oem pfects: si em aliqua careat pfectº, iam hebit term pfectionis, ayinde n erit infinite pfecty: sd subsistentia e pfectio maxima: gº na Dº sm ee absoluty, et put dysta ab oi relativo het fr subsistentiam. Sfrat 1º: gº substia e splementy re: sd na n intelligit infinite pfecta, nisi in-

intelligat̃ ꝯpleta positive: g° n intelligit̃ infinite pfecta, nisi intelligat̃ positive subsistens: eg g° Deitas ant̃ ad relationes ut na infinite pfecta debet here subsistentiã ant̃ ad relates. Ꝯfirmat 2°. gᵃ subsistere e pfectio simplicit̃ simplex; gᵃ melius e subsistere, g m n subsistere; ꝯ oẽs pfectio simplicit̃ simplex ꝯvenit Deitati put distĩcta a relationibus; g° Deitati put distĩcta a relationibus ꝯvenit subsistere: g° ꝑ subsistentiã absolutã.

561 Hoc argtũ, et illius ꝯfirmationes retorquent̃ in psonalitate: gᵃ ut subsistentia dr maxima pfectiõ, ita psonalitas magna pfectiõ e: g° na Dᵃ sm suũ ee absolutum hebit psonalitates. Deinde ut subsistentia ꝯplementum ne, ita et psonalitas: g° sine psonalitate n intelligit̃ na pfecte ꝯpleta, neq̃ infinite pfecta. Deniq̃ ut subsistere e pfectio simplicit̃ simplex, ita ee psonã e pfectio simplicit̃ simplex; gᵃ melius e ee psonã, g m n ee psonã: g° Deitati put distĩcta a relationibus ꝯvenit ee psonã. Quapropt̃ ut oẽs fatent̃ Deitatem ee infinite pfectã, gnvis ant̃ ad relationes n heat psonalitatẽ, neq̃ ut psona: ita et nos fatemur Deitatẽ ee infinite pfectã; gnvis ant̃ ad relationes n heat subsistentiam, neq̃ ut subsistens.

562 Neo igit̃ ad argtũ dõ ans: na Dᵃ sm suũ ee absolutum e infinite pfecta intẽsĩve, et essẽ, ꝯdo ans; e infinite pfecta in oĩ linea subsistentiẽ, subdistinguo: vĩrtr, ꝯdo ans; vĩrtr aut̃ fr, nõ ans. Itaq̃ na Dᵃ vĩrtr sumpta e infinite pfecta in oĩ linea: gᵃ vĩrtr identificat secũ oẽm pfectiones cuiuscumq̃ lineæ. Siᵃ na Dᵃ sumat vĩrtr, n dicit illã pfectũ a qua distĩguit̃ vĩrtr: neq̃ fr sumpta pot dicere pfectũ attributalẽ a qua distĩguit fr: quapropt̃ na Dᵃ vĩrtr, aut fr sumpta n e infinite pfecta in oĩ linea entis. Ꝯᵉ tn na Dᵃ, quocumq̃ modo sumat̃ semp̃ het exigentiã fraliẽ identitatis cum oĩ pfectione pot dici infinite pfecta intensive in oĩ linea; n vero extensive: gᵃ fr n dicit in suo ꝯptu oẽm pfectũ simplicit̃; ꝯ ꝯo in linea ne. Unde ꝯstat ad 1ᵃ ꝯfraonem. Ad secundã ꝯcedendo mas, et nãndo mĩs: gᵃ ne Dᵃ ut distĩcta a relationibus n ꝯvenit pfectio simplicit̃ simplex de linea psonæ; ꝯ ꝯo de linea ne, et essẽ.

563 Instant ~~[illegible]~~ solut̃ huius 2ᵉ ꝯfraonis: gᵃ na Dᵃ ut distĩ

ita viti a relationibus dicit oem oīno pfectũ simpliciter simplicẽ; ð
p non subsistere e pfectio simpliciter simplex: g° na D° ut dysta viti
a relationibus dicit subsistere. Pbat maior: g° na D° ut dysta viti
a relationibus dicit oem pfectũ pt ipsas relatus: ð relationes n sũ pfectio
simpliciter simplex, ut nos ipsi docuimus n° 958: g° na D° ut dysta viti
a relationibus dicit oem oīno pfectionẽ simpliciter simplicẽ. Pbant: g°
os pfectio simpliciter simplex e pfectio absa: ð subsistere e pfectio
simpliciter simplex, ut admittimus. g° subsistere e pfectio absa; itaq ne
D. ut dystæ viti a relationibus conuenit os pfectio absa: g° ne D. ut
dystæ viti a relationibus conuenit subsistere. Maior pbat, ex quã cætera pendent: g° illæ relationes D. n sũ pprata absa: ð illæ relationes n sũ pfectiones simpliciter simplices: g° os pfectio simpliciter simplex
e pfectio absa: ac inde ggd in Deo pfectio simpliciter simplex e et pma
tũ absolutus.

964 Neo nando maior. Ad illius pbatm scessa maiori disquo minorem: relatus ut tales sũ n sũ pfectio simpliciter simplex, scedo minorem: relationes qua pssse sũ subsistentia n sũ pfectio simpliciter simplex, no minorem. Itaq loco citato diximus, relationes Dñas qua int se dystas, et in ultimus ipsarum sitius nec pfectiones simpliciter simplices: g° ita accepta quælibet relatio admittit aliq pfectũ æqualis, et impatibilis cu ipsa p identitatem. Cæterũ relatio sũ pssse sideret qua subsistentia n admittit aliq pfectũ impatibilis cu ipsa p identitatẽ: ideo relatio D° ut pssse e subsistentia e pfectio simpliciter simplex. Ita creatura in sptu ultimus creaturæ n e pura pfectio; et in sptu entis aut substãs sit pfectio sine imperfecte. Ad sfraones no maior: ad illius pbatm omissa maiori disquo minorem: illæ relatus in sptu ultimus illarũ n sũ pfectus simpliciter simplices, scdo minorem; illæ relatus et in sptu coem subsistentiæ n sũ pfectio simpliciter simplex, no minorem. Ad g° ab oĩbus dm e de sptu cois psonalitatis, qua affert pfectũ simpliciter simplicem; qñvis nulla dct in Deo psonalitas absa.

965 Obiicit 4°: g° hic D. affert subsistentiã; n relationem: g° absa. Maior pt: g° hic D. affert aliqd pt Deitatem, nempe hæc ipsã Deitatis; hoc ã negant ee aliud pt subsistentiã. Minor ostendit: g° hic D. e

coi phice tribus personis; sed nihil relativum e phice coe tribus pronis: ergo hic Deus non affert aliquid relativum. Confrat: ergo Deus ut unus e Deipoeus, et producens ad extra; sed Deus ut producens e subsistens: ergo actiones sunt suppositorum: ergo Deus ut unus e subsistens, ac proinde habet subsistentiam absolutam.

566 Resp. dist. maj: hic Deus sumptus personaliter affert subsistentiam, conc. maj.; sumptus naliter, et non personaliter affert subsistentiam, neg. maj. Itaque iste terminus hic Deus, si ponat pro persona affert subsistentiam relativam, ut cum dicimus hic Deus generat; si autem non ponat pro persona, neque in com. neque in particulari nullam affert subsistentiam, et e omnino idem cum hoc termino haec Deitas: et hic homo naliter sumptus e omnino idem quod haec humanitas, solum differunt ex modo significandi. Quapropter iste terminus hic Deus non sumptus personaliter, sed essentialiter solum signat individuum singulare Deitatis. Ad confirmationem concessa maj., neg. min.: quamvis ut actiones sint suppositorum, non e necessarium, quod subsistentia, aut personalitas praecedat virtutem productivam, neque operationis ipsius; sed solum requiritur, quod suppositum, aut persona denotet producens pro producto stricto ab ipsius natura, ut explicuimus n° 74.

567 Obiicit tandem. Persona producens communicat alteri naturam subsistentem completam: ergo communicat subsistentiam absolutam pro quam completam. Probatur cons.: ergo persona productiva subsistentiam relativam: debet autem communicare aliquam subsistentiam, alioqui non communicabit naturam subsistentem completam. Resp. ex superius dictis, personam producentem communicare alteri naturam completam in esse naturae, et producere complementum in esse subsistentiae, nempe personalitatis, quae e ultimum naturae complementum, quod ab omnibus dicitur: natura praescindens a personalitatibus e cum complementum naturae, ac proinde natura sine personalitate non e ultimo, et perfecte completa: ergo persona producens non communicat alteri naturam ultimo, et perfecte completam; quamvis communicet subsistentiam absolutam.

De P.e seu 1.a Trinitatis persona

568 1.a Trinita-
tis persona talis dr, eo q.d sit prium et Origo cæterarum personarum: nam
ut fides docet, filius procedit a P.e et Spiritus S. a P.e et Filio; P.r a a
nullo procedit. E igit P.r 1.a persona, eo q.d habeat prioritatis Originis expli-
cata a n.o 543 ru aliarum personarum; et n habeat posterioritatis ru alicu-
ius personæ. Quapropt dr specialit prius, q.a lt filius sit et prius Spiritus
S.ti, nihil in Trinitate principiat, aut producit, q.d a P.e n producat
et principiet; hoc a.d n convenit filio. Præterea 1.a Trinitatis persona
appellat a SS. PP.9 fons, et Origo Deitatis, ut het in Concilio Toletano 6
et in Florentino sess 14: q.a lt 1.a Trinitatis persona n producat Dei-
tatis; illam tn communicat reliquis personis oi communicate possi, nempe per
generatis, et spiratem. Et hoc et sufficit, ut P.r dicat fons totius Tri-
nitatis, ut aliq.do loquunt SS. PP., n q.a P.r se producat, l sibi aliq.d commu-
nicet; sed q.a producit qq.d in Trinitate producit et coràt, qq.d in Trinite
communicat. Ita superior totius communitatis dr aliq.s; qnvis superior
n sit superius, et prium seu P.r totius ne hus dr Adamus; qnvis n
sit prium, neq P.r sui ipsius.

569 Proximale et propriissimus ll personæ proprietatis e,
ee Patris: q.a ita convenit ll personæ, ut nulli alteri personæ D. conveniat
ee Patrem ad intra. Convenit a ll personæ ee Patrem cum oi proprietate
eo q.d sit vivens, a quo vivens ducit originem cum similitudine in na
q.d so requir ad veram ronem Patris ut disp.e sequenti exponemus. Imo
ut bene notat P.r Montoia disp 51 de Trinite sect. 2. P.r D. proprius,
et perfectius e P.r, qm hoes generantes. 1.o q.a ex illa Paternitate
derivat ois Paternitas in Coelo, et in terra: nam æternus P.r a
se het ee Patrem; ho vero ab alio. Secundo q.a P.r D. e substanti-
t.r et quiditative P.r, et ab æterno; ho vero so accidentalit, et in tem-
pore. 3.o q.a P.r D. ita e P.r, ut n possit ee Filius: P.r vero creatus
sl pot ee filius. Tandem 4.o et potissimus: q.a P.r D. communicat filio eam-
dem n.o naturam, P.r vero creatus so pot communicare Filio eamdem na-
turam specifice, perfectius q.o et propriissime 1.a Trinitatis persona e P.r.

870 Late et, et improprie 1a persona Trinitatis dr Pr creaturarum, quas ad aliqualem sui similitudinem producit. Sed hec Paternitas non e predicatum notionale illius personæ, d comune omnibus personis; q° convenit Deo quis producenti creaturas. Unde sicut 1a persona dr Pr creaturarum q° illas producit, ita 2a, et 3a persona propter eamdem ronem. Prior a e Paternitas notionalis, et ad intra, qm Paternitas ru creaturarum: q° Paternitas ad intra e omno necessaria, et nobilissima rone tn, et ab eterno; Paternitas a respectu creaturarum e Libera, et in tempore, atque terminus illius e terminus finitus nempe creatura. Et eodem modo discurrendus e circa rones proprias ru creaturarum, quæ reperiuntur in 1a Trinitatis persona, n tanqm aliquid proprium illius, d tanqm qd coe tribus personis. Solet a aliqdo Pr dici principium creaturarum, seu creator specialiter per appropriationem ad eum modum quo Filius solet dici Sapientia, et Spiritus S. amor seu bonitas; Lt hec oia sint abre coe toti Trinitati.

871 E et proprissimus illius Personæ predicatum ee ingenitus, et innascibile; q° his vocibus in præsenti signat, qd n het aliunde principium ut sit ut docet Basilius lib 1° ad Eunomium. Etenim 1a persona Trinitatis nihil het, qd sit productus, aut comunicatus ab alio aliquitate ne, neque aliquitate personæ; hoc a nulli alteri personæ convenit ut constat; d id qd convenit illi personæ e nulli alteri convenit, e proprium Patris. q° ee ingenitus, et innascibile e proprium Patris.

872 Rogas 1°. rone cuius predicati Pr sit ingenitus, et innascibilis? asseruerunt coll. ?? Patrem dici ingenitus rone solius Paternitatis, n quis hec principium Filii; d quis excludit oem productus passivus. Deo tn, Patrem ee ingenitus, et innascibilem rone oium predicatorum, quæ reperiuntur in Pre. Ro e: q° si aliqd predicatis Patris generaret aut produceret Pr eet simpliciter genitus, et nascibilis: q° qd Pr sit innascibilis, et ingenitus convenit ab oibus predicatis quæ reperiuntur in Pre per identitatis. Atqui pt: q° Filius e simpliciter productus et nascibilis eo qd producat aliqd predicatis Filii; Lt n oia predicata producant. Et ro a priori: q° improducibile excludit oem productus passivus; d id cuius aliqd predicatis producit n excludit oem productus passivus: q° id cuius aliqd predicatis producit n e improducibile: q° rone oium predicatorum Pr debet ee improducibi-

lis, seu innascibilis: alioqui n. erit simpliciter improductus.

973 Et hinc e, reliquas personas Trinitatis n. ee ingenitas neque innascibiles, q^a licet filius, et Spiritus s^{tus} habeant, seu Deitatis omnino improductae, et excludentis omnem productionem passivam; habent et relationes filiationis, et spirationis passivae productae, et essentialiter exigentes principium et productionem sui; et hoc sufficit ut filius, et similiter Spiritus s. sit absolute, et simpliciter producibilis, et nascibilis: q^o talis cuius una pars producitur absolute denominatur productus. Pater igitur improducibilis e, eo q^d nullas sui partes habeat productas, nec communicatas ab alio, ac inde e innascibilis ratione omnium formalitatum, quae reperiuntur in Patre. Rogas 2°.

974 Rogas 2°. An vero ingenitus sive innascibilitas Patris sit aliquid negativum, vel positivum? Respondeo innascibilitatem consistere in ipsa entitate positiva Patris explicata per negationem Logicam. Probatur: q^a Pater per suammet entitatem positivam excludit omnem productionem passivam: s^d innascibilitas e exclusio cuiuscumque productionis passivae: g^o Pater per suammet entitatem positivam e innascibilis. Maior probatur: q^a Pater ex suis formalitatibus essentialibus habet repugnantiam ut producatur, et e improducibilis essentialiter: nam secluso quocumque alio distincto ab ipso Patre dummodo intelligantur formalitates positivae Patris Divini intelligitur aliquid ingenerabile, et repugnans produci; s^d id q^d repugnat produci, et e improducibile ex suis formalitatibus essentialibus excludit omnem productionem passivam: g^o Pater per suammet entitatem positivam excludit omnem productionem passivam.

975 Probatur 1°: g^o innascibilitas Patris e aliquid identificatum cum ipso Patre: nam in principio innascibilitas n. acquiritur per n. producibilitatem atque Patris; s^d per entitatem positivam excludentem productionem sui; alioqui sicut Pater e innascibilis, esset et innascibilis chymera; s^d id q^d identificatur cum Patre e q^d positivum: g^o nihil negativum potest identificari cum positivo, qualis e Pater: g^o innascibilitas Patris e q^d positivum. Probatur 2°: g^o productio passiva Patris e per impossibile: g^o innascibilitas e q^d reale et positivum. Probatur consequentia: q^a innascibilitas Patris excludit productionem passivam Patris: s^d id q^d excludit impossibile, debet ee possibile, et positivum: g^o etiam innascibilitas Patris debet ee aliquid possibile et positivum. Cum autem haec positivum explicetur per negationem productionis passivae, recte dicitur negatio Logica. Idem

que iudicamus de alijs pratis Dei quae explicant per nationem, ut esse immensum, esse eternum; et non identificatum cum creatura etc.

976 Dices in 2°

1°: Esse productum, et producibile est aliquid positivum: ergo non esse productum, neque producibile est aliquid negativum. Pt con: quia ex duobus contradictorijs unum debet esse negativum, quando alterum est positivum; sed improducibile contradictorie opponitur producibili, nam improducibile est idem, quod non producibile: ergo. Resp. concesso ant. distinguendo cons.: ergo non producibile est aliquid negativum quoad modum significandi, et logice, concedo cons.; est aliquid negativum obiective, et quoad rem significatam, nego cons. Ad illius probationem dico, ex duobus contradictorijs unum debere esse negativum logicum, et quoad modum significandi; non vero quoad rem significatam et obiective, quando alterum est positivum. Itaque improducibilitas sumpta in abstracto solum dicit negationem logicam prius; improducibilitas vero contracta ad Patrem dicit entitatem positivam Patris explicatam per illam negationem; alioqui Chymera esset et innascibilis illa innascibilitate, qua Pater dicitur innascibilis, et improducibilis.

977 Dices 2°. 2°. Posse posita in Patre productione passiva aufert innascibilitas Patris: ergo innascibilitas Patris consistit in aliquo negativo. Ans pt: quia in illa hypothesi Pater produceretur, et esset nascibilis; ergo per positionem positivi solum aufert negativum; sed productio passiva Patris est aliquid positivum, ex cuius positione aufert innascibilitas: ergo innascibilitas Patris est aliquid nativum. Resp. concesso ant., nando cons. Ad illius probationem omitto maiorem, et nego minorem; quia productio passiva Patris non est aliquid positivum, sed aliquid impossibile, et rugnans, atque inde innascibilitas illi opposita debet esse quid reale, et positivum. Si quando ponat productio passiva Patris, et tollit eius innascibilitas, et tollit illius Paternitas utique realis, et positiva.

978 Rogas 3°. An innascibilitas Patris sit relatio aliqua specialis ~~Patris~~ in Patre et distincta a Paternitate, et spiratione. Resp. negative: quia haec innascibilitas sumpta virtualiter est ipsa Paternitas, et spiratio, quia in pratis notionalibus non debemus admittere distinctionem realem virtualem, nisi fides doceat, vel ex fide deducatur evidenter, quod in praesenti non contingit. Si quando innascibilitas sumatur formaliter per intellectum, non est relativa ad aliquod primum; sed potius est mera exclusio totius principij,

et relationi ad illud, ut constat ex dictis a n. 509. Hoc a° n. tollit, q° innascibilitas sit fundum relationis rationalis n. so ad alias personas D.; s. et ad oes creaturas; q° P.r p. innascibilitatis e distinctus cuicumq. enti producibili. So g° namus relationis tralem realis, quae dicit innascibilitas, et distinguat a Paternitate, et ab aliis pratis Patris.

579 Rogas tandem, an ess.a D.a sit prium virtuale Paternitatis? Nonnulli DD. docent Paternitatem virtualit. produci ab ess.o, eo q.d in Divinis n. det dist.o nisi int. producens, et productum: Cum g.o Paternitas distinguat virtualit. ab ess.o, debet virtualit. ab illa produci; s. hec virtualis productio nova e, et adstruit absque fundo: g.o illa regula de dist.e inferente productis nequit extendi ad dist.em quamcumq.; s. so ad realis, et absq. dist.s; alioqui Paternitas producet vtr. spirationis activas, et hec producet ess.a D.a, aut e.d.a. Insuper ess.a D.e producet fr. sua attributa, a quo distinguit formalit., que oia absurda s., et s.a coem sensus, et locutionis Theologorum: productio g.o in Divinis n. colligit ex qualibet dist.e, s. so ex dist.e reali actuali.

580 Quapropter reo, essentia n. producere virtualit. Paternitatis. Ro a priori e: q.a ee principium virtualit. productivum e equivalere principio reali in munere producendi: s. ess.a D.a n. equivalet prio reali in munere producendi Paternitatem: g.o ess.a D. n. e prium vtr. productivum Paternitatis. Maior e explicatio terminorum: Min. ostendit: q.a principium reale in munere producendi Paternitatis e implicatorium, et rugnans: nam ipsa Paternitas excludit oe principium productivum sui: s. ess.a D.a n. equivalet principio implicatorio, et rugnanti, ut e evens: g.o etc. Preterquam q.d equivalere in munere producendi e vere, et vtr. producere, q.d convenire n. potest esse ru Paternitatis, neq. ru alicuius predicati Divini: nam essentia neque producit, neque producitur: sed ad graviora properemus.

Disp. 6.

De secunda Trinitatis persona.

981 Secunda Trinitatis persona talis dr, eo qd heat posterioritatem Originis ru unius persona, a qua so pcedit. Duo porrò que cca hanc psonam examinanda a nobis sunt, nempe ro Vbi, et ro Filii, quos explicatis nihil explicandis superest de iis, que sunt ppria, et noxionalia huius psonę D. Qd ut pstemus, triplicem instituimus qnem: 1o de pptu et de esse Vbi, hoc e, cur secunda persona sit Vbum? secunda erit de cognione ex qua Vbum D. debeat pcedere. 3o exponet, cur secunda psona sit Filius?

Q. 1a.

An, et qu secunda Trinitatis psona sit Vbum

lect. 1.

Persona secunda trinitatis immte pcedit p intellm.

982 Manifestis sacre scripture testimoniis cstat secundam psonam trinitatis ee Vbum. Ita Joannis 1. in principio erat Vbum, et Vbum caro factum e. Et alibi: tres sunt qui testimonium dant in Coelo Pr, Vbum, et Sptus. Neqe lt ex Duran in 1o dypte 27 qe 3 asserere psonam secundam trinitatis dici Vbum impprie, et metphorice: hec em responsio periculosa e in fide; qa sacre scripture, et Ptorum Vba n. psn ad impprios, et metphoricos sensus detorqueri, nisi manifestum veritatis detrimentum cogat, quale in psenti n occurrit, Alit nihil ex sacris litteris aut Ptis possemus statuere, et licebit dicere Vbum n assumpsisse pprie carnem, s metphorice, et impprie: neqe in Deo dari pprie Patrem, neqe filium; neqe tres psonas: s unicam: que oia indigna sunt viro Theologo, et Catholico. Quappt dm e, testimonia relata pprie intelligenda, ideoqe secundam trinitatis psonam n metphorice; s pprie ee Vbum, et ita signate Anselmus in Monologio ce 45, Liquet filium ee verum Vbum. et Athanatius orate 1a cas Arianos docet filium ee verum Vbum, et unicum Dei. Et Basilius lib 3. co Eunomius ait, ex Deo natus e Vbum n humanum; e a Vbum vere. Et coet. SS. PP.

983 Hinc oes Thadi ex Ptis et SS Patribus cstant docent secundam trinitatis psonam pcedere p intellum; imo

11

hinc pbat ee Vbum Ita clare Basilius ho 17 ad illud in pri° erat Vbum, ubi ait: cur Vbum? ut qd ex mente pcedit, ostendat. Solus Durandus hanc et veritate negavit in 1° dist 6 q 2, ubi docet psonam secundq Trinitatis n pcedere immte p intellus, neq 3am p volts; d utramque immte pcedere p naturq, seu ut ipse loqr ex foecunditate naq D. ubi observandum e hanc Durandi snq duas partes cplecti. 1° affrat, psonas Dias pcedere immte p naturq. 2° nat, psonas Dias pcedere p intellum, et volts. Qad parts affrativq nulla censura notat Durandus, qa hanc pter docuerunt Nominales ex Greg° dist 10 q 2, et plerqs Sti docent, asserētes naturq, seu essam Dam suplere formalit intellu et voate; cum aq psone Dis pcedant p intellum et volts, nesse e, qd pcedant immte p naturq, que p illas pfectus fralit substiat. Qad secundq parts nativq acriter carpit. a Theologis Dur, et eius sna adminus tanqm temerariq et erroni pximq reiiciunt, ut videre e in Pe Suarez Lib 1 de Trinite c 5.

984 Quappt vera, et cois Theologorum sna sectis titulo pfixa pbat 1°: qa secunda Trinitatis psona e pprie Vbum, ut supra vidimus: qo secunda Trinitatis psona pcedit immte fr p intellus. Coa pbat: qa Vbum ut tale n pcedit, nisi ab ea poa, cuius e pprius loqui, seu here Vbum, qualis e solus intellus: nam Vbum nihil aliud e, nisi imago intellectualis ad exprimendum expsse d imago intellectualis pcedit nessario, et p se ab intellu: qo etto. Hoc et pt in Vbo interno, seu mentali create, qd oriri n pst, nisi ab intellu: intellus qo e prium nessarium Vbi ex cptu talis, ac inde secunda psona Trinitatis, que pprie het rone Vbi pcedit p se, et fr ab intellu. Hec ro vcique mitit authoritate Scrorum et Patrum quos videre poteris in Pe Martoria d 2a sect 2 et novissime apud Herrera q 4 de Trinitate sect 2.

985 Pbat 2°: nq si Vbus Dis n pcedat immte, et fr p intellum nulla erit ro, cur specialit dicat Sapientia Dei, imago, et speculus, et sic de alijs, que passim occurrunt in Sacris Litteris, et specialit tribuunt 2e psone: qo 2a psona immte et fr pcedit p intellum. Pbat all° antis: nq si 2 psona so malit pcedat ab intellu, qu pcedat immte

a na identificata cum intellu et 3a psona Trinitatis habitea prata, coia cum secunda: qa 3a psona pcedit a na, l ab alio prato identificato cum intellu Dno, agendo mallit pcedit ab intellu; go n pcedit secunda psona, qm 3a pcedet ex intellu: go nulla erit ro, cur specialit illa prata nempe ee Vbum, Imaginis, et sapientiae tribuant 2ae potius qm 3ae psonae Trinitatis. Constet igit secunda psona fralit et immte pcedere p intellus, et ee Vbus, ..

586 Infero psona secunda Trinitatis pcedere p intellone actualis. Illo e sa Scotistas, qui ex suo pcedere in 1o dist 2a q 7 coit docent, pcessiones Dnas ee p intellus, et voats; nam tn ee p intellone et volitione. Sed hec Scotistarum doctrina supponit intellus Dnus dicite Vbm fralit ab intellone; qd supponitur apud me flum e. Et hinc ponet illatio mea pbari: nq eo ipso qd secunda psona pcedat immte p intellus debet et pcedere immte p id qd fr e ipse intellus, ut e overt: d intellus et intelle n dist fr in Deo: go 2a psona debet immte pcedere p intellone. Adhuc tamen omissa illa dicte frali intellectivi, et intellectionis in Deo,

587 Pbat 1o illo: nam PP et alia n so docent, Vbum Dnus pcedere p intellus, sed et p intellone: asserunt em Patrem eternus cognoscendo pducere Vbus; cognoscere a fralit affert cognones actualis ut pt: go secunda psona pcedit et p intellone actualis. Prius constat ex ipsis testimoniis adductis a Pe Montoia supra citato, et a Pe Zumel 1a pa q 27 d 2 dubio 5 et 6. Quaedam ex his testimoniis sequenti q adducemus exponentes cognonis ex qua Vbs Dus debeat pcedere. Pbat: nq sti PP pbant, Vbum Dus ee ab eterno eo qd Pr ex eternitate sit sapiens, ut ostendit Bellarminus to 1 lib 2 de Xpto c 11; d hec ro nulla eet, nisi Vbs D pcederet immte p ipsa sapientia: go id qd n e prius, neq p se immte regr ad prius, n pbat ex q tri: go Vbum Dus immte pcedit p ipsa sapientia. Nec valet recursus ad sapientia in actu 1o: tum qo hec n pbat Vbum actualit genitus, ut intendunt ss PP; tum qo si intellus n sapiat, aut intelligat in actu 2o n poterit pxime et intrinsece loqui, ut Pri p pductis sui Vbi logr filio.

588 Unde pbat 2o illo apriori: qo pcessio Vbi Di e fr dictio,

CH

et Locutio, qua P[r] dicit, seu Loqr filio; d dictio, et Locutio nessario procedit, seu e ab intellone: g[o] pcessio Vbi D[i] e immte ab intellone. Mar detat ex oimbus Authoritatibus, qqq pbat Filius ee Vbum; et insuper ab ipso Scoto admittit: mir ostendtit: g[o] Locutio e manifestatio obti cognti a Loquente: g[o] Locutio ex se petitit, ut fiat rone dirigente, seu cognone actuali obti; qd Vbo manifestat: g[o] Locutio nessario e, seu pcedit ab intellone Cfrat 1[o] g[o] de ipsa Locutionis prudentis, et rationalis e, qd Loquens sciat, qd Loqr; d hoc e Locutionis ee p intellonis aliquomodo psuppositas et se hentis ex pte Loquentis ant ad ipsius Locutis: g[o] Vbi D[i] pcessio ut pote pfectissima Locutio debet ee p intellonis. Cfrat 2[o]: g[o] Locutio Dei ad creaturas nessario supponit, et rone sui petit cognonis in Deo de illo obto qd Loqr creaturis: et hinc desumimus infallibilitatis Locutionis Di: g[o] Locutio Dei ad intra, seu Vbi D[i] pcessio rone sui petit ee ex cognone actuali Vbis Dis immte, et p se petit pcedere p intellonem. Et hac rone explicat Vbis ad similitudinis nri Vbi vocalis Basilius homil 60 ad illud Joannis in prio erat Vbus

989 Demq ex coi sensu theologorum tangr. certa supponi debet hec illo de pcessione Vbi D[i] p actualem intellonis. ng oes theoli cum D[o] Tha disputant an filius pcedat ex cognone sui, et Spiritus S[ti], et ex cognone creaturarum; qd et inquirit ipse Scotus in 1[o] dist[e] 32 g[e] 1: hoc a supponit Vbus D[i] pcedere ex aliqua cognone, ut pt: g[o] x[a] sensus coem theolorum supponenda e tangm oino certa pcessio Vbi D[i] ex cognione aliqua. Sed respondet Smicinch to 1 disp[e] 3, Scotus nungm docuisse, qd Vbum pcedat ex aliqua cognone; d tantus qd cognio tthius Dei ordine nec, atut Originis psupponat ad pcessionis Vbi. Et hac rone oem incoam a doctra Scoti removere stendit. O[o].

990 O[o] tn e 1[o] g[o] ut docet P[r] Suarez Lib 1 de Trinite c[e] 6 exponens mentis Scoti intelligere et dicere, seu pducere Vbus ss. duo actus intellus Paterni nullus int se ordinis dicentes in mna Scoti; d si cognio tthius Dei ordine nec aut Originis psupponat ad pcessionis Vbi, eg illi actus hebunt ordinis prioritatis, et posterioritatis: g[o] apud Scotus n ita psupponit cognio ad pcessionis Vbi. D[o] e 2[o], et potissimus: g[o] hec responsio nobis sdit qqd in psenti intendimus:

dicit enim, quod aliqua cognitio praeponat in Patre ad processionem Verbi Divini, ita ut haec processio praerequirat in suo principio talem cognitionem; et hoc est facillimum, quod Verbum procedat per cognitionem, sive ex cognitione: quod sit an haec cognitio sit principium productivum, aut communicativum, an solum sit conditio aut requisitum ex parte principii ad processionem Verbi Divini. de quo in praesenti non curamus: quia haec responsio concedit quod intendimus. Itaque in praesenti solum asserimus, processionem Verbi Divini esse per intellectum, et per intellectionem; quod potest esse verum quamvis intellectus, aut intellectio non sit productivum Verbi Divini: sicut verum est, amorem procedere ex cognitione bonitatis; licet cognitio non sit productiva amoris.

Sectio 2.a
Argumenta Durandi, et Scoti dissolvuntur.

591 Et Durandus neget processionem secundae personae per intellectum adducit 1.o aliqua SS. Patrum testimonia, quae aliquando asserunt, filium non voluntate, sed natura procedere a Patre: ergo processio secundae personae est immediate ex natura Paterna, et non ex intellectu, aut intellectione. Deinde arguit 2.o ratione: quia natura Divina non est minus foecunda, quam humana: sed natura humana se ipsa immediate producit suum effectum: ergo et natura Divina se ipsa immediate producit suum terminum. Arguit 3: quia in creatis licet primum habeat intellectum, et voluntatem, non producit personam per intellectum, et voluntatem, sed per naturam: ergo idem dicendum est in Divinis. Arguit 4: quia in Divinis nulla est processio per immensitatem, Omnipotentiam, aut per alia praedicata absoluta: ergo in Divinis nulla est processio per intellectum, et voluntatem: eadem enim videtur esse ratio in omnibus praedicatis absolutis.

592 Arguit 5.o Natura Divina prior est intellectione, et voluntate: prior etiam est intellectu, et volitione: ergo natura Divina, ut ante omnem intellectionem, et volitionem producit, atque inde productiones sunt ex natura; non vero ex intellectione, aut volitione. Probatur consequentia: quia natura Divina ut praeintellecta ad suos actus immanentes est infinite perfecta: ergo natura Divina ut ita praeintellecta habet foecunditatem: foecunditas enim perfectio est naturae, atque inde sine foecunditate non potest natura Divina esse infinite perfecta. Arguit 6: quia actus intelligendi non potest esse principium neque productio actualis secundae personae: ergo 2.a persona non procedit per actus intelligendi. Probatur antecedens quoad 1.am partem: quia actus intelligendi est actus immanens; sed secundum Aristotelem 9 Metaphysicae actus immanentes comparati sunt ut ex ipsis aliquid oriatur: ergo nihil oriri potest ex actu intelligendi; atque inde actus intelligendi nequit esse principium ex quo Verbum procedat. Probat

et q.ad 29. Item arg: q.o actus intellus e com. oibus psonis D.: d producere secundam psonam n e coe oibus psonis: q.o actus intellus n e producere, seu productio secundae psonae.

993 Sed haec oia n admodum difficilis hent solutis. Ideo ad 1.s ll. PP. qui cum locutis io velle, q.d filius n procedat libere, d necessario, ut vidimus n 134. Ipse em sumnt nale pro necessario; et voluntarium pro libero. Vel dic ex D.o Fulg. ad 4.am obiects Arrianus, filius dici genitus ex na, n ex voate eo q. genoret pro nali generatus; n pro adoptivo, qui svenit creaturis ex voate, et pplacentia D.

994 Ad 2.um dico admittendo integrum syllogismum si loquat de na D.o in sensu reali; q.a cum intellus D.o sit realiter na Dei, qqd procedit immte ex intellu, aut intellone procedit et immte in sensu reali a na D.o. Si a na D.o sumat fr, et put dista ab intellu, et ab intellone n het foecunditatis primae, et formalis, d io radicalem, plus a radicalis foecunditas maior, et pfectior e quacumque foecunditate creata et prima: q.a haec e foecunditas ad trum infinite pfectum, et q.o nullo a se disto indiget ad hendum trum suae foecunditatis.

995 Ad 3. dico conc. anti, nego coq. Disparitas e: q.o in creatis nulla e productio tri, aut amoris subsistentis, sive quae terminet ad psonam, quae formaliter sit tus, aut amor, et stingit in Divinis, ubi processio trat ad tum, l ad amorem subsistentem. Et quidem nulla e in hoc puncto paritas a creatis ad D.o: sicut em nulla psona procedit, seu producit in creatis, quae heat eamdem n.o naturam cum suo prio, et stingit in Deo, in quo trus productus het eamdem n.o naturam cum na sui prij: ita quavis nulla psona creata procedat fr pro intellum, aut voatis; attamen psona D.o pot, et debet procedere fr pro intellus, et voatem. Paritas q.o quo ad hoc punctum nulla e.

996 Ad 4.um conc. anti, nego coam. Ro e: q.a fides catholica docet, duas tantum ee psonas productas, et ideo duas tantum processiones debemus admittere, ut probavimus a n.o 142. Deinde certum e, dari in Deo tum productum, et amorem spiratum, ut sstat ex pbationibus sectae anti adductis; attamen

oe e certus; sed potius quod solum, quod detur in Deo immensitas productiva, aut oppositae procedens; idcirco processiones debemus admittere per intellectum et voluntatis formaliter, non vero per immensitatis oppositae, aut aliud praedicatum absolutum.

597 Ad 5. dico anus, et non consequentiam. Ad cuius probationem respondeo ambiguo. Consequens: quod natura Divina ut ita intellecta habet foecunditatem radicalem, scilicet concedo; habet foecunditatem proximam, et formalem, nego consequentiam. Etenim natura Divina solum habet foecunditatem proximam, et formalem per intellectum, et voluntatem: accipiendo natura Divina ut praecisa, et abstractiones has perfectiones solum habet foecunditatem radicalem, quae praeterea est natura Divinae et ut infinite perfecta in esse naturae. Quod patet in foecunditate naturae Dei ad extra, seu in creaturarum: quod natura Divina formaliter, et proxime foecunda est ad extra ratione oppositae; ut vero ad illa solum est foecunda radicaliter, quae est radix oppositae.

598 Ultimus argumentum Durandi varias habet solutiones ex varietate sententiarum circa constitutivum principii ad intra, et constitutivum processionis Dei. Qui docent principium quo ad intra productivum esse aliquid absolutum, consequenter docent, actus intellectus Divini esse principium productivum Verbi: ideoque respondent ad hoc argumentum actum immanentes creatos non esse productivos ex arte Averroes; caeterum id negant de actibus immanentibus Divinis, illi quae solum virtutes ad intra productivas. Illi vero, qui dicunt principia Divinarum processionum adaequate consistere in relativo, consequenter respondent in praesenti; actum intelligendi esse conditionem essentialiter requisitam ex parte principii ad processionem Verbi Divini, et hac ratione procedere Verbum ex cognitione paterna: ita amor creatus dicitur procedere ex cognitione, a qua non producitur talis amor. Nos ad quae diximus a n.° 204 processiones Divinas constitui per praedicatum absolutum non ut productionem, sed ut communicationem formalem, et similiter diximus principium quo non quasi productivum; sed quasi formaliter communicativum D. Processionum constitui per praedicatum absolutum, ut probavimus a n.° 245, et rursus a n.° 281; consequenter in praesenti negamus anus, si loquatur de principio formaliter communicativo; et concedimus anus, si loquatur de principio formaliter productivo: quo posito deinde asserimus actus Divinos immanentes esse ineptos ad productionem; non vero ad communicationem formalem sui.

599 Iam vero pro ima Scoti, et sua nostra illationem arguunt 1.° a paritate: quod Verbum mentale creatum procedit per intellectum, et non per intellectionem: quod idem dicendum est de Verbo Divino. Probatur consequentia: quod intellectus D. non est minus foecundus, quam creatus: sed intellectus creatus se ipso immediate

produceret verbum creatum absque indigentia intellectionis praesuppositae ex parte principii quo intellectus Dei se ipso immediate producit verbum Dei absque indigentia intellectionis praesuppositae ex parte principii. Arguitur 2°: quia dicere non est formaliter intelligere in Deo; sed dicere est producere verbum: ergo producere verbum non est formaliter intelligere in Deo atque inde producere verbum non est formaliter per ipsum intelligere; sed solum per intellectum. Maior probatur: quia dicere est proprium personae, et notionale Patris; intelligere est praedicatum omnibus personis commune: ergo dicere non est intelligere in Deo formaliter. Arguitur 3°: quia si intellectio, qua Pater intelligit produceret, haberet rationem verbi: sed in eo casu intellectio procederet a solo intellectu: ergo ad rationem verbi solum requiritur processio ab intellectu; non ab intellectione. Maior probatur: quia illa intellectio esset sapientia producta: sed sapientia producta est verbum: nam ideo secunda persona de facto verbum est, quia sapientia producta est: ergo illa intellectio esset verbum.

600 Respondeo ad 1um processio antinomando concedendo: disparitas est: quia nos producimus verbum mentale, ut illo formaliter cognoscamus, et ex indigentia cognoscendi per ipsum verbum mentale, ideoque intellectio non est prius omni verbo; sed tamen producitur ab intellectu. Ceterum Pater Divinus non producit verbum ut illo formaliter cognoscat, neque ex indigentia cognoscendi per ipsum verbum; sed ex foecunditate intellectus, et intellectionis Dei quae manifestatur verbo per processionem illius, et ideo haec processio debet esse per ipsam intellectionem. Explicatur: quia nos per verbum mentale non loquimur proprie, sed tantum cognoscimus et loquimur nobis ipsis: ideoque sicut cognitio procedit tantum ab intellectu, ita et verbum nostrum mentale procedit solum ab intellectu. Attamen Pater Eternus producendo verbum proprie loquitur filio, et illi manifestat dotes ab ipso Patre cognitas; et ideo processio verbi Divini debet esse per intellectionem actualem, quae requiritur ex parte locutionis, ut constat ex n° 588. Quapropter quoad hanc partem similior est processio verbi Divini nostro verbo vocali, quam mentali, ut exponebat Basilius n° citato. Et in hoc sensu SS. PP. asserere solent verbum Dei esse sapientiam de sapientia ut constat ex dictis a n° 309, qui modus loquendi denotat sapientiam ipsam actualem esse prius verbo, aut saltem aliquid necessario requisitum ex parte principii ad processionem verbi Divini. Neque hinc infertur maior foecunditas intellectu Divino, quam in creato, ut ex responsione ad 1um Durandi argumentum constat.

601 Respondeo ad 2um: ex dictis a n° 309, et propriis ad rem

pientes ex dictis a n 194 dictionem D. afferre formalit productis, et communicatis. Dictio quidem productio n fr intellio; attamen dictio quidem communicatio fr e ipsa intellio. Cum g.o sumitur hoc nempe producere filiationem et communicare intellionem n sit commune tribus personis, d g. proprius, et notionale P.ri, idem e g.o dicere n sit commune, d proprius P.ri. Unde dd.o e mar argti dicere, quidem e producere relationem filij n e fr intelligere, sdo mar dicere, quidem e communicare n e fr intelligere, no mar. Et similit distinguende si reliquas argti propositiones. Quapropt cum dictio D. essalit afferat tum productionem, tum communicationem affert et essalit suis actualem intellionem.

602 Instas: g.o dicere quidem e communicare, convenit oibus personis, ac proinde oes personae communicant intellionem. Probat illo. g.o dicere quidem e communicare e fo intelligere, ut nos ipsi odimus: d intelligere fr convenit oibus personis D.: g.o dicere, quidem e communicare convenit oibus personis D., ideoque oes personae communicant. Neo nandollationem. Ad illius probationem distinguo mar: dicere quidem e communicare e fr intelligere praesupponitis in aliqua persona, sdo mar; n praesupponitis in persona, no mar. Et deinde distinguo mir: intelligere praesupponitis in persona convenit oibus personis no mir; praesupponitis, aut n praesupponitis, sdo mir. Veritas, et explicatio solutionis constat ex dictis a n.o 383. Sed hic advertendum e argtum hoc, et illius instantiam, quae contra Scotum militare: g.o sit intellio e cois oibus personis, ita et intellius cois e: g.o sit ex hoc c.e Vbum D. nequit procedere ex intellone, ita neque ex intellu. Ad 3

603 Ad 3.m dd.o e mar: si intello D.o produceret, haberet ronem Vbi producti ex intelligentia cognoscendi, sdo mar: haberet ronem Vbi producti ex foecunditate proprius cognionis, no mar. Ad probationem similit neo, eam cognionem fore sapientiam productam ad cognoscendum, sive per quam ipsius proprius fr cognosceret; n tn ee sapientiam productam proprie loquentis proprie talis et ex foecunditate intellonis; quo pacto Vbum D. de facto e sapientia producta. Itaque in ea suppositione intello D. eet Vbum imperfectum, et sicut nro Vbo mentali g.d producimus ad cognoscendum fr, et p g.d n proprie loquimur; d so improprie, et nobis ipsis: ad hoc Vbum imperfectum n praesupponit cognionem, quae nequit se ipsa praesupponere, et ideo tale Vbum n procedit ab intellone, d so ab intellu. Caeterum Vbum D. de facto existens perfectissimum e, et eius processio

e Locutio paterna ad spir, filii, cui Pr manifestat qqd cognoscit, ideo Pr procedere debet p spirq intellonis.

Sect 3.

Explicat ro, cur secunda psona sit noxionalit tbum.

604 Dictat apud theos ey Dc Tha qe 34 art 1.o tbum in Divinis sumi noxionalit, et n essalit; hoc e rons tbi n ee coe oibus psonis, d ppriq 2e. Pbat: qo in Scriptura sola secunda psona Trinitatis vocat tbus, ut pt ex testimonijs adductis no 582: s sol qd uni tantis psone tribuit nequit extendi ad alias sine urgentissima, et evienti rone; alioquin possemus dicere Patrs ee qd coe tribus psonis, et silit filius: qo ee tbus ita tribuendus e 2e psone ut n extendat ad alias, ayunde ro tbi e ppria, et noxionalis secunde psone, et quius sola 3a psona dicat Spiritus sus, qd pprie svenit cuilibet psone Dls ee qd quelibet psona Do sit summe immalis, et infinite sancta; id svenit ex defectu pprij nominis ad signandus pcessiones p voats.

605 Hanc et certa doctrq navit Durandus citatis initio q3, eo qd Basilius lib 5 2o Eunomius videat Spiritus sus appellasse tbus. Et deinde qa apud Dur tbus e idq qd cognio aut intello; cum a intello Dl coi sit tribus psonis, coe et appellat tbus. sed hec acceptio tbi nimis lata, et imppria e qa tbus pprie sumptus tam creatus qm Dl signat aliqd pductus: d cognio essalis, seu coes in Deo n e aliqd pductus: qe cognio essalis n e pprie tbus. Ideo Augs docet, solq ee tbus qd filius, aliisq PP dicunt tbus ee genitus ee pductus, et ee filius: qqq locutionibus signat vera pcessio p intellis nessario requisita ad rons tbi pprie sumpti. Imppe a et latissime dr aliqdo tbus cognio, 2 tres pcedens malit p intellonem, et hoc pacto intelligendus e Basilius; qe tn cognio Dn n pducit, et Spiritus s n pcedit fr p intellis, neqq p intellonem, ideo neqq Spiritus s e pprie tbus, neqq Dlc cognio. tbus igit pprie sumptus so dr in Divinis de secunda Persona.

Iqq vero ro cur sola secunda psona sit tbus eadq ab oibus Theolis exhibet, nempe qa sola secunda psona pcedit p intellis; ceteris hanc rons diversimode exponunt Theoli. Nq aliqui docent,

ideo secundā pronā procedere per intellectum quia productio secundae personae consistit formaliter in intellectione, sive est formaliter intellectio absoluta. Huc expectant alii docentes productiones activas personarum consistere in intellectione et volitione absolutis adaequate, aut saltem inadaequate. Haec tamen doctrina facile nititur fundamento: namque a n°. 182 convincere probavimus, quod productio tam activa, quam passiva consistat in solo relativo seclusio quolibet absoluto: nempe productio activa consistit in sola relatione personae producentis, et productio passiva in sola relatione personae productae: non quia 2a persona procedit per intellectum, eo quod eius productio sit adaequate, vel inadaequate intellectio absoluta.

607 Ples alii theologi docent processionem 2ae personae esse per intellectum, eo quod principium quo productivum 2ae personae sit intellectus, aut intellectio absoluta. Et similiter principium quo productivum 3ae personae dicunt esse voluntatem aut volitionem absolutam. ideoque 2a persona est filius, et non 3a. Sed hic etiam facile nituntur principio: quia ut satis abunde probavimus a n° 250, principium quo productivum D. Personarum consistit in solo relativo seclusio quolibet absoluto. Non igitur 2a persona procedit per intellectum, eo quod principium illius productivum sit intellectus, aut intellectio absoluta: neque 3a persona procedit per voluntatem eo quod principium illius productivum sit voluntas, aut volitio absoluta.

608 Nonnulli dicunt, ideo 2am personam esse filium, et procedere per intellectum: quia principium quo productivum eiusmodi processionis, et quasi actionis per quam 2a persona procedit a 1a est intellectus, aut intellectio absoluta. Celerum si DD isti loquantur de processione passiva eodem modo impugnandi sunt, atque proxime praecedentes: quia processio passiva est idem cum persona procedente ut probavimus a n° 152: sed nihil absolutum est principium quo productivum personae procedentis, ut constat ex dictis anti: quia nihil absolutum est principium quo productivum processionis passivae. Si autem loquantur de processione activa eodem etiam reiiciuntur. Et praeterea: quia nullum datur principium quo productivum neque relationis, neque formaliter producti, nec processionis activae ut probatum manet a n°. 222: quia quod secunda persona sit filius et procedat per intellectum non provenit ex eo quod intellectus sit principium productivum eiusmodi processionis.

609. Praeterea quidam DD docuerunt, ideo secundam personam esse filium et per intellectum procedere, quia ex sua speciali ratione habet esse cognitionem notionalem distinctam ab essentia, illa distinctione quae intercedit inter praedicata absoluta et relativa Dei. Et similiter

asserunt de 3ª pna pcedente p voats, eo qd pcedat ut amor, et ex sua speciali rone sit volitio noxionalis nec multis ab hoc dicendi modo dystant alij Juniores asserentes Vbu ee intellons noxionals passivq, et Spiritu Stu ee volitions noxionals passivq, ideoq Vbu pcedere p intellu; et 3q psong p voats. sed hec explicatio falsitaty svincit ex dicty a nº 296, ubi ostendimus nullq ee in Deo cognions, aut amors noxionals ab essalibus dyty: n igit ex hoc titulo secunda psona e Vbu et pcedit p intellu; neq 3 e amor spiratus, et pcedit p voats.

610 Eande alij dicunt, secundq psong ee Vbu, et p intellu pcedere eo qd relatio Paternitatis; que e pcessio Filij a P̄e, includat in suo spu̅ frali intellong: quappt Vbu pcedens p Paternitats denoat pcedens p intellong inclusq in Paternitate. Et silit dicunt 3q psong pcedere p voats: qº voas claudit essalit in spiratione activa, que e prius spiritus Sti. Sed neq hunc dicendi modu possumus sustinere: qº relationes Dl n includunt fr prata absa, ut pbatu manet a nº 434: d Paternitas, et spiratio activa ss relates Dl ut sstat: qº neq Paternitas includit fr intellong absq, neq spiratio activa includit fr amors absolutu. qº secunda psona n pcedit p intellu, eo qd pcedat ex Paternitate includente intellong, neq 3ª psona pcedit p voats, eo qd pcedat ex activa spiratione includente fr amorem.

611 Dm igit nobis e, secundq psong ideo ee Vbu, et p intellu pcedere, qº intellus D e prius fr smunicativus sui Filio, et insuper qº intellus e smunicatio spia fralis. Intellus ee prium fr smunicativus in P̄e rn Filij, pbat ex dicty a nº 281, ubi docebamus, prius fr smunicativus debere ee aliqd absolutu, et fr vitale; hoc a rn 1l pcessions nequit ee aliud nisi intellus, et intello; sit rn 2l pcessions e voas, seu amor. Qd a intellus sit et fralis smunicatio Patris rn Filij sstat ex dicty a nº 204. Jam qº sequentes pientis difficultatis rons exhibemus: Etenim id pcedit p intellu cuius prius, et pcessio e essalit intellus, et intello; et silit id pcedit p voats, cuius prius, et pcessio e essalit voas et volitio; d prius sm smunicativus e pcessio 2l psone e essalit intellus, et intello: qº secunda pna

procedit per intellectum. Atqui 2ª persona ideo est Filius, quia procedit per intellectum: ergo 2ª persona ideo Filius est, quia eius principium, et processio est essentialiter intellectus, et intellectio.

611 Et hinc est nulla alia persona divina potest esse Filius: quia prima persona nullum habet principium sui productivum neque communicativum: nam in divinis nihil datur productum neque communicatum ab alia persona, atque inde divinus non habet productus, neque communicationem. Verumque intellectus non est principium neque productivum, neque communicativum divinus, neque potest esse processio primaeva principium. Deinde cum Spiritus Sanctus non procedat per intellectum, intellectus divinus neque est principium, neque processio Spiritus Sancti: ergo sola 2ª persona Trinitatis est Filius. Probat vera: quia sola illa persona est Filius, cuius principium, et processio est essentialiter intellectio, et intellectus: sed intellectus, et intellectio est principium, et processio 2ª personae dumtaxat: ergo sola 2ª persona est Filius in divinis. Colligitur, sola 2ª persona esse sapientia genita, aut producta ut loquuntur Doctores; non quia ipsa sapientia absoluta sit genita, aut producta; sed quia 2ª persona est relatio producta, et sapientia formaliter, et essentialiter communicata, ut latius exposuimus a nº 306.

613 Dices tamen hinc inferri, quod 3ª persona sit etiam Filius saltem virtualiter: quia 3ª persona procedit per intellectum, tamquam per principium communicativum saltem realiter, et materialiter. Cum enim 3ª persona Trinitatis procedat per voluntatem, quae virtualiter et materialiter est et intellectus, necesse est quod procedat per intellectum saltem materialiter, atque inde erit Filius virtualiter. Nam apud nos ideo 2ª persona est Filius, quia procedit per intellectum tamquam per principium communicativum: sed 3ª persona procedit materialiter, et virtualiter per intellectum tamquam per principium communicativum: ergo 3ª persona est virtualiter Filius; quamvis formaliter non sit Filius. Ob hanc rationem multi Recentiores cum P. Arriaga admittunt distinctionem realem virtualem inter voluntatem, et intellectum Dei, et ratione huius distinctionis dicunt verificari quod 2ª persona procedat per intellectum, et non per voluntatem; et e contra quod 3ª persona procedat per voluntatem, et non per intellectum. Unde veniunt ad rationem proportionis Spiritum Sanctum nec esse Filium virtualiter, quia non procedit per intellectum, neque formaliter, neque materialiter: et similiter eandem personam non esse amorem spiratum, quia nullo modo procedit per voluntatem, nempe neque virtualiter, et materialiter, neque formaliter: nam ratione distinctionis virtualis verificat contradictoria realia de eadem entitate reali ut vidimus a nº 385.

614 Nos qui nunquam distinctionem virtualem realem admittendam censemus absque evidenti ratione ex principiis fidei desumpta,

ulit geonte roni satisfacimus asserentes, 3am pnā utiq̄ pcedere malit et rtr p intellis; n tn pinde ee Vbū rtr: qᵃ Vbū ex suo petit pcedere n utcumq; d fr ex intellu. Tam vero cum sola 2ª pna trinitatis pcedat fr p intellis, sola erit Vbū et rtr. qd aptissimo exemplo exponimus: qᵃ in nra n distinguente rtr poras vitales ab aiā, neq̄ int se, cognio pcedit rtr et malit a voate identificata cum intellu, et volitio pcedit malit et rtr ab intellu identificato cum voate; adhuc tn intello n e rtr volitio, neq̄ volitio e rtr intello. Et ro a priori e: qᵃ ut actus vitalis sit rtr volitio, n satis e, qd rtr pcedat a voate, d reqr: qd et fr ab illa pcedat, seu qd exigat in suo prīo vim volitivā; et slit ut actus vitalis sit rtr intello n sufficit, qd rtr pcedat ab intellu; d debet fr ab illo pcedere, et exigere in suo prīo vim intellectivā: qᵒ slit ut pna Dᵒ sit rtr Vbū n sufficit qd pcedat rtr, et malit ab intellu; d debet et fr ab illo pcedere, et exigere in suo prīo intellis. Cum qᵒ sola 2ª pna pcedat fr p intellis; sola 2ª pna e rtr Vbū.

615 Pro cuius res explicatione sciendus e in pienti vocem fr n signare aliqm pcisionis mentalis a qua e oīno independens pcessio Dᵒ, et diciemus pcisionum. Quappt cum dicimus Vbū D pcedere fr p intellis, et n p voatem, so intendimus explicare, qd Vbū D exigit in suo prīo intellum, et n voatis. Itaq̄ prium Vbi Dni e realit intellectivū, volitivū, et immensum, Vbū a ex optu talis n requirit hec oīa prata in suo prīo; d so in illo petit intellonis aut intellis: et hoc e pcedere fr p intellum malit vero, et rtr ex aliis pfectionibus existentibus in Dᵒ et identificatis rtr cum intellu in quo nulla mentalis pcisio affert. Ita dicimus creaturas pcedere fr p Oipoq; et n p eternitatis, aut immensitatis: qᵒ creature ad sui pducts so petunt Oipoq; n vero eternitatis, aut immensitatis identificatas rtr cum Oipoa. Et xª hanc doctrinā explicuimus, et pbavimus a nᵒ 71, creaturas n directe, neq̄ exigere trinitatis pronarū; lt creature exigant Oipoq identificatā cum trinitate: idest creaturas exigere fr Oipoq, seu virtutis sui pductivā n vero exigere rone sui, et fr trinitatis pronarū. Qd a hic nulla afferat pcisio mentalis cstat ex nᵒ 77. slit qᵒ in pienti dicimus Vbū D.

procederet fr per intellum, qui petit ad sui processionem intellum non vero petit voatem, neque aliam perfectionem Dei identificatam cum intellu.

616 Instas adhuc. Spiritus S. et petit in suo prio intellonem: ergo Spiritus S. procedit fr per intellonem, consequenter est Filius. Consequentia patet ex doctrina proxime tradita. Antecedens probatur: ergo Spiritus Sanctus petit in suo prio volitionem: procedit enim fr per volitionem, et Filius per intellonem: sed volitio petit intellonem, illamque necessario praesupponit, et praerequirit: ergo nihil volitum, quin praecognitum: ergo Spiritus S. petit et in suo prio intellonem. Confirmatur: ergo Spiritus Sanctus procedit fr ut amans, seu ut amor: sed amans, et amor, ut tales petit fr intellonem: ergo Spiritus S. ex vi suae processionis petit fr intellonem, ac proinde per illam procedit fr: ergo adhuc non exhibemus discrimen inter 1am et 2am processionem, neque rationem, cur illa 1a prima sit Filius.

617 Resp. distinguendo antecedens: Spiritus S. petit in suo prio intellonem tanquam prium fr communicativum, nego antecedens; tanquam quid praerequisitum ad suum prium fr communicativum, omitto antecedens. Et ad probationem dico Spiritum S. petere in suo prio volitionem tanquam prium fr communicativum; non vero tanquam conditionem aut requisitum. Ad confirmationem concessa maiori distinguo minorem: amans ut tale petit fr intellonem tanquam activum sui prii aut prium amantis, nego minorem, tanquam conditio aut requisitum ad suum prium, et ad prium amans, omitto. Ex quo se infert 2am processionem supponere 1am: quod apud omnes certum est. Itaque Filius Dei fr procedit per intellum, qui exigit intellum ut prium sui; hoc autem 3ae personae non convenit: ergo Et ad illam requirat cognitio; non tamen requirit ut prium 3ae personae, sed solum ut aliquid praesuppositum et ante ipsum prium communicativum Spiritus Sti, nempe voatis, aut volitionis. Ita amor creatus non procedit fr ab intellu; Et supponat intellum: quia intellus non est prium fr requisitum ad amorem; sed solum est conditio, aut requisitum, ut voas exerceat, et amorem producat.

Sect 4.

Quaedam expediuntur dubia.

618 Dubitas 1o. utrum Filius Dei constituatur essentialiter in prato absoluto, an in relativo? Resp. consistere essentialiter in utroque. Probatur ex dictis: quia Filius Dei est sapientia genita, aut producta: sed in Deo nulla datur sapientia, seu cognitio, quae non sit pratum absolutum: et nihil datur genitum aut productum in Deo, quod non sit pratum relativum: ergo Filius Dei essentialiter consistit in prato

abro, nempe sapientia producta, et in prato relativo, nempe in spiratione tbi producta. Quapropter nº 309 diximus, tbus dici sapientia proprie et perfectus abrq, constitutivq tbi, et dici productus proprie perfectus relativus, qui et constituit tbus. Idemque asserimus de prio a quo tbus procedit, qd prius affert essentialit relationes producentis, et cognitiones abrq se ipsa fr communicabilis, aut communicativq. Et similit asserimus, spiritus sanctus seu amores spiratus essentialit constitui relatione producta, et volitione abra communicata; et prius spiritus sancti essalit consistere in relatione producente, et in volitione abra, se ipsa fr communicabili, aut communicativa.

619 Colliges 1º, in quo sensu vera, aut falsa sit hec propositio: Pr est sapiens tbo, seu sapientia genita. Eterim cum tbus D heat essalit duas partes vitri dictus nempe relationes, quae non est fr intellio, et ipsam intellionem fratris abrq per quam oes persone Dei fr intelligunt, inde est qd Pr est fr intelligens tbo inadequate sumpto, hoc est sapientia ipsa frali, quae constitutiva est tbi; et non est intelligens fr tbo inadequate, et sumpto in aliq partem relativq quae et est constitutiva tbi: ergo hec pars relativa non est fr cognitio, ac proinde nequit denotare Patris fr sapientis, aut cognoscentis. Est ergo vera illa propositio, si loquatur de tbo sumpto partis abrq constitutivq tbi, et falsa est si loquatur de tbo sumpto partem relativq, quam essalit affert tbus D.

620 Colliges 2º. In quo sensu verus esse id qd extrinsecus docent communiter theologi, nempe Patrs, et filius se dilligere Spiritu Sancto, seu amore spirato; nam spiritus sanctus essalit constituitur ex amore abro per quem oes persone Dei fr se, et oia dilligunt: ideoque dilligunt se spiritu sancto inadequate sumpto, et sumpto partis abram constituentis spiritus sanctus, seu amoris spiritus. Non tn dilligunt se fr spiritu sancto sumpto aliq parte constitutivq spiritus sancti: ergo non amant se per relations, seu spirationes passivq: nam hec spiratio fr non est amor, nec potest denotare personas fr amantis seu dilligentis. Itaque Pr intelligit fr sapientia, quae specialit, et fr communicat tbo D: et Pr et filius fr dilligunt amore, qui specialit et fr communicat spiritui sancto. Et in hoc sensu verus est qd Pr fr sit sapiens tbo; et qd Pr et filius se dilligant fr spiritu sancto, ut optime exponit Suarez explicans Augustinum lib 6 de Trinitate c 5.

621 Dubitas 2º. An Pr

p. tbū suū loquat^r oibus p̃sonis D. Reo affirmative ex P. Montoio disp^e 60 sect 4, ubi 11 PP authoritate rem istā illustrat, probat rone: q^a P^r p suū tbū logr illi p̃sone, quę eūalit audit tale tbū: s^d oēs p̃sonę D. eūalit audiunt tbū Patris: g^o P^r p suū tbū logr oibus p̃sonis Divinis. Mai^r cstat: q^a P^r dirigit suū tbū ad p̃sonā, quę eūalit audit tale tbū; dirigere a^r tbū ad p̃sonā audientē, e illi loqui, ut cstat in ōi Verbo creato. Min^r vero p̃bat: q^a oēs p̃sonę D. eūalit intelligunt tbū P^s: q^a intelligere e q^d eūale, et coe oibus p̃snis: s^d intelligere D. e audire: D. em n alit audit, q^m intelligendo: g^o M^r. Explicat: q^a auditiva pōa eadē e in oibus p̃sonis D: e em intellectiva, q^ę coē, ctoine idē: g^o eo ipso q^d una p̃na audiat, oēs audire debent. Sed tbū dirigit ad poā auditivā alicuius p̃nę: g^o dirigit ad poā auditivā omniū p̃sonarū, ac p̃inde P^r p tbū suū oibus p̃nis Dnis logr. l.

622

Dices. Ex eo q^d oēs p̃nę D. audiant tbū Dnū n seqr, q^d P^r oibus loquat^r p tbū suū: g^o P^r n logr oibus p̃nis p suū tbū. Probat ans in Verbo creato, q^d audiri pōt et ab illo, cui n loquimur. Reo nando ans. Ad p̃bats fateor id Verū ee in Verbo creato: q^a tbū creatū e indifferens, ut x^o arbitrio loquentis dirigat^r ad unū l ad p̃les ex Auditoribus, in q̃q. dant poę auditivę str dispę; so a^r loquimur illi, ad quem tbū nrū dirigimus. Attamen tbū D. n habet eiusmodi indiffā, neq pōt x^o arbitrio Patris loquentis dirigi ad hanc p̃nā D, et n ad aliā: s^d potius e eūalit directū, et applicatū poę auditivę oiū p̃sonarū D, nempe eidē intellectui, qui coīs e oibus p̃nis, ideoq tbū Dnū nequit dirigi ad unā p̃nā; q^n ad alias dirigat^r: nā dirigi ad unā p̃nā e, q^d applicet ad intellū talis p̃nę: s^d eo ipso q^d dirigat, et applicet ad intellūn unius p̃nę dirigit, et applicat ad intellūs oiū p̃sonarū: g^o etc^a.

623

Dubitas 3. quo pacto 2^a p̃na sit imago? certū e apud theol secundā trinitatis p̃nā ee imaginē Patris, q^mvis in huius rei explicatione n sit parva dissentio, et plerīq vocalis suppono, imaginē p̃prie sumptā ee similitudinē p̃ductam ad repr̃andū id a quo p̃ducit, seu p̃cedit. Quapropt Pr Eternus nullius e imago, q^a e omnē improductus. Deinde Filius n e imago sui

neq spiritus s., neq creaturarum: qa Filius a solo Pe procedit, seu producit. Suppono praeterea nobilissimas imaginis spes ee artificialem, nalem et intellem. Artificialis imago e, que p artem exprimit ad repraesentandam figuram alterius. Naturalis imago ex coi usurpatione signat similitudinem specialem, que dat in filio re Patris. Demum intellis imago dr cognitio producta: qa sicut imago artificialis ducit nos in cognitionem exemplaris, ita cognitio p se ipsa ipsa repraesentat obtum, et facit nos illud cognoscentes. Hoc aut amori n convenit, quia n sit minus similis obto, qm cognitio.

624 Iam go ad interrogatum propositum resp. 1o Personam 2am Trinitatis n ee imaginem artificialem Patris. Pbo e. qa imago artificialis e, qr imitatura affert enim aliqd separabile, et superadditum ipsi rei. Deinde res quaelibet artificialis procedit a vate directa p artem, seu cognitionem practicam, cuius artifex dictat ad efficiendam rem ut dictat ars. Hoc aut locum habere n potest in Verbo Do. qa in illo nihil dat n nale, et essle, ac proinde nihil dat superadditum, et separabile ab ipso Verbo. Praeterea Verbum Di n procedit a voate Patris directa p cognitionem practicam, d procedit p cognitionem ipsam, ut ex supra dictis constat: n go Verbum Di potest ee imago artificialis Patris.

625 Resp. 2o Verbum Di ee imaginem nalem, et et intellem Patris. Pbat qa secunda Trinitatis pna e Filius, et e Verbum, ut docet fides; sed Filius ut talis e imago nalis sui Patris: et Verbum ut tale e imago intellis, qa Verbum ut tale e cognitio producta, aut tres producti p cognitionem: go secunda Trinitatis pna e imago nalis, et et intellis Patris. In quo constat qd 2a pna sit imago nalis, exponemus qe 5 huius disputationis inquirentes cur sit Filius. In quo aut constat, qd sit imago intellis iam a nobis expositum e secte anti, ubi explicavimus cur sit Verbum. Ad huius rei probationem multa Patrum testimonia adducit Pr Montoia disp. 64. ex quibus manifeste constat, ronem imaginis nalis, et intellis negari n posse Vbo Di absq temeritate.

626 Asserit, ronem imaginis nalis, et intellis ee propriam, et notionalem 2ae Personae Trinitatis. Pt ex dictis: qa ee Filium, et ee Vbum, e qd proprium, et notionale 2ae pnae

d ee imaginis nalis e ee Filius: et ee imaginis inoalis e qd sit Pbus: qo ee imaginis nalis, et inoalis e qd ppriu, et noxionale 2l prie. Itaque 1a pna ut supra notavimus, n e imago eo qd n pcedat, neque pducat: et ppt eamdem rone cognio Di n e imago, qa Lt repret oia obta, at illi n pducit in aliquo genere ce, L prij. Pterea Spiritus S, Lt pducat a Pe, et Filio, nullus tn e Filius neque Pbus, cu n pcedat fr p intellu, acpinde Spiritus S. neque e imago naturalis neque inoalis: sola igit 2a pna Trinitatis e imago nalis et inoalis sui prij, et ideo ee ita imaginis e qd noxionale et ppriu 2l prie.

627 Sed obiiciunt quidq. sanctorum PP asserentius, Spiritum S ee imaginem Pis, et Filii a quo pcedit. it sunt S. Bas. Athanatius, et Damasc. apud Val. disp. c. 2 q 9 puncto 1. Accedit ro: qa imago e silitudo pducta, et repraeens id a quo pducit. d Spiritus S e silitudo pducta a Pe, et Filio, cum quo het eamdem naturam et essam, que e maxima silitudo: qo Spiritus Stus e imago Patris, et Filii. Cfrt: qa Spiritus S evadit silis suo prio in eo prato, qd ostendit suus prius. nam ee prius assimilat sibi tres sm illa rone, sm qm trius pcedit a prio; pcertim si prius n sit equivocus ut n e in Divinis: qo Spiritus S het sufficientem silitudine ut repret Pem et Filius, acpinde ut sit imago Patris, et Filii, a quo pcedit: n igit ppriu e, neque noxionale 2l prie ce imaginis.

628 Rndo Spiritum Stum utique ee imaginem Pis, et Filii, n tn ee imaginis nalis, neque inoalis. Qd Spiritus S sit imago pbat authoritate, et ronibus ppositis in argto: et pterea pbat a paritate creaturarum: nam creature sunt imagines Dei ut cont loquuntur Sti PP, et nos insinuavimus ex Aug. et D. Tha a no. 65: qo Spiritus S e imago Pis et Filii. Pbat cira: nam ideo creatura e imago Dei, qa pducit a Deo, et ppt aliqualem silitudinem repraet Deum, L saltem aliqd pratus Divinus; d Spiritus S pducit a Pe, et Filio, et eis illi het maximam silitudinem sim sm aliqd pratus ipsorum: qo Spiritus Stus repraet Pem et Filius sim sm aliqd pratus ipsorum, acpinde e illorum imago. Qd a Spiritus S n sit imago nalis, neque inoalis pt: qa Spiritus S n e Filius neque Pbus; imago a nalis sumit p Filio, sicut imago inoalis sumit p Pbo, seu cognione pducta. Quapropter n diximus rone imaginis ee noxionalem 2l prie, d so rone imaginis nalis, et inoalis, qd so intendunt Theoli.

629 Colliges divisionem illam Imaginis in naturalem, artificialem, et intentionalem non esse adequatam, quia non comprehendit omnia imaginis genera. Etenim Spiritus S. est imago Patris, et Filii, non tamen artificialis, neque naturalis, neque intentionalis: potest igitur appellari imago affectiva eo quod exprimat suum principium quatenus volitivum: nam Spiritus S. procedit a Patre, et Filio sub eo quod amantes sunt, ac inde illorum repraesentat sub hoc conceptu. Colliges praeterea, ignem esse revera imaginem alterius ignis a quo producitur, quia illum revera repraesentat; et non possit dici imago naturalis, eo quod non sit Filius. Et tandem quidquid ab alio procedit est illius imago magis, aut minus perfecta prout maiorem, aut minorem similitudinem habet cum suo principio: nam quidquid ab alio producitur tale est, ut si cognoscatur ducat in cognitionem sui principii; quod sufficit ad repraesentandum, et ad conceptum imaginis ut sic.

Quaestio 2a.

An Verbum Divinum procedat formaliter ex cognitione omnium cognoscibilium?

Sect. 1.

Explicatur quaestio, et proponuntur sententiae.

630 Verbum Divinum procedere formaliter ex cognitione constat ex dictis quaestione antecedenti; in vero in praesenti quaestione gravissima est, inquirimus qualis sit haec cognitio ex qua Verbum Divinum formaliter procedit? Cum enim Divina cognitio tendat in divina attributa, et relationes, et insuper attingat creaturas possibiles, et existentes pro qualibet differentia temporis, et tandem omne objectum, et veritatem, examinamus utrum Verbum Divinum procedat formaliter ex cognitione omnium illorum objectorum, vel aliquorum dumtaxat? Certum est Verbum procedere materialiter et identice ex cognitione omnium objectorum: quia cognitio Divina non est realiter multiplex, sed unica, et indivisibilis, per quam omnia objecta cognoscuntur tam Divina quam creata, libera, et necessaria: cum quia Verbum Divinum procedat ex cognitione alicuius objecti necesse est quod et procedat materialiter et identice ex cognitione omnium objectorum, hoc est, ex cognitione per quam omnia objecta cognoscuntur a Deo.

631 Quaestio itaque solum est differentia, an Verbum Divinum formaliter et per se procedat ex cognitione huius et non alterius objecti, vel procedat formaliter ex cognitione omnium? quod ut intelligas ponamus te habere cognitionem indivisibilem repraesentantem Petrum, et Paulum: deinde te elicere amorem quoad Petrum, et non quoad Paulum. In hoc casu amor procedit materialiter, et pure identice ex cognitione Pauli: quia elicitur ex cognitione indivisibili repraesentante Petrum, et Paulum; attamen formaliter et per se amor ille procedit a co-

gnione Pri: q^a id e amor q^a Prij, et ideo p se id exigit et supponit cognionis q^a Prij. Sibi Vbu D diceret fr pcedere ex cognione huius, et n alterius dbti: n p se tantu exigat, et supponat in suo prio cognonis huius, et n alterius dbti; q^m semper debeat pcedere maliter, et vere identice ex cognione oiu dbtoru, eo q^d cognio D^a ect unus dbti, et etr cognio oiu.

632 Unde q^s sensus n e, an Vbu D fr, hoc e, rone ma pcedat ex cognione huius, et n alterius dbti: q^a vox ista fr in pnti n signat pcisionem mentalem, d exigentiam tri ad hanc et n ad illam pfectionem sui prij ut notabamus n 615. Ita q^do dicimus amorem creatum pcedere fr ex cognione Dri, et n ex cognione Pri, n intendimus, q^d amor ille rone sua pcedat ab hac, et n ab illa cognione; d id q^d ille amor exigat cognionem q^a Prij et n q^a Ptij: q^a etr e amor Pri, et n Pti. Exigit a Vbu in suo prio cognionem illius dbti, q^d Pater p Verbu loquit: q^a Verbu nequit p modu locutionis exprimere nisi illud dbtu, q^d repraesentat cognio a qua fr, et p se pcedit Verbu. Quapropter si Verbu D exprimat p modu locutionis oia cogitata pcedet p se, et fr ex cognione oiu, ut disputationis decursu stabit.

633 Multiplex e in hac difficultate et longe diversu Theologorum iudicium, docet 1° ina Vbu D fr pcedere ex cognione solius essentiae, l ad summum ex cognione attributorum. Ita Scotus quodlibeto 14 quem libenter sequuntur discipuli. quorum aliqui et addunt cognionem solius Pij; n a Filij et Spiritus S. Hanc defendit Egidius de Praesentatione Lib 9 de Beatitudine q^e 4 art 4, et Pr Gaspar Hurt d 7 difficult^e 4. Et hac ma merito adduci possunt Cai in hac q^e 34, et Molina in hanc q^m disp unica q^s docent Vbu D pcedere ex cognione intuitiva solius essentiae attributorum, et Personarum; l t admittant, ut Prius Vbi cognionem abstractivam aliarum psonarum; q^a haec cognio abstractiva psonarum fr et essentialiter e illa cognio intuitiva essentiae q^m admittit Scotus, atque inde neque Scotistae excludunt cognionem abstractivam psonarum a primo cognionis ex qua debeat pcedere Vbu D.

634 Secunda sna docet Vbu D pcedere fr ex cognione Patris, et ipsius Vbi; n tn ex cognione Spiritus S^ti. Ita Pr Vaz 1^a p^te disp^e 141 a C^o 3, quem sequuntur Marcus disp 8 c 5 et Turrianus d 18 dubio 2. Ubi nota, hos et illos pcedere, q^d Vbu D pcedit ex cognione abstractiva Spiritus S^ti q^a cognio intuitiva aliarum psonarum necessario attingit simul ab-

structive Spiritus S. stant in q° Verbum procedat sit ex cognitione intuitiva 3e eo q° n supponat Spiritus S. existere in illo priori ante productionem Verbi D.

635 3ª sna asserit, Verbum D. sit procedere ex cognitione omnium quae n sunt in Deo, sive absoluta sint, sive relativa, ac proinde procedere ex cognitione essentiae, attributorum, et omnium personarum, non vero ex cognitione alicuius obiecti extra Deum hoc e n ex cognitione creaturarum possibilium, aut existentium. Ita Albertinus to 2° in praedicamento relationis corollario 14 dubio 1°, et quidam Thomistae, quos supra nne citat Pr Suarez Lib 9 c 6. Communior 4ª sna e, asserens Verbum D. procedere sit ex cognitione totius Dei, et creaturarum possibilium; non vero ex cognitione libera creaturarum existentium. Ita Magister Zumel hic art 3 Cananensis q° 27 art 5 disp 1. Pr Suarez proxime citatus c° 4 Montoia d 63 de Trinitate sect 2, quibus accedunt Bañez Mozanius Granado, et alii plures.

636 Ultima et 5ª sna admittit cognitionem omnium cogitabilium tam intra, quam extra Deum, tam liberam, quam necessariam, tanquam principium a quo sit, et per se procedat Verbum D: quapropter haec sna docet Verbum per se procedere n solo ex cognitione totius Dei; sed et ex cognitione creaturarum possibilium et quomodolibet existentium, ac denique ex cognitione omnium cogitabilium. Sic Pr Valentia to 1 disp 2 q° 8 puncto 2 Zuñiga disp c 9 a dubio 3, Arriaga disp 52 de Trinitate sect 4 a subsect 3. Quiroz disp 31 de Trinitate. Accessit Magister Godoi disp 91 de Trinitate § 3. Hanc sna docuerunt Centen, Peñafiel, et quamplures AA in manuscriptis, et novissime Pr Herrera q° 12 de Trinitate, et q° 13 per totam. Hanc ultimam sna veram iudicamus, illam q° seorsim per suas partes triplici sectione expendimus, et probamus.

Sect 2.

Utrum Verbum Divinum procedit sit ex cognitione totius Dei.

637 Iure omnes Theologi supponunt Verbum D. procedere sit ex cognitione essentiae D. ut constat ex relatis sententiis: nam cum Verbum debeat procedere ex aliqua cognitione, certe haec debet esse cognitio essentiae quae apud omnes e obiectum primarium, et principale scientiae D. Hinc ergo progredimur ad 2am propositam, quae e 1a pars nostrae resolutionis cum AA 1ae et 2ae sententiae. Asserimus q° Verbum D. procedere per se, et sit ex cognitione omnium praedicatorum, quae n sunt in Deo, sive absoluta sint, sive relativa, ac proinde procedere sit ex cognitione essentiae attributorum,

et oiu pnaru, ideoq ex cognione tolius Dei ut unius, et ut trini.

638 Pbat 1°: g° tbus D debet fi, et pr se pcedere ex cognione pfectissima essi Di: d cognio essi Di, que n sit et cognio attributoru, et psonalitatu, n e cognio pfectissima essi Di: g° tbus D debet fi, et p se pcede ex cognione attributoru, et psonalitatu, aeqinde ex cognione totius ut unius, et ut trini. Syllogismus rectus e. Mar: nam n pot: tum g° cognio que e prius tbi debet ee Dei aequinde pfectissima illius obti cuius e cognio: tum g° tbus utpote D debet ee pfectissimus in rone tbi; et ideo debet exigere, et psupponere cognionem pfectissimam a quo oriat. Cum g° tbus D apud oes pcedat fi ex cognione essi Di, nesse e, g° hec cognio essi sit pfectissima, et nullo afferony impfectio in rone cognionis ccc° essi Di.

639 Min à syllogism° pbat essentialit: g° cognio essi, que n sit cognio attributoru, et psonalitatu, e cognio pscindens essi ab attributis, et psonalitatibus: d cognio pscindens essi ab attributis, et psonalitatibus n e cognio pfectissima essi Di: g° cognio essi, que n sit et cognio attributoru, et psonalitatu n e cognio pfectissima essi Di. Mar. pt: g° cognio pscindens e illa, que attingit unu formalitate obti, et n alias identificatas stri cu 1°: cu g° attributa, et relatesint fralitates, seu preta stri identificata cu essia Di, si hec cognoscat absque attributis, et psonalitatibus, nesse e, g° talis cognio essi sit pscissiva. Min et equali certitudine pbat: g° cognio pscindens n attingit totu obtum, et partim cognoscit, et partim ignorat l fi, l obtive: ideoq oius cognio pscindens n cognoscit pfectissime suu obtu, ut pt in cognione, qua attingimus aial, et n roale hois: g° cognio pscindens ex suo genere, et essalit e impfecta: g° cognio pscindens essi Di ab attributis et psonalitatibus e cognio essalit impfecta, aequinde Verbu D nequit ex tali cognione pcedere.

640 Rent 1°, cognione solius essi ee pfectissimam, et cphensivam ipius essi; Et n sit pfectissima cognio attributoru, et psonalitatu, que io abstractive, et in alio cognoscunt ab ea cognione essi: quapt Verbu D pcedet ex cognione pfectissima et cphensiva solius essi, et abstractiva ru psonalitatu, aut attributoru. Sed 2° e: g° repugnat g° sit cognio pfectissima, et cphensiva essi Di, et g° sit abstractiva ru attributoru, aut

ṕsonalitatis; ḋ ṗ vos sortis D̄ fr ṗcedit ex cognione ṗfectissima, et ṗhensiva essę D̄C: g.° et ṗcedit fr ex cognione n abstractiva, ḋ ṗfectissima et ṗhensiva attributorū, et ṗsonalitatis. Pbat mar: g.° cognio ṗfectissima essę debet ṗfectissime cognoscere qq.ᵈ rtr e ess.°, alroqui erit cognio ṗcisiva, et fr imṗfecta ṗrius essę D̄C: ḋ cognio so abstractiva attributorū, aut ṗsonalitatis n cognoscit ṗfectissime qq.ᵈ rtr e ess.°: nam ess.° D.° rtr e sua attributa, et ṗsonalitates, quę n cognoscunt ṗfectissime, q.ᵈᵒ abstractive tantū cognoscunt, ut pt: g.° rugnat cognio ṗfectissima et ṗhensiva essę D̄C ṗ q.m solū abstractive cognoscant attributa, aut ṗsonalitates.

641 Rent 2.°: tby D̄ ṗcedere ex cognione ṗfectissima solius essę, eo q.ᵈ hęc cognio sit rtr et malit cognio attributorū, et ṗsonalitatis. sed ḋ.° e f.°: g.° rugnat cognio ṗfectissima essę D̄C quę n sit fr cognio attributorū, et ṗsonalitatis: nq cognio ṗfectissima obti e illa q.m nihil latet illius obti fr, alioqui erit cognio ṗcisiva fr: g.° cognio ṗfectissima essę D̄C debet fr cognoscere attributa, et relationes quę cum ipsa ess.° identificant rtr. D.° e 2.°. g.° tby D̄ n so malit, et identice; ḋ ṗ se et fr ṗcedit ex cognione ṗfectissima, ita ut exigat in suo ṗrio oem ṗfectionē de linea cognionis; ḋ cognio formalis attributorū, et ṗsonalitatis e ṗfectio de linea cognionis ccᵒ naturę D.ᵉ: g.° tby D̄ fr, et ṗ se ṗcedit ex cognione attributorū, et ṗsonalitatis, ita ut exigat hanc ṗfectionē in cognione a qua ṗcedit.

642 Colligit cognionē, ex qua tby D̄ fr ṗcedit ee ṗhensivā, et intuitivā totius Dei, sive oium quę ss fr in Deo. Rō e: g.° cognio quę n sit ṗhensiva, et intuitiva totius Dei n pot ee ṗfectissima ṗhensio essę D̄C: ḋ tby D̄ ṗcedit fr ex ṗfectissima ṗhensione essę D̄C ut oes fatent: g.° tby D̄ ṗcedit fr ex cognione ṗhensiva, et intuitiva totius Dei. Mar ostendit: g.° totus D̄, sive oia quę ss fr in Deo ss rtr existentia, et identificata rtr cum essᵃ D.°: ḋ ṗhensio essę D̄C debet ṗhendere, et intuitive cognoscere qq.ᵈ rtr existit identificatis cum ess.° D.°; alioqui n cognoscet essę D̄ sm oe q.ᵈ rtr het, neque ut existentē: g.° ṗhensio essę D̄C debet ṗhendere, et intuitive cognoscere totū Deum sive oia quę ss fr in Deo, aiq inde rugnat ṗhensio essę D̄C, quę n sit fr

ꝯphensio, et intuitio totiy Dei, seu oium quę ss fr in Deo.

643 Pbat 2° pñalit
hęc sclo ex n° 632: qa tby D pcedit fr ex cognione illiy obti, cuiy
e tby, seu expsio locutiva: d tby D exprimit oia quę ss fr in Deo:
g° tby D pcedit fr ex cognione oiy, quę ss fr in Deo: Mar huiy syllo
gymi pbat 1 authoritate Aug: lib 15 de Trinit c 14 ubi inquit: qqd
in ea scia e de qua genity e, et in ipso e; qd a in ea n e, neq in
ipso e. Deinde ex Fulgentio lib 3 ad Monimy c 7 ubi asserit: nec
minus aliqd het tby, qd ex mente nascit, qm e mens de qua nascit, qa
quanta e mens, quę generat tby, tanty e ipsy tby: g° x° ss PPni
hil dat in tbo p mody locutionis, qd n det in cognione a qua tby
p se fr pcedit. Eadę mar pbat rone: qa tby exigit in suo prio cogni
one illiy obti cuiy e tby, et q suy priy logr p tby; nequit em ee tby
obti incogniti, seu n repnati a cognione ex qua pcedit tale tby; d exige
re cognione obti e pcedere p se fr ex tali cognione: g° etc.

644 Q° a tby D expri
mat oia quę ss fr in Deo, ut dicebat illa mir 1 syllogysmi pbat ex eo
de S. Aug. ubi supra: novit oia Pr in se ipso, novit et in Filio; d in
se ipso tanqm se ipsy, in Filio tanqm tby suy; qd e de hys oiby quę ss
in Deo: g° x° Augm tby D e de oiby quę ss in Deo, sive exprimit oia
quę ss fr in Deo. Mioe vero pbat eadę mir: q° tby D exprimit pfecti
ssime p my locuty essq D ut fatent oes; d nequit exprimere pfectissime
p mody locuty essq D, nisi et exprimat oia, quę ss fr in Deo: g° oia
quę fr ss in Deo, identificat rtr cy essa Da: g° tby D exprimit p my
locuty oia quę ss fr in Deo. Itaq sicut cognio attingens essq Dq nequit
ee pfectissima, et ꝯphensiva nisi attingat pfecte, et ut ss in se oia,
quę identificant rtr cy essa: ita tby exprimens essq D nequit ee p
fectissimy nisi exprimat pfecte, et ut ss in se oia, quę rtr identi
ficant cy essa.

645 Pbat hęc ro: qa tby D e expsivy oiy quę Pr logr Filio:
d Pr logr Filio totq Trinitaty: g° tby D e expsivy totiy Trinitaty ac pinde
fr pcedit ex cognione totiy Trinitaty. Mar pt: g° tby ex sua na e expsi
vy obti, qd loquens logr p tale tby: cy g° Pr n nisi p tby loquat, nesse

e qd tbu exprimat oia qd Pr logr p suu tbu. Min vero pbat: qa Pr n alit logr, qm imunicando intelleng Filio; d imuniceat intelleng totius Trinitatis. qo Pr logr Filio totq Trinitatis. Itaqz Pr p locuts, sive p dictiong imunicat intelleng Fi ita ut nulla intello imuniceet Filio nisi p dictiong, et locuts: cum qo Pr imuniceet Filio intelleng totius Trinitatis, manifestg e qd Filio loquat Trinitatis, acpinde tbu evadit expsivu totius Trinitatis

Sect. 3

Dissolvit argta ia pdicta doctrq.

646 Arguit. 1o. si p impole cognio D. taret ad idq essq, adhuc ex hac cognione pcederet tbu: qo tbu p se, et fr pcedit ex cognione idius essc. Pt cqa. qo tbu p se, et fr pcedit 10 ex illa cognione qua psite posita aut intellecta poneret et intelligeret pcessio tbi; id a sine qua adhuc intelligit pcessio tbi neguit ee p se nessarius, aut requisitus ad pcessiong tbi ut pt. Ans vero pbat: qo in ea hypothesi cognio illa cet Da et infita pfecta, atpote trata ad obtu infitu: qo cet cognio foecunda, et pductiva tbi. Pfrat 1o: qo psite intellecta cognione infita, et trata ad obtu infitu intelligit cognio nessaria ad pcessiong tbi: rugnat em qd tbu n pcedat ex cognione infita, et trata ad obtu infitu: d intellecta cognione D idius essc intelligit cognio infita trata ad obtu infitu nempe ad essq Dq: qo psite intello cognione Da idius essc intelligit cognio nessaria ad pcessiong tbi: qo tbu n pcedit p se, et nessarius ex cognione attributorum, et psonalitatum. Pfrat 2o: qo si spiritus S n daret, adhuc fr maneret tbu: qo tbu n pcedit fr ex cognione spiritus Sti. Pbat ans: qo psite ablato spiritu Sto n aufert aliqd prius tbi; d manente prio adequato tbi, nesse e qd maneat tbu. qo etc.

647 Reo dato ans. si cognio Da taret ad idq essq adhuc ex cognione hac pcederet tbu impfectu omitto; pcederet tbu D et infite pfectu, ne ans. Ad eius pbat sna dq e ans: qa in eo casu cognio D cet psiva, et n attingens siqd ibi e essa Dq, acpinde cet cognio impfecta, et tbu ex ipsa pcedens cet et impfectu. Unde ad 1q pfraong jcessa mari, nanda e mr. Ad 2q pfraong no ans, si loquat de tbo D infite pfecto in rone tbi: qo si spiritus S n daret, tbu n cet expsivu spiritus S, neqz pcederet ex cognione infite

pfecta: q° n pcederet ex cognione intuitiva Spirit̃y S. Ad pbat̃ illius anty reo. Sublato Spiritu S. auferri intuit̃ ipsius: q° rugnat intuitio dbti n existenty, acp inde auferri prius tbi: nq prius tbi e illa intuitio Spiritus Sti. Q̃d si ulterius fingas, manere intuitionẽ Spiritus Sti n manente Spiritu Sto; inde et inferret manere tby D, et si n manere; q° manebit prius illius, et si n manebit tale prius. Etenim in eo casu manebit intuitio Spiritus Sti ut suppont, et si n manebit, q° rugnat intuitio dbti n existenty.

648 Itaq̃ tby D debet ee infite pfecty in rone tbi. Ad hoc ã reqi q° pfectissime exprimat pmy locuty toty Dm, et q̃d pcedat fr ex cognione pfectissima, et exprimente fr qq̃d e in Deo, ut ex pbationibus nrẽ sclonj stat. Iam vero in casu argti tby n exprimit pmy locuty toty Dey. et cognio a qua pcedit n e pfectissima, neq̃ exprimeny qq̃d fr in Deo e: q° n exprimit attributa, et pronalitates identificatas tbi cy essa Dr. manet iait in casu argti tby imfecty fr in rone tbi, acp inde n manet tby D, q° fr debet ee pfectissimy in rone tbi.

649. Argunt 2°. tby D n e imago sui, neq̃ Spiritus Sti: q° n pcedit fr ex cognione sui, neq̃ Spiritus Sti, acp inde n pcedit ex cognione totius Dei. Pbat cra: nq si tby D pcederet ex cognione sui, et Spiritus Sti exprimeret fr se ipsy, et Spiritu Sti; S tby e imago illius dbti, q̃d p tby exprimit fr: q° si tby pcederet fr ex cognione sui et Spiritus Sti eet imago utriusq̃. Cfrat 1°: q° tby creaty e imago illius dbti q̃d exprimit fr p tale tby: q° idẽ dicendy de tbo D, acp inde erit imago eory, ex quory cognione p se pcedit. Cfrat 2°: q° si tby D pcederet ex cognione sui, et Spiritus Sti, eet tby utriusq̃; S hoc e flum: q° so e tby Patris: q° n pcedit p se ex cognione sui, et Spiritus Sti. Pbat mar: nq idẽ tby D e tby Patris: q° pcedit p se ex cognione Patris: S p nos et pcedit p se ex cognione sui, et Spiritus Sti: q° e et tby sui, et Spiritus Sti.

650 Deo ex n° 623

distinguendo ans, et nando cog: Ad illius pbat̃ cedo mars et nomis: q° ad rong imaginis reqr, q̃d pcedat ab eo cuius e imago; sy a tby D n pcedat a se, neq̃ a Spiritu Sto; S a solo Pẽ, illius Pre e imago. Ad 1 rraonem cedo ans, et no cog. Disparitas: q° tby creaty pcedit a suo dbto, q̃s tale

obty p se immote, l stim p specim sui securrit ad pductus taly tbi. Attamen tby D n pcedit ab obto, gd exprimit qa tale obty n het aliquy influxy, aut causalitats in ipsy tby, neqs in cognions ex qua pcedit: nq cognio D n causat in aliquo genere; d so trat ad obty. tby igit creaty aliquomodo pducit ab obto repnato p ipsy tby, et ideo e illiuy imago; n a tby D qd nullo modo causat, aut pducit ab obto repnato p tby. Ad 2q pfraons no mars. Ad illiuy pbats no itery mars: qo tby D e tby D c tby Patry, n prie qa pcedit ex cognione Dy; d qo pcedit fr ab ipso De a quo solo pducit ibr.

651 Arguit 3o. Cognio D priuy fr trat ad essq Dq, qm ad attributa, et relates: d p illo priori e sufficiens ad pcessionem tbi: qa e cognio infita trata ad obty infity: qo tby pcedit ex illa cognione put trata so. ad essq D; alie vero fralitates cognionis Dc p accidens ss ad tby, ad cuiy pcessions subsequunt fr. Mas pbat: qa essa D e obty frale, et primarny; attributa vero, et relationes ss obty secundarny, et male cognionis Dc: d cognio priuy fr trat ad obtum frale, et primariy, qm ad male, et secundariy: qo ita. Nea ddo mars: cognio D priuy fr ex pte cognionis trat ad essq, qm ad attributa, no mars: p priuy fr ex pte mre cognionis imperfecte cognoscentis Dq, omitto mars. Et silit ad pbats reo, oia prata Dc ee obty primariy et ppt se cognita a cognione Do; lt sola essa sit rone nra obty primariy, qd omittimus. Cy qo tby Dy n pcedat ex cognione Do ut imperfecte a nobis cognita, d ut fr in se cognoscente, et attingente essq Dq nesse e qd pcedat ex cognione, p trata ad oia prata Do.

652 Obest adhuc 2o ceri xo solutis exhibitq 1o argto omittendo mars, et nando mirs: qo p illo priori so intelligit cognio Do ut pcise trata ad essq et n ut trata ad oia identificata ibr ey tali esso, ac pinde n intelligit cognio pfectissima essa Dc, neqs ex illa pot pcedere tby pfectissimy, d so tby imperfecty, et inadequaty, et exprimens essq abiqs attributy et relationibus. tbus a D ut pote infinite pfecty in rone tbi debet exprimere essq Dq ut e in se, et ut identificatq ibr cy oi prato D. Quappt omisso, qd sola essa D sit obty primariy adhuc tby Dy pcedit fr ex cognione oiy que ss in Deo: qo pcedere debet pfectissimy in rone tbi, et ideo ex co-

cognione doti primarij, et et secundarij.

653 Arguit 4 specialit 2° illatt spontq n° 642. si Vbu D pcederet ex cognione intuitiva sui, et spi, ritus sti, Vbu, et Spiritus s pcederet ex q Vbi: d Vbu nequit pcedere ex q sui ipsius, ut pt, neq Spiritus s pot ee ante Vbu a quo pcedit, et p-ducit: q° Vbu D n pcedit ex cognione intuitiva sui, et Spiritus sti. Pbat mar: q° cognio ex qua pcedit Vbu debet pcedere ex q Vbi: e em priq Vbi: d cognio intuitiva supponit suq doti existens: q° si cognio ex qua pcedit Vbu sit intuitiva ipsius Vbi, et Spiritus sti, iq Vbu et Spiritus sti pcederent ex q ipsius Vbi: qfrat: nq p quocq q signo dat cognio intuitiva debet et dari existens doti talis cognio-nis: d p illo signo ante Vbu dat p nos cognio intuitiva ipsius Vbi, et Spiritus sti: q° p illo signo dat qqd e priq Vbi, qualis quid nos e cognio intuitiva omis psonarum: q° p signo ante Vbu dat ipsius Vbi existens, et Spiritus s., qd manifeste rugnat.

654 Reo nando mar. Ad illius pbats disquo mar: cognio, ex qua pcedit debet pcedere prioritate Originis, et a quo ex q Vbi 2do mar, debet pcedere aliquo alio prioritatis genere, no mar. Deinde fla e mir, si velit qd doti cognionis intuitive debeat ee existens ante suq priq, l ante ipsiq cognionis intuitivq. Et in scia Visionis, que dat in Deo, et ab eterno e intuitiva; Et creature n existant, nisi inter pore: q° tn illa scia attingit creaturas, ut aliqdo existentes, scia dr intuitiva; unde ad pbaone nanda e mar: q° ut cognio sit intuitiva ad summu reqr, qd eius doti existat in eo instanti in quo existit cognio. Cu a° in oi instanti reali, et ronis existat Vbu, et Spiritus s. pot dari, et re ipsa dat utriusq cognio intuitiva in oi instanti reali, et ronis. Qd a doti n det p eo signo io e, qd tale doti n sit priq, neq qsti-tuat priq; qd n tollit, qd tale doti re ipsa existat et in illo signo.

655 Itaque oes psone D utpote eterne et necessarie semper coexistunt, et nulla het prioritates temporis realis aut ronis re alterius: quapropt oes semper existunt, et semper da-tr in Deo cognio intuitiva illarum: Imo nulla psona D pot p intuitus pfectus cognosci, qn alie et p eandem cognionem cognoscant ut existentes, tum q° oes

identificant rtr cum ess.a D.o, tum q.a una producere constituit essentialiter obiective per actualem productionem alterius. Q.o tn una persona e ab alia dr una prius existere quam alia, prius inquam origine, et pro hoc signo et priori Originis so intelligitur id q.d constituit prius alterius; Et utraque una rti, et et rone tunc existat, itaut una sit prius alterius. Quapropter bene notat P.r Zuniga hanc argumentum nullum ee: P.r prius Origine intelligitur quam procedant pne: g.o in illo priori n existunt pne procedentes. Rno e: g.o hic arguit a prioritate a quo ad prioritatem in quo; que nulla e illatio, q.d ex prioritate a quo, et Originis n infert prioritas in quo, neque prioritas ne, ut constat ex dictis a n.o 543.

656 Instant 1.o: p illo priori ante productionem Verbi n intelligitur Verbum existens, neque Spiritus S.: g.o p illo priori ante productionem Verbi n datur cognitio intuitiva ipsius Verbi neque Spiritus S.i. Probat con: q.a p eo signo p quo n intelligitur obiectum existens neque intelligitur cognitio intuitiva illius. Rno concesso ante, nando conam, et illius probationem: q.a n existere p aliquo priori Originis n e q.d in aliquo instanti reali, aut ronis n existat res; d p.ine q.d talis res n sit prius aut [struck out] conditio ad operandum: et quamvis res n sit prius, aut conditio ad operandum, adhuc pot cognosci et intuitive, ut pt. Cum g.o Verbum n sit prius sui; d sola cognitio Verbi inde e, q.d p illo priori n intelligatur Verbum existens; intelligitur a intuitive Verbum. Ubi notandum e discrimen harum propositionum p illo priori n datur Verbum in illo priori n datur Verbum. Prima propositio vera e, et denotat, Verbum n e e prius sui. Secunda propositio e fla: q.a denotat, dari instans reale, aut ronis in quo n existat Verbum. In 1.o g.o propositione affert prioritas Originis, que revera dat, in 2.o vero affert prioritas ne et temporis repugnans Deo realiter, et rone nra.

657 Instant 2.o Cognitio intuitiva creata supponit existens suum obiectum p eo signo, p quo existit talis cognitio: g.o idem dicendum de cognitione intuitiva D.a. Sed concesso ante, no con, et exhibeo disparitatem: q.a cognitio creata causatur a suo obiecto, q.d habet aliquam causalitatem et influxum in sui cognitionem creatam saltem intuitivam; id a q.d habet rationem prius ru cognitionis supponit ad ipsius cognitionem ut pt. Ceterum cognitio D.a, et

intuitiva n causat, neq producit in aliquo genere a suo obto ad qd priùs trat. Da cognio; et ideo tale obty n debet principiū pro signo cognionij Dl; d ad summy regr, qd in eo signo det vtr, et rone nra tale obty existery, ut ex superiuy dictij sufficient stat.

Sect. 4.

Vbum D p se pcedit ex cognione pbliurm.

658. Hec e 2a nre resolutij p'; qm pbamus 1o: qa Vby D p se pcedit ex cognione cphensiva Dei; d cognio cphensiva Dei e fr cognio creaturary pbliurm: go Vby D p se pcedit ex cognione creaturary pbliy. Mar stat ex dictij a no 638 in cfraone tl selonj. Mir pbat: qa cognio cphensiva Dei debet nessariò cognoscere pfecte oia q D identificata vtr cum Deo, d cognio pfecta oiaq Dl e fr cognio creaturary pbliy: qa oia D. e realy vuj ad creaturaq pbles quas pot slm gty e ex se pducere; vuj à realy nequit pfecte cognosci et ut talij, nisi p eamdq cognionq attingant tri illiuy vuj, neq virtuj pductiva pot cphensive cognosci; nisi cognoscatur inclusi vtr in illa virtute: go cognio cphensiva Dei e fr cognio creaturary pbliy. Ideo comt docent Theoli Beatoq n posse oia pblia cognoscere: qa Dey n poss cphendere: si em cphenderent Dey procul dubio cognoscerent et oia pblia. Quae vo ad minuy pbat, Vby D pcedere ex cognione pbliy in alio nempe in ipso Deo, qm sola cognionq pbliy multi Theoli Deo cdunt.

659 Pbat 2o hec cclo: qa cognio D cca creaturaq pbles in se ipsij, l in ipso Deo e pfectio positiva Dei infita, et nessaria: go ex hac cognione pbliy Vby D p se pcedit Vby e certy. Pbat coa: ng ideo Vby D p se pcedit ex cognione essl Dl, qa hec cognio e pfectio positiva Dj infita, et nessaria, que cum sit de linea cognionij debet ee priy Vbi: d hec oia ccurrant in cognione D cca creaturaq pbles: e em pfectio positiva Dj infita, et nessaria, et de linea cognionij Dl; go hec cognio cca creaturaq pbles debet ee priy Vbi, ac proinde Vby debet p se pcedere ex hac cognione.

660 Ofrat 1o: qa in Diviny pducit Vby, qa obty cognoscit: d n sola essa Da cognoscit ut obty; d et cognoscunt nessario pblia: go qa pblia

cognoscunt, Vbū producit in Divinis; ac proinde Vbū D. p se procedit ex cognitione possibiliū. Cfrat 2: quia Vbū D. p se procedit adequatū intellectioni Pris; d intellectio Pris necessario trat n solū ad Deū, d et ad creaturas possibiles: quo Vbū D. p se procedit adequatū intellectioni trati ad Deū, et ad creaturas possibiles, ac proinde ex cognitione horum omnium procedit. Mar probat: nam si Vbū n procederet p se adequatū intellectioni Patris, n esset Vbū adequatū, neque p modū locutionis exprimeret quidquid cognoscit p intellectionē Patris: Unde rursus inferret n esset Vbū infinite pfectū in ratione Vbi. Ideo Aug. lib 15. de Trinitate c. 13: Vbū D. esse de oibus, que sunt in scia Dei: nam si aliquid minus esset in Vbo, quam in scia n esset Vbū adequatū. Cum quo in scia Pris det nessario expressio fraty creaturarū possibiliū, necesse e, quod in Vbo det expressio hec p modū locutionis, ne dicamus Vbū esse imperfectū, et inadequatū: quo Vbū p se procedit ex cognitione possibilium, sicut p se procedit infinite pfectū et adequatū cognitioni Paterne, slm nessarie.

661 Probat adhuc 3 hec conclusio: quo Vbū D. procedit fr ex cognitione illius obti, cuius e Vbū, seu expressio locutiva: d Vbū D. e Vbū, seu expressio locutiva creaturarū possibiliū: quo Vbū procedit fr ex cognitione creaturarū possibiliū. Maior tum ratione, tum authoritate probata e n°. 643. Minor vero probat: quo Aug. proxime citatus docet Vbū D. esse de oibus, que sunt in scia Dei, ac proinde erit Vbū de possibilibus, sive expressio possibiliū p modū locutionis, quod et docent Anselmus, et D. Thomas adducendi sect. sequenti. Ratione vero probat illa minor: quia Vbū D. pfectissime exprimit p modū locutionis oia que sunt, r in Deo ut constat ex n°. 644: d nequit exprimere pfectissime oia que sunt in Deo, nisi exprimat creaturas possibiles; sicut cognitio nequit pfecte cognoscere omnipotentiā n cognitis possibilibus: quo etc. Cfrat: quo Vbū exprimit quidquid Pr loquitur p Vbū; d Pr p suū Vbū loquitur possibilia: quo Vbū exprimit possibilia. Mar constat ex numero 645. Minor probat: quo Pr n aliter loquitur, quam comunicando intellectionē Filio; d Pr comunicat Filio intellectionē de possibilibus: quo Pr p suum Vbū loquitur possibilia.

662. Obiicies tn 1°. Vbū D. e magis nessariū, quam creature possibiles, et quam cognitio de creaturis possibilibus: quo Vbū D. n procedit p se ex cognitione possibiliū. Ans videt certū: quo Vbū D. e Deus, et e ens infinite pfectū, creature possibiles sunt quid imperfectū, et de se sunt nihil, ac proinde n possunt esse ratione

nessarie in suo ee, qm tbus D: deinde scia de pslibus nequit haere mare nessitats, qm ipse creaturae psles, quas het p obto, et qqq deficientibus deficeret et cognio de illis. Coa vero pbat: qa id qd e magis nessarius nequit p se petere id qd e minus nessarius; sicut id qd e simplicit nessarium nequit p se pcedere a prio n nessario: d tbus D e magis nessarius, qm scia de pslibus, et qm ipsa pslia: qo tbus D nequit petere neque p se pcedere a cognione pslis.

663. Huic argto. dupliciter remus. 1o nando ans: qo st rugnat, qd ho n sit psls, ita rugnat, qd D n existat, et qd tbus D n pcedat. Quapropt D. ppt suam pfects. infits het, qd sit ens nessarius qd exq, et qd rugnet n existere: hoc a n svenit creaturis ppt illarum imperfects. Ceteris creaturae psles inea talis hent oimodq nessitats qa rugnat oino, qd pslia implicent stradicts, cus heant nessitats metsihq n rugnandi: sed melius ret 2o. omittendo ans, et dlo. coens: qo tbus D ut expsius Dei n pcedit p se ex cognione pslis, omitto; ut expsius pslis, no coq. Etenim st eadq scia Dei e magis nessaria ut respiciens Deus, et e minus nessaria ut respiciens creaturas psles; qd in psenti omittimus; ita tbus D ut expsius Dei erit magis nessarius qm tbus ut expsius creaturam pslis. Unde tbus ea rone qua pcedit ex cognione pslis, n erit magis nessarius, qm cognio pslis, et qm ipse creaturae psles.

664 Obiices 1o. Ablata creaturarum pslitate. adhuc tbus D pcederet ex intellone D.i: qo tbus D n pcedit p se ex cognione pslis. Ans pbat: qa tbus D n het snexions cus aliquo extra Deus; creaturae a psles st aliqd extra Deus stm rationale. Coa vero pbat: qo tbus D n pcedit p se ex illa cognione qua deficiente adhuc tbus pcederet, ut pt: d deficiente cognione qa creaturas psls, adhuc tbus pcederet: qa ablatis pslibus auferret et cognitio Dei circa illa; et tn tbus pcederet: qo tbus S. n pcedit p se ex cognione pslis. Cfrat: qa tbus D p se n pcedit, nisi ex pfectione que st intrinsca Deo, d cognio pslium [illegible] n e pfectio Deo intrinsca: qo tbus D.i p se n pcedit ex cognione pslis. Mar pt: nq id qd n e pfectio intrinsca Deo e intrinsce creaturae: tbus a D n pot ab aliqua creaturae pcedere. Mri vero pbat: qa deficientibus pslibus n deficeret aliqua pfectio Deo intrinsca: nam nihil D het snexions cus creaturis et pslibus

ꝯ deficientibus possibilibus deficeret cognitio Dei circa possibilia: ergo cognitio Dei circa possibilia non est perfectio Deo intrinseca.

665 Resp. Xa 29 solutis exhibitis 1° argto dd° aus: ablata creaturarum possibilitate, adhuc Verbum ꝯ procederet ex intellectione Dei, ut expressivum totius Dei, omitto aus; procederet ut expressivum possibilium, nego aus. Deinde ad probationes dico, Verbum ꝯ quoad suam entitatem, et quatenus expressivum totius Dei non connecti cum aliquo extra Deum; ceterum quoad denominationem exprimentis creaturas utique connecti cum illis non solum ut possibilibus, sed et ut existentibus. Sicut patet in nostra scientia Dei tracta ad res possibiles et futuras; quae quidem scientia habet metaphysicam connexionem cum suo obiecto: nam repugnat quod obiectum non sit, et a Deo cognoscatur. Et idem contingit in decretis Divinis metaphysicae connexionis cum creaturis, quae talia decreta decernunt. Ad confirmationem concessa maiori, nego minorem. Ad illius probationem omissa maiori, distinguo minorem: deficientibus possibilibus deficeret cognitio Dei circa possibilia quoad perfectionem talis cognitionis, nego minorem: quoad denominationem et tractionem ad possibilia, omitto. Quapropter in eo casu procederet Verbum ex cognitione possibilium quoad totam perfectionem talis cognitionis; Et non procederet ex tali cognitione quoad tractionem ad possibilia, et ita semper Verbum evadit adaequatum cognitioni Divinae.

666 Obiicies 3°. Cognitio ꝯ prius tractat ad ipsum Deum, quam ad creaturas et possibiles; ꝯ cognitio Dei in illo priori est sufficiens ad processionem Verbi: ergo cognitio Dei ut tracta ad creaturas possibiles non requiritur ad processionem Verbi. Maior videtur certa: quia cognitio Dei prius tractat ad obiectum primarium, quale est solum Deus; et posterius tractat ad obiectum secundarium, nempe ad creaturas. Minor vero probatur: quia cognitio Dei in illo priori est tracta ad obiectum infinitum, et est infinite perfecta in ratione cognitionis: ergo est sufficiens ad Verbi processionem in illo priori. Hoc argtum eamdem habet solutionem, atque illud quod sa 19 solutionis dimicabat nº 651. Quapropter dum est cognitionis ꝯ indivisibilitas, et sic ferri tam in obiectum primarium quam secundarium; Et nos distinguamus ratione nostra illas habitudines cognitionis Dei. Deinde cum non possit dari comprehensio Dei, quae simul non attingat creaturas possibiles, necesse est quod Verbum ꝯ procedat ex cognitione simul attingente possibilia; alioquin non procedet ex cognitione comprehensiva Dei, neque erit Verbum adaequatum, et infinite perfectum in ratione Verbi.

Utrum Vbum Dm per se procedit ex cognitione contingentium.

667 Haec est potissima, et difficilior huius difficultatis pars in qua eis Adversariis ultime inea asserimus Vbum Dm procedere per se etiam ex cognitione Dei libera, quam vocamus sciam visionis, et per quam Deus cognoscit creaturas contingentes existentes pro quolibet differentia temporis, et etiam creaturas contingentes non existentes. Est igitur tota mens nostra, quod Vbum Dm per se procedit ex cognitione omnium cognoscibilium, sive necessariorum, sive contingentium. Et ex huius conclusionis probatione maxime confirmant, et roborant conclusiones praecedentes de processione Vbi ex cognitione totius Dei, et creaturarum possibilium. Probat.

668 Probat. 1º haec conclusio authoritate Aug. adducta nº 660, ubi plane docet, Vbum Dm esse de omnibus, quae sunt in scientia Dei. Cum autem in scientia Dei sint omnia contingentia, et omnes omnino veritates, Vbum Dm debet esse de his omnibus, ac proinde ex omnium cognitione per se procedere. Idem repetit Aug. eodem Lib 15 de Trinitate cap 14; et clarissime Lib 11 Confessionum cap 7º his verbis: Verbo tibi coaeterno sunt, et sempiterne dicis omnia quae dicis, et fiunt quaecumque vis, ut fiant; quod multis aliis locis repetit Aug. praesertim tract 21 in Joannem et Lib 1 de Genesi ad litteram cap 5. Ideo scholastici communiter ex Aug.º cum Mag.º Lib 1 sententiarum dist 13 cap praeterea docent, quod Pater unico Vbo suo dicat, seu loquatur omnes creaturas; id autem quod Vbo dicitur, est id ex cuius cognitione tale Vbum procedit: quia Vbum nequit exprimere nisi illud obiectum ex cuius cognitione tale Vbum procedit, ut patet et in Vbo creato per quod non potest plus dici, quam quod cognoscit per cognitionem ex qua procedit tale Vbum. Accedit Anselmus in Monologio a cap 28 usque ad 44 docens, Vbo Divino dici, et exprimi omnes creaturas. Clarius loquitur cap 33 ubi ait: cum ipse summus Spiritus dicit seipsum, dicit omnia quae facta sunt.

669 Confirmat specialiter ex Dº Tha 1a parte q. 34 art 1º ad 3. ubi asserit: Pater intelligendo se, et Filium, et Spiritum S., et omnia alia, quae eius scientia continentur concipit Vbum, ut sic tota Trinitas Verbo dicatur; et omnis creatura. Quo illustri testimonio Angelicus praeceptor totam mentem nostram exposuit. Etenim Vbum Dm procedit, sive producitur ex cognitione eorum obiectorum, quae Pater cognoscit, et quae ipso Vbo dicuntur: sed iuxta D. Thom. Vbo Dm dicuntur omnia tam Dea quam creata et libera: ergo Vbum Dm procedit ex cognitione omnium. Idem docuit art 3 eiusdem q. 34, ubi ex eo

q^d det in Deo unica cognitio tratata ad oia cognita, infert, unicum dari in Deo Vbum ... excipite: D q^a D^s uno actu se, et oia cognoscit, Vbum eius e expressivum n so P^ris, D et oium creaturarum. Atqui Vbum D procedit p se ex cognitione illorum obiectorum, quorum e expressivum: g^o Vbum D procedit p se ex cognitione oium veritatum et contingentium.

670 Cum his authoritatibus solutio e, Vbum D n p se, D p accidens, et ro malit procedere ex cognitione contingentium, quia Vbum D p se procedit ex cognitione necessariorum, quae cognitio realit, et malit e et cognitio contingentium. Sed hec solutio prius voluntaria e, et n minus violenta: nam eodem mo poterat dici, Vbum D p se procedere ex cognitione solius esse; p accidens vero ex cognitione personalitatum, et creaturarum possibilium, quia Vbum p se procedat ex cognitione, quae realit et malit e cognitio possibilium, et personalitatum. Quapropt hec solutio ita impugnanda e: ideo Vbum D p se, et per se procedit ex cognitione possibilium q^o Vbum e expressivum possibilium et q^a P^r communicat Vbo cognitionem possibilium, D X^a 11 Pr Vbum D e et expressivum contingentium, et P^r communicat Vbo cognitionem contingentium: g^o Vbum D p se, et per se procedit ex cognitione contingentium. Et hinc

671 Probat 2° roe nra resolutio: q^a Vbum D p se, et per se procedit ex cognitione illius obti, cuius e Vbum, seu expressio locutiva, ut ex superius dictis abunde constat; D Vbum D e Vbum, et expressio locutiva contingentium: g^o Vbum D p se, et per se procedit ex cognitione contingentium. Minor constat adductis testimonijs, qq Aug^s, et D Thas docent, oem creaturam dici Vbo, sive p Vbum. Probat 1° q^a P^r loqr Filio veritates contingentes: g^o Vbum procedit ex cognitione contingentium. Pt cona: nam n alit loqr nisi producendo Vbum. Ans vero probat: nam Filius audit a P^e veritates contingentes; D n audit, nisi q^d P^r loqr: g^o P^r loqr Filio veritates contingentes. Maior ita probat: ex illo Joannis 7: sic docuit me P^r, ita loquor. Et rursus c^e 12. Sicut dixit mihi P^r, ita loquor. Et tandem c^e 15. Oia quae audivi a P^e meo nota feci vobis. Atraq3 plura contingentia Xpi Dnus loquutus fuit: g^o contingentia audivit a P^e. Probat 2°: q^a P^r n alit loqr, nisi communicando intellectionem; D communicat Filio intellectionem de contingentibus: g^o P^r loqr p suum Vbum contingentia, ac inde Vbum D procedit ex cognitione contingentium. Maior e certa; minor probat ex Florentino asserente, q^d P^r oia d

municat Filio pt ee Patrem: d ee intelligent stingentia n e ee Patri: g° ee intelligent stingentia dmunicat Filio a P°. Cum á sit dmunicatio hec de linea intellonis, debet stinere fr ad Vbi ceniong.

672. Pbat adhuc 3: g° Vby D. debet ee adequaty cognioni Paterne: d cognio Patris n so reprat dota nessaria, d et libera, et stingentia, ut dstat: g° Vby Dé adequaty cognioni nessarie, et stingenti: acinde ex utraq pcedit fr: mar pt q° Vby D e infinite pfecty in roe Vbi: ad hoc á regr, g° reipsa p mody locutionis gg° reprat scia loquentis, imo ut ait Aug° nec plus, nec minus pot ee in Vbo, g m in scio. dtat: g° in Divinis pducit Vby, q° cognoscit doty; d P° cognoscit dota stingentia: g° pducit Vby q° P° cognoscit stingentia, acinde Vby pcedit ex cognione stingentiy. Mar dstat ex superius dictis: nam Vby n pducit in Divinis ex indigentia cognoscendi, d ex foecunditate cognionis, et q° doty cognoscit. Pbat 2°. g° scia Dei n eet infinite pfecta in roe sic, nisi cognosceret stingentia, ideo oes Theoli admittunt in Deo scia Visionis, et certe si D° n cognosceret oia cogitata n eet oisting, neq infinite pfecty in linea cognoscendi: g° si Vby D n exprimeret stingentia n eet infinite pfecty in roe Vbi. Pt cora: g° n adequaret cognioni infinite pfecte in linea cognionis, neq p se pcederet ex cognione ita pfecta.

Sect. 6.

Pro argumentorum solutione.

673. Pum argty sit.

Id g° e oino nessariy nequit p se pcedere ab aliquo stingenti: d Vby D e oino nessariy; et scia visionis e stingens, et Deo libera: g° Vby D nequit p se pcedere a scia Visionis, acinde nequit fr pcedere a cognione stingentiy. Conseqentia infert ex priminis. Mar e evens: g° deficiente prio, a quo trus p se pcedit, nesse e g° talis trus deficiat: si g° libery, et stingens e, g° deficiat prius; libery et, et stingens erit, g° deficiat trus illius prij. Quapropt manifeste rugnat, g° trus sit oino nessariy, et g° p se pcedat a prio dtingenti: nq talis trus erit defectibilis ppt dependentiq a prio stingenti, et sl erit indefectibily, eo g° supponat oino nessariy. Mr et ostendit: g°

tboy D e secunda trinitatis persona: et secunda trinitatis persona, cuius processio a Patre e oino necessaria: et necessarius oino e dari Trinitatem: ergo tboy D e oino necessarius. Quod a scia visionis sit contingens, et Deo libera probatur: quia supponit necessario decretum liberum Dei circa existentiam creaturarum.

674 Deo concedamus adhuc mirus: tboy D quoad expressivum necessariorum e oino necessarius, ideo mirus; quoad expressivum contingentium, non mirus, et similiter dicendum e coerens: ergo tboy D quoad expressivum necessariorum nequit per se procedere a scia visionis, ideo coerens; quoad expressivum contingentium non coerens; itaque in tboo D possumus per intellectum nostrum tot formalitates distinguere, quot sunt dotata ex quorum cognitione procedit. Quaelibet ex his formalitatibus eamdem habet necessitatem atque cognitio a qua per se procedit. Quapropter formalitas per quam tboy D exprimit totum Deum e oino necessaria; et omnimode habet necessitatem cognitio, qua Deus se ipsum cognoscit; formalitas vero per quam tboy D exprimit ~~[illegible]~~ aut existentia, eamdem habet necessitatem, atque ipsa cognitio Dei circa possibilia, et existentia. Ideo tboy D ea ratione, qua e oino necessarius non procedit per se ab aliquo contingenti. Quod a ea ratione, qua e contingens procedat per se ab aliquo contingenti, nullus e inconveniens.

675 Instas. tboy D per nos constituit ex formalitatibus contingentibus, sive expressivis contingentium: ergo ipsum tboy D e simpliciter contingens, et defectibile. Probatur consequentia: quia ut ens simpliciter sit defectibile, et contingens, sufficit, quod aliquod illius positivum sit simpliciter defectibile, et contingens: nam deficiente aliquo positivo rei, necesse e quod res ipsa deficiat. Deo adhuc ans: tboum D constituitur ex formalitatibus contingentibus quoad entitatem, non ans; contingentibus quoad denominationem et tracons ad contingentia, concedo ans, et similiter ad eorum rem, tboum D ee omnino indefectibile quoad entitatem, licet sit contingens, et defectibile quoad expressiones, et tracons ad contingentia. Quod ab oibus dm e in scia libera Dei: haec enim scia e quoad entitatem indefectibilis, quia identificatur realiter cum ipsa scia necessaria Dei, et eius proinde e tm defectibilis virtualiter, et quoad denominationem: quia simpliciter e contingens, quod scia dicat tractum ad existentiam mundi v.g. aut ad non existentiam mundi. Eam igitur contingentiam quam oes catholici tenent concedere scie Dei visionis, nos et concedimus tboo D quoad expressivo contingentium, in quo nulla alia e differentia, sed illa quae datur in ipsa scia Dei.

676 Quartum argumentum sit. tboy D supponit productum ante oem existentiam creaturarum:

turarū: g° n pducit, neq pcedit p se ex cogñione cc^e existentiq
creaturarū. Cōa pt: g° Sby n pot p se pcedere ex cogñione po-
steriori ad ipsū Sbū: nā cogñio, ex qua Sby pcedit p se debet ante-
cedere ipsū Sbū: d cogñio cc^e exitiq creaturarū n antecedit Sbū D:
nā neq ipsa ex^a creaturarū antecedit Sbū; cogñio ā, et illius obtū
debet ee simul in eodē signo; pcertim si cogñio sit intuitiva, qualis
e scia visionis: g° Sbū D n pcedit p se ex cogñione cc^e ex^q cre-
aturarū. Ans vero 1^i enthimematis pbat: g^a Sby D psupponit pductū
ante oem actū liberū vtatis D: g° Sby D psupponit pductū ante
oem existentiā creaturarū: nulla em dat^r ex^a creaturarū, nisi post
actum liberū vtatis D. Pbat hoc ans: g^a Sby D pducit p intellm
ut pcise intelligentē: d intellus ut pcise intelligens psupponit ante
oem actum liberū vtatis D: g° Sby D psupponit pductū ante oem
actū liberū vtatis D.

677 Rēo Sby D, ut expressivū creaturarū ɔtingentiū n psup-
ponit pductū ante illas ut futuras, sicut neq cogñio D ut repraesentans
creaturas ɔtingentes psupponit existens ante illas; d potius talis cogñio in
eodē signo cū illis ut bene pbat in argto. Quocirca nondū e ans, si loqua-
r de Sbo adequate sumpto, et ut expressivo creaturarū. Ad illius pbatem nō teneo
ans: ad cuius pbatem distinguo maiorē: Sby D pducit p intellm ut pcise intelli-
gentē oia obta tam necessaria, qm libera, et ɔtingentia, ɔcdo maiorē; pducit
p intellm ut pcise intelligentē aliqua obta dumtaxat, nō maiorē. Et sic dis-
tinguo minorē: intellus ut intelligens obta necessaria psupponit ante oem actū li-
berū vtatis D, omitto: intellus ut intelligens oia obta et libera psupponit
ante oem actū liberū, nō minorē. Itaq Sby D p se pcedit ex intellectu
ō uteyq intelligente; d ex intellu pfectissimo, et intelligente oe cogscile,
seu ex intellu omniscio, ut ita evadat Sby adequatus, et infinite pfectus in
rone Sbi. Cum g° intellus D n oia intelligat ante decreta libera,
neq ante creaturarū futurites inde e qd n det verū adequatū Sbi ante
decreta libera, neq ante creaturarū futurites: atq inde Sby in oem
expressione qm het n psupponit pductū ante hec decreta. In hoc ā n
e maior diffas, qm in ipsa cogñione D^a trata ad creaturas futuras s.
ut expendenti ɔstabit.

Zum argt. cognio stingentiy n dat priy in Pe gm in Filio: go tby D n pcedit ex cognione stingentiy. Pt cra: ga cognio ex qua tby pcedit priy debet ee in Pe gm in Filio, e em priy Filij. Ary pbat: ga decreta libera n priy dant in Pe, gm in Filio: d cognio stingentiy supponit decreta libera, ut in psenti supponimus: go cognio stingentiy n dat priy in Pe, gm in Filio. Pbat mai: go decreta libera sj exercitiy libertatis Filij: go n exystunt ante gm exystat Filiy. Hoc ary planu e: ga decreta libera indibilit pveniunt a tota Trinitate, et p talia decreta oes psone suam libertatem exercent: nam oia opera ad extra pveniunt indibilit ab oibus psonis. Cra vero pbat: go Filiy nequit exercere sua libertate p decretis, qd ant ad Filiy exystit, ut videt evens.

679 Ofrat 1o. hec ro: ga tby D e ca libera existentie oium creaturarum: go tum D n pcedit p se ex cognione exe creaturary. Ary e innegabile: ga oia opera ad extra indibilit pveniunt a tota Trinitate libere decernente, et pducente oes creaturas. Pbat cra: go ca libera supponit e-xystens ante suy effy; ac inde ante oem influxt illiy, que e inco de signo cy tali effu: d tby D n pcedit ex cognione psterioriori, et ad gm supponit existens ipsiy tby D ut pit: go tby D n pcedit ex cognione existentie creaturary. Ofrat 2o: ga si cognio stingentiy, et decretis libery priy eet in Pe, gm in Filio, Filiy nungm eet liber: gd e plane absurdy, et sequi pbat: ga Filiy n e liber p illo priori, p quo exyhit decretis in Pe. Insuper n e liber p signo subsequenti in quo e Filiy: go Filiy nungm e liber. Ary pbat gad 1m pts: ga p illo priori Filiy n existit; d implicat gd ens n existens sit libery ut pt: go p illo priori Filiy n e liber. Pbat et gad 2m p ts illud ary: go ante illud signy in quo e Filiy, supponit decretis cy veritate ut sit in Filio: nam illud decretis existens p priori in Pe, nesse e, gd smunicet Filio: go nec p hoc signo Filiy e liber, ac inde nungm e liber.

680 Ad solutis huius difficultatis, que gravissima e, aliorum solutionibus omissis, dm nobis e psonas Dni ro ee liberas denoatiie ab essa seu Deitate, que fr e libera

ad eum modum quo n.° 75 dicebamus, Trinitatem ut talem non esse causam principalem, et electivam creaturarum, sed solum esse causam denominative ab Origine existente in tota Trinitate. Itaque persona Divina libera est, non quia ipsa personalitas libere determinat, sed quia libere determinat essentia, seu voluntas Divina identificata cum omnibus personis, easque denominans liberas. Unde sicut actiones sunt suppositorum, quia supposita denominat operans eo modo quo natura talis suppositi operatur; ita actio, aut quando actio libera est supposito per hoc solum quod talis actio sit libera in tali supposito. Quapropter sicut decretum Divinum procedat aliquam personam, imo sicut procedat omnes personas non tollit libertatem, quae reperitur in tota Trinitate; sed potius tota Trinitas, et quaelibet illius persona denominabitur libera ab illo decreto, quod libere habuit natura Divina, quae propria est omnium, et cuiuslibet Divinae personae.

681 Reo igitur ad argumentum negando antecedens. Ad illius probationem nego maiorem: cuius falsitas constat ex nostris probationibus. Ad huius maioris probationem distinguo antecedens: decreta libera sunt exercitium libertatis Filii, quae proveniunt formaliter a natura Filii, concedo antecedens; quae proveniant formaliter ab ipsa subsistentia, seu personalitate Filii, nego antecedens. Et hac ratione decreta libera proveniunt indivisibiliter a tota Trinitate, quia proveniunt formaliter a Deitate, seu voluntate Divina indivisibiliter existente in omnibus personis Divinis, easque denominante liberas. Cum autem omnes tres personae coeternae sibi sint, et in quolibet instanti reali, et rationis existant, ut explicuimus a n.° 654, semper denominant libere a Deitate, quamvis Deitas praesupponat prius Origine in Patre. Ad 1.9 probationes distinguo antecedens: Verbum Divinum quod Divinum est ea libera, concedo antecedens; Verbum Divinum quod Verbum subdistinguo est ea formaliter libera, nego antecedens; est ea solum denominative libera a Deitate concedo antecedens; et nego consequentiam: quia Verbum quod est Divinum, non procedit; sed solum procedit quod est Verbum, seu secunda Trinitatis persona. Ad 2.9 probationes reo, Filium semper esse liberum formaliter ratione essentiae; et denominative ratione personalitatis: quia in omni signo reali, et rationis existit Filius, et eius essentia, sicut non pro omni signo, eo quod Filius non sit principium sui, ut explicatum habes n.° 656.

682 Instant. Filius non potest esse liber, nisi impediat libere carentiam decreti, aut decretum oppositum: sed si decretum prius existat in Patre quam in Filio, Filius non potest impedire carentiam decreti, neque decretum oppositum: ergo si decretum prius existat in Patre, quam in Filio, Filius non potest esse liber. Maior est certa. Probatur minor: quia in eo priori ante Filium, Filius non potest

impedire decretum; ergo tunc non existit Filius; cum autem non existens impedire non pot. Supposito autem illo decreto necesse est quod conveniet Filio pro sequenti signo et ideo in signo sequenti non pot Filius impedire decretum: ergo Filius nunquam potest impedire tale decretum, ac proinde nunquam est liber. Resp. Christus superius dicta concedendo majorem, et negando minorem. Ad probationem dic Filium posse impedire decretum formaliter per Deitatem; et denominative per suam propriam personam, seu personalitatem, et hoc quidem in omni signo: ergo in omni signo datur Deitas et personalitas Filii; Et non pro omni signo ut constat ex dictis. Sicut ergo Filius, et quaelibet persona divina est formaliter libera ratione Deitatis, et denominative sub conceptu personae: ita Filius, et quaelibet persona Deus impedit carentiam decreti formaliter ratione Deitatis; et denominative sub conceptu personae.

683

47 sit argumentum

Thomas Christus non procedit ex cognitione meritorum Christi Domini: ergo Thomas Deus non procedit ex cognitione omnium contingentium. Patet conseq., et probatur ans: ergo Thomas Divinus antecedit merita Christi Domini, et scientiam de illis; sed Thomas Dominus non procedit ex scientia posteriori quam Thomas, sive ad quam antecedit Thomas ut dicere patet, et saepe diximus: ergo Thomas Dominus non procedit ex cognitione meritorum Christi Domini. Sola major indiget probatione, tamen probo: ergo Christus Dominus antecedit sua merita: est enim causa, et quidem libera illorum: sed Christus Dominus est Thomas Dominus: ergo Thomas Deus antecedit merita Christi Domini. Confirmat: ergo Thomas procedens ex scientia meritorum exalit connectit cum meritis Christi Domini: sed implicat quod Thomas Dominus exalit connectat cum meritis Christi Domini: ergo implicat quod Thomas Deus procedat ex scientia meritorum Christi Domini. Major patet: ergo Thomas Dominus exalit est verum, ac proinde exalit connexum cum obiecto, cujus est Thomas. Minor vero probatur: ergo Thomas Dominus, seu Christus Dominus est causa libera suorum meritorum: sed implicat quod causa libera connectat exalit eum suis actionibus et meritis: est enim ex suo conceptu indifferens ad actum, et ad non actum: ergo implicat quod Thomas connectat exalit eum meritis Christi Domini.

684

Resp. in Thomas Divino

esse praecindibiles tot formalitates, quot possunt praecindi in una scientia Divina, in qua datur formalitas terminata ad obiecta necessaria, et formalitas terminata ad obiecta contingentia; Praeterea formalitas scientiae Dei terminata ad contingentia non est indivisibilis, sed potius variabilis formaliter per varietatem obiectorum contingentium, et eo ordine, quo decernuntur. Nulla autem ex his formalitatibus scientiae Dei tollit libertatem meritorum

Xpti, neque alterius cuiusque actioni liberae: quia fraktitas scientiae antecedens merita Xpti Dni illa non infert, neque cum illis connectitur; si vero infe-rens ea merita, aut eis illis connexa non antecedit, sed potius subsequitur, et sup-ponit ea merita, ideoque illorum libertatem non tollit: quia libertas meriti non tollitur per necessitatem ex suppositione ipsius meriti, sed solum per necessitatem antecedentem ad ipsius meritum, ut in praesenti supponimus ex certissimo principio libertatis. Confirmatur igitur scientia Dei et est scientia necessariorum, et contingentium. Dein-de scientia contingentium est scientia eorum obiectorum, quae se habent ex parte actus 1.i ad libertatem Xpti Dni; et est scientia est eorum obiectorum, quae se habent ex parte actus 2.i hoc est ipsorum meritorum ut aliquando existentium. Quaelibet ex his fraktitatibus scientiae vel non infert merita Xpti, vel ad illa non antecedit, ac proinde nulla ex illis fraktitatibus opponitur libertati meritorum Xpti Dni.

685 Quapropter ad argumentum propositum negandum est ans. Ad cuius probationem distinguenda est maior: scientia Dei quatenus scientia meritorum Xpti Dni antecedit merita, nego maiorem; quatenus est scientia aliorum obiectorum, quae se habent ex parte actus 1.i libertatis, concedo maiorem. Ad probationem similiter respondeo; Xpum Dei quatenus scientia ipsorum meritorum non antecedere ea merita; sed illa antecedat, quatenus est scientia eorum obiectorum, quae se tenent ex parte actus 1.i ad libertatem Xpti Dni. Ad confirmationem eodem modo respondeo concessa maiori dist. minorem: implicat quod scientia Dei quatenus expressiva meritorum Xpti Dni connectatur eis illis meritis, nego minorem; quatenus expressiva obiectorum, quae se habent ex parte actus 1 ad libertatem Xpti Dni, concedo minorem. Ad huius probationem concessa maiori, rursus distinguenda est minor: implicat quod ea libera exsistit connectatur eis meritis, per con-nexionem antecedentem ipsa merita, concedo minorem; per connexionem consequentem, et ex suppositione ipso-rum meritorum nego minorem. Itaque scientia Dei ut expressiva meritorum Xpti Dni eo supponit ipsa merita, et Xptus Dominus illa libere ponentis, et ideo haec sup-positio, et necessitas nihil obstat libertati Xpti Dni.

686 Ultimum sit argumentum. Si scientia procederet ex cognitione contingentium, non esset prior processio Verbi, quam processio Spiri-tus Sancti: sed hoc est contra omnes theologos, ergo et id unde infertur. Probatur maior: quia cognitio contingentium non est prior, quam eorundem contingentium amor: sed processio Spiri-tus Sancti fit per amorem, sicut processio Verbi per cognitionem: ergo processio Verbi non est prior, quam processio Spiritus Sancti. Probatur minor: quia eundem ordinem servant inter se

processiones, quae servant cognitio, et amor. Reo nando mag. Nobilius probatur secundus primus nandla est ea, quae non bene probat: quia Filius, et Spiritus Sanctus habent ordinem prius, et posterius, sive prioritatis, et posterioritatis a quo his a ordo non datur inter cognitionem, et amorem. Itaque sit prius, aut sit det in Patre amor contingentium, et cognitio visionis, non prius procedit Spiritus Sanctus ex illo amore, quam Filius ex cognitione; imo neque sic procedunt: quia Pater prius omnia communicat Filio, et deinde uterque communicat omnia Spiritui Sancto. et suppositio fidei ratio a priori est: quia virtus spirativa essentialiter petit duplex suppositum, virtus autem productiva Filii unicum suppositum exigit; non ergo potest procedere prius tamquam Spiritus, nisi prius supponat duplex suppositum habens illam virtutem spirativam: et ideo virtus spirativa existens in Patre pro illo priori ad generationem Filii non spirat: quia illi tunc deficit aliud suppositum pro se requisitum ad spirandum.

687 Levioris momenti fundamenta omittimus, ne rem istam longius protrahamus; praesertim cum ex dictis facile possint a quocumque dissolvi. Hoc advertendum duximus, eodem modo discurrendum nobis esse circa amorem, ex quo Spiritus Sanctus, seu amor spiratus debeat per se, et formaliter procedere: sicut enim Filius Dei ut sit perfectissimum in ratione Filii debet per se procedere ex scientia omnis cognoscibilis, ut ita evadat adaequatus cognitioni Paternae, ita ut amor spiratus sit perfectissimus in ratione amoris producti debet per se procedere ex amore omnis volibilis absque imperfectione ut ita evadat adaequatus virtuti spirativae: quapropter Spiritus Sanctus qui est amor spiratus Dei procedit ex amore totius Dei, et qui amor spiratus possibilium procedit per se ex amore possibilium amore, et denique qui amor spiratus contingentium per se procedit ex eorundem contingentium amore.

§ 3.

Cur secunda Trinitatis persona sit Filius?

Sect. 1.

Aperit difficultas cum quibusdam praesuppositis.

688 Fides catholica docet secundam Trinitatis personam esse Filium: tertiam vero Filium non esse, utrumque continet in Symbolo Athanasii, ubi dicitur, secundam personam genitam esse: tertiam vero non esse genitum, sed procedentem. Et ita definitum est in Concilio Mi-

zero, et ipse alias. Frustra decumit ex Ioanni 1°. ubi Verbum Dei appellat unigenitum per quam vocem non solum denotat Verbum Dei esse Filium, sed Spiritum Sanctum Filium non esse: quia esse persona unigenita, est quod sit unica, et sola persona genita, et quod nulla alia generet, aut sit Filius. Quapropter certissimum est, quod esse Filium est quid propriissimum, et notionale secundae personae; et ideo inter processiones Dei tale discrimen datur, ut prima sit generatio vitalis, et vi illius producatur Filius; secunda vero processio non sit generatio, sed solum spiratio, et ratione illius non evadit terminus Filius, sed solum procedens Spiratus.

689 Praeterea de fide est, non solum Verbum Dei esse, et Spiritum Sanctum habere eamdemque essentiam, eamdemque naturam cum Patre. Etenim sicut Pater producendo Verbum communicat illi suam naturam, et essentiam, ita Pater et Filius producendo Spiritum Sanctum illi communicant naturam et essentiam divinam quae est eadem numero in omnibus personis. Quapropter tam Verbum, quam Spiritus Sanctus producitur a Patre, atque uterque habet perfectissime eamdem naturam Dei a patre communicatam. Est ergo celebris, et gravissima difficultas assignandi rationem, cur secunda, et non 3 Trinitatis persona sit Filius, cum utraque habeat eamdem naturam acceptam, et communicatam a Patre. Quam difficultatem inexplicabilem indicat inter alios Augustinus tom. 6 Lib. 1 contra Maximinum c. 14 in haec verba: de Patre est Filius: de Patre est Spiritus Sanctus; sed ille genitus; iste procedens. Quid autem inter procedere, et nasci intersit explicare quis iubebit? Addit Ambrosius Lib. 1 de Fide c. 3. Mihi impossibile est generationis illius nosse mysterium, ubi et mens deficit non solum mea, sed et Angelica.

690 Huius difficultatis ratio ex praedictis est manifesta; quia omnia, quae ad rationem Filii pertinent, videntur Spiritui Sancto convenire. Etenim Filius est, qui producitur per vitalem generationem; sed Spiritus Sanctus producitur per vitalem generationem: ergo Spiritus Sanctus est et Filius. Probatur haec minor: quia communiter Philosophi, et Theologi generatio vitalis est origo viventis a vivente a principio coniuncto in similitudinem naturae: quae omnia facile aptantur processioni Spiritus Sancti. Nam processio Spiritus Sancti est origo viventis a vivente, et ipse Spiritus Sanctus est vivens de vivente, ut patet. Deinde est a principio coniuncto: nam principium Spiritus Sancti quodcumque illud sit, coniungitur cum ipso Spiritu Sancto per identitatem esse, et omnium attributorum. Et tandem Spiritus Sanctus procedit in similitudinem naturae, quia habet

eamdem naturam cum suo prīo, non minus quam Filius habet eamdem naturam cum Pātre. Processio igitur Spiritus S. habet omnia, quae ad generationem requirunt, ac inde Spiritus S. erit productus per generationem, et consequenter erit Filius. Ut aliquid in re adeo gravi, et obscura decernamus;

691 Præmittenda est explicatio generationis vitalis, cuius definitio ex variis Patrum locis collecta traditur a D. Tho. 1. p. q. 27 art 2, et iterum 4 C. Gentes c. 11. in hunc modum Est Origo viventis a vivente a principio coniuncto in similitudinem naturae. Quae definitio omnino amplectenda est, ut omnes graves, et cordati Theologi amplectuntur, quamvis in eius ~~defin~~ expositione non parum dissentiant. Hanc ego ut clariorem explicationem seligo. Imprimis dicitur Origo. Hoc productio, processio, actio, et quasi actio: et hoc est species communis generationi vitali, et non vitali, imo generationi ut sic, et creationi. Additur viventis a vivente, quia primum producens, et terminus productus per generationem vitalem debent esse viventia totaliter, et substantia. Ideo si ignis producat ignem, nullus est Pater, aut Filius alterius, quia nullus est vivens. Ideo et terminus productus per nutritionem non est Filius, neque producitur per generationem vitalem, quia talis terminus non est totale, et adequatus vivens, sed solum pars viventis. Per ly a principio coniuncto significatur, quod aliqua pars principii generantis debeat communicari termino producto et in illo intrinsece manere, ut sic illius genitum sit coniunctum generanti. Ita in generatione animalium semen est pars integralis generantis, et postea a generante decisum, et ablatum manet intrinsece in termino genito. In Divinis vero eadem natura Patris communicat, manetque in Filio.

692. Ultima definitionis particula in similitudinem naturae gilaves, et inter se valde diversas patitur explicationes, ut ex variis dicendi modos possunt applicari paternitas, et, quam Personae Trinitatis: nam priores huius definitionis partes manifeste conveniunt Spiritui Sancto. Hoc a diversitate oritur ex multiplici acceptione huius vocis natura: etenim natura aliquando accipitur pro ipso Deo, seu causa 1a. quam Philosophi vocant naturam naturantem, aliquando accipitur pro essentia rei, seu pro ipsa, qui recipiunt in ente, aliquando pro collectione rerum creatarum, quae non sunt ordinis supernaturalis, aliquando pro principio motus, et quietis

seu p prio quomodlibet productivo pecrtim si tale prium sit subble: he iet siles alis accestiony ne passim occurrunt, quarum aliquis manifeste alient si a praesenti instituto: go Filius n pot dici in similitudinem ne eo qd sit in similitudine Dei, l in similitudinem collectionis rerum creatarum, aut prij motus, et quietis, l denique in similitudine prij quomodolibet operativi sub e evenij.

693. Superest igit°, q° non in praesenti l signet essa, seu primarius, et essalem qlitas rei: l signet virtutes subsis productivas, seu virtutes productivas tri subsis viventis. Cum enim Filius debeat produci in similitudinem naturae generantis, haec similitudo debet ee, l in esse°, seu quidditate generantis, l in ipsa virtute productiva prius generantis, q° generans eo ipso qd tale sit, debet here virtutis subsilem productivas tri viventis subsis, nempe productivas Filij: si g° tris evadat silis suo prio in hac virtute, utique evadet silis in na, q. na signat virtutes hanc subsis, ut e manifestus. Cum a similitudo in na, hoc e in esse°, et quidditate prij n sufficiat ad stituendus Filius: g° hanc similitudine in esse°, et quidditate sui prij reperimus in Spiritu Sto: in quo n reperit ro Filij, nesse e, qd similitudo requisita ad rone Filij sit similitudo in na; q. na dicit virtutes subsis productivam, seu productivas subsis viventis.

694. Asserimus g° similitudine requisitam ad generates vitales sistere in eo, qd sit prius generans debet ee potens producere vitalit trus subsis viventes, ita tris generans possit vitalit producere alium trus subsis viventes, ut hac rone Filius evadat silis generanti n so in esse a et quidditate; d et in na, q. na signat prium vitalit productivus subsis viventis. Unde si p impossible produceret vivens aliqd creatus ab alio vivente, e pura communicandi alteri sua essa, n eet Filius: g° n heret similitudine cum producente in modo prio operandi prius producentis, nempe in operando vitalit trum viventis: etenim hoc non Filius so impositus e ad significandus trus productus sile prio producenti in na faecunda, et in

modo proprio operandi viventium: hac ergo foecunditate, et similitudine deficiente, deficeret aliquid constituens essentialiter Filium, ac proinde Filius etiam deficeret.

695 Sed obiicit Mulus, qui ex equo, et asina producitur per generationem vitalem, et tamen neque similis est equo, neque asinae in virtute substantiali productiva termini viventis: mulus enim est infoecundus, et impotens producere vitaliter aliud vivens substantiale: haec ergo similitudo in foecunditate, seu virtute propria viventis non requiritur ad conceptum Filii. Sed facile ex Philosophia respondetur per aliquem, et praeter intentionem naturae contingere eam infoecunditatem in mulo; nam uterque parens intendit producere terminum sibi similem in foecunditate naturae; sed propter oppositionem, et contrarietatem accidentium impedit eam foecunditatem proximam in termino producto: sicut propter eamdem rationem solet et accidere in hominibus, qui aliquando praeter intentionem naturae, et propter vitium quorumdam accidentium evadunt infoecundi. Infoecunditas ergo illa non aufert rationem Filii, tum quia est per accidens, aut praeter intentionem naturae, tum quia est infoecunditas proxima cum foecunditate remota, et radicali sufficienti ad esse Filii.

Sect. 2.

Nostra resolutio proponitur, et probatur.

696. Placet in hac gravissima difficultate eam sententiam eligere, quae clarum nobis discernat inter primam, et secundam processionem: aliae enim sententiae, de quibus inferius mentionem faciemus, aut difficillime capi possunt, aut omnino imperceptibile discrimen assignant. Asserimus ergo secundam Trinitatis personam ideo esse Filium, et procedere per generationem, quia evadit similis suo principio in virtute ad intra productiva, seu in foecunditate ad producendum vitaliter alium terminum substantialem viventem, nempe Spiritum Sanctum. Cum autem Spiritus Sanctus non evadat similis suo principio in virtute ad intra productiva, neque habeat foecunditatem ad producendum vitaliter alium terminum substantialem viventem, quia Spiritus Sanctus non est productivus ad intra, ideo Spiritus Sanctus non est Filius, neque producitur per generationem. Igitur discrimen est inter secundam, et tertiam Trinitatis personam, quod secunda imitetur suum principium in foecunditate producendi ad intra: nam sicut

P.r e potens producere vitaliter ad intra personam Divinam; ita et secunda persona producta a Patre potens e ad intra producere vitaliter personam Divinam. Ceterum 3a Trinitatis persona non imitatur suum principium, nempe Patrem, et Filium in hac virtute ad intra productiva; cum 3a persona nullam aliam personam Divinam possit vitaliter producere.

697 Quapropter 1a processio dicitur, et vere, e generatio, quia e origo viventis a vivente a principio coniuncto in similitudine naturae, quatenus terminus per illam productus evadit similis generanti in foecunditate naturae, seu in virtute simili productiva ad intra, quae virtus cum substantialis sit, merito appellatur natura. Secunda vero processio non e generatio, sed spiratio eo quod licet sit origo viventis a vivente a principio coniuncto, et intrinsece; non tamen e in similitudine naturae; quia terminus per illam productus, et internus non evadit similis producenti in foecunditate naturae, neque in virtute simili productiva ad intra. Habet quidem Spiritus Sanctus naturam, seu essentiam sui principii, non tamen habet foecunditatem, sive naturam foecundam, et potentem ad intra producere; et ideo eius processio non e generatio. Hanc rationem sequitur, et magno authoritatis, et rationis pondere illustrat P.r Zuñiga tractatu de Trinitate disp. 3 dub. 20 a memb. 9. et producit Ricardus Victorinus lib. 6 de Trinitate a c.o 16. Alexandrum Alensem 1. p. q. 42. memb. 2. Maironem in 1.o dist. 3. q.e 1. Bonav. in 1. dist. 31. in 2a parte dist. 4. Hanc etiam tradidit P.r Fran.cus Alphonsus in manuscriptis de Trinitate et non ignobilis AA.

698. Quod res ita se habeat, nempe quod Filius in Divinis evadat similis suo principio in natura foecunda, seu in foecunditate naturae; et quod Spiritus Sanctus careat hac naturae foecunditate, et similitudine cum suo principio in natura foecunda, certo certius e: nam fides docet, Filium habere virtutem spirativam, vi cuius producit Spiritum Sanctum sibi coniunctum in unitate naturae, seu essentiae: deinde fides et docet, Spiritum Sanctum carere omni virtute ad intra productiva, siquidem in Spiritu Sancto non datur virtus generativa, neque spirativa, atque inde Spiritus Sanctus nullam habet virtutem producendi terminum sibi coniunctum in unitate naturae, aut essentiae: quia Filius in Divinis evadit similis suo principio in natura foecunda, seu in foecunditate naturae, ratione cuius potest vitaliter producere terminum subsistentem sibi coniunctum, et Spiritus Sanctus non evadit ita similis

suo prio in na foecunda, seu in foecunditate nec, roe cuius pot vitalit producere trum subslem sibi diunctum, et Spiritus S. n evadit i ta filij suo prio in foecunditate nec, nec pot vitalit producere trum subslem sibi diunctum. Utrumque res plana e, et a nullo catholico nari pot, acproinde de roe Filij D. saltem realit, et malit e, qd heat virtutem spirativam.

699. Qd a hoc et sit de essa Filij Divini fr, et qd hoc sit sufficiens discrimen, et ro cur secunda persona sit Filius, et n 3a pbat 1o ex cilio Florentino sess ultima, ubi sermo e da Graecos nantes Spiritum S. pcedere a Filio, et ex hoc errore infert Concilium, n dari Filium in Divinis: Concilij verba st: Nam credentes spiritum S. ex Filio nequaquam pcedere, nesse e, ut intelligant, spiritum ex solo Pe pcedere, et event n ee Filium. Unde sic argtor qui nant Spiritum S. pcedere a Filio, cogunt nare, dari Filium in Divinis; qd Filius in Divinis sttuit in ee talis p virtutes producendi spiritum Stum: nam ablata psic hac virtute n intelligit Filius, neque Filiatio Da: go ex mente Cilij hec foecunditas, seu virtus productiva tri subslis diuncti e de esso Filij. Pbat ex Basilio lib 5. Ca Eunomium cap 11. Ubi exhibens roem, cur Spiritus S. n sit Filius Filij hec het: siquis Filium ex Filio diceret, in suspitiones multitudinis Trinitatis Deitatis hoibus adducebat: facile namque suspicari erat, qd si Filius ex Filio natus, ex hoc alius utique natus eet, et 3us alius, et deinceps ad multitudines: go Xa Basilium si Spiritus S eet Filius, ex ipso pcederet alia persona Da. acproinde ex ceptu Filij requir hec foecunditas, alioqui nulla eet illatio Basilij. Unde et colligit, ideo Spiritum S n ee Filium, qo ex ipso n pcedet alia pna, que e ipsissima nra doctrina.

700 Pbat 2o rone nam qqd e de esso Filij creati, dummodo n dicat imperfectiones, e et de ceptu Filij Di: d posse coicare vitalit naturas acceptas a Pe. e de essa Filij creati, et nullas dicit imperfectis: go posse coicare vitalit naturas acceptas a Pe. e de ceptu Filij Dni. Quapropter Spiritus S. n erit Filius: go hanc pnam n het. Maior mihi certissima e:

nam qq.d e de ess.o Filij creati, et n. dicit imperfectionẽ, ptinet ad ess.am Filij ut sic: ð qq.d ptinet ad ess.am Filij ut sic, e et de ess.o Filij Di: nam o.ia prata essalia Filij ueniunt essali-ter cuilibet Filio, ac proinde Filio D.o qui vere et ppriè Filius e: g.o etc. Alr vero t.i syllogismi pbat.r: g.o de ess.o Filij cre-ati e here eamd. naturã, et ess.9 cum P.e i ð na. et ess.a Pa-tris ac ipsa e coicabilis vitalit: g.o de ess.o Filij creati e here naturã, et ess.9 ac ipsa coicabilis vitalit: acproinde posse coicare naturã acceptã a P.e e de ess.o Filij creati. Q.d ð in hoc nulla afferat imperfectio, pt.; q.a posse coicare naturã acceptam a P.e e pratis, g.o tr reperit in Filio D.o: ð pratis tr reperta in Filio D.o n. pot ee pr imperfectio, ut ostat: g.o Jdl. Pbat 3.o

eadẽ vestibulã: nam Spiritui S.to desicit aliq.d pratis essalis ostituens Filium, ð nullum aliud ex ostitutivis Filij deficit, nisi foecunditas explicata, et pota coicandi vitalit naturam acceptam: g.o hec foecunditas, et pota coicandi vitalit naturam acceptam e pratis essalis Filij. Maior pt; alioqui Spiritus S.tus eet Fi-lius: nam eris, cui nullum ostitivum Filij deficit Filius necessario e. Alr vero pbat: g.o o.ia que ptinent ad ronem Filij, ueniunt Spiritui S.to: nam eius processioni adaptarit o.es particulas desfonis generationis; ut cert intelligunt, ut ostat ex n.o 689. Insuper nil speciale het Filius, q.d n. heat Spiritus S. pt ee Verbus, et ee Spiratorẽ; ð ee Verbum n. e aliq.d essalit ostituens Filium: nam ro Vbi reperit sine rone Filij, ut patet in Vbo creato: g.o ex eo q.d deficiat Spi-ritui S.to ro Vbi n. deficit illi aliq.d ostituens Filium: g.o sola ro Spiratoris e id, q.d deficit Spiritui S.to ad ronem Fi-lij, acproinde ro Spiratoris ostituit Filium. Cuius ronis efficacia ex aliarum snarum vestitione inferius subiicienda ostabit: prius ã, q.d di-nici solet ð.a explicatas nam, et assignatas discrimen dissoluemus.

sect. 3.

Pro argumentorum solutione.

702 Obiiciunt 1°. non sine clamore coem Doctorum et ss. PP. locutionem distant, et sine ulla prius dist[inctio]e asserentium, eamdem omnino naturam esse in omnibus personis; sed pota communicandi entitatis naturæ accepta, seu foecunditas nec non est com[muni]s omnibus pr[incipi]is, siquidem non dat in Spiritu S[ancto]: ergo hæc vera non est natura; alioqui Spiritus S[anct]us non habebit eamdem naturam cum Patre et Filio: similitudo ergo in hac foecunditate non est similitudo in natura put requiritur ad conceptus generationis vitalis. Confirmat[ur] 1°: nam fides damnat hæreticos asserentes, in omnibus pr[incipi]is non dari eamdem naturam sed foecunditas ad producendum ad intra non est eadem in omnibus pr[incipi]is: ergo foecunditas ad producendum ad intra non est natura. Confirmat[ur] 2°: quia ex eo quod fides absolute doceat, in omnibus pr[incipi]is dari eamdem naturam, sequitur, naturam in omni sensu vero, et proprio debere esse com[mune]m omnibus pr[incipi]is: sed x[hristi]anam doctrinam natura in aliquo sensu vero, et proprio non est com[muni]s omnibus personis: ergo vera, et propria, imo et stricta significatio naturæ apud nos usurpatur pro foecunditate, seu virtute ad intra productiva, quæ com[muni]s non est omnibus pr[incipi]is, ut constat: ergo nostra doctrina sustineri non potest salva fide.

703. Resp[ondeo] absolute, et simpliciter verum esse, quod omnes personæ Divinæ habent eamdem naturam, ad hoc autem non requiri, quod habeant eamdem naturam sumptam in omni sensu, sed sufficere, quod habeant eamdem naturam sumptam in aliquo sensu vero, et proprio. Cum autem natura in sensu vero, et proprio significet essentiam, et primarium conceptum entis; atque hæc essentia sit com[muni]s pr[incipi]is omnibus Divinis, ideo absolute, et simpliciter verum est, quod omnes personæ Divinæ habeant eamdem naturam. Quod vero non requiratur, quod omnes personæ Divinæ habeant eamdem naturam in omni sensu proprio, seu in omni vera usurpatione naturæ, patet: quia personæ Divinæ non habent eamdem naturam, quæ natura usurpatur pro principio motus, et quietis eius, in quo est; hæc autem est aliqua usurpatio propria huius vocis natura, ut constat ex Arist[otel]e, et Phil[osophi]s universis. Et hoc et idem est de aliis usurpationibus naturæ initio quæstionis ad explicationem generationis enumeratis. Unde propositio absolute negans esse in pr[incipi]is Divinis eamdem naturam, falsa, et hæretica est: quia significat, nullam naturam esse coem omnibus pr[incipi]is: fides autem docet, aliquam naturam coem esse, nempe naturam sumptam pro essentia, et 1° conceptu Resp.

Hoc tn n tollit, qd in una psona det na in alio sensu usurpata, que n det in alia psona, nempe qu na signat foecunditatem, seu virtutem ad intra productivam, que coij n e oibus prij.

704. Quoad ad argtum icensi pmiss, nanda e coa, et nari debet in hoc syllogismo: Persone Di hent naturam; d n hent prium motus, et quietis eius, in quo e: go prium motus, et quietis eius in quo e, n e na. Vitium utriusq syllogismi stat in eo, qd vox na usurpat in diversa signaone in pmiss, atq in ccentio, et pinde hoc ceterq abre loquende flume, et ex pmiss n infert. Neque hinc deduunt, Spiritus S. n here eamdem naturam cum Pe et Filio; qa ad hoc requirebat, qd in nullo sensu heret eamdem naturam, hoc a flum e, ut vidimus. 1a ofrao eods vitio laborat, ideo abre cdenda e mar, et mir, et nanda coa. Ad 2a ofraonem reo; mare ecflam, alioqui. D. S. heret naturam in sensu in quo na prium motus, et quietis etc signat. Itaque so hemus ex dictis, et PP. pua Pos here eamdem essam, et eamdem naturam, qu na overtit cum ess; n tn qd heant eamdem virtutem ad intra productivam, neq eamdem naturam, qu na overtit cum foecunditate, l cum prio motus, et quietis etc. Iam vero, qd vox na n semper signet essam, d aliqdo virtutem productivam constat ex D. Tha 1. p. q. 39. art. 2. ad. 3. asserente; qa na designat prium actus; essa vero ab essendo dr, poss dici aliqua unius re, que oveniunt in aliquo [redacted] actu, ut oia calefacientia; d unius esse dici n poss, nisi quorum e unum ee, et ideo magis exprimit unitas De. p hoc qd dr, qd tres psne st unius esse, qm si diceret, qd st unius ne. Que dyto. int naturam, et essam maxime ofrat, et explicat nram mentem.

705. Obiciunt 2. illud Aug. testimonium 7 de Trinitate. Eo Verbum, quo Filius, et eo Filius, quo Verbum. Qd testimonium admittunt coit Scolastici cum Mag. in 1. dyt. 25 n 10 in sensu materiali et reali; d ct in sensu formali, et essali, quem denotat modus reduplicativus verborum

Aug.ⁱ Unde ita efficit argumentum. Per id constituitur secunda persona in ratione Filii, per quod constituitur in ratione Verbi; sed in ratione Verbi constituitur per foecunditatem ad intra, neque per virtutem productivam; sed solum per hoc, quod procedat per intellectionem, tanquam per principium, ut explicavimus num. 1 huius disp. ...: ergo secunda persona in ratione Filii constituitur per foecunditatem, neque per virtutem ad intra productivam. Maior probatur, tum proposito Aug.ⁱ testimonio, tum quia secunda persona in ratione Verbi habet specialem similitudinem cum suo principio, quam similitudinem non habet Spiritus Sanctus, et non habet rationem Verbi; sed similitudo specialis cum suo principio constituit talem terminum in ratione Filii: ergo eadem prorsus praedicatum constituit in ratione Verbi, et in ratione Filii.

706. Resp. Aug.ⁱ testimonium utique intelligendum esse in sensu formali, non tamen in sensu adaequato, ita ut velit, omnia constitutiva Filii esse formaliter constitutiva Verbi, et e contra. Mens igitur Aug.ⁱ est, quod Verbum, et Filius constituuntur formaliter per eandem subsistentiam relativam, atque inde eadem substantia, quae est Verbum est Filius, quod verissimum est; quia in 2.ª persona datur unica subsistentia relativa, per quam constituitur tam in ratione Verbi, quam in ratione Filii; nam sub utraque ratione est formaliter persona, et producta a Patre: atque inde constituitur formaliter per aliquod oppositum Patri; sed in Filio nihil datur oppositum Patri praeter subsistentiam relativam: ergo per hanc constituitur formaliter tam in ratione Verbi, quam in ratione Filii. Non tamen intendit Aug.ⁱ quod omnia constitutiva Verbi sint formaliter constitutiva Filii, aut e contra. Quia Verbum sufficienter constituitur per subsistentiam productam, et per intellectionem formaliter communicatam; Filius vero ulterius requirit eandem naturam, et essentiam cum Patre apud omnes, et apud nos etiam requirit foecunditatem, et similitudinem cum Patre in virtute ad intra productiva. Unde constat neutrum esse maiorem argumenti. Ad cuius probationem resp., similitudinem requisitam ad rationem Verbi esse partialem inadaequatam et insufficientem ad constituendum Filium, ut patet in Verbo creato habente eiusmodi similitudinem sine conceptu Filii.

707 Obiiciunt 3.º Verbum divinum non est simile Patri in natura foecunda, seu in foecunditate naturae: ergo similitudo in hac foecunditate non requiritur ad conceptum Filii: patet consequentia: ergo ...

similitudo illa in vegi ad spty Filij, sine qua salvat essa Filij; ut pt: si go Verbu sine similitudine in hac foecunditate sit Filiu, taly similitudo n erit de essa Filij. Ant. pbat: qa Verby n e sile Pi in virtute gignendi, et spirandi; o virtuy gignendi, et spirandi e na foecunda; seu foecunditas ng in Pe; go Verbum Diviny n e sile Pi in na foecunda, seu in foecunditate na. Pbat 1o. qa Verbu n het similitudinem adequatq in virtute pducendi ad intra cum Pe; qa n het similitudinem in virtute pducendi p generat; o so in virtute pducendi p spirat: go similitudo in virtute pducendi ad intra n e de essa Filij. Dm. Pbat coa: qa ita evaderet Filiy inadequaty, et imperfectus, siquidem inadequate so heret similitudinq requisitq ad sptum Filij. Pbat 2o. qa Filiy Dny similior e Patri, qm Filiy humanus; o Filiy humanus silij e suo pri in virtute pducendi p generat; go Filiy Dy debet ee silij Pi in virtute pducendi p generat; si heic similitudo in na foecunda requirat ad spty Filij. Reo nando abre ans: nam sit Pr pot ommunicare alteri suq essq, et Deitatq, ita et Verby. Ad pbat anty disguo maiorem: Verby D. n e sile Pi in virtute gignendi, qa virtuy gignendi dicit scire virtutq ommunicandi alteri essq, et Deitatq, nr marq: qa virtuy gignendi dicit modq ommunicandi essq, et Deitatq, Cdo maiorq.

708 Cum a ad ronem Filij so requirat similitudo in virtute ommunicandi naturq, seu essq; n a requirat similitudo in modo illq ommunicandi, inde e, qd Verbum D. heat similitudinq requisitq ad Filium, eo pcise qd tam Pi, qm Filiy posit suam essq alteri ommunicare vitalit. Ad 1q ofvaonq reo; Vby D. here adequatq similitudinem requisitq ad spty Filij, seu totq similitudinq requisitq, nempe in virtute ommunicandi alteri vitalit naturq, et ideo Verby e Filiy pfecty, et adequaty. Ad 2q ofvaonq reo Filiy Dny ee silem Patri in virtute numerica ommunicandi alteri essq: nam dat eadem no virtus spirativa in Pe et Filio: quapt Filiy D. silior e Pi qm humany: nam humany Filiy so het eamdq virtutq specifice cum Pe pfectior a, et mar similitudo e; que fundat in identitate

eiujdem prati numerice, quam illa, quae fundat in identitate eiusdem prati specifici.

109\. Fatcor, Filium creatum non so habere similitudinem cum suo prio in virtute communicandi naturam, et in modo illam communicandi, nempe in virtute generativa. Haec a similitudo affert fraudit imperfecti, nam imperfectio est, quod Filius non exhauriat totam perfectionem Filii, atque inde possit alius Filius dari: unde similitudo in virtute generativa non potest esse de essentia Filii: ergo quatenus Filii nullam affert imperfectionem, alioqui vere non reperiretur in Deo. Quapropter quod Verbo deficiat haec similitudo in virtute generativa, non probat, quod illi deficiat aliqua similitudo necessaria, aut requisita ad Filium. Praeterea cum Pater creatus non habeat alium modum communicandi naturam, nisi per generationem, necesse est, quod Filius creatus habeat similitudinem cum Patre in hoc modo communicandi naturam: alioqui non esset simpliciter similis Patri in virtute communicandi suam essentiam, et naturam. Caeterum Pater Divinus habet virtutem communicandi naturam duplici modo, nempe per generationem, et spirationem: ideo Filius Divinus evadit similis Patri in virtute communicandi naturam, et essentiam suam; licet non evadat similis in modo communicandi per generationem: ergo evadit similis in alio modo communicandi essentiam per spirationem. Deducimus igitur similitudinem in virtute communicandi naturam acceptam esse de essentia Filii ut sic; ex parte vero Filii creati ulterius addit similitudo in virtute communicandi per generationem; et demum ex parte Filii Divini addit similitudo in virtute communicandi naturam per spirationem detracta.

110 Obiiciunt 4°. Verbum non constituitur in ratione Filii Divini per spirationem activam: ergo non constituitur in ratione Filii Divini per similitudinem cum suo principio in natura foecunda. Patet consequentia: quia nulla est similitudo Filii Divini cum suo Patre in natura foecunda, et ad intra productiva, nisi spiratio activa: nam in virtute generativa potius est dissimilis, cum haec detur in solo Patre. Antecedens probatur: nam si Filius constitueretur in ratione Filii Divini per spirationem activam, Pater esset et Filius; hoc est plane falsum: ergo. Probatur maior: quia si Filius constitueretur per spirationem activam in esse

Filij Dni ideo eet Filius, q. het activq spirationq; s P. het et tecum identificatq spirationq activq: g° et P. eet Filius. Pt hec coa: nam ubi dat eadem ro fralis sstiva alicuius effus, dat et talis effus; s. ro fralis sstiva Filij Dni e spiratio activa: nq. peire in intellecta spiratione activa, n intelligit p. rei ro Filij Dni: g° ubicumq det spiratio activa, dabit et ro Filij Dni. Cum g°. in P°. n minus, qm in Filio det eadem virtus spirativa n minus in P°. qm in Filio dabit eio. et fralis sstus Filij.

711 . . . . Reo nando ans: ad illius pbats no mars: ad cuius pbationq dysquo mars: ideo tangere p rone adequatq eet Filius, q. het spirationq activq, no marem: ideo tangere p rone inadequatq eet Filius, q. het spirationem activq, ido marem. Deinde ido mirs, et no cog. Ad illius pbats transeat mar, et dysquat mir: ro fralis so inadequata sstiva Filij Dni e spiratio activa, ido mirs: ro fralis, et adequata sstiva Filij Dni e spiratio activa, no mirs. Itaq si Filius so sstitueret in rone Filij p spirationq activq, utiq inferret, Patrem ee Filium, attamen ex eo q. unus ex sstivis Filij reperiat in P°. n segr, Patrem ee Filium, nam ut aliqd sit Filius debet here oia sstiva Filij. Et quidq apud oes Filius Dnus sstituit p eiq, seu Deitats, Lri marij et p cognionq; et Lt eadq Deitas, et cognie det in P°. nullus inde intulit, Pem ee Filiq. Sicut g°. Lt spiratio activa sstituat Filium, et hec det in P°. inde male deducit, Patrem ee Filiq. Filius ergo Dnus n so sstituit, et so sstituit p virtuts spirativq, et p Deitats smunicatq, s et p relats pductq; et cum in P°. n det relatio pducta, neq in Spiritu Sto. det virtus spirativa smunicata, P. n e Filius, neq Spiritus e Filius, nq utraq desicit alteris sstivis Filij.

712. Infert 1°. Spiritus S. fore Filium, si ex ipso oriret, aut pduceret alia pna. Id sstat ex Testimonio Basilij supra adducto in pbationq mq resolutionq. Et roe, q° in eo casu nullum sstivis Filij deficeret Spiritui Sto. ni Spiritus S. eet tunc subsis-

riveri productus cum virtute communicandi essentiam, seu naturam acceptam a suo principio, atque inde esset similis suo principio in natura foecunda: ergo in eo casu esset Filius. Infertur 2°, Verbum Divinum non fore Filium, si ex ipso non procederet Spiritus Sanctus. Probatur: quia si ex ipso non procederet Spiritus Sanctus, Verbum non exaequaret similitudine Patri in foecunditate naturae; neque in virtute communicandi valeret alteri essentiam acceptam a suo principio; sed hoc est necessarium, ut vidimus ad esse Filii: ergo etc.
Praeterea in eo casu Verbum non esset magis simile naturaliter Patri, quam de facto est similis Spiritus Sanctus: quia solo haberet similitudinem naturalem in essentia, quam et de facto habet Spiritus Sanctus: sed Spiritus Sanctus de facto non habet similitudinem naturalem sufficientem ad rationem Filii: ergo in eo casu Verbum non haberet similitudinem naturalem sufficientem ad rationem Filii, atque inde Verbum in eo casu non esset Filius.

118. Dices contra hanc illationem 2am. Patres Latini in Concilio Florentino contra Graecos negantes Spiritum Sanctum procedere a Filio, numquam intulerunt Filium non esse Filium, sed solum non distingui a Spiritu Sancto: ergo ex eo quod Verbum non producat Spiritum Sanctum, solum infertur, quod ab illo non distinguatur; non tamen inde infertur, quod non sit Filius. Respondeo, Patres Florentinos sufficienter oppugnasse Graecorum errori obiicientes absurdum de identitate inter 2am et 3am personam: cum enim Graeci admitterent distinctionem trium personarum, maxime urgebant eo principio inter Patres, et Theologos receptissimo, quod non dari distinctionem in Divinis nisi inter producentem, et productum: si ergo Spiritus Sanctus non esset productus a Filio, ab illo non distingueretur. Alia vero absurda ex illo Graecorum errore deducenda Theologis reliquerunt, et ex parte etiam insinuarunt: nam eo ipso quod Verbum non distingueretur a Spiritu Sancto aut sicut Spiritus Sanctus Filius non est, ita neque Verbum esset Filius; aut similiter non esset hic Filius Dominus, sed alius chymaericus, et impossibilis, ex quo nos probabiliter deducimus Verbum in ratione Filii Domini, qui necessario debet esse possibilis, et existens debetur per virtutem spirativam.

Sect. 4.

Aliorum momenta breviter expediuntur, et refelluntur.

714 1° e Scotistarum asserentium 2am p̄ncipaē Filium, eo q̄d p̄cedat a p̄oa ~~..~~ nali, et Spiritum Sanctum non Filium, eo q̄d p̄cedat a p̄oa libera: qa intellus a quo p̄cedit Filius, e p̄oa nalis, et n libera; volun̄s á a qua p̄cedit Spiritus S. e p̄oa libera, et n nalis. Unde p̄cessio Verbi e generatio, qa e p̄ductio nalis tri, p̄cessio vero Spiritus S. n e generatio, qa n e p̄ductio nalis, s libera. Hec doctra supponit S.num p̄nium de libertate p̄cessionis Spiritus S.ti, ut ostendemus n 132. Et p̄terea 1a e f. qa p̄cessionis ee p. intellus, n sufficit ad generationem vitalis, neq. facit, q̄d eius ḡs sit Filius: 2° q̄d 2a p̄nā p̄cedat a p̄one nali, et nessaria n facit q̄d sit Filius, neq. q̄d eius p̄cessio sit generatio. Ani pt in Verbo, et cognitione create, que utriq. p̄cedit ab intellu, et cont á p̄oa nali, et nessaria, adhuc tn n e Filius cognoscentis, neq. p̄cedit p generats vitalem. Coa vero pt ex doctra Scotistarum: ng quod ipsos intellus e p̄oa nalis, et nessaria, id q̄d ḡs p̄cedat ab intellu, n p̄bat ee Filius, neq. p̄cedere p generats vitals: ergo q̄d ḡs p̄cedat a p̄oa nali, et nessario n p̄bat eē Filium.

715 2a e 2°: qa p̄cessio Spiritus S.ti so pt dici libera, quis e voluntaria, et n coacta; s hoc n obstat generationi vitali: ḡo libertas, que reperit in p̄cessione Spiritus S.ti n obstat, quominus sit generatio vitalis, ac inde Spiritus S. erit Filius. Mar e certa: p̄bat mi: qa sit p̄cessio sit voluntario, et n coacta p illg. p̄t comunicari vitalit. na subslys viverş, ut revera comunicat Spiritui S.to p illius p̄cessiong; s hoc sufficit ad generats vitals, siquidg ex hoc capite S.ta p̄cessio e generatio facta p p̄ug n voluntarig, s nalg: g°. Explicat: ng si Pns comicaret vitalit S.to suam naturg viventg, Plus revera eet Filius Pris, q̄qd sit, an Pns libere, s nalit, spontanee, s coacte nam comunicaverit: g° q̄d p̄cessio Verbi sit nessario, aut libera, nihil tinent re s het ad generationem vitals, et ad ptus Filii; et p̄terea q̄d Spiritus S.tus p̄cedat voluntarie, aut et libere, nil obstat, quominus sit Filius.

716 Secunda est

Thomistarum ma^x cont asserentium, Verbum D ee Filium eo q^d. sit procedat per intellectum, cuius proprium e producere Verbum sibi dto, cuius e Verbum: cum a 2^a pna sit Verbum ne D6, et Paternitati, et ab ipsis procedat, inde e, 2^am pronam evadere simil^em in na sua prio, et cont evadere Filium, et producere per generationes. Ceterum Spiritus S. procedit per voluntatem, cuius n e proprium producere terminum siml suo prio, et ideo 3^a. pna n evadit simil. sui prio in na, gnis procedat a na D, et a virtute spirativa. Hanc insam sequunt ex nris Pr Valentia, Amicus, et Justissime Montoia disp. 6, et 7: illamq^z multis modis conant exponere; oes dicendi modos reducunt ad asserendum 2^am pronam ideo ee Filium q^a e Verbum: 3^am vero Filium n ee, eo q^d n sit Verbum: asserunt q^a DD viri illius similitudinem specialem, qm explicuimus q. 1^a huius disp^mis, et rone cuius 2^a prona e Verbum, ee sufficientem ad constituendum Filium.

717. Sed 1° e 1°: q^a 2^a prona ex eo q^d sit Verbum, et perfectissimum so het similitudinem inoalem perfectissimam cum suo dto; o similitudo pure inoalis n sufficit ad ronem Filii, ad qm apud oes requir similitudo nalis seu in na: g^o Verbum ex eo q^d sit Verbum n het similitudinem requisitam ad cptum Filii; ac proinde ex hoc capite n e Filius, neq^z ex defectu huius similitudinis provenit, q^d Spiritus S n sit Filius. Mar pt in ipso Verbo D. q^d e perfectissima repraes creaturarum simpliciam, et quis eas repraat so het similitudinem inoalem perfectissimam; n tn het similitudinem nalem, seu in na, ut constat. Mir vero probat in Verbo creato, quo aliq^s se ipsum cognoscat; q^d tn Verbum n proinde e Filius cognoscentis, neq^z procedit ab illo per generationem vitalem: g^o ee similem inoalit cum eo aquo procedit, n facit, q^d tnm ita procedens sit Filius.

718. 2° e 2°: q^a n dat mar similitudo int Verbum, et dtum, qm int cognitionem et dtum; o cognitio et perfectissima so petit similitudinem inoalem, et n physicam cum dto: g^o Verbum et perfectissimum so petit similitudinem inoalem, et n physicam cum dto: g^o similitudo requisita ad Verbum et perfectissimum n sufficit ad constituendum

Filium. Maior nam nequit: quia sicut Verbum procedit ab intellectu ut assimilativo, ita est cognitio: et sicut intellectus exprimit alterum obiectum per Verbum; ita et ille exprimit obiectum per cognitionem. Minor vero ostenditur: nam cognitio Dei perfectissime exprimit omnes creaturas; et tamen cum illis non habet similitudinem specificam, et naturalem; sed solum intentionalem. Dico 5°: quia contra hanc sententiam Spiritus Sanctus non est Filius, eo quod non sit Verbum, neque procedat per intellectum; sed haec ratio falsa est, et nulla: ergo et haec contraria. Probatur minor: nam ex eo quod deficiat Verbum proprie ratio Verbi, non deficit aliquid necessarium ad rationem Filii, ut patet in creaturis, quae vere conveniunt ratione Filii; et illis deficiat ratio Verbi: ergo quod Spiritus Sanctus non sit Filius non provenit ex eo quod non sit Verbum.

719. 3° sententia a praecedenti parum differens, sive distans asserit, secundam personam esse Filium eo quod sit imago Patris, et producat ad repraesentandum suum principium, hoc est secunda persona, eo quod procedat ab intellectu, et sit Verbum productum a Patre ad repraesentandum ipsum Patrem, tanquam imago illius. Cum autem Spiritus Sanctus non procedat ab intellectu, neque sit Verbum productum ad repraesentandum suum principium, ideo Spiritus Sanctus non est imago, neque Filius sui principii. Ita cum Patre Vazquez 1 p. d. 113 c. 4. docuerunt Torres, Marcon, Mocrat. Quiroga, et plures alii ex nostris, licet in modo explicandi hanc sententiam, parum inter se conveniant.

720. Sed contra 1°: quia ex eo quod 2a persona sit Verbum, et procedat per intellectum solum infertur esse imaginem, et similitudinem intentionalem sui obiecti, et principii; sed imago, et similitudo intentionalis non sufficit ad rationem Filii: ergo 2a persona non est Filius, eo quod sit imago producta, seu Verbum. Maior constat ex dictis contra 1am sententiam. Minor vero patet in Verbo, et cognitione creata spectata ad suum cognoscentem: nam ea cognitio est imago, et similitudo intentionalis non tamen est Filius cognoscentis. Dico 2°: quia Filius debet esse imago naturalis sui principii; sed 2a persona ex eo quod sit Verbum non habet esse imaginem naturalem, ut patet in Verbo creato: ergo 2a persona, ex eo quod sit imago requisita ex conceptu Verbi non habet esse Filium. Dico 3°: quia contra hanc sententiam Spiritui Sancto deficit ratio Filii, et imaginis, eo quod deficiat ratio Verbi, et procedentis ab intellectu; sed haec ratio falsa est: ergo probatur

mir: nam creaturę n vere Filij, et imagines sui prij; Et n heant ronem Verbi, nec pcedant p intellum: gº qd Spiritus S. n sit Verbum; n pbat, qd n sit Filius, neq imago sui prij.

721. Ad utrinq vero proxime impugnate rent, sdlam silitudinem inoalem n sufficere ad ptum Filij, ut pt in Verbo, et cognitione creatis; sufficere tn silitudinem inoalem sciunctam cum identitate nq, et essę. Cum gº 2ª persona ex eo qd sit Verbum heat silitudinem inoalem, qm n het 3ª psona, et aliunde heat identitatę essę cum suo prio, inde e, qd 2ª psona, n vero 3ª sit Filius, et imago na-ij sui prij. Sed impugnant 1º gº identitas duorum in eadę essª n e silitudo sufficiens ad sitituendũ Filium, neq imaginem nalem: gº silitudo inoalis et siuncta cum identitate in eadem na n sufficit ad sitituendũ Filium, neq imaginem nalę. Ans certus e: nam 3ª psona identificat cũ eadę na Spiratoris, et tn non e Filius, neq imago nalis Spiratoris: Coa vero pbat: gª sol qd n e ille nalis, nequit fieri tale, nisi adveniat silitudo nalis, ut pt: d eo, quæ identificant in eadę na n pinde ē nalit silia: gº n poss fieri nalit silia p adventum silitudinis inoalis. Et coa: gª silitudo hęc inoalis n e silitudo nalis. Cũ gº Filius debeat ęe imago nalis, et nalit silis Patri, nequit hoc pvenire a silitudine inoali, qmtũvis siungat cum identitate in eadę na, et essª.

722. Impugnant; gº 2º hanc solutionem Spiritui Sto n deficit ad ronem Filij, et imaginis nalis silitudo inoalis: gm si heret, cum supponamus here identitatę cum na sui prij, esset Filius, et imago nalis; d sa defus silitudinis inoalis nebitat Filiationi, ut pt in obus Filijs creatis: gº Spiritus S. n e Filius, eo qd illi deficiat aliqd n

requisitum ad systema Filii, quod repugnat. Explicat: quia si Sp[iritu]s accipiat vitalit[er] naturam a Patre erit Filius Patri, quamvis non intell[ectiv]i similis in qualit[ate]. Ex quo vero quamvis cognitio sit in qualit[ate] similis cognoscenti, non est Filius cognoscentis, eo quod non accipiat naturam, seu essentiam ipsius cognoscentis: quia similitudo hec in qualitatis non sufficit, neque requiritur ad Filium, neque ad imaginem naturalem, siquidem sine hac similitudine datur ro Filii, et cum illa similitudine deficit ro Filii.

723. 4°, et ultima sententia supponit, esse Dei, seu Deitatis existere formaliter et virtualiter in intellectione Dei. Deinde supponit intellectionem distingui virtualiter a volitione. Et tandem supponit, intellectionem esse principium quo productivum Verbi Divini, volitionem autem esse principium quo productivum Spiritus Sancti. Quibus suppositis asserit hec sententia, Verbum Dei esse Filium, eo quod procedat per naturam, seu per essentiam Dei: cum enim Verbum procedat per intellectionem; intellectio autem sit formaliter natura, seu essentia Dei inde est, quod Verbum procedat formaliter per naturam. Cum autem Spiritus Sanctus non procedat per naturam, seu per essentiam Dei, sed per voluntatem distinctam virtualiter ab intellectione, sequitur Spiritum Sanctum non esse Filium, nec procedere similem in natura cum suo principio, sed solo procedere similem in voluntate, seu in quodam attributo naturae. Fundat hanc discursus in eo quod omne productum evadit simile producenti in ea forma, seu principio, quo eius producit; cum ergo principium productivum Verbi sit natura Dei, Verbum evadit simile producenti in natura, ac proinde evadit Filius. Attamen cum voluntas distincta virtualiter a natura sit principium productivum Spiritus Sancti non evadit Spiritus Sanctus similis suo principio in natura, et ideo non evadit Filius. Ita P. Suarez l. 9. tr. 3. lib. 11. c. 6. et Arriaga d. 47. sect. 6. cum multis, et ingeniosis RR.

724. Sed illa omnia, que ad hanc sententiam necessario supponunt, maxime dubia, et apud me falsa sunt. Nam inprimis Deitas, seu essentia Dei non existit formaliter in intellectione, sed in ente, seu substantia a se, quae utique est prius prior, et ante, ex quo ipsa intellectio infert, et quasi oritur tamquam radicatis et attributis entis a se, ut in tr. de Scientia docuimus. Deinde non admittimus distinctionem virtualem, nisi coacti urgentissima ratione ex principiis fidei deducta, qualem in praesenti non reperimus ad distinctionem concedendam virtualem realem inter cognitionem, et amorem Dei. neque inter Deitatis, et illius attributa, seu perfecti

ones abras. Denique apud me ♯lum omno e, q^d Dertas sit prium pductivus ad intra: nam prium quo pductivum ad intra in Divinis consistit in sola pfectione relativa, ut late pbavimus a n°. 237. Alius de cis placere nobis n potest assignatum discrimen, q^d n debet adstringi tot priss adeo dubijs, et controversijs.

729. Attn his others pterminis, aut concessis adhuc displicet potissimum hec sna: q^a Spiritus S. ex vi sue pcessionis evadit fr silis in na suo prio; c^d hec e tota ro; cur 2^a sna e Filius x^o snam pdictis: q^o Spiritus S. e et Filius. Pbat mar: q^a Spiritus S. ex vi sue pcessionis het ee pnalD^o. seu D^s psonaliter sumptus: nam Spiritus S. e D^s verus de Deo vero, et e pfectissime subsistens: q^o ex vi sue pcessionis si het nam D^am, que evadit constituit pnam, et sine qua n potest dari pfectissime subsistens: q^o ex vi sue pcessionis evadit fr silis in na suo prio: q^a hec silitudo mltitudo, qm q^d heat eamdem naturam sui priss. 2° displicet: q^a virtus, et foecunditas spirativa tot pote pfectissima debet vi sua pducere psonam amantis, et n pcise amorem in abstracto: q^o fr, et ex vi pcessionis evadit trus spiratus constitutus in rone psone eiusdem ne cum spiratore, nempe cum P^e. et Filio; ac proinde evadit silis in na suo prio. 3°. q^a lt voces aliquomodo dista a na, seu ab ess^a D. n^t prium Spiritus S^ti. hoc n tollit, q^d Spiritus S. evadat silis in na suo prio; q^o neque tollit, q^d sit Filius: Pbatur ans: q^a lt ho n generet hoem impte psuam ess^am, c^d p pus generativus superadditus, et distus ab ipso hoe, adhuc trus exigit silitudinem in na cum suo prio, et prium ex vi generationis pducit trum n solus silem in ipsa pva generativa, c^d in na, seu ess^a hois.

728. Denique hanc snam ex eo reiicio; q^a in illa difficile intelligit quo pacto Spiritus S. n sit etiam Filius: q^o nam n potest, Spiritum S. in suo pprio fratissimo involvere ess^am D^am: ac proinde ce tr silem suo prio in na, qmvis hanc silitudinem n dicat hore primario, et ex vi sue pcessionis: q^o lt n sit Filius prio, et ex vi

me peeriony, adhuc vtr erit Filiy. Stat ero: qa ee Filium e qd sit truy pducty in similitudinem nrę, seu, qd pducat, et naturę, et essm sui prij, et hac de ca dr 1º pna ee Filiy; d spiritty s. e vere et vtr pducty, et het vtr eamdę nq, et eiq cy suo prio, et vere, et vtr e Dd: qo spirity s. n e Filiy. Ctn. Filiy verera e ille truy vitaly, qui cy pducat a prio iuncto accipit nam sui prij. Ad qd p accerę, qd illam nq accipiat 1rio aut 2rio fr, aut malit, dummodo reipsa illam accipiat: ita generati-o hoij fr trahur ad solę unionę; qa hęc u-nio exigit reliquas ptes pstituentes hoem, revera ho e Filiy generantij: nam reipsa creditt solų in na suo prio qq dsit an priy pducat 1rio, aut 2rio fr, aut denoative nq in tro, seu si-militudinę tri cum prio in na.

Disp. 7.
De 3.a Trinitatis persona.

727 3.a Trinitatis persona talis dr eo qd heat posterioritatem originis ru duarum personarum, nempe Pris et Filii a qqo procedit. 3.a persona dr Spiritus S., n. q. qu e entis immalis tntte sancta, qd et severnt aliis persons Dn. d. aiu e spiratus, seu procedens fr p voltatem, qd pprium e, et nomenalle 3.a persone. Praeterea Spiritus S. appellat apud SS PP. et in sacris Litteris amor productus, hoc a intelligendum e in eodm sensu, inquo 2.a persona appellat cognitio producta, seu Verbus, qd explicuimus a n.º 604. Quapropt Spiritus S. e amor productus eo qd fr procedat p voltis, et p amorem, tanqm p prium fr communicativus. Procedit autem Spiritus Sbus ex oi volte existente in Deo, sit Verbus ex oi cognione Di, ut notabamus n 647. Appellat etm 3.a persona singulant donus Dei, eo qd sit pmum qd ab amore dimanat; id a, qd ab amore procedit, dr donus et fons omnis Liberalis donationis: nam quelibet donatio orit, et procedit ab amore. Alii dicunt Spiritus S. ee donus, eo qd sit bonus aptus dari, aut conferri alteri: & in hoc sensu quelibet persona D. e donus, ut patet.

728. Dat in Spiritu Sto duplex pfectio virtualit dista, ipsumq constituens, nempe voltatis spirationis passive, et Deitas, seu essa Dei. Hec spiratio passiva refert, et distinguit Spiritus S. a Pre et Filio, et stituit Spiritus S. in ee subsistentis, et persone, que oia sa fr, seu rone nra distinguunt in Spiritu Sto, rr tn, et virtualit identificant cum spiratione passiva. Praeterea in Spiritu Sto dant quedq prata, que a nobis p negations explicant; nempe ee ingenerabilis, seu improducibilis p generations, et ee improductivus, seu n posse producere ad intra, et sitia. Hec ad prata, tam rli, qm vrtlr identificant cum ipso Spiritu Sto. aliunde si qd positivum explicatus p negations, ut de innascibilitate Pris dicebamus a n.º 574. Quapropt nil speciale hic addendus occurrit.

Q.o Unica.

Utrum Spiritus S. distingueret a Filio, si ab illo non procederet?

Cap. 1.

Explicat. questio, et eligit. p. negativa.

729. Supponit hec questio, id, qd de fide e, nempe Spiritum S. pcedere a Pe. et Filio, ut continet in symbolo Athanasii, et definitum e in Concilio Lateranensi sub Innoc. 3. cap. Firmit de summa Trinitate, et in Concilio Lugdunensi, et in Florentino, et ipse alios Ca Grecos asserentes, Spiritum S. pcedere a solo Pe. et ppt hunc errorem discesserunt ab Ecclesia Latina, et usque adhuc discedunt. Fundat veritas catholica in illis Xpti Dni verbis, oia quecumq. het Pr, mea sunt; S Pr e pducere Spiritus S. xa illud Ioannis 15. Spiritus, qui a Pe pcedit: go et Filius e pducere Spiritus Sti. Pbo Cons. : qa in utraq. psona dat virtus spirativa, que apud nos e vocis Ca et relatio spiratoris: S qa hec virtus dat in Pe. Pr pducit Spiritus S. go qa dat in Filio, Filius et pducit Spiritus S. Mar prtat; go in Filio dat qqd dat in Pe, pt solus Paternitatis, seu pt id, rone cuius Pr opponit Filio: virtus S spirativa n e sr Paternitas, nec Pr oppo-nit Filio rone virtutis spirative, que so e relatio ad Spiritus S. n S e relatio Patris ad Filium.

730 Infert 1o. Ca sedatum, Spiritus S. p se pce-dere a Pe. et Filio, ac pinde n pcessurus, si virtus spirativa eet in u-nico supposito, nempe in solo Pe. aut in solo Filio. Pbo e; qa p se pcedere a duplici supposito e pfectio n rugnans Spiritui Sto.; S Spi-ritus S. het oem pfectionis sibi n rugnantis: go Spiritus S. het p se pcedere a duplici supposito. Ita Filius talit ab unico supposito pce-dit, ut p se ab illo solo pcedat; go hec e pfectio Filii n rugnans ipsi Filio. Infert 2o. Ca Gregorius Pem, et Filius ee unicum prius Spiritus Si ita definitus videt in Conciliis Lugdunensi, et Florentino, in qqs dr Spiritus S. a Pe. et Filio tanqm ab unico prio pcedere. Et ro e: qa prium Spiritus S. de frali, et in recto affert virtutis spi-rative, que unica e in duplici supposito; de mali vero, et in obliquo affert supposita Pis, et Filii: go prius Spiritus S. unicus e. Pbat coa ng ideo Ds. unus, seu unicus e, go de frali, et in recto affert Deitatem, que unica

e; de mali vero, et in obliquo affert triplicem psonq, seu psonalitatq: gº idq dm e. de prio Spiritu S. Et tale priq afferat de mali, et in obliquo duplicq psonq, seu psonalitateq Pq, et Filiq.

731. Sed 2º illatq 1º dicq. Si virtuq spirativa daret in solo Filio, Spirituq S. equalbene pcederet: gº Spirituq S. n p se; S p accnq pcedit a duplici supposito. Pbat anq; gº in eo casu daret eadq virtuq spirativa adequata, et adequatuq prium Spiritu Sti; S existente virtute adequate spirativa, nessario ex ipsa pcederet Spirituq S. gº. Cfrat: nam creaturq n p se S p accnq pcedunt a Trinitq, gª p se so petunt virtutq adequate pductivq sui, nempe Oipoq; Et de facto pcedant ab Oipoa existente in triplici psona: gº idem dcne de Spiritu Sto. qu duplicq supporti, a quo de facto pcedit. Rco nando anq: ad illuq pbatq dic in eo casu dari virtutq spirativq adequatq; S impeditq ru duplicq supporti, gd p se regq, ut illa virtuq sit pxime expedita. Unde ad qfraonq Sceso anti, nc coq; gª Oipoa n so e virtuq pductiva creaturarq; S et e virtuq expedita in qualibet psona, st in olbuq; imo et si daret Oipoa extra oem psonq, adhuc eet expedita ad pducendq creaturq; ceterq virtuq spirativa n e, neqS intelligit expedita quoadusqS sit, et intelligat ee in duplici supposito.

732 Crytaq. Virtuq productiva ad intra n pot impediri ad pducendq ex defu. requisiti: nam hçc virtuq e ipsa pductio actualiq: rugnat aª gd pductio actualiq n pdmat ex defu requisiti: gº si virtuq spirativa eet in unico supposito, adhuc eet virtuq expedita, et re ipsa pduceret Spirituq S: gª in eo casu so deficeret aliud suppositq, gd so e requisituq, n aª deficeret virtuq, neqS pº virtutq spirativq. Anq tradituq a nobq fust nº. 149. Et iterq. 765. Abt de ea diximuq, virtutq ad intra pductivq non posse ee pratum ab Unituq. qn oq psonq Divinq pducerent ad intra. Rco sceso anti, nendo coq, que n magiq infert; qm ita: Pºn pot n eeS Trinuq: gº si n daret Pº adhuc eet Trinuq. Itaq̄ virtuq ad intra pductiva rugnat, gd sit impedita eo gd rugnet, gd illi deficiat aliqd requisituq. Si aª, fingas tale requisituq deficere, utiqS erit impedita. Unde n so infert; gº virtuq spirativa n pot dari in unico supposito; st n pot ee impedita;

ll a fingi, ee in unico supposito, fingi et ee impedita. Unde mo
hinc ꝯfat doctrina illa nra insinuata in argtº: qa Pr vere ꝓ-
ducit Spiritũ S. eo qd heat virtutẽ spirativã, qmvis n heat
in se ꝑ identitatẽ suppositũ Filii requisitũ ad eam ꝓductionẽ:
gº si virtus ꝓductiva Filii daret in Spiritu Sto Spiritus Stus
revera ꝓduceret Filiũ, qmvis in se n heat ꝑ identitatẽ Paterni-
tatẽ requisitã ad ꝓductionẽ; satis em erit, qd tale requisitũ exi-
stat in rerũ nra, ut arguebamus illo nº 263.

134 Quaestio igit ꝓcedit in
hypothesi impli de n ꝓcessione Spiritũ Sti a Filio. Hinc a et infert,
Spiritũ S n posse a Filio ꝓcedere, neqƺ exigere a Filio ꝓcedere;
acẏinde et infert, Filium n posse ꝓducere Spiritũ Stũ, neqƺ exigere
virtutẽ spirativã. Ro e; qº in Divinis oẏ exigentia e infrustrabilis
suo tro; et oẏ pota ad intra ꝓductiva nessario, et actualit ꝓducit: gº si
n det actualis ꝓductio, neqƺ dabit exigentia, neqƺ pota ad talem ꝓ-
ductionẽ ad intra. Quapropt ex eo qd Filius n ꝓducat actualit Spi-
ritũ S. legitime segr, nec posse illũ ꝓducere, nec here exigentiã ad
illũ ꝓducendũ: et ex eo qd Spiritus S. n ꝓcedat actualit a Filio, le-
gitime infert, nec posse ꝓcedere a Filio, nec exigere ab illo ꝓce-
dere.

135. Advertendũ tn e, in hac hypothesi impli n ee attenden-
dum ad id, qd Spiritus S in se rr, et dotive het; s ꝓcise ad id, qd
segr ex ꝓdicta hypothesi, alioqui erit hypothesis inutilis, et nugatoria.
Cum em Spiritus S. in se rr, et dotive heat essualit distũ a Fi-
lio, utiqƺ ab illo distingueret, sm id qd in se rr het, qmvis ali-
unde supponat, n distingui: ideoqƺ inferret Spiritũ S. distingui, et
si n distingui a Filio. In quo sensu loquunt Gofredus Quodlib.
7. q. 1. Greg. in 1. d. 11. q. 1. art. 2. et alii asserentes, qem hanc
ee inutilem, ut pote ꝓcedentẽ in hypothesi repugnante ex tris: re-
pugnat em, qd si Spiritus S. et qd n ꝓcedat a Filio: sic repugnat ee
Filium in Divinis, et n ee prium Spiritũ S. In hoc et sensu loqr
P. Fran. tt 10. d. 7. asserens, in ꝓdicta hypothesi distingui, et si
n distingui Spiritũ S a Filio. Quapropt debemus attendere in ꝑte ad

id scire, q^d infert ex hypothesi n pcessionis Spiritus S^ti a Filio; n vero ad prata realia, et dstiva Filij, aut Spiritus S^ti.

135 Affirmativam sng docent Scotistae ex Doctore subtili in 1. dist.^e 11. q. 2. et Henrico Quodl. lib. 5 q. 9. quq nonnulli RR adhaeserunt. Negativam docuit S. Thom. hic q. 36 art.^o 2 Bonav. in 1. dist.^e 11 art. 1. q. 1. Eximius D^r lib. 10 de Trinit.^e c.^e 2. quos fere oes Th.^gi tam Dominicani, q^m Jesuitae sequunt. Th.^ca negativa sna p se habet oes PP, qui Concilio Florentino affuerunt, et S.^o Graecos nantes pcessionem Spiritus S. a Filio intulerunt, quamquam n distingui a S. si vera eet sna Graecor. Et quidem in eo Concilio sess. 18. verum dico equidem hoc ipso abra stire – t. sola relatione una psona ab alia differt. Atqui in casu n pcessionis Spiritus S. a Filio, n daret relatio in Spiritu S^to ad Filium, neque daret in Filio relatio ad Spiritus S. : g^o in casu n pcessionis Spiritus S. a Filio, Spiritus S. n differret, neque distingueret a Filio. Quod erat.

136. Eligimus ut oino veram hanc negativam, pbamusque 1°. p dicta auctoritate Florentini. Cui n satisfaciunt Scotistae asserentes, 2 pnas et in hypothesi facta distingui a 3^a psona p relationes, nempe p relationes disparatas, quamvis n distinguat p relationes oppositas: nam adhuc in eo casu 3^a psona haberet spirationem passivam; 2^a vero haberet relationem Filiationis p quas possent distingui; ac proinde semper verum erit, pnas D^as sola relatione distingui; q^d s^o convincit ex Florent. Non, inquam, satisfaciunt, 1°. q^o Concilium inferat, Spiritum S. n distinguendum a Filio, ex eo q^d deficeret relatio spirationis, quae relatio n e disparata, sed opposita: g^o relatio opposita requiritur ad dist.^m pnarum; et n sufficit relatio disparata. 2°. g^o Concilium in oratione Unionis c.^e 6 ex Nisseno docet, eo distingui Spiritum a Filio, q^d p ipsum e; id q^d Spiritus S. sit p Filium, seu a Filio e relatio opposita, et n disparata: g^o ad distinctionem pnarum n sufficit relatio disparata, sed requiritur opposita. 3°. g^o relatio Paternitatis, et spirationis activae identificant in Deo eo q^d n sint relationes oppositae, sed disparatae: g^o si in Filio, et Spiritu S. n darentur relationes oppositae; sed s^o disparatae tales relationes identificarent int se, ac proinde n sufficerent ad distinguendas psonas D^as.

137 Probamus 2°. Solutionem hanc: quia in Divinis omnia unum, ubi non obstat relatio producentis, et producti, sed in casu quo non daretur relatio producentis, et producti inter 2am et 3am personas: ergo in casu quo 2a, et 3a persona essent idem, atque inde non distinguerentur. Maior est principium in hac materia, quod saepe inculcavimus, et Patrum, atque Patrum authoritate firmissimus. Pro illius est: quia veritas, et simplicitas Dei petit identitatem realem inter omnia praedicata Dei, nisi productio intercedat; ideo omnia praedicata absoluta identificantur inter se, et cum relativis; quia nullum praedicatum absolutum producit, aut producitur ab alio praedicato absoluto, seu relativo: ideo et genitor, et spirator identificantur in Patre quia neque genitor producit spiratorem, neque spirator genitorem: ergo quaecumque in Divinis carent relatione producti, et producentis identificantur inter se realiter. Probatur: quia tota ratio distinguendi personas Dei fundatur in processionibus, eo quod requirat realem distinctionem inter producens, et productum, ut probavimus a n° 490 agentes de constitutivo proprio Divinarum personarum; sed deficiente ratione adaequata distinguendi personas, deficit distinctio ut patet: ergo deficiente processione, et productione Spiritus Sancti a Filio, deficit illorum distinctio.

138. Colliges in casu quo solum daretur 2a persona, quae simul esset Verbum, et amor spiratus, et quae simul procederet per intellectum, et per voluntatem, esset de facto Pater est simul genitor, et spirator: nam sicut de facto genitor, et spirator non opponuntur ita in casu quo genitus, et spiratus non opponerentur. Colliges praeterea, cur personae creatae possint distingui sine opposita relativa producentis, et producti, non vero personae Dei. Ratio est: quia in creatis distinctio non oritur solum ex oppositione; sed et ex limitatione, et imperfectione extremorum; in Deo autem nulla distinctio potest dari propter limitationem, aut imperfectionem alicuius praedicati Dei. Sola igitur oppositio, et relatio producentis, et producti potest in Deo adducere distinctionem realem. Cum ergo in casu quo deficiat oppositio inter Verbum, et Spiritum Sanctum necesse est, quod et deficiat distinctio.

Sectio 2.

Opposita dissolvuntur argumenta

139 Obiiciunt 1°. Scotistae. In hypothesi facta adhuc daretur sufficiens principium distinctionis inter Verbum,

et Spiritus S. quo in ea hypothesi distinguerentur. Ans. probatur 1.º quia in eo casu daret duplex processio adequata, nempe processio per intellectum, et processio per voluntatem, quarum quaelibet est processio adequata, ut de facto contingit: sed duplex processio adequata est sufficiens principium distinctionis inter Verbum et Spiritum S.: nam duplex processio adequata nequit terminari ad eamdem personam: ergo. Probatur 2.º idem ans.: quia in ea hypothesi Verbum generaret, et Spiritus S. spiraret; sed generari, et spirari infert distinctionem realem terminorum: repugnat enim quod idem terminus generet, et spiret: ergo in ea hypothesi maneret sufficiens principium distinctionis. Probatur 3.º illud ans.: quia in ea hypothesi Verbum produceret per intellectum, et Spiritus S. per voluntatem; sed intellectus Dei est sufficiens ad producendum unam personam Dei, et voluntas est sufficiens etiam ad producendum aliam, ut de facto contingit: ergo in ea hypothesi daret sufficiens principium distinctionis inter Verbum, et Spiritum S. nempe cuilibet a diverso principio sufficienti ad distinguendas personas.

140 Respondeo ans.

Ad 1.º illius probationis nego maiorem: nam in casu quo processio per intellectum, et processio per voluntatem terminaret ad eamdem personam, utique nulla ex illis processionibus esset adequata: sicut de facto generatio, et spiratio activa non eadem productio sunt, et non distinguunt utrinque. De facto processio passiva per intellectum est adequata eo quod habeat prioritatem originis respectu processionis passivae per voluntatem; ceterum in illa hypothesi deficit haec prioritas Originis; et ideo nulla ex illis processionibus est adequata. Ubi notandum est, Scotistas in hac argumentatione committere circulum, et petitionem principii. Nam docent in ea hypothesi Spiritum S. non esse Filium, eo quod procedant per processiones adequatas; et rursus docent, has processiones esse adequatas, eo quod terminent ad duas personas, nempe ad Spiritum S. distinctum a Filio, et ad Filium distinctum ab Spiritu S.to quod est manifesta petitio principii.

141. Ad 2.º probationis illius antecedentis omitto maiorem, et distinguo minorem: generari, et spirari infert distinctionem absolute, et nulla facta suppositione, concedo minorem; infert distinctionem in hypothesi impossibili facta, nego minorem. Itaque generari habet essentialiter prioritatem Originis respectu spirari, et ideo infert essentialiter distinctionem terminorum, seu extremorum; si autem auferas hanc prioritatem, ut in praedicta hypothesi aufertur, non manet, unde inferat distinctionem inter generari, et spirari; atque inde

eadē persona esset genita, et spirata: ita de facto eadē persona e generans, et spirans. Omitto maiorem; quia in eo casu Verbum non generaret, neque esset Filius, cum apud nos in ratione Filii constituatur per spirationem quae in eo casu deficeret. Sed 3am probat solo maiore, et distinguo minorem: intellectus divinus est sufficiens in ea hypothesi, nego; absolute, et nulla facta suppositione, concedo. Etenim in ea hypothesi Verbus et Spiritus sanctus esset eadē persona ad cuius productionem non sufficeret solus intellectus, neque sola voluntas, ita ad productionem amoris creati, qui sit esset cognitio, non sufficeret sola voluntas, aut solus intellectus. De facto autem, et absolute sufficit intellectus divinus esse quod procedens per intellectum habeat prioritatem originis respectu procedentis per voluntatem, cum vero in casu quo deficiat haec prioritas deficit et sufficientia, et distinguo.

742. Obiiciunt 2°. si Spiritus sanctus non procederet a Patre adhuc distingueret ab illo: ergo si Spiritus sanctus non procederet a Filio, adhuc distingueret ab illo. Consequentia videtur legitima a paritate: nam in eo casu Pater non haberet relationis oppositas Spiritui Sancto. ita neque Filius in alia hypothesi: uterque igitur sanctus nullus distingueret ab Spiritu Sancto. Antecedens vero probat: quia in ea hypothesi Pater produceret Filium, et non produceret a Filio: ergo Pater distingueret ab Spiritu Sancto. Antecedens probat: quia ex illa hypothesi non cogimur admittere mutuam illam prioritatem, seu equalitatem. Consequentia vero probat: quia in ea hypothesi Filius produceret Spiritus sanctus ergo si Pater non distingueret ab Spiritu Sancto Filius produceret ~~spiritus~~ et Patrem, atque inde sit produceret, et produceret ab eodem.

743 Respondeo dupliciter. 1° omittendo antecedens, et negando consequentiam. Disparitas est: nam casu quo Spiritus sanctus procederet a solo Filio, adhuc Pater esset principium saltem remotus, seu mediatus, et esset conditio praesupposita ad principium immediatus Spiritus sanctus quia Filius per se supponit Patrem: cum ergo Spiritus sanctus supponat Filium tanquam principium, debet et supponere ipsum Patrem, saltem tanquam conditionem necessario requisitam ad virtutem spirativam existentem in solo Filio. Pater igitur in eo casu haberet oppositionis saltem mediatam, et originis respectu Spiritus Sancti, atque inde distingueret realiter ab illo. Attamen in hypothesi quod Verbus nullam habet oppositionem, neque mediatam cum Spiritu Sancto neque ad illius productionem ullo modo requiritur, aut praesupponitur.

rr, atque inde n distinguit ab Spiritu S.to Resp. 2.o negando ant. Ad cuius probationem omisso ant., neg. conseq. Ad cuius probationem dico ant. ~~ad cuius probationem~~ neg. conseq. quia deberet dici quod quatenus identificaretur rr cum Spiritu S.to et distingui virtualiter ab illo: unde Filius posset producere Spiritum S. quin produceret quatenus identificatum cum Spiritu S.to: sicut de facto Pater producit Filium, et n producit eum quatenus identificatus rr cum Filio.

744. Obiiciunt 3.o si Spiritus S. n procederet a Filio, adhuc maneret in Filio Filiatio, seu relatio Filiationis, sed relatio Filiationis sufficiens e ad distinguendum Filium ab Spiritu S.to ergo si Spiritus S. n procederet a Filio, adhuc distingueretur ab illo. Maior certa e; quia in illa hypothesi so aufert a Filio spiratio activa, ceteris omnibus manentibus, ut de facto sunt: maneret igit relatio Filiationis. Minor vero probat: quia de facto Filius distinguit rr ab Spiritu S.to n so per spirationem activam; sed et per relationem Filiationis: nam revera utraque relatio distinguit rr ab Spiritu S.to, et utraque dat in Filio; neutra autem ex illis in Spiritu S.to, ut constat: sed in praedicta hypothesi so aufert spiratio activa, et manet in Filio relatio Filiationis: ergo in praedicta hypothesi manet sufficiens distinctivum Filii ab Spiritu S.to. Probat: quia spiratio passiva distinguit Spiritum S. a Filio; sed in praedicta hypothesi maneret spiratio passiva: nam so aufert spiratio activa a Filio: ergo in illa hypothesi Spiritus S. distingueret a Filio. Maior probat: quia constitutivum proprium, et personale Spiritus S. distinguit Spiritum S. a Filio, et a quolibet alio; sed spiratio passiva e constitutivum proprium, et personale Spiritus S.: ergo spiratio passiva distinguit Spiritum S. a Filio, et a quolibet alio. Praemissas nos ipsi docuimus a n.o 491 ex quibus legitime infert consequens.

745 Resp. omittendo maior., et dist. min. Relatio Filiationis, quae e conditio ad spirationem activam, et quod constituens Filium prime spirativum sufficiens e ad distinguendum Filium ab Spiritu S.to, conc. min.: relatio spirationis independenter ab hac exigentia prius spirativi sufficiens e ad distinguendum Filium ab Spiritu S.to, neg. minorem. Ad cuius probationem, concessa maiori, distinguendo e min. in praedicta hypothesi so aufert spiratio activa, et manet in Filio relatio Filiationis constituens principium prime spirativum, nego min.: manet in Filio relatio

Filiationis absque hoc spiritu, omitto. Itaque de facto relatio Filiationis exigit mentione spirationis activæ, illius quæ proxime expeditur ad producendum spiritum, et hac de ea distinguit Filium ab Spiritu S.to Cæterum in casu quo deficeret a Filiatione hæc exigentia, et sustineret prius proxime spirativus, ideoque non opponeret Spiritui S.to neque ab illo distingueret Filium: ergo ut notavimus n.o 733 in hypothesi qua non solo aufert a Filio spiratio actualis, sed et virtus spirativa, et exigentia talis virtutis, ac proinde nihil manet in Filio oppositum Spiritui S.to, neque ratione cuius possit distingui ab illo.

746

Ad rationem distinguo maiorem: spiratio passiva distinguit Spiritum S. a Filio, quo exigente spirationis activæ, solo maiorem, independenter ab hac exigentia, nego maiorem. Ad huius probationis no suppositus maioris, nempe quod Spiritus S.tus esset alius a Filio in prædicta hypothesi: ergo in illa Filius, et Spiritus S. esset eadem persona: nam Filius nihil haberet incompatibile cum Spiritu S.to sicut de facto genitor, et spirator est eadem persona Pater, eo quod neque genitor producat spiratorem, neque spirator genitorem; sed in prædicta hypothesi genitus non produceret spiratus, neque spiratus produceret genitus: ergo spiratus esset genitus, et ex utraque perfecte constitueret eadem persona; unde sicut relatio Filiationis distingueret Filius ab omnibus, non proinde distingueret Filius ab Spiritu S.to qui in eo hypothesi esset alius a Filio.

Disp. 8a

De Missione Divinarum Personarum.

747 Missio Dei proprie et formaliter affert processionem illius ad intra, et aliquam operationem ad extra. 1m constat ex sacris litteris, in quibus dicitur, Filium mitti a Patre et Spiritum Sanctum a Patre et Filio; Pater vero nunquam dicitur mitti, ut notat Aug. lib 4 de Trinitate c. 20. Pater, inquit, non dicitur missus: non enim habet de quo missus sit, aut ex quo procedat. 2dum vero requirat et aliqua operatio ad extra, probatur: quia persona missa ex se indifferens est, ut mittat ad hunc terminum potius, quam ad illum: ergo Spiritus S. qui missus est Apostolis, potuerit et ad alias gentes, seu homines mitti; ut ergo haec indifferentia tollatur, et persona Divina dicatur missa, necessaria est aliqua operatio ad extra ratione cujus persona Divina applicetur potius ad hunc, quam ad alium terminum, ad quem poterat mitti, et applicari.

748 Unde Pater non potest mitti; quia licet possit specialiter applicari alicui termino seu creaturae, non habet Patrem, a quo mittatur cum non habeat, a quo procedat. Filius vero potest mitti, et re ipsa missus est a solo Patre; quia a solo Patre procedit. Caeterum Spiritus Sanctus re ipsa missus est super Apostolos a Patre et Filio, a quibus procedit. Neque obstabat huic doctrinae, quod apud Isaiam 48. Verbum dicatur missum ab Spiritu Sancto. neque item quod Aug. lib 2o de Trinitate c. 5 dixerit Filium mittere se ipsum; cum tamen Filius neque a se ipso, neque ab Spiritu Sancto procedat. Haec, inquam, non obstant veritati certissimae: nam ista testimonia intelligenda sunt de Christo Domino, seu Verbo Dei secundum humanitatem assumptam, secundum quam utique missus est ab omnibus personis Divinis. Vel ut alii volunt intelligenda sunt haec testimonia de missione late sumpta, et impropria, quae non affert processionem ab eo, a quo mittitur, sed per solam identitatem realem cum natura mittentis; cum ergo quaelibet persona Divina realiter identificetur cum natura Patris, quaelibet dicitur late, et improprie mittere personas Divinas missas.

749 Quapropter missio potest ita convenienter definiri: est specialis applicatio ad aliquem terminum personae Divinae procedentis, quae applicatio fit a persona, a qua procedit. Ita Verbum Divinum specialiter applicatum est humanitati per Incarnationem, et Spiritus S. specialiter applicatus fuit Apostolis in die Pentecostes, et quotidie applicatur justis per Gratiam. Haec missio Divinarum personarum

rum temporalis dicitur a D. Tho., eo quod de facto nihil productum fuit ad extra ab aeterno, ac proinde non extitit terminus creatus, cui persona Divina specialiter potuerit applicari. Hoc autem non tollit, quod missio potuerit aeterna esse, et ab aeterno, si voluisset mundum ab aeterno, aut creatura aliqua realis fuisset producta a Deo ab aeterno: tunc enim poneret persona Divina mitti et ab aeterno ad talem creaturam.

750 Distinguunt Theologi cum Mag.o et D. Tho. missionem visibilem, et invisibilem. Visibilis missio est, quae dat aliquod signum externum, et sensu perceptibile denotans aliquam personam, et specialem illius praesentiam, seu applicationem. Ita contigit in ~~applicatione~~ in missione Verbi Divini facta per Incarnationem in humanitate assumpta, et in missione Spiritus S. igneis linguis super Apostolos apparentibus. Invisibilis missio frequenter contingit absque ullo signo sensibili; sed solo per infusionem gratiae, et donorum supernalium, quibus specialiter applicantur personae Divinae; nam quoties gratia sanctificans confertur, omnes personae veniunt ad iustum iuxta illud Joannis 14. Ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus. Itaut Filius, et Spiritus S. mittantur, quia habent processionem passivam, et augmentum realis veniendi: Pater non mittatur, sed veniat, et specialiter inhabitat iustos.

751. Rogas 1.o an quoties persona Divina mittitur, gratiam sanctificantem infundat? Resp. ex D. Tho. hic q. 43. art. 3. de facto ita semper, aut fere semper contingere; quia haec missio frequentissima, et perfecta, et contingit, quoties peccator fit iustus, aut iustus efficitur iustior; non tamen repugnat, quod persona Divina mittatur per infusionem alicuius doni supernalis, v.g. Fidei, aut sapientiae: nam ratione horum donorum aliqua persona Divina procedens potest specialiter applicari creaturae, cui mittitur; et ita aliquando contingere, probabile est.

752. Rogas 2.o in quo consistat haec specialis applicatio personae Divinae ad creaturam, ad quam mittitur? Resp., post illos tres modos generales, scilicet per essentiam, praesentiam, et potentiam, personas Divinas esse in creaturis ad quas mittuntur dupliciter, praesertim quando missio est perfecta. 1.o ratione perfectionis, providentiae paternae, quia Deus respicit bonos iustos, tanquam Filios, iuxta illud Christi Domini apud Matt. Ecce enim vobiscum sum omnibus diebus.

Ad quae verba Beda in Catena S. Thom. addit, in praesenti saeculo manet cum electis eos protegendo. Ergo quia novo titulo Deus adest iustis, ita ut si Deus ratione suae immensitatis non esset ubique adhuc ratione gratiae sanctificantis esset intime praesens iustis: sicut Verbum ratione Unionis hypostaticae esset intime praesens humanitati, quamvis aliunde id necessarium non esset; quod satis probatur, et erudite exponit Pater Suarez lib. 12. c. 2.

753 Rogas 3°. An quando una persona mittitur, mittantur omnes? Respondeo negative, quia ut diximus, Pater non mittitur. Attamen quando una persona mittitur, necesse est, quod omnes specialiter applicent termino ad quem mittitur: quia sicut ratione circuminsessionis necesse est, quod ubicumque sit una persona Divina, sint et aliae, et ubicumque una specialiter est, applicent et specialiter aliae propter unitatem naturae, et essentiae.

Et haec de abstruso Trinitatis mysterio dicta sufficiant, quae in ipsius Trinitatis gloriam cedant, necnon B. Virginis absque Originali culpa Conceptae Cordu[?] ex Pridie Idus Februarii Anni 1680

=

Disputationum Quaestionum et sectionum, quae in hoc profundissimi Mysterii Trinitatis tractatu continentur

Appendix.

Copiese la portada

M. S. 4.º perg.º con 157 hojas folia-
das utiles, y tres mas de indice sin folios:
bien tratado, completo

R— Vargas de Trinitate.